

NUUMMI ILLOQARFIUP ASSINGA

IMARISAI

IMMIKKOORTOQ 1

Siulequt.	3
Aallaqqaasiineq	4
Tungaviusoq	7
Illoqarfiup oqaluttuarisaanerani pingaarnertut taasariaqartut.	8
Nuummi illulioriaatsis illoqarfimmi pitsaaqutit.	10
Sumiiffiit eriagisassatut toqqarneqarsimasut.	16
Nuumi siunissami illuliortaaseq.	24
Innersuussutit.	25
Atuakkat naqitallu najoqqutassarsiorfigineqarsimasut.	25

IMMIKKOORTOQ 2

Nalunaarsueriaaseq	29
Illuutininik nalunaarsuinerit	30

SIULEQUT

NUUMMI ILLOQARFIUP ASSINGA – ILLOQARFIIT PINGAARNERSAATA KIINAA SORLAALAALU

Illoqarfimmi angalaaraangatta tamatigorluinnaq eqqarsaatigeqqaarnagu illuniit illoqannginnersaniillu takusat-sinnit sunnerneqartarpugut. Illut ataasiakkaat aamma illoqarfiup oqaluttuassartaa pillugu eqqarsaatersortuaannangilagut, aamma qaqutiguinnaagunartumik oqaluttuassaq tunuliaqutaasoq ilumut ilisimasarunarpaput, kisianni tamakkua tassa piupput aamma uatsinnut sunniuteqartarpugut. Taamaattumik assorsuaq nuannaarutigaa maanna Nuuk pillugu illoqarfiup assinga kusanartoq peqqissaarusasorlu illoqarfitta pisoqaa-sup kiinaanik sorlaannillu ersersitsisoq pigileratsigu.

Uanga misigisara naapertorlugu, illoqarfiup assinga taanna aqqutigalugu illussanik titartaariaatsip ineriartorneranik immikkuullarilluinnartumik paasisassarsiorsinnaalerpugut – ullutsinni aamma qangaanerusoq illussanik titartaariaatsit eqqarsaatigalugit. Nuummi illoqarfiup assinganiq tassannga suliaqarnermut atatil-lugu, illorsuit tamakkua allangutsaaliukkat eqqissisimatitaasullu peqqissaaqqissaarluni nalunaarsorneqarput.

Pingaaruteqarpoq illoqarfiup immikkoortuinik pinner-sunik atorluarsinnaasunillu pilersitsinissarpugut, aamma pingaaruteqaaq oqaluttuarisaaneq ataqillugu isumassarsiorfigalugulu illoqarfimmi illoqannginnersat il-lutoqqallu eqqarsaatigalugit Nuummik illoqarfiit pinga-arnersaattut ineriartortitsinissarpugut, tamaani pisoqqat

nutaallu ingerlaqatigiillutik kikkunnut tamanut uagut-sinnut najugaqartunut tikeraanulluunniit pissusissamisoortumik piunissaat.

Nuummi ineriartortitsiuarnitsinni illuutit uatsinnik suminngaanneernitsinnik kikkunitsinnillu eqqaasitsisut eriaqissavavut. Uagut kulturikkut kingornutaraavut aamma arlalippassuartigut siunissatsinnut tunngavisse-qataapput.

Naatsumik oqaatigalugu anguniagassaq tassaavoq, il-loqarfiup assinga una aqqutigalugu erseqqissaassagatta, sooq illoqarfiup assingani illut ataasiakkaat eriaqissasatut nalilerneqarsimanersut, taamaaliornikkummi paasinninnermik annermik pilersitsissagatta; qanoq iliorluta ataatsimoorluta illussanik titartaariaatsimik kingornusatsinnik pitsaanerpaamik paarsinissatsinnut.

Oqaatigineqareersutut Nuuk Kalaallit Nunaanni illoqarfiit siullersarissavaat illoqarfiup assinga aqqutigalugu saqqummiunneqartunik periarfissarpassuarnik paasisutissarpassuarnillu atorluasinnaasoq, kisianni pilersaarutaavoq illoqarfimmi kommunini allaniittuni illoqarfiup assinginiq assingusunik suliaqartoqassasoq – illoqarfiit tamarmik – Kommuneqarfik Sermersuumiinnaangitsoq – kisianni Kalaallit Nunaanni tamarmi illussanik titartaasaneq eqqarsaatigalugu illoqarpoq pinnerluinnartunik kulturikkut eriaqissasanik, tamatta ataatsimut paarinissaannut akisussaaffeqarfigisavut, taamaaliarluta nuna-

tsinni illoqarfimmi illoqannginnersanilu tamaginni ineriartorluta nutaanillu sanaartornitsinni nutaat pisoqqallu ataatsimoorullugit pigisinnaaqqullugit.

Neriuppunga illoqarfiup assinga una amerlasuunit tigulluarneqarluni atorneqartarumaartoq – illoqarfimmi ineriartortitsineq aamma illoqarfimmi eriaqinninneq eqqarsaatigalugit sakkussaannaangilaq pitsaalluinnartoq, aammali tassaniipput illoqarfippugut aamma nunarput pillugu oqaluttuassartannguit nuannerluinnartut.

Asii Chemnitz Narup.
Borgmesteri, 2009-2019

IMMIKKOORTOQ 1

ILLUT KULTURIMULLU TUNNGASUT

ALLAQAASIINEQ

»Kalaallit Nunaanni sanaartornerup oqaluttuas-sartaata ingerlateqqinneqarnera ineqarnikkut atugassarititaasunit qangangoreersimasunit nangitsineruvoq«. ¹⁵

Nuup illoqarfittut assiliorneragut innuttaasut politike-rillu illoqarfiup piorsarsimassutsikkut oqaluttuassartaa, avatangiisimi naleqartitai aammalu illoqarfittut sanaar-tukkatigut aqqissuussaanaera ilusilersorneralu pillugit oqallinnissamut tunngaviliisuusaaq. Taannalu eqqarsa-atissiiuussaaq Nuummi sanaartornikkut nangitsinikkut ingerlateqqinneqarsimasut sorliit ilisarnaataassanersut aamma qanoq iliorluta ingerlateqqinnissaat pitsaaner-paamik qularnaassaneripput.

Ilutigalugulu illoqarfiup assiliornera kommunimi eria-ginninnermut politikkimut, ineriartortitsinermilu sak-kussatut atorneqassalluni. Immikkoortunullu arlariinnut agguataarneqarsimavoq, siullertut illoqarfiup sannaq ilusaalu illoqarfimmu inissianullu ilisarnaataasut pine-qarlutik. Aappaattut Nuummi inissiat allanngutsaaliu-gassanut eriagisassanullu katalogiulluni. Tassani inissiat ataasiakkaat eriagisassanernut takussutissaannut, allanngutsaaliugassatut eriagisassatullunniit tunnga-vissaannik misissuivissatut atorneqarsinnaalluni. Nag-gataattullu inissiat sorliit eriagisassatut allassimajun-naarnissaannik, sorliillu allassimasunngorsinnaanerini-k nakkutigisassanersut suullu illoqarfiup sanaartornik-kut piorsarsimassutsikkullu nanginnissaat qularnaarni-arlugu iliuuserineqassanersut innersuussutaapput.

Erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq inissianik eriagin-nineq allanngutsaaliuinerlu illoqarfiup oqaluttuassar-taanik piorsarsimassutsikkullu nangitsineranik inger-latitseqqiinermermi periusissaammat. Taamaattumik eriaginnineq illoqarfiup kalaallilu ataatsimut oqalut-tuassartaannut kinaassusaannullu ersersitsisuusaaq,

taakkualu sanngisuunngortinnissaannut sakkussaal-luni. Tassungalu atatillugu inissiat sorliit, qanoq su-millu peqquteqartumik ingerlateqqinneqassanersut isumaliutigilluartariaqarpoq, Nuummi inissiat ilaannaat ikiariissitaartullu oqaluttuassartaat kisimik siunissami qularnaarneqannginniassammata.

Sumiiffinni allani aqqusaarsimasat ilinniarfigissagutsi-git, inissiat piffissami aalajangersimasuinnarmi aluto-rineqartut pilerineqartullu kisiisa eriagissanngilagut. Oqaluttuarisaanerup takutippaa nutaaliornermut ma-linnaaneq aamma kusanartuliornermik isuma allann-goriartortoq, taakkuinnaallu malillugit ingerlaniaraanni oqaluttuarisaanermermi pingaarutillit ilaat takkuitsoorne-qarsinnaasut. Tamakku ataavartumik tamakkiisumillu oqaluttuarisaanermermi ilanngussassanut ilaasinnaapput.

Nuup illoqarfittut assiliorneqarnera illoqarfiup oqalut-tuarisaanermermi pingaarutilinnik ersarissaassaaq, Kom-munillu taakkununga aalajangiussissutigisartagaanik soqutiginnittut tamarmik takunnissinnaalissallutik. Im-mikkoortortat ilaat innersuutiniq ilaqarput, taakkunani eriagisassatut piukkunnartut piukkunnanginnerusullu ersersinniarneqarlutik, nerunarporlu taakku siamma-sissumik oqallinnermik pilersitsiumaartut.

ERIAGISASSAT ALLANNGUTSAALIUINERLU

Oqaluttuarisaanermermi pingaarutilinnik immikkoortite-rinermi oqaatsit atorneqarputeriaginninneq allanngut-saaliuinerlu. Taakkunungalu inissiat aqutigalugit, pi-orsarsimassutsikkut eqqaamasat paarilluarneqarnissaat siunertaavoq – tassa oqaluttuarisaanermermi pingaartita-gut.

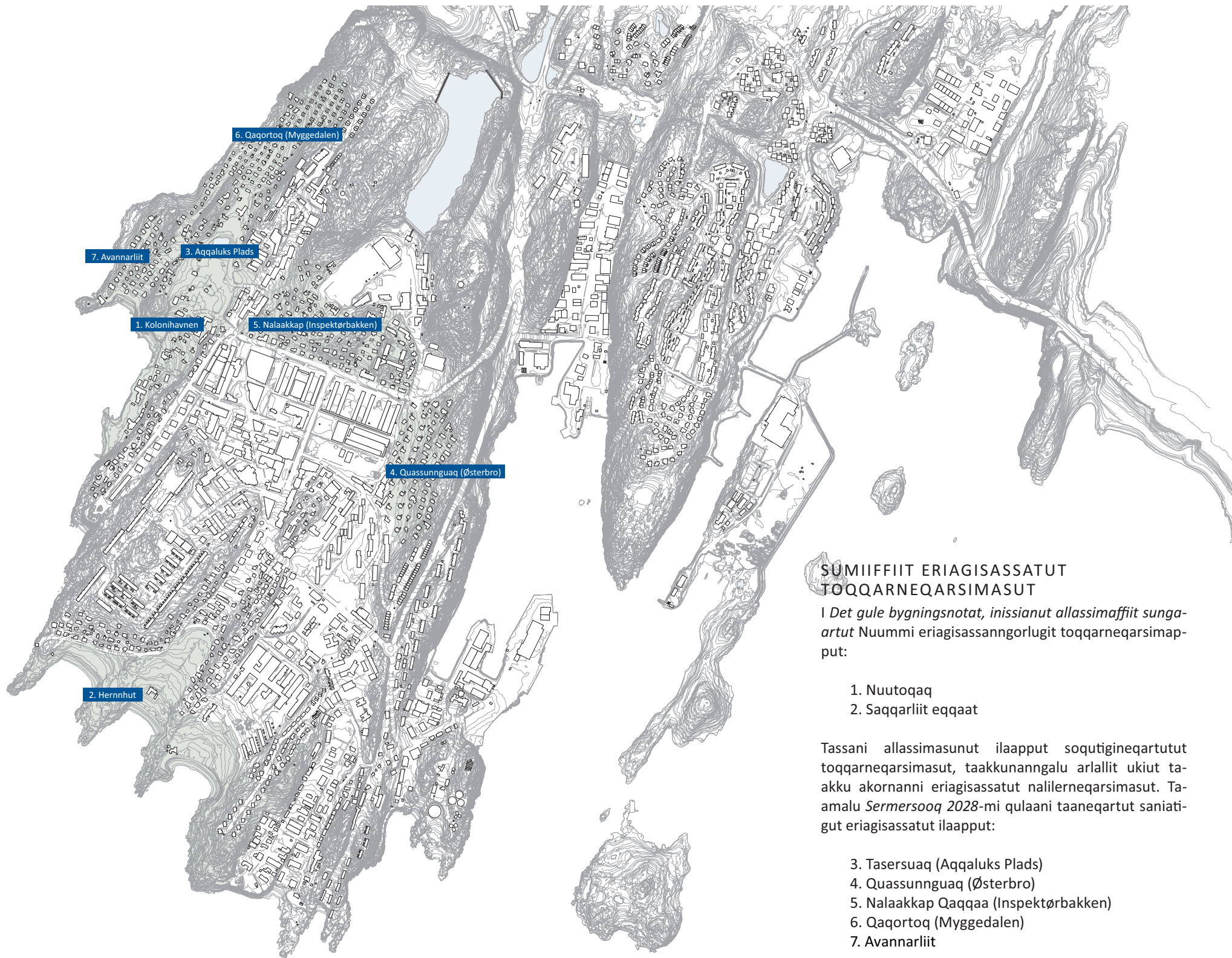
Allanngutsaaliuineq imaappoq nunatta immikkuullaris-sumik illoqarfiup sanaartukkatigut aqqissuussaanaera ilusilersorneralu, piorsarsimassutsikkullunniit aallaave-qartunik inissiat silarikkut initaagullunniit pitsaassusi-ligaasut. Taamaattumillu inissianik allanngortiterinerit, aserfallatsaaliinermermi aningaasartuutitut tapiissutitut

Naalakkersuisunit akuersissutigisassaapput. Ullumik-kulli suliassamut taama annertutigisumut, tassa nuna-tta sanaartornikkut oqaluttuassartaata kinguaariinnut tulliuuttunut qularnaarneqarnissaanut naammattunik aningaasaliisoqarsimannngilaq. Taamalu kingunerisanik takusinnaavarput inissiat oqaluttuarisaanermermi ilaasut aserfallakkiartornerat annertoq, ilaatigut aqqinne-qarsinnaanngitsumik.

Allanngutsaalisassatut naleqartitsineq imaappoq inis-siaq illoqarfiup sanaartornikkut aqqissuussaanaera-nut ilusilersorneqarsimassasoq imaluunniit piorsar-simassutsikkut oqaluttuassartamut naleqquttumik silatimigut ilusaa immikkuullarissuseqassasoq. Inissia-mik eriaginninnissamut kommunalbestyrelse aalajangi-isuusaaraluartoq, eriagisassat tamarmik Naalakkersu-isunit akuersissutigineqartassapput, taakkuupputtaaq taakkununga allannguinissamut akuersisussat. Inissia-mik eriagisassanngortinneqarsimasumut aserfallatsaali-inissamut tapiissutinik qinnuteqartoqarsinnaanngilaq taanna piginnittup akisussaaffigimmagu, kingunerisin-naasarpaalu aqqinneqarsinnaanngitsumik aserfallas-simanerit.

1980-mi eriaginninnissamut inatsit pilersinneqarpoq, kingornalu inissianik nalunaarsuinissaq suliniutigineqar-nerusimavoq inissianik allanngutsaaliinermit aserfal-latsaaliinermillunniit annerusumik. Ukiunili kingullerni takuneqarsinnaalerpoq tamanna allannguuteqartoq, ingammik Nunatta Katersugaasiviata inissiat takus-sutissaalluarput piorsarsimassutsikkut ingerlateqqit qanoq ullutsinni atuinissamut tunngaviliisuulluartaqisut taamalu illup iluani uumassuseqartitsinnaasut. Nuum-millu inissiat nutaanngitsut tamarmik katersugaasivinnut atorneqarsinnaanngillat, oqaluttuarisaanermermi pinga-arutillit pisariaqartitanut nutaanut atunngitsoornissaat periarfissaqannginnissaallunniit kissaatiginarnaviann-gimmat. Taamaattumik inissiat illoqarfiit pingaarnersa-anni nutaaliaasumi naleqquttunngorlugit qularnaarne-qarnissaat eqqartussallugu pingaaruteqarpoq.

¹⁵Qup. 315 Steenfos, Hans P. & Taagholt, Jørgen *Grønlands Teknolo-gihistorie*.

1989-90-*kkunni* Namminersornerullutik Oqartussat inissianik piffinnillu aalajangersimasunik eriajisassanik allangutsaalisassanillu nalunaarsuineq aallartippaat. Taakkulu nunatta illoqarfiinut arlalinnut atuuttumik allassimasuutigineqalerput. Maannalu allassimaffiit taakku taaneqartarput De gule bygningsnotater, inissianut allassimaffiit sungaartut, nunalu tamakkerlugu inissianut eriajisassatut allangutsaalisassatulluunniit nalunaarsukkanut suli tunngavigineqarluni.

Inissiat taakku saniatigut piorsarsimassutsimik aallaaveqartunik eriajisassatut soqtigineqartunik toqqaasoqarsimavoq. Illoqarfimmi immikkoortortat aalajangersimasut, tamakkiisumilluunniit immikkoortortat pineqaraangata ataqtigiinneri ataatsimulluunniit immikkuullarequtaat maluginiarneqartarput, minnerunnigsumillu illut ataasiakkaat tassani inissisimanageri maluginiarneqartarlutik.

SUMIIFIIT ERIAGISASSATUT TOQQARNEQARSIMASUT

I *Det gule bygningsnotat*, inissianut allassimaffiit sungaartut Nuummi eriajisassanngorlugit toqqarneqarsimapput:

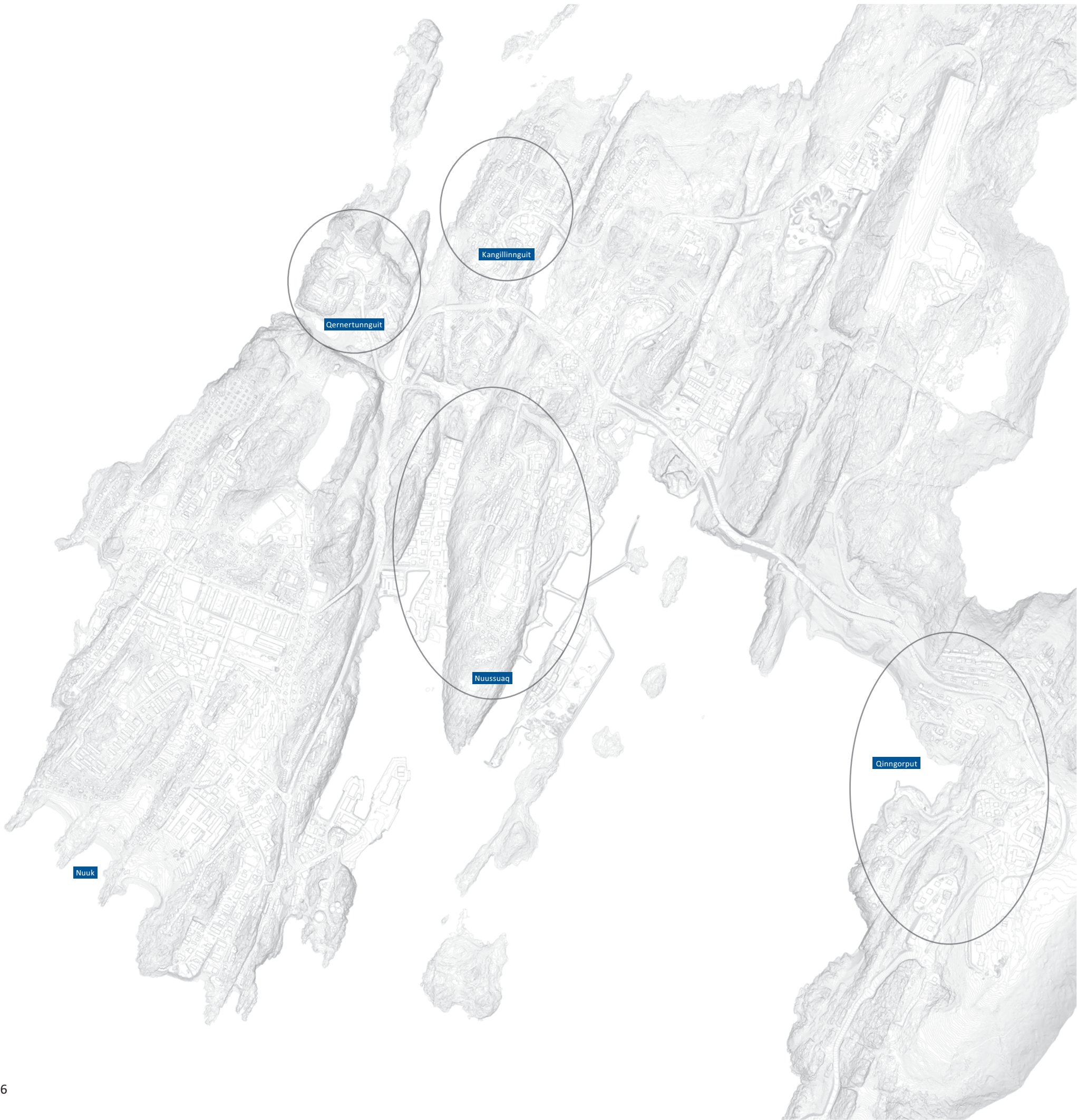
1. Nuutoqaq
2. Saqqarliit eqqaat

Tassani allassimasunut ilaapput soqtigineqartutut toqqarneqarsimasut, taakkunangalu arlallit ukiut taakku akornanni eriajisassatut nalilerneqarsimasut. Taamalu *Sermersooq 2028*-mi qulaani taaneqartut saniatigut eriajisassatut ilaapput:

3. Tasersuaq (Aqqaluks Plads)
4. Quassunnguaq (Østerbro)
5. Nalaakkap Qaqqaa (Inspektørbakken)
6. Qaqortoq (Myggedalen)
7. Avannarliit

Taakkua saniatigut *illuutit pillugit nassuiaammi Sungaartumi* immikkoortut pingasut aamma taaneqarput; Narsarsuaaraq, Fiskerbyen aammalu Najugaqarfiusimasooq. Taakkuli pingasut taamatut suliarineqarunnaarnikuupput eriajinartunillu allattorsimaffimmit peerneqarunnaat kissaatigineqarluni.

Illoqarfimmi eriajisassatut immikkoortortat saniatigut Nuummi inissiat eriajisassat illoqarfimmi piffinni arlalinniippat, ataqtigiisinnearunilli Nuup ineriartorneranut, oqaluttuassartaanut niuertoqarfiunermiit nutaaliaasumik illoqarfiit pingaarnersaattut allangoriartorneranut paasinninnissamat tapertaalluarsinnaallutik.

TUNNGAVIUSOQ

Inissiat pigisanut tigussaasunut tigussaangitsunullu naleqartitanut takussutissaapput, eriaginninnermilu taakkuupput isumaqarnerpaasussat. Taakkuupput kinaassutsitta paasiniarnerani avatangiisitsitit ilannguttakagut ersersitsisuusartullu. Inissiat nalunaajaasuupput sioqqulluta inooriaasiusimasunut takussutissat, ullumikkullu inuiaqatigiittut ilusilersorneqarsimanitsinnut ersersitsisuusut. Taamaattumillu oqaluttuarisaanitsinnut pingaaruteqartitsinerput inuit ataatsimuussusermik misiginerannut, nunattalu oqaluttuarisaaneranut, kinaassutsitsinnut ataatsimoortunullu peqataanitsinnut paasinnittarnitsinnut pingaaruteqarpoq.

Eriagisassat pillugit inatsit 1980imi nunatsinni atuutilerpoq inatsisit siulliit akornanni. Piorsarsimassutsimut- qangann-gornikunut eqqaamasanut kinaassutsimut pilersitsisunut, taakkunanngalu attasiinnarniarnermut isummernermik ersersitsivoq. Taamani Inatsisartuusimasut kissaataat

»kommunimi pilersaarusanut ilassummi eriaginninnissamut inatsimmik tunngavileeqqusineq« tunngavigalugu 1980-kkut naalerneranni De gule bygningsnotat, inissianut allassimaffiit sungaartut suliarineqarput. Allassimaffik taanna Kommunip eriaginninnissamut politikkaa ullumikkumut suli tunngaviliisuvoq, maannali piffissanngorsimavoq Nuup oqaluttuarisaanikkut pingaartitai misissussallugit.

2013-mi Nuup illoqarfittut assiliorneqarnissaa sulissutigineqalerpoq, eriagisassatut allanngutsaalisassatullu nalunaarsorneqarsimasut misissuiffiginerisigut. Misissuineq siulleq allagaateqarfinni pigineqartunik misissuineruvoq, paasissutissanut innersuussivimmi allanneqarsimasunik.

PERIAASEQ

Nalunaarsuinerit tamarmik silamit isikkivilimmit soorlu aqqusernermit allamilluunniit orninneqarsinnaasumit takussaasumeersuupput.

Illoqarfiup assingani naliliinerit marluk ingerlanneqarsimapput, taakkualu imminnut attuumassuteqanngillat. Naliliinerup aappaani eriagisassat ataqatigiinneri pineqarput – illoqarfiup sanaartornikkut aqqissuussaanaera ilusilersorneqarneralu – illoqarfillu ataatsimut imaluunniit sanaartorfiunera pineqarluni. Naliliinerullu aappaani inissiat ataasiakkaat eriagineqarnissaat pineqarluni. Inissiat ataasiakkaat misissornerini naliliinerit taakku marluk assigiimmik inerneqartuaannanngillat. Inissiat saqquminnerpaat eriagisassatulluunniit ataatsimoortunit, immikkut eriagisassanngortittariaqanngillat.

Assersuusiunneqarsinnaapput Qaqortup eqqaaniittut inissiat, ataatsimut isigalugu inissiat assigiinngitsut inissimaffigaat nunataq eriagisassaq, taamaattorli inissat ataasiakkaat immikkut eriagisassatut inissisimanatik.

ILLOQARFIUP OQALUTTUARISAANERANI PINGAARNERTUT TAASARIAQARTUT

Nuuk nunatsinni illoqarfiit pisoqaanersaraat. Qallunaat-norskillu ajoqersuiartortitaannit Hans Egedemit 1728-imi tunngavilerneqarpoq, Davis Strædemi Kangeq nunasseqqaarfigisani qimakkamiulli. Nuup Kangerluata eqqaa taamanikkut inunnit ukiuni untretilinni arlallit inoqarfiosareersimavoq. 1736-imi Hans Egedep nunarput nammineq qimappaa, tamannalu Poul Grønlænder, 1765-imi toqussi tikillugu aalluppaa, aallartoorrfigisaal-luni toqusimavoq. Ilisimaneqanngilaq toqutigisaanik aallartoofigitissimanersoq toqutsinissamilluunniit siunertaqartumik aallaaneqarsimanersoq. Peqatigitil-luguttaaq Qatanngutiginniit tassani najugassisimap-put. Ajoqersuiartortitat tyskiusut 1733-imi Hans Egedep Godthåbimik taasaanit kilometerinik marlussunnik un-gasissusilimmi ajoqersuiartortitsisarfiliorput, tassanilu ukioq 1900 tikillugu ajoqersuinertik ingerlappaat, tama-tumalu kingorna Kalaallit Nunaat qimavillugu. Illu qima-taat, ukiorpassuarni Kalaallit Nunaanni anginersaavoq, kingornalu atorfillit illuattut, katersugaasivittut ilisima-tusarfittullu atorineqartarpoq.

Sorsunnersuup Aappaata ingerlanerani Kalaallit Nunaat Danmarkimut attaveeruppoq, taamaalillunilu pilersui-nikkut aqquutit ilisimaneqartut atorunnaarput, taamaat-tumillu nunatsinni Avannaani Kujataanilu naalagaqarfiit marluk, Nuummi kisermaassilluni allaffissornikkut aqut-siveqalernissaa aalajangerpaat. Taamatut kisermaas-silluni aqutsinikkut Danmarkimut attaveqarnek, Wa-shington aqutugalugu ingerlaannartinneqarpoq, New Yorkimilu pilersuinerlutik allaffiliorpoq.

Sorsunnersuup kingornatigut Kalaallit Nunaat pillugu Ataatsimiititaliansuaq, G-48, pilersinneqarpoq, nuna-milu Nuup allaffissornikkut qitiusoqarfinngornissaanik siunnersuutaat akuersissutigineqarpoq. 1951-imi Kalaallit Nunaanni Landsrådit marluk kattun-neqarput Landsrådi ataasiinnaalerluni, taamanikkullu

ataatsimiinneq siulleq Nuummi (septembarip 26-ianni 1951-imi) ingerlanneqarpoq, taamaasillunilu Nuuk nu-natsinni illoqarfiit pingaarnersaattut pilersinneqarpoq.

ILLOQARFIUP INERIARTORNERA

Nuuk piffissami sivikikannersumi niuvertoruseqarf-it mikikannersumit illoqarfiit pingaarnersaattut ineri-artortinneqarpoq, sukkasuumillu ineriartortitsinerup malitsigisaanik illoqarfik tamaanilu illut malunnartumik takussutissaapput. Pingaartumik ukiuni untretilinni kin-gullerni illoqarfimmut nutserartoqarnerjussuata kingu-nerisaanik, illoqarfimmi illuliortaatsit malunniupput.

Illoqarfik Nuutoqqap nalaani toqqavilerneqarpoq, taan-nalu illoqarfiup pisoqartaraa, ukiunilu untretillippassuarni najugaqarfiujuarpoq. Illoqarfik ukiut untretillit matuma siornagulli Nuup qeqertaasartaata tungaanut ineriartor-poq, avannamullu sineriak sinerlugu, Qaqortumi GTO-p ilisarnaataanik boligstøttemit tapiiffigineqartumik illor-passuaqarluni. Kisianni ineriartornerpaaffiani siullermi Sorsunnersuullu Aappaata naanerata nalaani ilaqutariit ataatsit affarleriillu illut kisimik sanaajunerusarput.

60'ikkut ingerlaneranni taaneqareersutut qisunnit il-lunit mikinerusunit amerlanerusunik initalinnik illulior-toqartarnissaa pisariaqartinneqalerpoq, tamatumalu kingunerisaanik inissarsualiortoqartalerpoq. Matumani ikkussortarissanik sanaartorneq pineqarpoq, inissianik amerlanerpaanik sapinngisamik sukkanerpaamik sanaar-tornissaa anguniarlugu. Inissarsuit teknikkikkut atortoris-saarutitik nutaalianik pilersugaapput, soorlu imermik ku-uinnartumik pilersugaapput innaallagaqarlutillu, aammalu Nuup illoqarfiata allangornera ilutugalugu, pissutsit tam-akkua kingunerisaanik, inuunermi atukkat peqqinnissarlu inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit malunnaateqarluartumik pitsanngoriaateqartinneqarput. Ullumikkut inissarsuit assortuussutaangaatsiarput, minnerunngitsumik amer-

lanertigut nungusimasutut aserfallatsaaliernerlukkatullu isikkoqarneri pissutigalugit, taamaattumillu pitsaassuse-qartumik sananeqaraluartut isikkulutsilerlugit. Taamaat-tumik siunnersuutigineqarpoq, illut tamakkaa tammatsaa-liorneqarnissaannut politikiliortoqassasoq, inuiaqatigiit nutaaliaasut ineriartorneranni timalimmik uppersarsa-atissatut aalajangiusimanninnissaq eqqarsaatigalugu.

1970-ikkut naalerneranni aammalu 80-ikkut 90-ikkullu ingerlaneranni illoqarfiup ilaa Nuussuaq pilersinneqar-poq, ullumikkullu illoqarfimmi immikkoortut anginerit tullerilersimallugu. Illut ilisarnaatigaat eqimasuugamik pukkitsut quleriit pingasut tikillugit portussusillit, aanga-sissunik qalipakkat, taamaattumillu illoqarfimmi illut as-sigiinngisitaartuulerlutik, illoqarfimmi illularineqartartut oqaluttuarisaanermut tunngasut ilutsillu tamatumuu-nakkut tulluurtunngortinneqarlutik. Illut amerlanertigut illoqannginnersani annikitsuni sananeqartarput, ikit-tunnguanngorlugit ataatsimoortinneqartarlutik, inissiar-suarnut siuliani taaneqartunut sanilliullutik sanilerisanut qaninnerusarlutik.

Kingullertigut illoqarfik Qinnngutsinnut alliertortinneqar-poq, tassanilu najugallit suillit 2003-mi nutserput. Qinn-gorput suli tassaavoq illoqarfimmi sanaartorfiunerpaaq sulilu ineriartortinneqartoq.¹⁵ Tamaani illut tallimanik quleriillit immikkuullarissukkuutaat ilisarnaataapput, ataasiakkaalli suli portunerusarlutik.

Nuussuup Qinnnguttalu ataatsimoorutaat tassaavoq, il-loqarfiup ilaani taakkunani qitiusoqarfiit ineriartortin-neqarmata, tamaani najugalinnut ataatsimoortumik attuumassuteqalersitsinnaasut. Ataatsimoorussatut qitiusoqarfiit tassaapput sulisoqarfiit pisiniarfillu il.il.

¹⁵Nunarsuup qeqqani/Nuup qeqqani.

NUUMMI ILLULIORIAATSIT ILLOQARFIMMI PITSAAQUTIT

NUUMMI ILLULIORIAASEQ SANAARTORIAASERLU

»Ullutsinni nunatsinni inissialiortarneq qanga illuliortaatsip aallaaveqarneranik, ileqqutoqqanik sumiiffimmilu illuliortaaseqarnermik najoqqutassarartitsisuunngilaq. Danmarkimiit aallaaveqarput, Danmarkimiit sanaartoqquneqartut, aammalu qallunaat inissialiornermi najoqqutarisartagaannik nikerartunik taamaallaat aallaaveqarlutik. Kisianni kalaallinik isumasuinngivilluni suliaannngillat«. ¹⁵

Nuummi pingaarnertut illuliortaaseqartoqanngilaq. Kisianni illoqarfimmi illularineqartartut assigiinngisitaartorujussuupput, sanaartoriaasiuvorlu qanga nunasiaataanermi paarilluakkanik illulioriaatsimit ukiut untretillit kingullit qiteqqunnerisa kingorna inissialsualortiterner-mut. Taakkorpiapput illuliortaatsip oqaluttuarisaanerani Nuummi Nunatsinnilumi ineriartornerup oqaluttuassartaanik ullumikkullu inuiaqatigiit nutaaliaasut pileriartornerannik oqaluttuurtut.

Oqaluttuarisaanermi illuliortaatsit tassaapput qisuit salililgartallit, qisunnik qalialersukkat, kiisalu qajannaatsut aammalu eriagineqarnerusartut ujaqqanik illuliat, najukami ujaqqanik qammakkat. Illut amerlanersaat anginnigitsuusarput, ukiulli ingerlanerini piffissami piumasaqaatinut naleqqussarlugit ilaneqartarlutillu allilerneqartarput. Kisianni ataasiakkaat piffissami sananeqarfimminni angisuujupput, amerlanertigut pisortanit atorineqartussanngorlugit, soorlu peqqinnissaqarfimmit aamma/imaluunniit atuarfeqarfimmit. Illutoqqat arlaqartut, pingaartumik najugarineqartussat, Nuutoqqap nalaaniittut naatsiivii qaqortunik ungalulersugaapput, tamakkuuppullu Danmarkimi ileqqunik kingornussinermut takussutissat, soorlulu nunasiaateqarnerup nalaani nunaqarfeerannguami inu-nermik takussutissiiginnartut.

Ataatsimut isigalugu Nuummi imaappoq, illut immikku-ullarissumik imminnut attuumannngitsumik inissisimam-mata. Akerlianik illut akornanni silaannaqarlunilu nuna-minertaqartiterpoq. Nuummi illuliortarneq, 1900-kkunni illoqarfiit pingaarnersaannut allarpassuarnut sanilliullugu

atasuinnarnik sanaartugaanngillat, soorlu aqquserngit ersarinnerulersillugit. Taamatut immikkuullarissuunerata illoqarfimmi nikerarnerit takutippai, pisuinnaraannilu il-lut akornisigoorsinnaalluni, aammalu ataasiakkaannguit eqqaassanngikkaanni, illut nammineq pigisat pisortallu illuutaat nalunaaqutsersugaanngillat.

QALIPAATIT

Nuummi illuliortaaseq, Kalaallit Nunaata sinneranisut ittoq, qalipaatinik assigiinngitsunik ilisarnaateqarpoq, ataasiannartumik immikkoorneqarluni illunillu pinn-gortitamik tunuliaqutaqarluni ilassuutsitsilluni. KGH-p (Kongelige Grønlandske Handel) pilersinneqarnerani il-lut qalipaasersorneqartalerput, atuuffit assigiinngitsut immikkoortinneqarsinnaasunngorlugit:

Tungujortoq: GTO/Nukissiorfiit
Qorsuk: Politiit / Tele
Sungaartoq: Peqqissaavik / peqqinneq
Aappaluttoq: KGH aamma allakkerisarfik / atuarfik
Qaqortoq: Oqaluffik

Siornatigut KGHp qalipaasersuineq aalajangertar-paa, taamaattumillu qalipaatinik ataqatigiiaartinneqarput. Pif-fissap ingerlanerani allannguuteqarput, qalipaatinu as-sigiinngisitaartut takusalerpavut, soorlu svensk rød.

Naak qalipaatinik isumaat qangalili pisoqalereeraluartoq, taamaattoq suli pisortat suliffeqarfiutaanni ator-neqartarput, ilaatigut Dronning Ingridip Peqqissaaviani. Ataatsimut isigalugu ullumikkut Nuummi illut saqqa-asa qalipaasersornissaat nuannerineqartorujussuuvog, aammalu illut qisunnik sanaat assigiinngitsunik qali-paatillit piffissap ingerlanerani illoqarfimmi pinnarine-qartarput, nunamilu illuliortaatsimut isumassarsiorner-mut pingaarutilittut isigineqarluni.

Nunatta Katersugaasivia nunami allanngutsaaliukkami illuaqqat qalipaatisaannik allattorsimaffimmik suliaqar-simavoq, tamakkulu aamma Nuummi atorsinnaassap-put:

Tungujortoq: Ultramarine NCS 8010-R70B
imaluunniit NCS 5742-R66B
Qorsuk: Kromoxidgrøn NCS 6520-G30Y
imaluunniit Portgrøn NCS S 8502-G

Sungaartoq: Okkergul NCS 4050-Y25R
Aappalaartoq: Svensk rød NCS S4050-Y80R
imaluunniit Falurød NCS S 4941-Y79R
Qaqortoq: NCS S 0300-N imaluunniit
Creme hvid NCS S 0500-Y

ILLUT SUUSSUSII

Illoqarfimmi illut oqaluttuarisaanerisa illut assigiinn-gitsut pinnornerinit ineriartornerat pingasoqiusann-gorlugu avinneqarsinnaavoq. Pingaartumik inissialiorti-terneq illoqarfiup isikkuanit initunerpaajuvoq. Illoqarfiup alliar-tonnera ilutigalugu, illut ataasiakkaat aamma alliar-torput, illuliornermilu nalinginnaasumik piumasaqaatin sukannernerulersinneqarlutik.

Nuummi illut malunnaateqarnerpaat ilagivaat inissiar-suit assigiinngitsunik angissusillit, ilaqutariillu illui qis-unnik qalliusersukkat. Kisianni ukiuni kingullerni taakku marluk assipalui ineriartortinneqarput, tassalu illut eqimasut-pukkitsut sanaartorneqartalerput, tamakkulu Nuussuarmi takussaanerupput.

Eriagissassatut naleqartitat eqqartorneqartillugit illut qi-suit mikisut illoqarfimmi inissiar-suarnit eriagineqarneru-nissaat eqqartorneqartarpoq. Kisianni inissiar-suit nale-qarnerat oqaasertalerneqartariaqarpoq, taamaasilluni illuliortaatsimi ilusaat oqaluttuarisaanermi naleqarnerat nalunaarsorneqarniassammata, immaqalu siunissami eri-agisariallit pillugit politikkiliornermi/-pilersaarusi-ornermi tunngaviliisuusinnaassallutik.

INISSIAT

1728 - 1900: NUNASIAATEQARNERUP
TUNNGAVILERNEQARNERA

Illut 1700-kkut qiteqqunneranni sananeqartut, piffissaq tamaat stokværkshusit, qisunnik katitikkanik sanane-qartarput qarmakkanik akusarlugit, aammalu illut kati-tikkanik uingasunik qisuttalersukkatut.

Illut stokværkshuse qajannaannerpaajugajupput, ki-sianni sanaartoriaaseq tamanna pisariullunilu akisuuju-voq, qisuit pommersk fyr 12 meterit tikillugit takissusillit atorineqartussaasarmata. Pommersk fyr, qisuk ima qa-jannaatsigaaq allaat allanik illulioqqinnermi atoqqinne-qarsinnaasoq, aammalu illut allanngortinngivillugit tam-akkerlugit allamut nuunneqarsinnaasarsimallutik. Naak

¹⁵Qup.313 Steenfos, Hans P. & Taagholt, Jørgen *Grønlands Teknolo-gihistorie*.

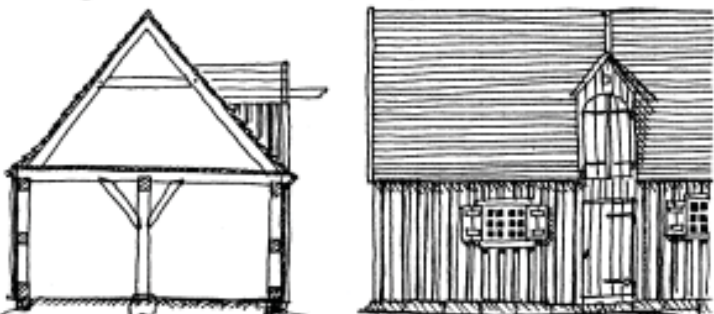
Kalaallit Nunaanni illut pioreersut tallimat

Grønland

Tegning © Søren Vadstrup
1994

Niels Egedes hus i Holstensborg, opf. 1756. Nuuv. museum.

Sorte pakhus i Jakobshavn, opf. 1741. Nuuv. museum.

Våliggerbolig i Saarboq, opf. 1853. Nedre 1972.

Johan Petersen's hus i Ammassalik, opf. 1894-95.

Tørvemurshus i Julianehåb ca 1910. Nedrevel. Mål 1:200

Quassuttuumik illuliaq imminnut paarlan-gasunik teqqulersugaq. 1734-1800. illu-nut najugaqarfissanut oqaluffinnulluunniit atorpeqartarput.

0 1:200 5m

Illu qarmagaq quassuttuui ersitsut iluleriin-
nik salliligersugaq. 1741 – 1940. Quersu-
arnut, sannavinnut assigisaannullu ator-
peqartarput

Illu ujaqqanik qarmagaq marraasersugar-
lu. 1830 – 1910. Najugaqarfissanut, san-
navinnut, quersuarnut, oqaluffinnut, atuar-
finnut tunisassiorfinnullu atorpeqartarpoq.

illu qarmagaq quassuttuui ersitsut, mar-
loqiusanik pingasoqiusanilluunniit salliliga-
lersugaq oqorsaasersugarlu. 1880 – 1940.
Najugaqarfissanut, oqaluffinnut, atuarfin-
nut assigisaannullu atorpeqartarput

Issunik ujaqqanillu illuliaq silataa issunik
ujaqqanillu iigaqarpoq. Najugaqarfissanut
immaqalu sannavinnut aamma oqaluffin-
nut/atuarfinnut atorpeqartarput.

Søren Vadstrup takussutissiaani takuneqarsinnaavoq, Ka-
laallit Nunaanni illulioriaaseq nalinginnaasumillu ineriartor-
neq qanoq issimansoq. Allaaserisami matumani illulioria-
atsini atorpeqarnerpaat sisamat eqqartorneqarput.

qajannaatsorsuugaluartut ullumikkut illut stokværkit
14-iinnaapput iluseqqaamissut isikkullit aammalu qan-
ga inissimaffigisatoqqaminniittut. Tamakkua ilagivaat
B140 Nuummiittoq.

Illut quassuttoortallit ujaqqanik akusat sanaartoriaat-
simi akikinnerulaartuupput, kisiannili illut tamakkua na-
atsorsuutigisanik naammassinnittanngimmata, qisunnik
seqummakunik imaluunniit qisuinnarnik qalliusorne-
qartalerput. Illularineqartartut akikinnerfaat tassaasi-
mapput illut quasuttuumik sanaat qisuttalersukkat.

Toqqavii amerlanertigut ujaqqanik ilanngartikkanik ilusi-
lersorneqartarsimapput, aammalu issuaasanik kalkimillu
kiffiusorneqartarsimallutik. Oqorneruniassammata,
amerlanertigut silataasigut issunik qalliusorneqartarsi-
mapput, tamakkuli qisunnik nungutitsisarsimapput.

Qaliaat amerlanertigut qisuusarput, aanaveersaatillit
usserutaasamillu qallikkat.

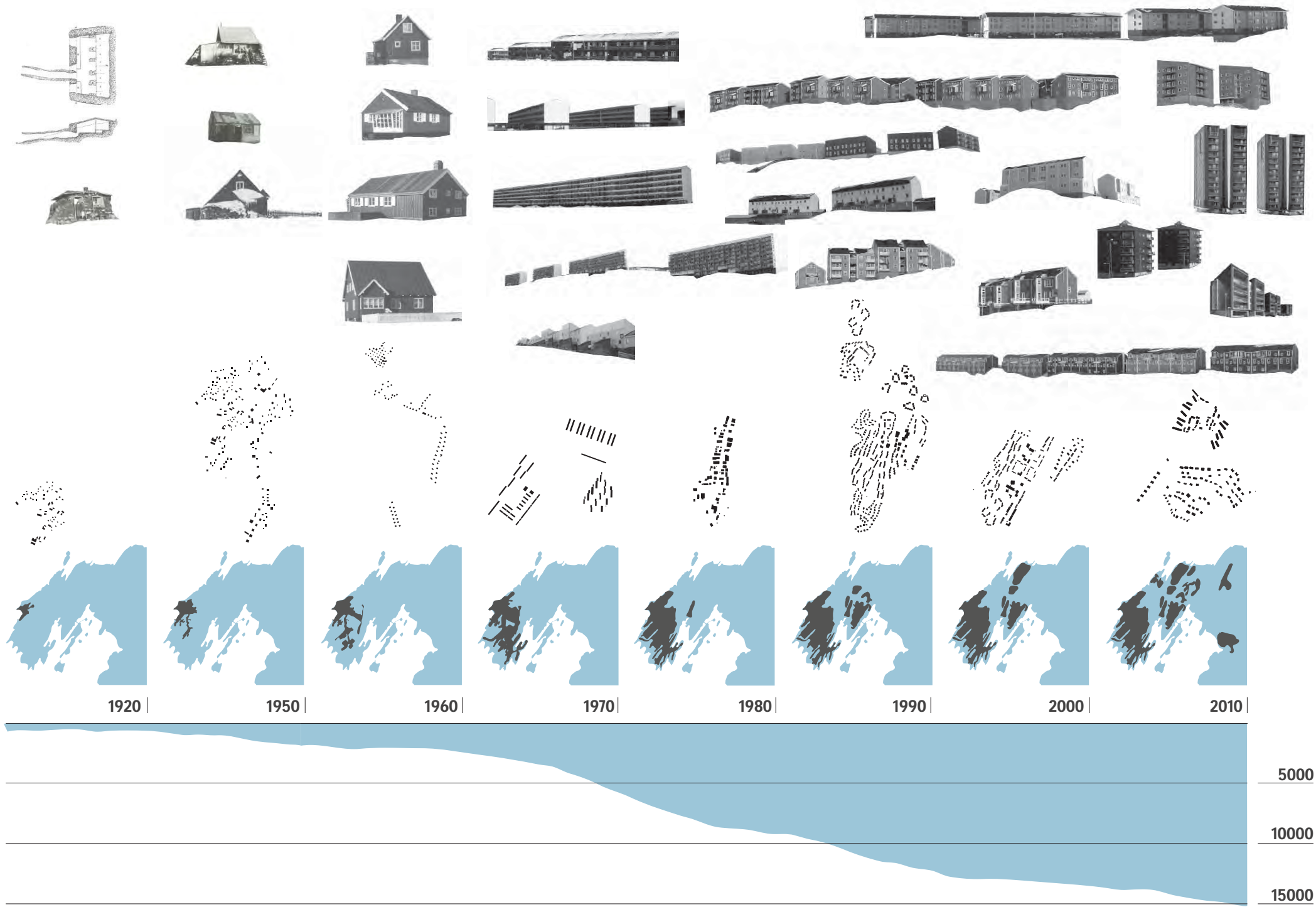
1836-imi sanaassat siullit Danmarkimiit nassiunneqarput,
taamatullu illulioriaaseq isornartorsiorneqangaatsiaralu-
artoq akit pitsaassuserlu eqqarsaatigalugit, taamaattoq
tamanna Kalaallit Nunaanni typehusinik taaneqartartunik
sanaartornerup ineriartortinneqarnissaanut aallarniu-
taalaaginnarpoq, kingusinnerusukkullu Nuup ineriartorne-
rani malunniulluurtussamik.

1900 - 1950: NAMMINEERLUNI ILLULIAT TYPEHUSILLU

1800-ukku naajartorneranni 1900-kkullu aarlartinne-
ranni nunap inoqqaavisa najugaqariaasii inuiaqatigiillu
peqqissusiannut attuumassuteqarnerat qitutinneqale-
raluttuinnarput. Taamaattumik 1914-imi aalajangerne-
qarpoq, illuliorinissamut imaluunniit illut pitsanngorsar-
neqarnissaannut taarsigassarsititsisoqarsinnaalissasoq,
piffissamilu tamatumani innuttaasut qisunnik sanaanik
illuliortalerput, qangatut issunik ujaqqanillu qarmalin-
nik illuliortarnermut taarsullugu.

Taamaakkaluartuq Niuertoqarfik handelilu niuertorutsit
nakorsat allallu illuinik qisunnik sanaanik sanaartortu-
arsinnarput, amerlanertigullu quassuttuumik sananeqa-
atilinnik qisunnik pingasut tikillugit qaleriaalinnik illu-
liortarput.

NUUMMI ILLULIORTAASEQ

1920 |

1950 |

1960 |

1970 |

1980 |

1990 |

2000 |

2010 |

5000

10000

15000

1950 – 1987 GTO

GTO, Grønlands Tekniske Organisation, 1950-imi pilersin-neqarpoq, taannalu nunarsuaq tamakkerlugu FN-imit ta-persiiffigineqartumik nunasiaateqarnermik nungusaane-rup ilagivaa, Sorsunnersuit Aappaata kingornagut pisoq.¹⁵ GTO piffissami tamatumani sanaartornermut tunngasunik suliassinneqarpoq, tamatumani »peqqissutsimik pitsann-goriartitserujussuarnermik, pitsaasunik najugaqalersitsi-nissaq ilinniartitaanerullu qaffassarnissaak«. Kinguneris-sallugu.¹⁶

GTO-p nalaani illut qisunnik sanaat qalipaaticissut amerla-soorpassuit sanaartorneqarput, piffissap ingerlanerani Ka-laallit Nunaata ilisarnaaticilerlugillusooq. Nuummi tamakku pingaartumik sumiiffinni Qaqortumi Quassunnguamilu ta-kussaapput. Typehusit tamakku piffissap ingerlanerani il-luliortaatsimik kingornussatut, kinaassutsimut qitiusutullu illoqarfimmi nunalu tamakkerlugu ilisarnaataalluilerput.

Kisianni piffissami tamatumani aamma, nunaqarfinniit il-loqarfimmut nutserarnerujussuaqarpoq, Kalaallit Nuna-anni 60'ikkunni sakkortuseruttorfigalugu, nunatsinnilu illoqarfiit ineriartupiloorfisa nalgilugu. Taamaattumik taamanikkumut naleqquttunik illuliortalernissaq anner-tusineqartariaqarpoq, sanaartornerlu nunap ilusaanut, aningaasaqarnermut aammalu teknikkikkut/eqqiluisaar-nermullu naleqqussakkanik sanaartornissaq qitiutinne-qartariaqalersimalluni. Taamaattumik inissiarsuit quleri-iaat siulliit 1960-ikkut aallartilaartut sanaartorneqarput. Piffissami tamatumani Kalaallit Nunaanni inissiarsuit qu-

leriaat soorlu tassa piffissami tamatumani Danmarkimi sanaartorneqartut amerlasuutigut assigaat.¹⁷

Piffissami tamatumani inissiarsuit maani, nunarsuup sinneranisulli, isummorsorfigineqartaqaat pitsaann-gitsunillu isumaqarfigineqartarlutik, taamaattumillu ullumikkumut ilaatigut nungullarsimallutillu taamanik-kornisarpasipput. Sananeqarneriniit ukualunngiit qa-angiummata, betonimik inissialiapalaatut, nunarsuar-milu inuttut ajornartorsiutinut suugaluartunulluunniit sorlaqarfittut taaneqartalerput. Naak nunarsuup sin-nerani inissiarsuarnik quleriiaanik ukiuni nutaanerusuni isornartorsiuinerit ilisimaneqarluarluartut, pinngitsaaliisummik nuutitsisarnerit, innuttaasut peqqin-nissaat eqqarsaatigalugu pisarsimasut, nunap oqalut-tuarisaanerani kapitalini annernartuutigineqarput, naak agguqaatigiisillugu ukiorineqartartunut nalinginnaasumillu innuttaasut peqqissusiannut sunniuteqaraluartut. Ilaatigut tamakku pissutigalugit illorsuit sananeqaatsi-mikkut pitsaassusii iluaqutissartaallu takunngitsuusaar-neqartarput, pilersaarutit aqqissuulluakkat qitiusumil-lu inissisimani ilanngullugit. Inissiarsuit amiakkuusut ilarpassui, matumani pingaartumik Qapiarfiusaami Narsarsuarmilu, piffissami sananeqannginnerannit illu-liortaaserineqalersunut torrallatanut assersuutissaqqis-suupput, aammalu minnerunngitsumik pingaarutilipilus-suullutik, ilaannillu allaat, nunatta oqaluttuarisaanerani kanngunartutut isigineqartarlutik. Taakkuupput Kalaallit Nunaata kinaassusianik ukiullu 2100-ikkunni imminut isiginnittariaatsimut nassuiaatissaqartitsiartut.

1988 -

Kalaallit Nunaanni illoqarfiit allat akerleralugit Nuuk ineriartortuarsinnarpoq. Illoqarfimmut nutserartut amer-liartuinnarput, aammalu najugassatut piumasaqaatit pisariaqartitallu nikerarnerinut sanilliullugu, inissiaati-gineqartut siunissamilu ineriartornissaq tatisimaneqar-torujussuupput. Tamakku kingunerisaannik Nuuk isor-artussutsimigut innuttaqassuseq, illoqarfiullu ilai nutaat eqqarsaatigalugit siornatigut allaaserineqartutut ineri-artupiloorfiuvoq.

Nuussuaq siulliulluni illoqarfiup ilaatut nutaatut taaneqar-talerpoq, tamatumalu kingornagut illoqarfik suli kangimut alliartortinneqarpoq, illoqarfiup ilaata Qinnгутта pilersin-neqarneratigut. Inissiarsuit suli angisuut pineqarput, kisianni siusinnerusukkut Nuussuup allaaserineranisut, maannakkut mikinerusukkuutaarput, taamaasillutillu il-loqarfimmi illuliarineqartartunut naleqqussarneqarlutik. Angisoorujussuunngillat, soorlu qanga Blok P-rsuartut an-gitiginatik. Taamaattumik oqallisaarujussuunngillat, naak ilaannikkut illuliortaaseq eqqarsaatigalugu assigiinngisi-taartunik pitsaassuseqarluarlutik. Qinngorput pinngor-titamut qanittumiikkami iluatsitsiffiilluarneruvoq. Uk-kusigssat (Store Malene) illulianut tunuliaqutaalluarpoq, aammalu sumiiffiit illullu tamarmik immamut isikkiveqar-titerput.

Siornatigut kommune Namminersorlutillu Oqartussat kisimiillutik illuliortarput, maannakkut inuit namminner-sortullu amerliartuinnartut illuliortalerput. Ullumikkut namminersortut aningaasaleeqataaffigisaannik tunini-aqqitassanik attartortitassanilluunniit illuliortoqartaler-poq, kiisalu ilaqutariit namminneq illuliortalerput.

¹⁵Q. 179-192 *Grønlands Teknologihistorie*.

¹⁶*Ibid.*, q. 180.

¹⁷Q 1 70'ikkunni Kalaallit Nunaanni inissialiortiterneq – oqallisissiaq.

PISORTAT ILLUUTAAT

Nuuk nunatsinni illoqarfiit pingaarnersaraat, taamaatumilu illut ilarpasui pissusissamisoortumik qitiusumik allaffeqarfiullutillu kommunimi ingerlatsiveqarfiupput. Illut anginerpaat allaffeqarfittut atorneqartut qitiusumi lmaneq tamaat aqqusaarlugu inissisimaffeqarput, asigiinngitsorujussuupput aammalu piffissani assigiinngitsuni sananeqarlutik. Pisoqaanerit, taakku ilagalugit Sermersuumi Kommuneqarfiup Allaffia, 1970'ikkunnersuuvoq, nutaanerpaarluni ilaatigut Inatsisartut allaffeqarfii Nuuk Centerip qulaaniipput, 2012-imi sanaeqartut. Tamatuma saniatigut illoqarfimmi illut pisoqqat ullumikut allaffeqarfittut atorneqarput.

Allaffeqarfiit saniatigut soorunami Nuummi atuarfeqarpoq, peqqissaaveqarluni, timersorfissaqarluni il.il., tamakkulu aamma pisortat suliffeqarfiutaannut ilaapput.

Illuliortaaseq eqqarsaatigalugu soqutiginarnerpaajuvoq kulturikkut illorsuaq Katuaq 1997-imeersoq, kulturimut tunngasunik suliaqarfiusoq immineq pigisoq, Kommuneqarfik Sermersuumit Namminersorlutillu Oqartussanit, namminersorlutillu suliffiutilinnit aningaasaleeqataffigineqartoq.

Naluttarfik Malik aamma illuliortaatsimut ullutsinnut naleqquttut assersuutissaqqissuuvoq. Illorsuaq illoqarfiup alliaartornerani innuttaasunut pingaaruteqarpoq, illoqarfiullu avataani pingaartumik meeqqanut inuusutunullu katersuuttarfittut atorluarneqarluni. Taamaasiluni Nuuk oqaluttuarisaanermut tunngasuinnarnik qitiusoqarfiunera piinnarnagu innuttaasut allatut aamma paasisaqarnissaannut peqqutaqaataalluinnarpoq.

ILLUT INUUSSUTISSARSIUTEQARFIIT

Illoqarfimmi illut inuussutissarsiteqarfiusut pisiniarfinnik niuernerimullu tunngasunik amerlanerupput, kisianni sumiffinni aalajangersimasuni inissisimanissaat toqqarneqar-nikuuvoq. Soorunami illoqarfiup qiterisaqarfia pisiniarfeqarfiullunilu niuernerimut tunngasunik ingerlataqarfiuvoq, umiarsualiveqarfiillu assartuinnermut inuussutissarsitunullu oqimaannerusunut atorneqarput. Illut taakku ilaat ikit-tunnguit illuliortaatsikkut immikkorluinnaq isikkoqarput. Kisianni Nuutoqqami illut suliffeqarfitoqqat katersaatigineqarput kusanarluinnartut, tamarmik immikkut illuliortaatsikkut pitsaassuseqartut, eriaginartullu allat akornannut ilaatinneqarlutik. Minnerunngitsumik quersuit, Nunatta Katersugaasiviatut atorneqartut. Aamma Puulukip Nuvani quersuaq Helge Bojsen-Møller-imit titartarneqarsimasoq inissisimavoq, taannali eriaginartut akornanniingilaq.

ILLUSSANIK TITARTAASARTUT

Illussanik titartaasartut sanasullu arlalissuit illuliornermik suleqataanermikkut illoqarfiup ilusissaanik ilusileqataanikuupput, taakkulu ilaat matuma kingorna naatsumik allaaserineqassapput.

HELGE BOJSEN-MØLLER (1874-1946)

Allanut tamanut sanilliullugu Helge Bojsen-Møller Nuummi Nunattalumi sinnerani illussanik titartaanermik anner-tuumik sunniuteqarsimavoq. Marloraannarluni Kalaallit Nunaannukarsimavoq, tassalu 1912imi 1928milu,¹⁵ Nunarpulli tamakkipajaarlugu piffissami 1920miit 1940mut aamma 1946mi aalajangersimapajaartumik illussamik titartaariaaseqarluni pisortat illuutaasa amerlanersaanik titartaasuuvoq.¹⁶

Nunatsinni suliaa siulleg tassaavoq Paamiuni oqaluffik 1908meersoq, malunnarporlu Norgemi qaleriiaanik qalialersorlugu oqaluffilioriaaseq isumassarsiorfigisimagaa, kingusinnerusukkulli illussamik titartariaatsini pitsann-goriartortillugu atuuffissaanut tulluussaasinnaalerlunilu peqqissaarussisinnanerulerpoq, taamaattorli qangarsuaaniit ilusileeriaaseq atortunillu iluatsilluarsimasunik isumassarsiorfeqartarluni.¹⁷

¹⁵Licht, Kjeld de Fine »Grønland tut/retur – Et rejsebrev« *Architectu-rameersoq. Årsskrift for Selskabet for Arkitekturhistorie* 36.

¹⁶Q. 66 Madsen, Jens Christian *Offentligt Byggeri i Grønland 1900-1946*.

¹⁷Licht, Kjeld de Fine »Grønland tut/retur – Et rejsebrev« *Architectu-rameersoq. Årsskrift for Selskabet for Arkitekturhistorie* 36.

1894imi sanasutut ilinniarsimasunngorpoq, kingornagullu 1903mi Akademiets Arkitektskolemi naammassilluni. Aap-paaguinnartoq 1904mi 30nik ukioqarluni titartaasarfit-taarpoq. Aamma kingusinnerusukkut Kunstakademiets Arkitektskolemi ilinniartitsisunngorpoq. Atorfigilikkamini aallarteqqammerlunili Langelandimi qimuttuitsut unittar-feqarfiinik arlalinnik sanaartortoqarnissaanut tunngasu-mik suliasinneqarpoq, titartaasartuunermili ingerlanerani napparsimaviit, qimuttuitsut unittarfiit inissiallu arlalissuit titartarneqarneri suliai. Bojsen-Møllerimut tunngasunik paasissutissaatikinnek pissutaalluni suliaasa amerlassu-sii ataatsimut katillugit 200t missaaniinnersut imaluun-niit Nunatsinniinnaq suliarisimasai taama amerlatiginersut oqaatigiumiunaappoq.

Suliai imaluunniit illut titartarsimasai pigineqartut taama amerlatigisut ataatsimoortuutillugit allanngutsaalisassa-tut nalilersorneqarnissaanut aalajangiinissamut tunnga-vissatut naammattariaqaraluarpoq.

CARL C. HANSEN

Naak C.C. Hansen Nuummi suliarisimasai amerlassoor-suunngikkaluartut ilinniarfissuaq 1907imeersoq tassun-galu atasoq eqaarsaartarfik illoqarfiup isikkuanut anner-tuumik sunniuteqaqataalluarput. Minnerunngitsumik ilinniarfissuaq kommunerujussuanngorneq sioqqullugu illoqarfiup ilisarnaataatut atorneqartoq, ilisimaneqar-nerpaatut illoqarfimmilu nuannarineqarnerpaat ilagaat. Angulli taanna pillugu maani Danmarkimilu allaaserin-nissimanermik pigisaqartoqanngilaq.

P.A. CORTSEN

1900kkut aallartinneranni illut sanaartorneqarsimasut amerlanersaat Sanasut naalagaata P. A. Cortsenimit sanaartorneqarput, nersornaasiuttakkamillu Danne-brogmændenes Hæderstegnimik nersornaaserneqarni-kuunera pissutigalugu KGHimi atorfeqarsimanissaanik isumaqartoqarpoq.¹⁸

Sulisimaneranut tunngasunik paasissutissat annikitsunn-guupput, illularisimasaali sulii napallutik, tassuunalu takussutissaalluni kusanartunik pitsaalluinnartumillu sananeqarsimasut. Illuliai amerlanertigut kusassaaser-sugaaneq qajorput, tamannali ilinniarfissuup 1907ime-ersup ilusiligaanerata kingorna allanngortoqaraluartoq tamatumalu kingorna sanaartugai kusassaatinik ilaqal-lattaalerput. Immaqami tamanna KGHmi pisortaasup nuannarisaanut tunngasumik tusaamasaqarsimanermik nassataqarsimasoq, imaassinnaallunili aamma C. C. Han-senip illumik titartaariaasia isumassarsiorfigisimagaa.

¹⁸Q. 27 Madsen, Jens Christian *Offentligt Byggeri i Grønland 1900-1946*.

SUMIIFFIIT ERIAGISASSATUT TOQQARNEQARSIMASUT

Nalunaarsuinermi Nuummi illut sanaartukkat oqaluttuasartaat arlalinnut agguataarneqarpoq, taamaalilluni pitsaassutsit assigiinngitsut nalilernissaat allaaserinissaallu pisinnaaqqullugit kiisalu illut inissisimaffigisaat oqaluttuasartaalu inissisinnaallugit. Immikkoortut allanngutsaalisassanik peqarfiit assigiinngitsunut immikkoortiterneqarneri imaapput: Malugineqarluarsinnaasut, Sanaartoriaaseq aamma Illularineqartuni immikkualuttut.

Maluginiarnartut eqqarsaatigalugit illoqarfiup immikkoortortaani pingaaruteqarnerit, illut eqqaassutissallu kiisalu nunataata isikkua allaaserineqarput. Immikkut ilisarnaatit illoqarfiup tunngavilerneqarneraniilli piusut immikkoortullu taakkununga sunniuteqarsimasut ilanngullugit allaaserineqarput. *Sanaartoriaaseq* ima pasineqassaaq Nuup ineriartornerani alliarторneranilu immikkoortut allaaserineqarneri, tassunga ilanngullugu inissiarsuit nutaaliaasut.

Kingullertut pineqarluni Illularineqartuni immikkualuttut illoqarfiullu immikkoortuini immikkualuttortai immikkut soqutiginaateqarput, tassaasinnaallutillu illoqannginnersat, aqquserngit sukkoorneri, isikkivimmut sammisut, il.il. namminerisaminnik naleqartitanik immikkoorutillit.

Arktiske Billeder-imeersut assit/Erik Holtved

NUUTOQQAQ & AQQALUKS PARK

Nuup Saava Nuup oqaluttuassartaanut qitiuvoq, illoqarfillu tassani 1728mi Hans Egedimit tunngavilerneqarpoq. Tassa Nuummi illut pisoqqanerpaat umiarsualivittaata nalaani inissisimapput, tassaanerullutillu illut qisunnik sanaat mikisunnguit aappilasumik qalipaattillit, taakuuppullu illoqarfimmut ilisarnaatinngorsimasut, minnerunngitsumik takornarissanut quppersagaliani ilisimaqarnerusut.

Nuutoqqami illulioriaaseq assigiinngisitaartuunera ilisarnaataavoq. Kongelige Grønlandske Handelsiomasup illuutai Hans Egedesvejimi inissisimasut ullumikkut Nunatta Katersugaasivianut atapput. Illut aqquserngup kangiatungaaniittut sissap allanngortinneqanngikkallarami ilusaata killinga atuarlugu inissitsitigaapput, illup saavi sammiveqatigiiaagaallutik. Aqquserngup kitaatungaani nunaminertat immersorneqarsimasuni talittarfik iluarsanneqarsimasoq tikillugu illu angisoq quersuatoqaq inissisimavoq.

Illut illoqarfimmi immikkoorteqartitsipput, illullu silataanni naatsiiviit kusanartuliaallutik kiisalu qalipaattillinnik ungalulersugaanermikkut agguagaaneriniq illoqarnginnersanik ersarinnerulersitsisut.¹⁵

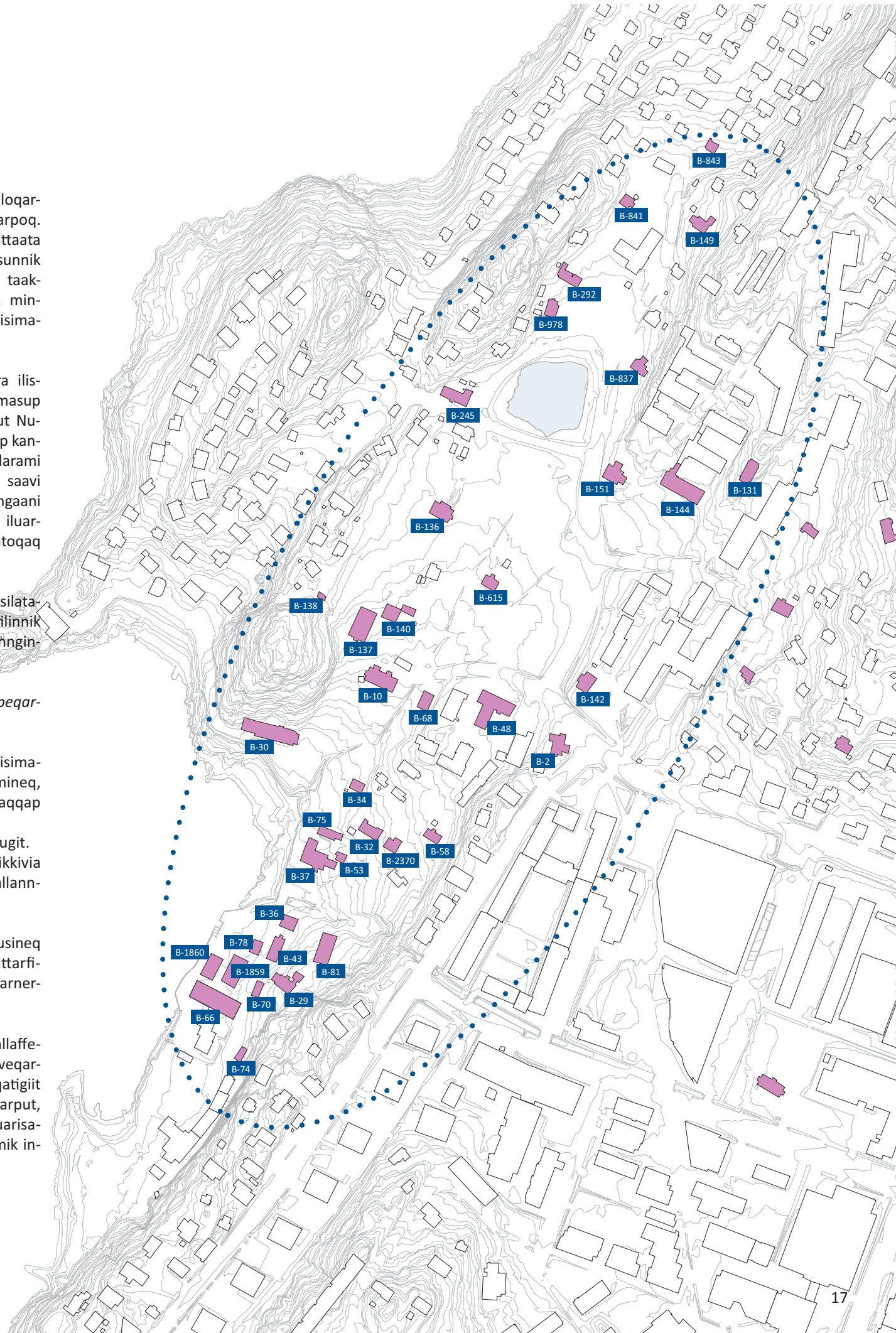
Immikkoortumi pingasutigut *Maluginiarnartunik peqarpoq*, tassaasut;

- Oqaluffiup illoqarfiup qiterpasissumi inissisimamera aamma taassumalu eqqaani inissameneq, kiisalu Hans Egedemut eqqaassutissiaq qaqqap qaavani inissisimasoq.
- Umiarsualivik quersuit talittarfillu ilanngullugit.
- Nuup Saavaniit Nuup Kangerluanut isikkiviatamanit ornigarneqartuuvoq, tamannalu allanngutsaalineqartariaqarpoq.

Allaaserineqartut marluusut akornanni ippoq aqquseq Hans Egedesvej, talittarfimmiit, illoqarfitoqaq talittarfitoqarlu aqqusaarlugit oqaluffiup tungaanut pingaarnerut aqquataavoq.

Immikkoortumi sanaartoriaaseq niuertoqarfittut, allaffeqarfittut kiisalu oqaluffittut, atuarfittut peqqissaaveqarfittullu sanaajupput. Piffissap ingerlanerani inuiaqatigiit ineriartornerat ilutigalugu illut allanngortinneqartarput, pisoqqallu nutaanik taarserneqartarlutik. Oqaluttuarisanimi ineriartorneq ukiuni 250init sivilisinerusumik ingerlasimasoq taamaalilluni takuneqarsinnaavoq.

¹⁵Kommunimut pilersaarummut tapiliussaqaq 1C14-3.

Nuup Saavani eriagisaniq allanngutsaalisaniillu illorpaaloqarpoq, immikkoortumili *Immikkualuttut annertuuliaannigitsut* oqaluuttuarisaanermulli aamma immikkoortuutaasutut sunniuteqaqataasut uku eqqaanngitsoorusunnangillat:

- a. Kuuk Aqqaluks Pladsimi tatsimiit kuuttoq napilugulu ujaqqanik ikaartarfiliaq
- b. Iliveqarfitoq
- c. Hans Egedemut eqqaassutissiaq
- d. Talittarfik 1920kkut aallartinneraneersoq usingiaaffiusarsimasumut taarsiutaasoq. Talittarfeqarnej nioqqutissanik nassiussisarnej tikisitsisarnerlu niuertoqarfimmut pingaaruteqartuunerat ersiutaavoq. Tamannalumi aamma tunisassiorfinnik quersuarnillu annertuumik sanaartortoqarneratigut takuneqarsinnaavoq.

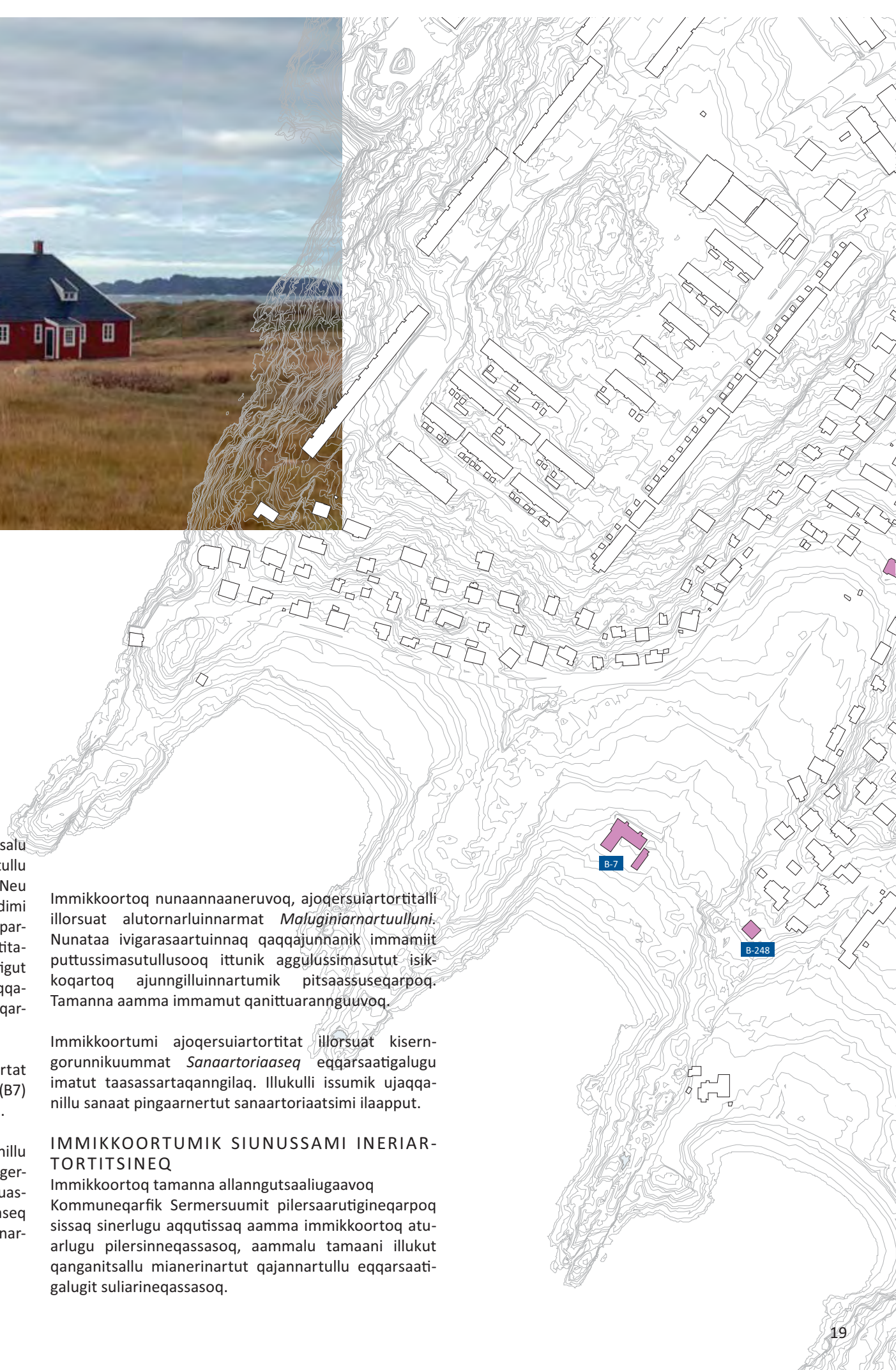
IMMIKORTUMI SIUNISSAMI INERIARTORTITSINEQ

Kommuneqarfik Sermersooq kommunimut pilersaarummut tapiliussamik (1C14-3) suliaqarnikuuvoq, Tegnestuen Riisip Thomas Riisimit pigineqartup ajugaassutigisaa naapertorlugulu Nuutoqqap siunissami ineriartortinneqarnissaa tassani sammineqarpoq.

Tassuuna qulakkeerniarlugulu immikkoortumi ataqatigiisitsinissaaq ilisarnaataasunillu avatangiiseqartitsinissaaq, immikkoortumi siunissami sanaartortoqassappat kommunimut pilersaarummut tapiliussami immikkoortoq 12imi aalajangersagaq malinneqassaaq. Taamaattorli il-lunik eqqissimatitanik allanngutsaalisaniillu iluarsartuusinissamat malittarisassanik nassaassaqqanngingajappoq, takusaallunilu misissuinermi tamanna malunnarpoq. Illut arlallit qalipaammik plastikmalingimik qalipanneqarsimap-

put, sananeqarneraniillu igalaavi nutaaliaasunik taarserneqarnikuullutik, taakkulu pitsaassusii assigiinngisitaarput, taamaattumillu ataatsimut isigalugit kusanassusiinut malunnaatilimmik appariataapput. Siunissami iluarsartuusinissamik suliaqarniarloqartillugu ussittuunngitsunik qalipanneqartarnissaat matumuuna innersuussutigineqassaaq, kiisalu sananeqarneraniilli igalaavi ajornanngip-pat atorneqasasut, taakku forsatsruderinik ussissaaserneqassallutik, misissuinerillu nutaajunerusut takutippaat, taamaallugit nutaanik termoruderilernerininngarnik ussinnerujussuusut. Tamanna iluatsissinnaanngiiffiini igalaat nutaaliaasut naapertuuttullu aamma igalaap aggornerata amerlassusii apeqquataatiinnarnagu illup aallaqqaammut isikkua innimigalugu toqqarneqartariaqassapput. Illut katersugaasivimmit isumagineqartut aserfallatsaaliinermi aallaavigneqarsinnaagaluarput, taakku ilaat naak aamma qalipaattissarinngisaanik qalipanneqarsimasut takussutis-saqaraluartut (B74 innersuussutigaluguttaaq).

AJOQERSUIARTORTUT ILLUAT

Kalaallit Nunaannut ajoqersuiartortitat siullersaat tassalu Qatanngutigiinniat 1733mi tikipput, niuertoqarfittullu siullermik tunngavilerneqarfiata kujataatungaani »Neu Herrnhut«imik taallugu pilersitsillutik. Illorsuaq Hollandimi ilaasortanit aningaasaliiffiqineqarluni 1747-48mi napparneqarpoq, taanna oqaluffittaqarlunilu ajoqersuiartortitanut inissartaqarpoq. Qatanngutigiinniat aningaasatigut »imminnut pilersortuupput« taamaattumillu illut eqqaanni naatsiiviit pilersikkasuarneqarsimapput, angusaqarfiuallaangitsumilli.¹⁵

Qatanngutigiinniaqarfiup eqqaaniittut nunaminertat 1948mili eqqissisimatitanngortinneqarput, illutaalu (B7) immikkut 1983imi eqqissisimatitanngortinneqarpoq.

Qatanngutigiinniaqarfik illukunik issumik ujaqqanillu sanaajusunit ilivitoqqanillu sinneruttunit avatangerneqarsimasoq immikkuullarilluinnartumik oqaluttuasartaqarpoq. Qatanngutigiinniaqarfimmi illuliortaaseq nunataalu ataatsimut tamaasa isigalugit kusanarluinnartuupput.

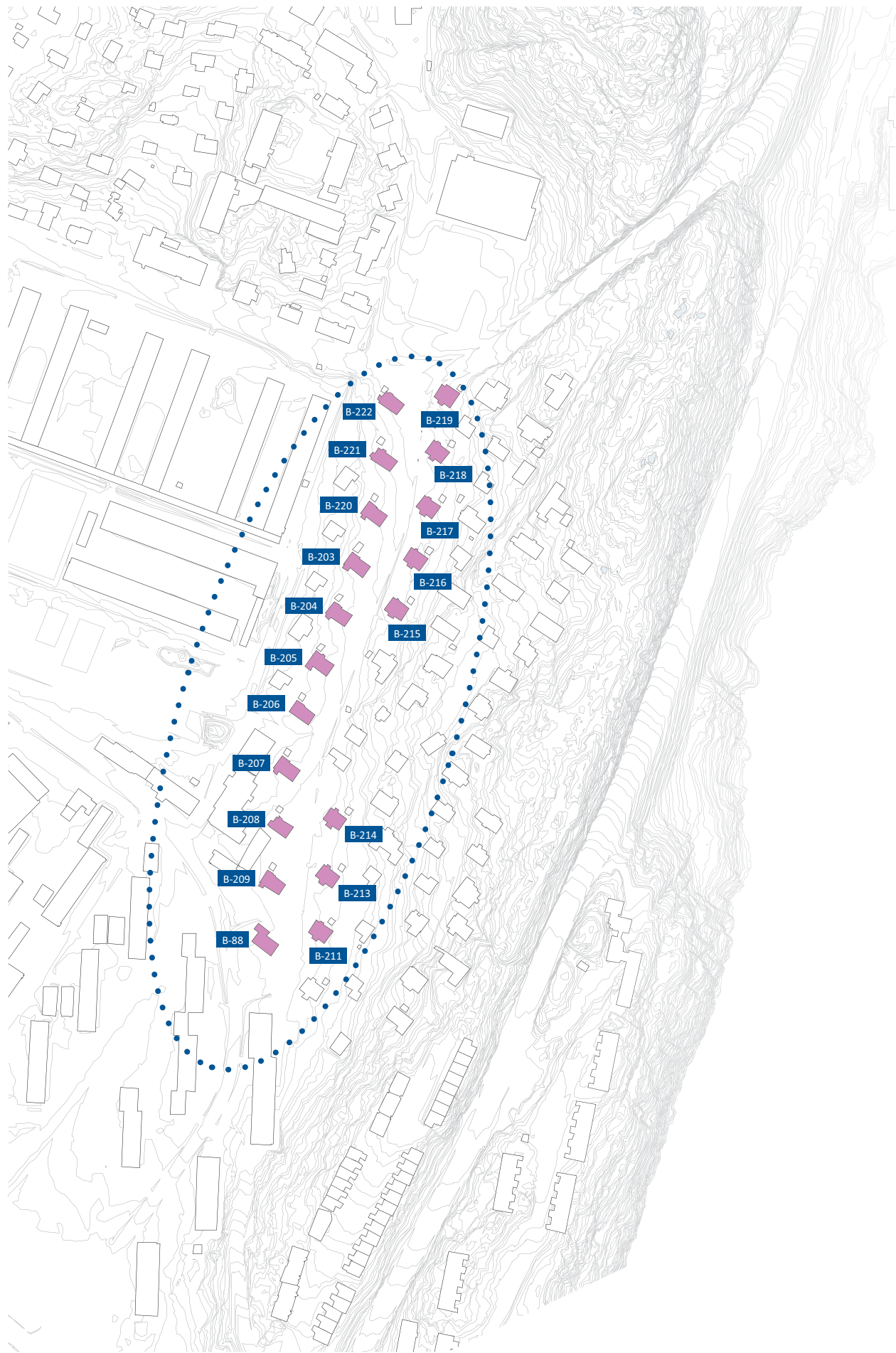
Immikkoortoq nunaannaaneruvoq, ajoqersuiartortitali illorsuat alutornarluinnarmat *Maluginiarnartuulluni*. Nunataa ivigarasaartuinnaq qaqqajunnanik immamiit puttussimasutullusooq ittunik aggulussimasutut isikkoqartoq ajunngilluinnartumik pitsaassuseqarpoq. Tamanna aamma immamat qanittuarannguuvoq.

Immikkoortumi ajoqersuiartortitat illorsuat kiserngorunnikummat *Sanaartoriaaseq* eqqarsaatigalugu imatut taasassartaqanngilaq. Illukulli issumik ujaqqanillu sanaat pingaarnertut sanaartoriaatsimi ilaapput.

IMMIKKOORTUMIK SIUNUSSAMI INERIARTORTITSINEQ

Immikkoortoq tamanna allanngutsaaliugaavoq Kommuneqarfik Sermersuumit pilersaarutigineqarpoq sissaq sinerlugu aqqutissaq aamma immikkoortoq atuarlugu pilersinneqassasoq, aammalu tamaani illukut qanganitsallu mianerinartut qajannartullu eqqarsaatigalugit suliarineqassasoq.

¹⁵Q. 52 Nuummi qatanngutigiinniat nutaat 1733-2003.

QUASSUNNGUAAQ

Aqquserngup Quassunnguup nalaa 9,5 ha'isut anner-tutigaq, Nuummilu inissiaqarfinni inissitsiterluakkanik illutalinnik ersarissumillu killeqarfilersukkani pisoqa-anseraalluni. Illuliortaatsinik illoqarfiup isikkuanut annertuumik sunniuteqartunik illoqarpoq. Assigiinn-gitsunik assigiiartoqarnera annertulaartukasivoq, aamma qalipaasersorneri illoqarfiup isikkuanut anner-tuumik sunniuteqaqataavoq.

Illoqarfiup ilaani *Maluginiarnartut* tassaapput illut im-minnut naapertuuttunngorlugit assigiissaagaaneri, Quas-sunnguami akulikitsunngorlugit inissitsitersimasut, ta-marmillu kangimut-kimmut sammivilerneqarsimapput, assimi Ximi takuneqarsinnaapput. Illut Grønlandsflymi sulisunut inissiasanngorlugit 1951imi napparneqarput. Assigiinngitsut pingasuupput: 513, 514 aamma Type Thermo.¹⁵

Immikkoortumi *Sanaartoriaaseq* sorsunnersuup aappa-ata kingorna ineriartortoqarsimaneranut takussutissa-avoq, sanaartornermi annertusineqarsimavoq, ilaatigullu Nunatsinni radioqarfinnik silasiorfinnillu pilersitsiortor-toqarnerani suliffimmut atatillugu inissamik pisariaqar-titsineq atuulluni. Taamaalilluni immikkoortumi illuliori-aaseq Grønlands Styrelsens arkitektkontor-mit suliaavoq, saamerlermilu sungaartunik nalunaaqutsersorsimasut immikkoorteqarput, tassa aqquserngup killingani illut as-sigiiarneri kusanarluinnaramik.

»Illut eriagisassat 1951-imi sanaajupput, Type 513 95 m²-iusoq aammalu Type 514 112 m²-iusoq illut type »51«-inut ilaapput, tunngaviumik isumassarsiarineqarneri assigiillu-tik, initai, igaffii, sinittarfii, inearai, uffarfii illullu naqqi assi-giillutik. Type 514 annerusumik ineeraqarpoq annerusunillu initaqarlunilu igaffeqarpoq type 513-imut sanilliullugu, Type Thermo østrigimiut illuliortaasiat naapertorlugi sanaajusoq, ikkussugassakkaarlugit oqorsarnerusimallunilu sanaajuvoq. Type aallaqqaammut atorneqartoq 80 m²-iuvoq naqqoqar-lunilu. Taakkulu illut 1981-imi 30 m²-imik allineqarput, sinit-tarfik inearlu ilassutaallutik. Illulioriaatsit taakku pingasut tamarmik naatitsivtallerlugit titartagaapput, taamaattorli type 513 aamma Thermo taamaattulerlugit sananeqarsimal-lutik. Atorfimmut atatillugu ineqarfissanik naatitsivtallinnik 1951imi sanaartorneq nalinginnaangitsorujussuvoq.«¹⁶

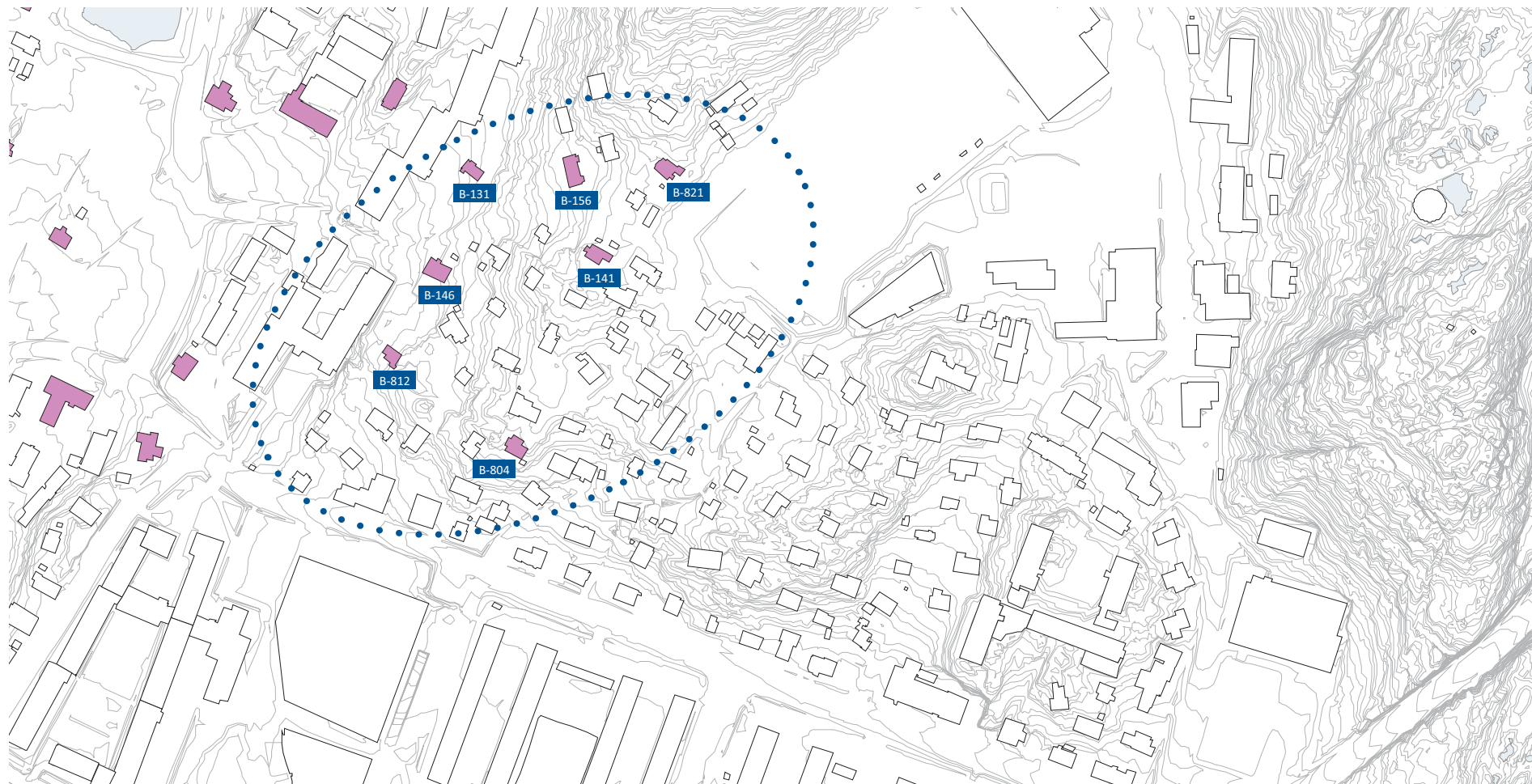
IMMIKKOORTUMIK SIUNISSAMI INERIAR-TORTITSINEQ

Immikkoortumut ineriartortitsinissamik pilersaarute-qartoqanngilaq, kisianni piffissami kingullermi sumiiffiup illoqarfiup kulturikkut kingornussatut immikkuullarissuu-nera ukkatarineqaleraluttuinnarpoq. Taamatut suliarine-ra nangittumik ingerlateqqinneqassaaq.

¹⁵Q. 5 *Kommunimut pilersaarummut tapiliussaq 1A11-2.*

¹⁶Q. 5-6 *Ibid.*

NALAAKAAP QAQQA / INSPEKTØRBAKKEN

Immikkoortoq siuliini allaaserineqartutut immikkoortulli inissiaqarfiuvoq, tassaanerullutik siammasissut pukkitsullu. Inissiaqarfimmi illuliortaaseq qaqqaq atuarlugulusooq alutornartunik nammineq illulianik mikisunik qalipaatisissunillu katitigaavoq. *Quassunnguaq* assiginagu illuliortaaseq assigiinngisitaartuuvoq. Illut arlallit piffissap ingerlanerani assigiinngitsorujussuarnik ineqartunik allanngortiterneqarsimanngikkunik allilerneqarsimasarput, taamaattumillu illutut eqqissisimatitatut taaneqarsinnaanersut nalorninarlutik.

Illut inissitsiterneru nunataalu eqqarsaatigalugu tassaapput immikkoortumi *Maluginiarnartut*. Illuta ataasiakkaat qaqqap salliarnartaani inissisimapput, taamaalluni illoqarfiup isikkuanut soqutiginarsitseqataallutillu allanngortitseqataapput.

Illut ilusilersornerisa aamma ilisarnaqutigaat ataatsimooruummata, sumiiffimmi katitigaaneq maleqqissaarneqarluni. Illut amerlanersaat pisoqaapput. Illulioriaatsit marluk tassa 50'ikkunni inngigissunik qalialiorartaaseq aamma saddeltagimik taaneqartartunik 25°inik uinganilinnik 60'ikkunni qalialiorartaasilinnik illuliat amerlanerupput. Illulli taakku arlalissuit allanngortiterneqarsimanermikkut allilerneqarsimanermikkullu isikkui allanngornikummata, immikkoortumi illu soorlu imminnut naapertuukkunnaarniku-

usut.¹⁵ Immikkoortup immikkullarequtaa allaaserissallugu imaluunniit eqqissisimatitatut taaneqassanersut nalunarsinnaavoq.

Illut ataasiakkaat sumiiffimmi ilisarnaqutaasut, illoqarfiup ilaanut pilersaarusiortusumi 1.28-miittut eriagintartut toqqagaasut tassaapput: B-141, B-146, B-156, B-804, B-812 aamma B-817. Allaaserisami tassani aamma immikkoortup ilisarnaataa allanngortiterneqannginnissaa pillugu nutaamik immikkoortumi sanaartorneq illut eqqissisimatitat pioreersut inissisimani ilusiilu naapertorlugit pissaaq. Tamanna isumaqarpoq, immikkoortumi nutaanik angisuunillu sanaartortoqassanngitsoq, ilaqtariinnulli ilunik mikisunik sanaartorsinnaaneq attatiinnarneqartoq.

¹⁵Kommunimut pilersaarummut tapiliussaq 1.28/1A7.

IMMIKKOORTUMIK SIUNISSAMI INERIARTORTITSINEQ

Ukiuni qulikkaani kingullerni, eriagintartunik illuliorfusimasuni atuuttunik killilersuisoqarsimanngilaq, taamaattumillu illorpassuit allannguiqqineqartarsimapput, allaat sumiiffimmi eriagintartut naleqqassuseq tammarsimalluni. Illut eriagintartut Kommunalbestyrelse akuersiteqqaarnagu isaterneqarnissaat, allanngortiterneqarnissaat allatulluunniit isikkuanik allannguiqqineqarnissaat inerteqqutaavoq. Tamatuma malilluarneqarnissaa, aammalu allilerinerit/nutarterinerit/nappaaqqinnerillu sumiiffimmi illuliortaatsimik aalajangiusimanninnerunissaq innersuussutigineqarpoq. Imaappoq, illut qanga isikkorisimasaat angissusiilu allanngortippallaarneqassanngitsut.

QAQORTOQ AAMMA AVANNARLIIT

Kommunimi pilersaarutinut ilassut 1A6-2 august 2009-meersoq inissianut eriaqisassatut allassimasunut Qaqortumiittunut (Myggedalen) arlalinut atorunnaarsinneqarpoq, nunaminertalli ataatsimut eriaqisassaane- ra atuutiinnarluni.

Sumiiffik najugaqarfiuvoq pingaartumik GTO-typehusit tamaaniillutik, najugaqarfimmi erseqqissumi assigiiaanik illuliorfiulluni. Sumiiffimmi illuliortaaseq assigiiaartuuvoq, pingaartumillu nuugissunik qisunnik illoqarpoq, kisianni illut assigiinngitsunik qalipaateqartitermata, soorlulusooq qaqqaq qummut atuarlugu qalipakkatut isikkoqartoq. Sumiiffik illoqarfimmi assilinqarnerpaasarpoq, assigiiaanik peqatigitillugulu illuliortaatsit assigiinngitsut atorneqarneri pissutigiarlugit.

Avannarlerni illut nalinginnaanerupput, illuliarineqar-

simasullu assigiissuteqarpiangillat. Amerlanertigut tassaapput ilaqutariit ataatsit illui aammalu illut arlal- lit, mikisunnguit ullutsinnut naleqqukkunnaarsimasutut oqaatigineqartartut tamaaniipput.

Sumiiffimmi Illut assigiiaarneri tassaapput typehusit sanaajuneri eqimasut, sumiiffik tamarmi taamatut sana- affiulluni.

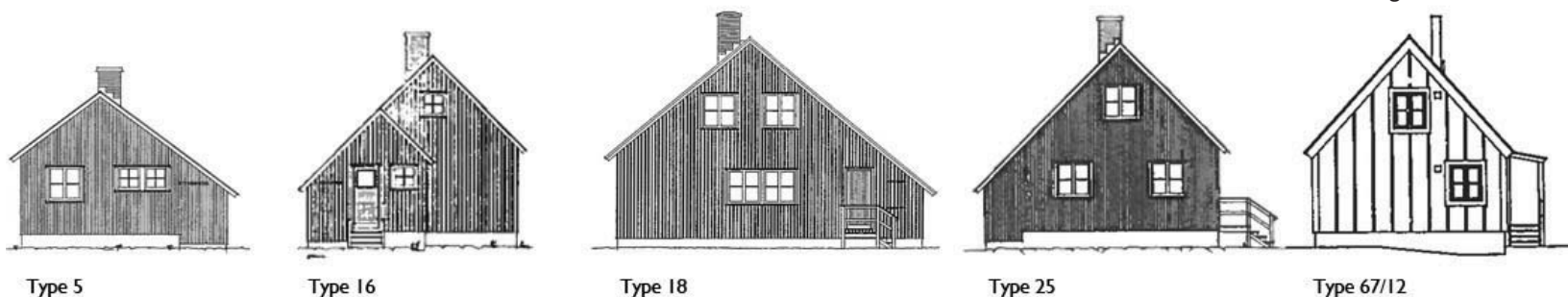
Illuliortaaseq allaaserineratut eqimasunik illuliorfiuvoq, illut inissisimani sangujoraartut silatai immap tungaa- nut isikkivillit.

Sumiiffimmi ataasiakkaani illut eqimasorujussuupput, ta- akkulu pingaarutilimmik eriaginartutut taasariaqarput.

IMMIKKOORTUMIK SIUNISSAMI INERIARTORTITSINEQ

Sumiiffimmut tunngatillugu Kommunimut pilersaarummi atuuttumi allaaserineqarpoq, sumiiffimmi illut »ilusaat attatiinnartariaqarpoq aamma siunissami, sumiiffiup suk- angasuumik pilersaarusiortigineqarneranut immikkuul- larissumut takussutissatut. Illut affarleriit ilaqutariinnut ataatsinut illunngortinneqarnissaannut periarfissaqar- poq, tamatumalu saniatigut affarleriit ataatsimoortillugit allilernissaannut periarfissiisoqartarpoq. Illut isikkuisa nikisinneqannginnissaat piumasaqaatigalugu«. Sumiiffiup allannguuteqannginnissaa pingaaruteqarpoq, aammalu si- lataanni allannguutit suulluunniit/pitsanngorsaatit tamar- mik kommunimi pilersaarusiortnermut immikkoortortamit akuerineqaaqqaartassapput.

Aamma kommunimut pilersaarummut tapiliussamik akuersissuteqartoqarnikuvoq, tasanilu sumiiffiup avannaata tungaani sanaartorfissanik piareersisoqarpoq – imaappoq, Qerner- tunnguit tungaannut qaqqap alannguani. Tassungali appaka- affissaq immikkoor- tup avataaniissaaq, tassa C.E. Janssensvej aqqusaarlugu.

NUUMMI SIUNISSAMI ILLULIORTAASEQ

Kommunimi illut eriaginatut allanngutsaaliukkallu pillugit periusissiami qaffasissutini assigiinngitsuni suliniuteqarfissat arlaqarput.

1. Illut kommunimit pigineqartut iluarsartuunneqartariaqarput/nutarterneqartariaqarput, isaterneqarnissaat pinaveersaarniarlugu aserfallannginnissaat qulakkeerniarlugu. Illut pillugit tulleriaarinissamut allattuisoqartariaqarpoq, kingornagullu illut ataasiakkaarlugit iliuusissamik pilersaarusiortfigalugit.
2. Nuummi illut eriaginatut allanngutsaaliukkallu pillugit allattorsimaffik ukiut tallimakkaarlugit misisorneqartariaqarpoq, illut eriaginatuuinissaannut kissaatigineqartutut ilisarnaataasa allanngutsaaliornissaat qulakkeerniarlugu. Ukiuni akunnequtaasuni annaneqarsimappata imaluunniit annertuumik aserfallassimappata, illup eriaginatutut nalilerneqarnera eqqarsaatigeqqinneqartariaqarpoq atorunnaarsinneqarluniluunniit.
3. Illut atorneqarsinnaajuarnissaat kissaatiginarpoq, katersugaatitut atorsinnaanngitsutut uninngatiinarneqartariaqanngitsut. Taamaattumik aserfallatsaaliinissamut politikkimi illut ineriartortinnissaannut periarfissaqartariaqarpoq, nutartiinnarnagit

piffissarlu sananeqarfigisimasaat kisiat nittarsaannaannarnagu. Taamaattumik illut allineqarsinnaallutillu nutarterneqartarsinnaasariaqarput, kisiannili nalingi eriaginatuuerneranik nalunaarsorneranut toqqammaviliisut ataqqillugit.

4. Illuliortaatsimut politikki ineriartortinneqartariaqarpoq, illuni eriaginatuni allanngutsaaliukkanilu allilerinissamut nutarterinissamullu suut akuerineqarsinnaanersut nassuiaasersorlugit. Taanna erseqqilluinnartumik oqaasertalerneqartariaqarpoq, taamaalilluni kommunip isumai qularutigineqarunnaarsillugit. Soorlu assersuutigalugu: Illu eriaginatoq allilerneqarusuppat nutarsarneqarnissaalu kissaatigineqarpat, allilerisoqassappat tamakkua sananeqaqqarnera ataqqillugu suliarineqarnissaat pingaaruteqarpoq. Illup eriaginatut sananeqaqqarnera takuneqarsinnaasariaqarpoq, toqqamma-viusumik eriaginatuuerneranut naleqartitat ilisarnarluartariaqarput imalu ataqqineqartigalutik, allaat allanngortinneqassanatik imaluunniit takussunarsarneqassanatik. Matumani eqqarsaatigineqarpoq, illumut alliliisut illup eriaginatitap portussusaanik imaluunniit toqqammavianik qaangiisuunnginnissaa. Ilassutaaneri erseqqissumik takuneqarsinnaassapput, taamaasilluni illup eriaginatitap ilisarnaataa pigiinnar-

neqarniassammat, sapinngisamilu ullutsinni illuliortaatsinut assigiinngitsunut nittarsaassisuussallutik.

5. Illut arlaqartut eriaginatutut nalunaarsugaaner atornnaarsinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq, tassungali peqatigitillugu illoqarfimmi illut eriaginatinneqartut nutarterneqarnissaannut atatillugu qinnuteqaateqarfigineqarsinnaasunik illoqarfiup nutarterneqarnissaannut aningaasaliissutissanik immikkoortitsisoqassasoq. Aningaasat illoqarfimmik pilersaarusiortfimmit innersuussutigineqartut tunngavigalugit kommunalbestyrelsimit aquneqartariaqarput. Suliassat aalajangersimasut tapiiffigineqarsinnaasut makkuusinnaapput:
 - Nukissiuutinik atuinnermut pitsanngorsaataasinnaasut.
 - Klimaskærm; iluarsaassinerit, qalianik taarsiinerit nutarterinerilluunniit, silataani iikkat, igalaat, matut isaarissallu, aniinganerit toqqaviillu.
 - Illut namminneq perusuersartarfeqanngitsut perusuersarfiliorneri uffarfiliorneri.
 Suliassat qulaani taaneqartut tamarmik suliarineqassappata illup eriaginatutut naleqassusanik qulakkeerininnissaat imaluunniit qaffassaataanis-saat piumasaqataavoq.

INNERSUUSSUTIT EQIKKARNERI

Kapitalini assigiinngitsuni eriaginantitanut politikkilior-nissamut innersuussutit assigiinngitsut allaaserineqarput, taakkualu uani eqikkaaffigineqarput:

- Illoqarfimmi inissiarsuit ilisarnaataalluartut pillugit naleqartitanik allaaserisaqartoqartariaqarpoq. Naleqartitani taakkunani nassuiaatigineqassaaq eriaginantinneqassappata qanoq annertutigisumik eriagineqassanersut taamaattumillu nutarterneqartariaqanersut, taamaasilluni illuliortaatsimi oqaluttuarisaanermi kapitali taanna aalajangiusimaniarlugu nuna tamakkerlugu oqaluttuarineqarnera ilanngullugu.
- Nalilersorneqartariaqarpoq qanoq annertutigisumik illussanik titartaasartup ataatsip aalajangersimasup suliai katersorneqassanersut. Matumani immikkut eqqarsaatigineqarpoq illut Helge Bojsen Møllerimit titartarneqarsimasut aammalu taassuma illussanik titartaasartuunera eqqarsaatigalugu eriaginantinneqarnissaa naammannersoq, imaluunniit illut tamaasa ataasiakkaarlugit isummerfigineqassanersut.
- Siunissami nutarterisarnissani kaammattuutigineqartariaqarpoq naleqquttunik atortoqartarnissaaq. Ilimagisatut illu »taamaallaat« eriagintuuppat illut allangutsaaliukkat pillugit nunatta katersugaasi-

viata allattorlugit innersuussutai innersuussutigineqartariaqarput.

- Kommunimut pilersaarut Sermersooq 2028-mi allasimavoq, illut eriaginantitat tamaasa silataasigut allangortiterneqassappata akuersisummik qinnuteqartoqartassasoq, aamma eriagintuni inissisimasut.

ATUAKKAT NAQITALLU NAJOQQUTASSARSIORFIGINEQARSIMASUT

- Christiansen, Ole *NUUTOQQAQ; Guide til Godthåbs bygningshistorie*, Forlaget Atuagkat 2013
- Grønlands Tekniske Organisation *Grønlandsk boligbyggeri i 70'erne – et debatoplæg*, GTO 1972
- Kjærgaard, Kathrine & Kjærgaard, Thorkild *Ny Herrnhut i Nuuk 1733-2003: missionsstation, rævefarm, embedsbolig, museum, universitet*, Ilisimatusarfik 2003
- Kommuneqarfik Sermersooq *Kommuneplantillæg 1A11; Overordnede bestemmelser for Aqqaluks Plads, Nuuk*, Marts 2012
- Kommuneqarfik Sermersooq *Kommuneplantillæg 1C14-3; Nuuk Nuutoqqaq*, November 2011
- Kommuneqarfik Sermersooq *Kommuneplantillæg 1D2-1; Overordnede bestemmelser for Aqqaluks Plads, Nuuk*, Marts 2012
- Kommuneqarfik Sermersooq *Lokalsamfundsprofil Nuuk*, 1.udgave 2012
- Licht, Kjeld de Fine »Grønland tur/retur: Et rejsebrev« i *Architectura: Årsskrift for Selskabet for Arkitekturhistorie 36*
- Lyager, Poul *Om byplan i Grønland – mellem præstestyre og hjemmestyre*, Dansk Byplanlaboratorium 2002
- Madsen, Jens Christian *Grønlandske Boliger – selvbyggeri og typehuse*, Forlaget Atuagkat 2000
- Madsen, Jens Christian *Offentligt Byggeri i Grønland 1900-1946*, Forlaget Atuagkat 2007
- *Nuuk: Bevaringsværdige bygninger og bydele*
- Stenak, Morten (red) *SAVE – Kortlægning og registrering af bymiljøers og bygningers bevaringsværdi*, Kulturministeriet, Kulturarvsstyrelsen 2011
- bygningsbevaring.dk/uploads/files/anvisninger/10-ANVISN_Vinduer_energiforbedring.pdf

IMMIKKOORTOQ 2

ILLUT NALUNAARSORNEQARSIMASUT ALLATTORSIMAFFIAT

IMARISAI

Nalunaarsueriaaseq	31		
B-2 Amerikanmiut Konsuuleqarfiat	32	B-148 Aningaasaqarneq.....	69
B-4 Ilaqutariinnut illu, Type 491	33	B-149 Siornatigut aqqissuisup illorisimasaa	70
B-7 Noorliit	34	B-151 Meeqqat atuarfiat/ eskimoslottet.....	71
B-10 Siullermik naalakkap illua	36	B-156 Illu	72
B-12 Ilaqutariinnut illu, Type 491	37	B-184 Ilaqutariinnut illu, Type 491	73
B-28 Ilaqutariinnut illu, Type 491	38	B-203 Typehusi Type 514.....	75
B-29 Assistentip illua	39	B-204 Typehusi Type 514.....	76
B-30 Napparsimavitoqaq.....	40	B-205 Typehusi Type 514.....	77
B-31 "Det canadiske konsulat".....	41	B-206 Typehusi Type 514.....	78
B-32 Qivittoq-illua	42	B-207 Typehusi Type 514.....	79
B-34 Henning Meyerip illua (innerit puuat).....	43	B-208 Typehusi Type 514.....	80
B-36 Det gl malerværksted / Iffiorfik	44	B-209 Typehusi Type 514.....	81
B-37 Hans Egedep illua	45	B-211 Typehusi Type Thermo.....	82
B-43 Siornatigut inuussutissanik tuniniaaviusimasooq aamma niuertarfik	46	B-213 Typehusi Type Thermo.....	83
B-48 Pisinniarfik	47	B-214 Typehusi Type Thermo.....	84
B-53 Savaasaasivik	48	B-215 Typehusi Type Thermo.....	85
B-58 Sannavik	49	B-216 Typehusi Type Thermo.....	86
B-66 Quersuaq.....	50	B-217 Typehusi Type Thermo.....	87
B-68 Landstingip ataatsimiittarfia	51	B-218 Typehusi Type Thermo.....	88
B-70 Kifat ingisimasaat	52	B-219 Typehusi Type Thermo.....	89
B-74 Napparsivik / Petroleusivik	53	B-220 Typehusi Type 514.....	90
B-75 Siusinnerusukkut sannavittut iffiorfittullu atornegartoq	54	B-221 Typehusi Type 514.....	91
B-78 Kikiaasivikasik / Uuterivik	55	B-222 Typehusi Type 514.....	92
B-81 Qisuusivissuaq.....	56	B-245 Naqiterivik / sunngiffimmi ornittagaq	93
B-88 Illu	57	B-248 Siornatigut assistentip illua	94
B-131 Ilinniartut Illuat	58	B-292 Illuaraq	95
B-132 Ilinniartut Illuat	59	B-615 Ilaqutariit illuat	96
B-136 Siornatigut sannaviusimasooq.....	60	B-804 Ilaqutariit illuat	97
B-137 Annaassisitta Oqaluffia	61	B-812 Nammineerluni illuliaq	98
B-138 Toqusut inaat	62	B-821 Nammineerluni illuliaq	99
B-140 Siornatigut provstip illua / Seminaria	63	B-837 Illu anginngitsoq	100
B-141 Ilaqutariinnut illu	64	B-841 Illu anginngitsoq	101
B-1442 Siornatigut napparsimmavik	65	B-843 Illu anginngitsoq – Niels Lyngip illua	102
B-144 Ilinniarfissuup illutaa pingaarneq	66	B-978 Illu anginngitsoq	103
B-145 Ilaqutariinnut illu, Type 491.....	67	B-1401 Eqaarsaartarfik	104
B-146 Ilinniartitsisumut-/ Ilinniariup pisortaanut illu	68	B-1859 Quersuaq ujaqqanik qarmalik	106
		B-1860 Quersuaq aappalaartoq.....	107
		B-2370 Ilaqutariit illuat	108

NALUNAARSORSUERIAASEQ

ALLANNGUTSAALIUGAASITSINISSAMUT NALILERSUINEQ

Illunik misissuinermi pitsaassusiinik 1-imiit 5-imut imikkoortiterilluni nalilersuisoqarpoq, 5 tassaalluni eria-gisassatut qaffasissumik naleqartoq 1-ilu appasinnerpa-asoq.

Illut tamarmik immikkut nalingi aallaavigalugit nalilersorneqarput, uku eqqarsaatigalugit:

- a. **Illuliortaatsikkut naleqassusia** – Illup ilusaa, si-lataata ataqatigiissaagaanera, illuliortaatsikkut suliarilluagaanera aamma ilusaata, atortut ator-neqartut atuuffialu ataqatigiissaagaanerat.
- b. **Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia** – tassaasin-naalluni sumiiffimmi illumik sanaartoriaaseq, piffissami aalajangersimasumi immikkoortutilim-mik illuliortaaseqarnermut attuumassuteqar-nersoq imaluunniit assersuutaasutut naleqas-suseqarnersoq tassa oqaluttuarisaanermut pingaarutilimmut inuit aamma/imaluunniit pisi-masut pingaarutilimmut attuumassuteqarner-sut.

- c. **Qanoq innera** – illup eria-gisassanngorsinnaane-ranut aamma iluarsartuunneqarnissaannut ilu-mut periafissaanersoq illup qanoq innera aala-jangiisuusinnaavoq.
- d. **Kulturikkut avatangiiseqarnermi naleqassusia** – tassani pineqarluni illup naleqassusia qanorlu ittunik avatangiiseqarner-soq. Nunamut, eqqa-amioqatigiinni aqqusiner-mut imaluunniit avatan-giisiinut qanoq naleqqussagaanersoq.
- e. **Assigineqanngissusia** – illup napparneqaaqqaarami isikkua qanoq allanngortinneqarsimanngitsigine-ra aamma/imaluunniit qanoq ilisarnartiginersoq tassani apeqqutaassapput. Allannguutaasimasunik nalilersuiner-mi aallaavigineqassallutik illup sannaa aamma ilusereqqaagaa sulitakuneqarsinnaanersut aammalu immaga illup qanoq ittuussusia ataqqil-lugit allanngortiterineq/iluarsartuussineq pisima-nersoq. Ima paasillugu illu piffissap allanngoriartor-nera ilutigalugu allanngortinneqarsimasinnaavoq, taamaattorli ilusereqqaagaa ilisarnassusialu sulitarsarilluinnarlutik.

Naleqassutsit matuma siuliini taagorneqartut ataasimut tamaasa aallaavigalugit eria-gisariaqassutsit na-lingat qaffasinner-soq, akunnattuunersoq appasinner-orluunniit paasinarsisarpoq.

4-5: Eriagisarialittut naleqarlunnarpoq.

3: Eriagisarialittut nalinga akunnappoq, taamaat-tumillu illu nakkutigineqartariaqartuuvoq siunis-samilu ungaserujussuanngitsumi (ukiut tallimat) nalilersoqqinneqartariaqarluni.

1-2: Eriagisarialittut nalikippoq, taamaattumik eria-gisari-aqartuunerata atorunnaarsinneqarnissaa innersu-ussutigineqarluni.

B-2 AMERIKAMIUT KONSUULEQARFIAT

Sananeqartoq 1941

Illussamik titartaasoq . . Pavia Høegh – ilimagineqarpoq. Uppernarsillugu oqaatigineqanngilaq

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Intaleeqqap Aqq. 2

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	5
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	1
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

USA-p konsuuleqarfiatut 1941-mi sanaajuvoq, taamatullu 1953-p tungaanut atuulluni.

Quleriisutut illuliaq silataa eqqarsaatigineqanngitsoq, illup qaliaa illuttut sivingasut atorneqartumillu qaliarsualik. Illu kusassarneqarsimanersoq takujumi-naappoq takussutissartaalu assigiingitsorpassuullutik. Sanaqqaarnerani ilusaa allangorsimanersoq oqaatigineqarsinnaanngilaq, imaluunniit kingusinnerusukut ilassuteqarsimanersoq oqaatigineqarsinnaanani. Igalaat nalinginnaasumik assigiiaarput, ataasiakkaat eqqaasannikkaani, imaasinnaagami illup sanaqqaarneranerani kingusinnerusukut allanguateqartinneqarsimasoq. Igalaat arlallit assiaqusersuuteqartiterput, sunali najoqqutarineqarnerasoq oqaatigineqarsinnaanngilaq.

Kitaanut sammisumi illup isaariaa ilorpasippoq qulisaalluni, tassanngaaniit aneerasaartarfimmu ungalulimmut aquteqarluni.

Illup qaava illuttut sivingasuvoq. Kimmut sammisumi illup qaani silammut anillangasunik igalaaqarpoq altaniusatut isikkulinnik. Illernaasatalimmik qarmakkamik pujoorfeqarpoq.

Illu Amerikamiut 'allatsitsisarfiutigisimavaat', sumiluunniit sanaartorneqarsinnaasutut siunertaalluni. Taamanisuulli assingusunik Sears-itut ittunik illuliaavoq, minnerunngitsumik The Ellison, type taamaassimanissaanut ilimanaateqarpoq, arkitektimit taamaniumiusumit Pavia Høegh-mit tulluarsarneqarsimalluni. Kinguneranilu atorffimmu atattillugu inissiarineqartar-

luni, maannalu Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit allaffittut atorneqarluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia betoniuvoq qaqortumillu qalipanneqarsimalluni. Iigai silarliit qarmagaapput kajortunik qalipannilinnik makittarissunik salliligallit. Igalaat allallu illunik sanaat (qaliap sinarsui il.il.) qaqortumik qalipagaapput sannakunillu qallersugaallutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliap kusanartularineqarneratigut naleqassusia sumiiffeqannginneranut illullu timitaata allaaneruneranut tunngatinneqarpoq, avatangiisaanilu allanut sanilliullugu allaanerusetut isikkoqarmat. Aammattaq inissisimaffia oqaluttuarisaanermi illoqarfiup qeqqani nutaaliaasumut ikaarsaarnermi inissisimalluni.

Typehusi amerikamiut illuliortaasiattut illuliaavoq, illuliortaatsikkut naleqartoq soqutiginaatilillu.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani piffissap ilaani Danmarkimut attaveerunnerup nalaani illu pisoqarfiusimaqaaq, taamaalillutillu nunat allat nunami maani attaveqalernerat piulersimalluni.

Illu Pavia Høeghimeersuuppat, najukkami oqaluttuarisaanikkut soqutiginaateqassaqaq, pissutigalugu Kalaallit Nunaanni illussamik titartaasartut siullersarimmassuk (tak.Weilbachs Kunstnerleksikon).

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu eqqaaneqareersutut Nuummi oqaluttuarisaanermi

nutaaliaasullu akornanni ikaarsaarfimmu inissisimavoq, kulturikkulli eriagisassanut ilaatinneqarani.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup sanaqqaarneranit atortut sulii atorneqartut isumaqartoqarpoq, aamma naak illup ilai ilassutaanersut ilassutaannginnerisulluunniit oqaatigiuminaassinnaagaluartoq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasutut paarilluakkatullu ippoq.

Arkiv foto.

B-4 ILAQTARIINNUT ILLU, TYPE 491

Sananeqartoq 1949-50
 Illussamik titartaasoq Jørgen Maglebye
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak.KPT 1A3-2

Noorlernut 5

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	3
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	5
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Type 491. 167,5 m² kiileri ilanngullugu.

Illu pineqartoq qaliaqarpoq marlunnik uigoqarluni, qaava illuttut sivingavoq atorneqartumik qaliarsuaqarlunilu kiilereqarpoq.

Illup initaa pingaerneq issoqqaaringajappoq, illullu initata pingaernerup aappaa avannamut kujammullu sammisoq amittuulluni.

Avannamut sammisumi inimut pingaernermut saneraqutaanilu matoqarpoq igaffiup silarliatut sananeqarsimasumik. Illup isaariaa qulisaavoq. Qaliani aniinganeqarpoq, pujoorferujussuaqarlunilu zinkimik sanaaq.

Illup isuaniippoq kimmur, aqquuserngup tungaanut sammisumi, inimi pingaernermi ini marlunnik angisuunik igalaalik inillu pingaernerup aappaani ataatsimik igalaqarluni, kiisalu qaliani pingasunik mikinerusunik igalaqarluni. Igalaat tamarmik marlunnik sinaakkuteqarput sanimut tukimullu inissisimasunik sisamanillu angeqqatigiinnik igalaaqarluni. Illup qaliata nuuniippoq igalaaq mikisoq, ilassutaanilu kujammur sammisumi igalaaq ataatsimik sinaakkutilik.

Illup kujammur sammisumani aniinganeqarpoq, qaavalu illuttut sivingagami illup isua ersarilluinnarpoq (qaliarpaat, qulisaq illullu initai marluk). Illup silataani aniingane-rata saniatigit inip nalaani marlunnik igalaaqarpoq illup isuata kimmur sammisumani.

Illup isua kangimur sammisoq kimmur sammisorlu assigiipput, inimi pingaernermi allamik ataatsimik igalaaqarpoq.

Kujammur sammisumi naatsiiveqarpoq angisuunik, taannalu qaartumik qalipaatalimmik ungaluusaqarluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Kuisamik sukarsuaqarpoq. Qisunnik sallilikkanik ataatsinik marlunnillu qaleriaartunik sanaaq qaqqorissumillu qalipaatalik. Illup qaava qalissarsuanik qalligaavoq. Igalaat qisunnik qaartunik qallipaatalinnik sinaakkuser-sugaapput iluneq ajortuullutik. Avannamur sammisumi matut isaarissat marluk tamarmik qisuupput aappaluttunik qalipagaallutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliap kusanartuliarieneqarneratigit naleqassusia tassaavoq, avatangiisit eqqarsaatigalugit uteqqiinerusoq. Qisummik atsikkutigiinnik illuliaq illuliap kusanartuliarieneqarneratigit annertunerusumik maluginiagassartaqanngitsoq, kujammullu sammisumani aniinganertalinnik immikkoortotaqarluni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illup oqaluttuarisaanermi naleqassusia suussutsimigit assigiingissutsit naligiit annerusumik atuumassuteqarfigalugit illoqarfiup avatangiisaanur sanilliunneqarsinnaavoq. Type 49'mi saqqummerpoq, normulersugaaneratigullu takuneqarsinnaalluni (491, kisitsit siulliit marluk

tassaapput ukiup kisitsisitat kingullii), GTO-lu pilinngin-neraniilluni. Grønlands Styrelses arkitektkontorianit ineriartortinneqarpoq, tamassumalu nalaaneersuni ty-pehusini annerpaartaatut isigineqarluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Allaaserineqartutut illu illut allat suussusaannur assin-guvoq, taamaalilluni aqqusinermi ataqtigiinneq taku-neqarluarsinnaalluni. Tamanna ilisarnaatigaa avatan-giiseq typehusinik mikisunik katitikkannik isikkoqartoq (soorlu type 16) aamma angilaartut. Aqquserngullu B-7 Ny Herrnhuttip tungaanur kusanarluinnartumik isikkoqarluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Titartaqqaarnermi malillugit illu suli taama isikkoqarpoq, allannguutimininnguit isikkuanur akornusiinngitsut eqqa-assanngikkaanni.

QANOQ INNERA

Illup ilaa aserfallatsitersimavoq, alakkarneqarmalli (8/6/2016) iluarsaanneqarluni aallartinneqarsimavoq, taamaattumik sumiiffiit pitsanngorsarneqarnermi naatsorsuutigisariaqarpoq. Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu, igalaat qisunnik naliginnaasunik taarsertariaqarput, koblinginik- imaluunniit igalaanur oqorsaasunik.

B-7 NOORLIIT

Sananeqartoq 1747-48
Illussamik titartaasoq . . . Illuliortut naalagaat Christian David
Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 12/4/1983
. tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Noorlernut 53

Illuliortaatsikkut naleqassusia 5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 5
Qanoq innera 5
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia 5
Assigineqanngissusia 4
Ataatsimut naleqassusia 5

ALLAASERINERA

Illu illuliortut naalagaannit Christian Davidimitt Hollandi-
miut qatanngutiginniit ajoqersuiartortitanit aningaa-
saliisoqarneratigut siullermik oqaluffittut ajoqersuiar-
tortullu illuattut sananeqaqqarpoq. Taamanikkulli
maannamut illu arlalissuuarilugu allanngortiterneg-
qartarpoq sanaqqaarneqarneranillu atorsimasat ikittuin-
naat kisiisa pigineqarlutik. Kingullermik Karsten Rønnows
Tegnestue suleqatigalugu 1984-85-imi illu nutarterne-
qarpoq, tamatumunngalu atatillugu teknologiske insti-
tutsimut, IIsimatusarfittut naleqqussarneqarluni. Tama-
tumunnga atatillugu ini killeq nutaamik sananeqarpoq.
Ullumikkut illu Inatsisartut Ombudsmandiata allaffiatut
atorneqarpoq.

Illu quleriiuvoq marlunnik kaajaluisalik, illup qaava il-
luttut sivingalluni qaliaqarlunilu atorneqartumik. Illup
kangimut kimmullu sammisuani inip nalaata qaavani na-
pasuliaq ilisarnaataaalluarpoq, tamatumalu nala initut
pingaarnertut isigineqarluni.

Illup silataa avannarleq illugiiffaaringajattut ilisarnaate-
qarnermigut pingaarnertut isigisariaqarpoq, illoqarfim-
miillu illup qanilliarnerani takusaq taanna siulliulluni.
Illup silataaniippot torsiusat mikisut marluk kangiatalu
tunganut tamarmik isaariaqarlutik. Tamakku saniatigut
arfinilinnik igalasserfilinnik tamarmik immikkut arfinilin-
nik igalaartalinnik igalaaqarpoq igalaallu ataasiakkaat
pingasut tamarmik immikkut pingasunik igalaartaqarluni.

Illup torsiusaqarfiini tamani avannamut sammisumi
igalaamik angisuumik ataatsimik peqarpoq qulingiluanik
igalaartalinnik. Illup qaavaniippot aniinganerit pingasut.
Illup silataa kimmullu sammisoq inip pingaarnertut illup
isuanut atavoq illullu pingaarnertut aappaa sinerlugu
amma atalluni, kingullerlu ½ meterit missaannik mil-
lisinneqarsimalluni. Illup isuaniippot igalaat marluk illut-
tut arfinilinnik igalaartallit qaavaniipporlu aniinganeq.
Illup initaata aappaani sisamanik illuttut igalaalinnik
peqarpoq, igalaartaalu sisamaallutik. Illup qaaniippot
aniinganerit pingasut inillu pingaarnertut nalaaniittunut
sanilliullugit aminnerullutik takinerupput.

Kujammut sammisumi imaq ersippoq illullu initaata
pingaarnertut sinerlugu kiisalu illup pingaarnertut aap-
paata isua takuneqarsinnaalluni. Tamatuma saniatigut
kangimut sammisumi savaasanut ineqarpoq, illullu ilai
pingasut ataatsimoorlutik kusanarluinnartumik saqqu-
mippot matoqqangajattumik naatsiiveqarluni, taassu-
malu qeqqaniippot erfalasulerfik. Illup pingaarnertut
aappaani illup isua kujammut sammisumi katillugit si-
samanik igalaaqarpoq, inimi marluk qaliarnilu marluk.
Igalaaqarpoq, inimi marluk qaliarnilu marluk. Igalaaqar-
put, isikkoqarpoq, inimi marluk qaliarnilu marluk. Igalaaqar-
put, isikkoqarpoq, inimi marluk qaliarnilu marluk.

Illup isua kangimut sammisoq ajornaatsutut isikkoqar-
poq inip nalaani ataasiinnarmik igalaaqarluni, kiisalu il-
lup qaavani aniinganeqarluni.

TUNULIAQUTAA

Qatanngutiginniit sanaartornermut maleruaqqusaat na-
apertoqqissaarlugu illu sanaajuvoq qilammilu illoqarfim-
mut attuumaniartuutinneqarluni. Illup titartarneqarner-
migut tunngaviumik ilusaa kipparissuuvoq, taannalu
naapertorlugu qilammittut Jerusalemimik saqqummersitsi-
sussaalluni. Sanaartukkar marlunnik immikkoortoqarnis-
saa ilimagineqarpoq, inip ilaa avannaata kangiatungaani
teqqequmiitinneqarluni taamaalillunilu issoqqaarissumik
naatsiiviliassaq pilersinneqarsinnaalluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup saarni katitikkat sallilikkat, illup qaava portusisaq, il-
lup qimerluaniippot napasuliaasaq. Teqqequi tamarmik
qaqortumik qalipannilinnik sukarsuarnik iikkap silarliati-
gut, illup qaatigut taavalu matup iikkallu amma iikkap
illullu qaavata il. il. ikaarsaarffisigut inasagaallutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup titartarneqarnerata naleqassusia illup silataani an-
gissutsimikkut assigiinngitsunut tunngatinneqarpoq,
illulu tamaat isigalugu annikitsualuit sananeqarneralu
ajornaatsumik ersarilluarlutik, sineriaallu tungaanut ma-
toqqalaartumik naatsiivittaqarluni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu oqaluttuarisaanermi naleqartupilussuuvoq, illoqarfi-
up nunasiaataanermi oqaluttuassartaanut tunngasunik
peqaqimmat.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illup eqqaa sumiiffik ullumikkut Qatanngutigini-
niaqarfittut ilisimaneqarpoq, nunataalu eqqis-
sisimatitanut ilaatinneqarluni. Taamatut avatan-
giiseqarnermi illu pingaarutilittut qitiusullu ilaattut
isigineqarpoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu arlaleriarlugu allanggortinneqartarsimavoq, ul-
lumikkulli 1747-mi ilusilersugaasimaneranut assin-
gusorujussuarmik isikkoqarluni.

QANOQ INNERA

Illu arlaleriarlugu allanggortinneqartarsimavoq ul-
lumikkulli isumagineqarluarnera takuneqarsinnaal-
luni.

B-10 SIULLERMIK NAALAKKAP ILLUA

Sananeqartooq 1831

Illussamik titartaasoq . . Sanasut naalagaat Westergaard

Eriagisassaana Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 4

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	3
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Naalakkap illua takkajaarsuuvoq, ullumikkut qulinik immikkoornilik. Illulli titartaqqaarnerata takutippaa, immikkoornerit 7-iinnaat atorlugit sananeqarsimasooq, tamannalu ullumikkut angissusaanut pingaaruteqarluarpoq Kalaallit Nunatta Kujataani allaffissornikkut illutut pingaaruteqassusia takutinneqarmat. Kingusinnerusukkut, 1926-mi, 1/3-imik illu avannamut kimmur sammisumik tallineqarpoq illullu qalia siulleq peerneqarluni.

Illu qaliaqarpoq atorneqartumik, saattumik qalliuteqartumik. Illup silataa kujammur sammisooq pingaarnerit isigisariaqarpoq, ersarilluarpoq sanaqqaarneranilu ilusaanut naleqqulluni, naak allangortiterinerit arlaqaraluartut. Illup silataani kujammur sammisumi illup qavani katillugit arfinilinnik »Velux«-typenik igalaaqarpoq.

Avannaata tungaaniippur alliliinerit anginngitsut marluk illup silataanut kusanartularineqarneranullu naleqqiullugit kusanarpiangitsumik ilusilikkat, taamaammur naperuutunngitsutut isikkoqarput. Avannaata tungaanur sammisooq tamaat paatsiveqanngitsutut ippoq, igalaat ilutsimikkur assigineqanngitsorujussuullutik. Taakkunannga kangimur sammisuini matu pingarneq kangimur sammisumiippoq.

Kimmulli sammisua kusanarneroqaaq illugiiffaarangaalluni, anginngitsumillu torsusaqarluni illup pingarnerup qaavanur assigineqanngitsutut illu qaava isikkoqarluni, tamatumalu nalaani matoqarpoq. Inimi torsuusap avannaatungaani igalaaqarpoq qaliallu tungaani illutut igalaaqarluni. Illup noorpiaaniippoq igalaaq mikisooq sisamanik qanattalinnik igalaartalik.

Illup isua kangimur sammisooq kusanarpoq, qaliali illugiiffaarilluni. Katillugit igalaat arfiniliuppur, igalasserfiit qanattalitur marluk tamarmik arfinilinnik igalaartalitur, isuisa tungaanilu minnerit marluk nutarfasinnerusut, tamanna igalasserfiit saattuaqqat nipititaasut takutippaat. Qalialiippoq igalasserfik qanattalitur ataaseq qeqqani sisamanik igalaartalitur illuttullu tamarmik immikkur igalaaqarluni, kisalu illup nuuata tungaani aamma ataatsimik peqarluni, soorlu illup isuani kimmur sammisumi taamaattoq. Igalaat mikinerit igalasserfeqarputtaaq qanattalinnik taakkulu sisamanik igalaartaqarput.

Illu arlaleriarlugu allangorterneqartarpoq, ullumikkulli ilusaa isigiuminarpoq atuinnarlugu patajaatsumik inissimalluni.

Savaasanur nersutaasivimmik illumur atasumik peqarpoq, illup ilusaa soqutiginarluni, taamaakkaluartoq eqqissisimatitatur eriagisassalluunniit allassimasut akornaniitinneqanngilaq. Ujaqqat qaqortumik qalipassimasat ilaatigut atorlugit tamanna sanaajuvoq qisuttaalu tungujortumik qalipanneqarsimallutik.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup sanaqqaarnerata ilaa suli nutaanngitsuuvoq, taamaammur illup noorpiaa aamma sanaqqaarneranur ilaavoq. Kingusinnerusukkullu ilassutaa qarmarlugu sanaajulluni. Iigai silarliit listelersugaallutik salliligaqarput nappaarissunik, tungujortumik qaamasumik qalipanneqarsimallutik. Igalaat sinaakkutaat qisuit qaqortumik qalipanneqarsimappur, igalaallu nalaani illup ilai nappaarissut killingilu qaqortunik qalipagaallutik, taakkulu immikkur ittunik ilusilersugaanatik. Illup qaava qisummik saattumik qallersugaavoq, marlunnillu qarmakkanik zinkimik atasumik pujoorfeqarluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkur naleqassusia nalinginnaasumik isikkuanur naleqquppoq, illu takilluni taamaakkaluartoq silissusaanur takinera aamma naleqqulluni. Illu taamaalluni eqqaani illunur allanur sanilliullugu allaanerusumik isikkoqarpoq. Aammaattaq illup silataa kujammur sammisooq illugiiffaarimmik isikkoqarlunilu igalaaqarpoq illup kusanartularineqarneranur naleqquttupilussuuvoq, aamma naak allangortiterinerit arlaqarsimagaluartur attanneqartur ajunngilluinnarlutik. Kingullertullu minnerunngitsumillu illup nutaanngitsortaa illup kusanartularineqarneranur malunnaatillimmik soqutiginaateqalersitsisutut ippoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu Kalaallit Nunaata Kujataani Naalakkap allaffiatut, allagaateqarfiaatut inissaatullu sananeqaaqarpoq kingusinnerusukkullu Naalagaaffiup sinnisuanur inigitinneqalerluni. Taamaalluni illu Nuummur illoqarfiit pingaarnersaattur oqaluttuarisaanikkur pingaaruteqartumik inissisimavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Nuup saavata nutaannginneraani immikkuullarissunik avatangiiseqarpoq, oqaluffiullu saavani ersarissumik inissisimalluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu takuneqarsinnaavoq ataasiaannarnagu allangortiterneqartarsimasooq, kusanartularineqarneratigulli tamakkiisutullusooq illuni, – aamma naak ataasiakkaannguit »kukkunertut« ittur takussaagaluartur

QANOQ INNERA

Illu ataasiaannarnagu allangortiterneqartarsimavoq ullumikkullu pitsaalluinnartumik inissisimalluni.

B-12 ILAQTARIINNUT ILLU, TYPE 491

Sananeqartoq 1949-50
 Illussamik titartaasoq Jørgen Maglebye
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak.KPT 1A3-2

Noorlernut 9

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Type 491 167,5 m² - kiileri ilanngullugu.

Pineqarpoq illu ataatsimik quleriilik pingasunilu teqe-qqulimmik atorreqartumillu qalialik, illu aamma kiilere-qarpoq.

Illup pilersaarusiugaanera kipparingajattuvoq, avannamut kujammullu sammisuulluni, avannaatungaani isigalugu iluserissuulluni.

Avannamut sammisuani pingaarnertut isaariaqarpoq, illuatungaannullu aamma matoqarpoq bryggers-itut natorsuussamik. Isaaria avannamut sammisumiippoq, qulaalu qaliaaraqarluni aniinganeeraqarluni inngigissu-mik qaliaqartumik. Qaliani aniinganeqarpoq angisuumillu qarmakkamik, sungaartumik qaamasumik qalipak-kamik pujoorfeqarluni.

Silataani kimmut sammisumi inimi marlunnik angisuumik igalaaqarpoq, illup ilaani ataatsimik igalaaqarluni, qaliaanilu pingasunik igalaaqarpoq. Igalaat tamarmik marlunnik igalasserfeqarput krydsitum immikkoortitaak-kanik angisuunillu sisamanik igalaaqarput. Qaliata kil-lingani ataatsimik igalaaqarpoq, kujammullu ilaani ataatsimik sinaakkutilimmik igalaaqarpoq.

Kujammut sammisumiippoq aniinganertaq pingarneq igalasserfiusoq, qaliani aniinganeqqamut atasoq, ta-anna aamma qaliaaraqarpoq pingasunik teqeqqulim-mik. Piffissap ilaani aniingarnup igalasserfiata kangimut sammisuani naatsiivimmum matoqarsimavoq, tumme-raqarsimalluni naatsiiveeqqamut matoqqasumut, taan-nalu ungaluugaqarsimavoq, sanaartukkap qalliutaanut marluk-ataatsimik periuseq atorlugu. Aniinganertap igalasserfiusup saniatigut inimi marlunnik igalaaqarpoq, kimmum sammisup angeqqaatanik.

Kangimut sammisortaa kimmum sammisumut assingu-voq, inimi pingaarnemi allamik mikinerusumik igala-aqarpoq.

Kujammut sammisumi angisuumik naatsiiveqarpoq, qaqortumik qalipakkamik ungaluugaqartumik.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia kuisaq, usserummik qernertumik qalligaq. Qi-summik sanaaq, silataani qisuttaasa akunnerinut qisun-ik ataaseq-marlunnik periuseralugu, tungujortumillu qalipaateqarpoq. Qalia qalissarsuarnik qalliuteqarpoq. Igalaavi qisunnik qanattaqarput oqorsagaasut qaqortu-millu sinaakkusigaasut. Avannaatungaani matut marlu-usut qisuupput qaqortumik qalipaateqartut.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Sanaartukkap illuliortaatsikkut naleqassusaa tassaavoq, sumiiffimmi tamaani arlaliugamik. Illu qisummik sanaaq, naleqqatigiissaarinikkut kusanartoq, titartaariaatsikkut immikkoorteqarani, kisiannili kujammum sammisumik igalasserfittaqarluni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Sanaartukkap oqaluttuarisaanermum naleqassusaa pingaarnertut illussanik titartaariaatsimut typehus-typologien taassumalu isumaanut kiisalu illoqarfiup sua'tungaaniinnermum ilisarnaataalluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Allaaserineqartutut sanaartugaq typehusit eqqa-aniittut assigaat , kusanartumillu illoqarfiup ilaanik takutitsisuusut.

ASSIGINEQANNGINNERA

Sanaartugaq titartarneqaaqqaarnermisut isikkoqarpoq, ataasiakkaanik minnerusunik allannguuteqarluni, ilanngullugu naatsiivimmum matua, taannali isikkuanut tamar-miusumum allannguutaangaanngilaq. Igalaavili oqorsakkat qanattai sanaqqaaneqarneraneersuusinnaanngillat.

QANOQ INNERA

Sanaartugaq paarilluugaavoq kusanarlunilu pitsaasuu-voq. Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu inassu-tigineqassaaq igalasserviisa qanattai ileqqusumik qis-unnik taarserneqassasut, oqorsagaanerusumik, iluisigut ikkuffilernissai imaluunniit igalaat ilorliit sinaakkuserne-qarnissaanni.

B-28 ILAQTARIINNUT ILLU, TYPE 491

Sananeqartooq 1949-50
Illussamik titartaasoq . . . GTO/Jørgen Maglebye
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak.KPT 1A3-2

Noorlernut 13

Illuliortaatsikkut naleqassusia 3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 3
Qanoq innera 3
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 4
Assigineqanngissusia 4
Ataatsimut naleqassusia 4

ALLAASERINERA

Type 491. 167,5 m2 kiileri ilanngullugu.

Illu pineqartooq qaliaqarpoq marlunnik uigoqarluni, pingaarnertut illutaaani qalia illugiinnik uingasunik qalialik atornerqarpoq, aamma kiilereqarpoq. Illup initaa pingarneq issoqqaaringajappoq, illullu initaata pingaarnertut tullia avannaatungaaniittoq avammut kujammut sammisoq amittuulluni.

Avannamut sammisumi inimit pingaarnertut saneraqutaanullu matoqarpoq, igaffiup silarliatut sananeqarsimasooq. Illup qalia aniinganeqarpoq, angisuumillu zinkimik qalligaagunartumik pujoorfeqarluni

Illup isuani kimmuq, aqquserngup tungaanut sammisumi, inimi pingaarnertut ini marlunnik angisuunik igalaalik inillu pingaarnertut aappaani ataatsimik igalaaqarluni, kiisalu qaliani pingasunik mikinerusunik igalaaqarluni. Igalaat tamarmik marlunnik sinaakkuteqarput sisamanillu angeqqatigiinnik igalaaqarluni. Illup qaliata nuuaniippoq igalaaq mikisoq, ilassutaanilu kujammut sammisumi igalaaq ataatsimik sinaakkutilik. Illup kujammut sammisumiani anngajaamik qaliani aniinganertut, paarliup qulisap uiguilu marluusut sananeqqaataasa assinganik suliaasumik aniinganeqarpoq. Pif-

fissap ilaani kangimut sammisup silataani naatsiivimmuq matulernerqarsimavoq, kiisalu aneerasaartarfik ungalulersugaq tummeralerneqarluni, tassalu illup isuata kimmuq sammisumiani. Illup silataani aniinganerata saniatigut inimi marlunnik igalaaqarpoq illup isuata kimmuq sammisumiani.

Illup isua kangimut sammisoq kimmuq sammisorlu assigiipput, inimi pingaarnertut allamik ataatsimik igalaaqarpoq. Kujataata tungaaniippoq naatsiivik angisooq qaqqortumik qalipaatilimmik ungaluugalik.

SANAARTORNEMI ATORTUT

Sukarsua qernertumik qalipanqarpoq. Silataata qallersuutaa qisuk qorsunnik qalipaatilinnik akunnilersukkannillu salliligalersugaavoq. Qalia qalissarsualersugaavoq. Igalaat qisunnik qaqqortunik qalipaatilinnik sinaakkusersugaapput iluneq ajortuullutik. Avannaata atungaani isarissat marluk qisuupput qaqqortunillu qalipanqarlutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliap kusanartularineqarneratigut naleqassusia tassaavoq, avatangiisit eqqarsaatigalugit uteqqiinerusooq Qisummik atsikkutigiinnik illuliap illuliap kusanartularineqarneratigut anertunerusumik maluginiagassartaqqanngitsoq, kujammulli

sammisumiani aniinganertalinnik immikkoortortalersugaq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA
Illup oqaluttuarisanermi naleqassusia suussutsimigut assigiinngissutsit naligiit annerusumik attuumassuteqarfigalugit illoqarfiup avatangiisaanut sanilliunneqarsinnaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNEMI NALEQASSUSIA

Allaaserineqartutut illu illut allat suussusaannut assinguvoq, taamaalilluni aqqusinnermi ataqqatigiinneq takuneqarluarsinnaalluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu titartarneaqqaarneranut naapertuuppoq, ataasiakkaannguilli allanngortiterneqarsimapput, naatsiivimmuq matu ilanngullugu, taamaakkaluartoq isikkorippoq.

QANOQ INNERA

Illu ajunngilluinnarpoq. Siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu innersuussutigineqassaaq, sananeqqaarneranut naapertuuttumik qisunnik qanattalersukkanik igalaaq nutaanik taarserneqassasut, iluleriup-patalu ussinnerussapput.

B29 ASSISTENTIP ILLUA

Sananeqartoq 1906
Illussamik titartaasoq . . . Sanasut naalagaat P. A. Cortzen
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 23

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	1
Qanoq innera	5
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	0
Ataatsimut naleqassusia	2

ALLAASERINERA

Illu 2011-mi sanaqqinneqarpoq.

Illu takisooq ilassutitalik assistentimut illutut sananeqaaqarpoq, sanaartorneqarneralu naammassineqanngitsoq nakorsamit tiguneqarluni. Illu tallimanik immikkoorneqarpoq, illup qaava illuttut sivingasuulluni atorneqartumillu qaliaqarluni. Kimmut (aqquserngup tungaanut) sammisumi ilassuteqarpoq qaavani aneersaartarfeqarluni. Avannaata tungaani illu immikkoortoq ataaseq takuneqarsinnaavoq akunneqarlutillu atassuserneqarsimallutik.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Aallaqqaammut illup saarngi katitikkat salliligaapput, igalaallu sinai qiperukkamik ilusilersugaallutik. Napparsimmaviup qalipaataa sungaartoq atorlugu qalipanneqarsimavoq.

Ullumikkut illu qisunnik qallersugaavoq listilersugaalluni sungaartunik qalipaatilimmik. Igalaat sinaakkutaat qaqortuupput nutaajunerullutillu, tassa imaappoq, igalaat iluneq ajorput igalasserfiilu ikkutaallutik. Igalaap saavi qorsummik taartumik qalipagaapput, illullu silataata kujammut sammisumani immikkoornerit tallimaanni igalaanut assersutit assigalugit. Igalaajaqqat diagonalit isooqqaarissut ikkunneqarsimapput, toqqorsivimmilu assiutini taakku takuneqarsinnaanngillat taamaattumik sanaqqinneqarsimanerisut naatsorsuutigineqarsinnaapput.

Illup qaava qisummik pladimik saattumik qalliuteqarpoq, sanaqqinneqarneratalu kingorna zinkimik qallersukkamik illup qaatigut pujoorfimmik ikkussivigineqarsimalluni. Illup qaavata nuua qisummik titarneqartutut nalunaaqutserneqarsimasutut ippoq isuinilu illuttut immikkut ilisarnaatilinnik nalunaaqutsersimallutik

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup titartarneqarnerata naleqassusia kujammut sammisumi illup silataata ilisarnaataanut tunngassuteqarpoq igalaallu tullereeqqissaarneri ilanngullugit. Kujammut sammisumi illup silataata saava ersarisoq avannamullu sammisumi allilerneqarsimasoq takuneqarsinnaapput, taakkulu assigiinngitsutut ipput. Igalaat sinaakkuserukkat qorsunnik qalipannillit, iikkap silarliup sungaartumik qalipanneqarsimaneranut igalaallu sinai qaqortunik qalipanneqarsimaneranut naleqquttupilussuupput. Kingullertut minnerunngitsumilli illup qaavani qisunnik qiperukkat maluginiartariaqarput eqqaani illut qanoq ittuunerinut allaanerusumik isikkoqarmata.

QANOQ INNERA

Illu oqaatigineqareersutut 2011-mi sanaqqitaavoq taamaattumillu qanoq innera pitsaalluinnarluni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu KGH-mi assistentimut illutut siullermik sananeqaaqarpoq, taamaattorli suli inarneqanngitsoq nakorsamit tiguneqarpoq, taamanimiilli nakorsap illuatut atorneqarluni. Illu typehusiuvoq, Aasianni Upernavimmilu illulianut assingusuulluni. Illu 1907-mi sanaatut inngilaq, tassami illu ajorsisimangaarmat 2011-mi sanaqqinneqartariaqarsimavoq. Illup sanaqqaarneratut innginnera pissutaalluni allanngutsaalisassatut inissisimanissaa ajorsitippaa.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Nuup saavani avatangiiserisanut kusanarluinnartunut nutaanngitsunut ilaalluinnarpoq, aqqusinerimulli ilaanani. Nuutoqqamili taamani qanoq ittuusimanera tunngavigalugu pingaaruteqarlunarluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Billu sanaqqitaavoq 2011-p missaani. Sanaqqaarneranit atukkat nungussimapput, pissutigalugu sanaqqinnermi taarsersuisoqarsimammat atoqqiisoqarani. Illumi aamma tamanna takuneqarluaarsinnaavoq.

B-30 NAPPARSIMAVITOQAQ

Sananeqartoq 1930

Illussamik titartaasoq . . . Helge Bojsen-Møller

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak.Nunatta Katersugaasivia Allagateqarfialu

Qaanniviit 2

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	5
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

B142-mut taartissatut sananeqarpoq, 1967-illu tungaanut napparsimavittut atornerarpoq. 1974-imi ilinniartunut inissianngorlugu aammalu ininut ilinniartitsivinngorlugu allanngortinneqarpoq. Illu ullumikkut seminarium-itut atornerarpoq.

Illu kangimut-kimmut sammisuuvoq arfineq-marlunnik immikkoortulik ataatsimillu quleriilik, portusuumik naqqup ateqarpoq aamma qalia atornerarsinnaavoq. Illup saavata kujammut umiarsualiviup tungaanut sammisortaani immikkoortitaarnerit ersarissunik qisunnik qaortumik qalipaatilinnik akunnequsersugaapput, tamaalillutik saavata agguataarnera assut ersarissumik akuttoqatigiissinneqarput. Saava suli ersarinnerulerinneqarpoq, angisuumik pingasunik teqqqulimmik saavata qalia aniinganigaammat. Tassani qaliata aniinganersaani pingasunik teqqqulimmi erfalasulerfik inissinneqarsimavoq. Aammattaq immikkoortortat aappaanni aamma arfernanni aninganersaqarpoq kisalu qaliata qaavani marlunnik igalaaqarpoq naleqqatigiissunik, qaliani aniinganersaq illugiisillugu inissisimasunik. Assiisivinnersunit assinit ersippoq, taakkua illup qaavani igalaat marluusut siusinnerusukkut aniinganersaasimasut (takuuk qup 16).

Illup isuini illugiinni illu allilerneqarsimavoq. Taanna kangimut torsuusatut atornerarpoq, tassannganiillu qeqqani qisummik qaortumik qalipaatilimmik majuartar-

feqarpoq isaariaanut atasumik. Illup isua assigiinnik naqqup ataanut marlunnik igalaaqarpoq, majuartarfiit illugiisillugit, taamatullu aamma initaa ippoq. Qaliata qaavani aamma marlunnik igalaaqarpoq, kiisalu pingasooqiusamik teqqqullip qulerpiaani ammalortumik igalaaqarluni.

Illup kimmut ilassutaa ataatsimik quleriilngorlugu suliaavoq assigiiamillu qalia sivinganeqarpoq. Titar-tagartaanit ersippoq, illup ilassutaa aallaqqaammutoqavissimannngitsoq, kisiannili qulisatut atornerarsimalluni. Ullumikkut ilassutaa matoqqasuuvoq kujammut igalaavi atasuullutik, illullu kimmut silataatigut isaariaqarpoq, kiisalu avannata tungaani sisamanik iluleriinnik igalaaqarluni.

Illup annersaata kimmut isuani aamma qangiata nalaani marlunnik illup qalianut atasunik igalaaqarpoq kiisalu illup qummut killinga tikillugu ammalortumik igalaaqarluni.

Silataata avannamut sammisortaata qeqqani isaariaqarpoq saamigut aniinganilimmik taannalu torsuusatut atuuppoq. Igalaat taakkua arfinillit inissisimapput matu illugiisillugu pingasunik igalaaqarlutik, taakkulu asserlunnai kujammut silataani aamma ipput. Qaliata avannamut sammisortaani 11-nik igalaaqarpoq, taakkunannga sisamat aniinganersaqarput sinnerilu nalinginnaasumik nutaaliaasunik qaliani igalaajullutik. Avannamut sammisortaa saavata silataanut aamma isuanut sanilliullugu annikinnerujussuarmik kusassaateqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup saarni qisuit toqqavimmut portusuumut qaortumik qalipassimasumiipput. Qallerneqarsimanagera listiler-sorneqarsimavoq nappaarissunik sungaartunik qalipanneqarsimasunik. Igalaavi nutaajunerupput, qisuttaanut tulluurtumik qaortumik qalipaateqarput, taakkulu ataanni qisuit kusassaait tamarmik sukat isuini ersipput. Sukaanut ingerlarna imermut aqquteqarpoq qalialu isua qisummik naaneqarluni. Qalia sannarlukunik qalligaavoq, avannaatalu tungaa pujoorfeqarpoq qarmarussimasumik kiisalu silaannarissarfeqarpoq zinkiusunik arfinillit missaanniittunik.

Malugiuk: Naqqup atilerlugu sanaajuvoq allanik initalerlugu, aamma kiassaateqarfeqarpoq ikummataasiveqarlunilu – radiatorit!

”Qulisaq amerlavallaartunik igalaalernerneqarsimavoq. Qulaatigullu aamma igalaalernerneqarsimavoq marlussunillu qalia aniinganeqarpoq.”

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illulertaatsikkut naleqassusaa illup pingaarnersaata nali-giissaarneqarsimanageranut, silarliullu kusanartumik agguataarneranut aamma qisuit sananeqarneranni kusassarneqarsimanagerinut attuumassuteqarpoq. Taakku naleqartut paarillugaapput allanngortiterinernillu kusanaallisinneqarsimanageratik, igalaat sinai inissiviusimasumiittut (illup kimmut sammisortaani), taavalu avammut sammisuani illup qaliani aniinganersaq eqqaassanngikkaanni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu 1931-32-mi napparsimavittut sananeqarpoq, nunatinnillu napparsimavinnut allanut sanilliullugu pingaarnersimalluni, ilaatigut atortorissaarutit nutaaliaasut aamma peqqutaallutik. Taamaattumillu sorsunnersuit aappaat siqqullugu oqaluttuarisaanermi illu pingaaruteqartuuvoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Nuutoqqami eriagisassanit ungasinnerulaaraluarluni, oqaluttuarisaanermi illutullu ilisarnaatitut ilaavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Ullumikkut illu sananeqarnermisulli suli isikkoqarpoq. Kimmulli ilanearnera matoqqasuuvoq, titartakkani ammasussatut qulisatut sanaartorneqartussatut takorloorneqarsimagaluortoq. Ammasutut matoqqasutullunniit sananeqarsimanagersoq ilisimaneqanngilaq.

QANOQ INNERA

Illu ajunngitsorujussuurtut paarilluakkatut isikkoqarpoq.

B-31 DET CANADISKE KONSULAT

Sananeqartoq 1941
 Illussamik titartaasoq . . .
 Eriagisasaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Imaneq 17

Illuliortaatsikkut naleqassusia
 Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia . .
 Qanoq innera
 Kulturikkut avatangiisit
 eqqarsaatigalugit naleqassusia
 Assigineqanngissusia
 Ataatsimut naleqassusia

Assiliisoq: Jette Bang Photo / Arktiske Billeder-imeersut assit

Arktiske Billeder-imeersut assit /Erik Holtved

Illu Det canadiske konsulatit nassuiaatigineqartarpoq, sorsunnersuit aappaata nalaani sanaajusimasooq. Toqqortaatilli apeqqusernarsittarpaat oqaluttuaq tamanna ilumoornerooq. Illoqarfik pillugu allakkiat sungaartut ilutigalugit oqaluttuamik »akuerinnittoqarsimassasoq« ilimagineqarpoq, B-31 pillugu assiliaq allagartalimmi allassimavoq: – Sorsunnersuup nalaani Nunummi konsulatit marluk pilersinneqarput. Canadamiut, B-31, ulluinnarni »Vestre Fængsel« taaguutigivaa illup immikkoorluni inissisimaneq peqqutigalugu.

1. Assilissami canadamiut konsulatit (1965 tungaanut canadamiut erfalasuut) matumilu allagartaq takuneqarsinnaapput. Illu B-31-mit allaanerungatakiartoq ersarippoq.
2. Assilissami takuneqarsinnaavoq illu eqqartorneqareersoq B-31 atuunnerata nalaani aamma pioreersimasooq, tamatumalu illup allanngortiterneqarsimaneranik isumaqarneq uppenarunnaarsippaa.

B-31 kukkulluni oqaluttuarisaanermut nalilittut allanneqarsimasooq ilimagineqarpoq, qulaaniittut assit toqqor-

tat naapertorlugit piviusumut naapertuutinnimmat. Taamaattumillu siunnersuutigineqarpoq illup eriagisatsat allassimaneq atorunnaarsinneqassasoq.

B-32 QIVITTUP-ILLUA

Sananeqartoq 1833

Illussamik titartaasoq . . .

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak.Nunatta Katersugaasivia Allagateqarfialu

Abel Egedip Aqq. 2

Illuliortaatsikkut naleqassusia	2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	2
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	1
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

1970-kkunni tamakkiisumik allanngortiterneqarpoq.

Illu ataatsimik uigoqarluni quleriiuvoq, illullu qalia atorneqarluni. Ullumikkut marlunnik allilernerqarsimavoq, aappaa kimmut aappaalu kangimut sammisoq qaliaqanngitsoq. Kingulleq taaneqartoq malunnartumik nutaajuneruvoq, sanaartorneqarneranullu tulluanngitsorujussuarmik qeqqata missaani pujoorfilernerqarsimalluni. Illup sananeqaqqaarneranut aamma naleqqutinngitsumik igalaaalersorneqarsimavoq.

Kimmut isuani allermi marlunnik igalaaqarpoq, qullermi aamma marlunnik igalaaqarluni qummullu killingani ataatsimik igalaaqarluni. Matu isertarfik allilernerani inissimavoq, kimmullu sammilluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu, ukiualuit sioqqullugit naalakkap illuanit piiakkamit atortunit qarmagaq (1782-meersoq).

Ikkat silarliit sallilikkanik listenik qallersorneqarsimapput, sungaartumik/orangemillu qalipaatinik nunameersunik qalipanneqarsimasunik. Igalasseri appaluttunik qalipanneqarsimasunik sinaakkuteqarput, igalaartai plastikkusut qorsuullutik illup sananeqaqqaarnerata isikuanut sanilliullugit sanaartornerlutaasut.

Illup qalia qisummik saattumik qallersugaavoq, illullu qaavata sinarsua qarmallu sinaa igalaat sinaakkutaasa qalipaateqataannik aappaluttumik qalipaateqarpoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusaa illup qarmar-neqarluni sananeqarneranut attuumassuteqarpoq, 1970-kkunnilu allanngortitererujussuartaqarnerata kingorna taanna ajoquteqannginnersoq misissorneqaqqa-artariaqarpoq. Ullumikkut illup sananeqaqqaarnera illuliortaatsikkullu naleqassusaa, qalipakkat toqqortani takuneqarsinnaasumiittoq ilisariuminaappoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu naalakkap illugisimasaata piarneqarneranit atortunit sanaajusimavoq 1782-mi. Nuutoqaasimasumiissimagaluarpoo, oqaluttuarisaanermili immikkut inissimaveqarani.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu nuutoqqami nutaannginnermi immikkuullarissunut

Arktiske Billeder-imeersut assit/Frederik Carl Peter Rüttel.

Arktiske Billeder-imeersut assit/Holger Dan Møller.

ilaasimavoq, taamaattorli qangatut isikkua ilisarnarunnaarsimavoq. Kulturikkulli avatangiisimilini nalissaqanngilaq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Takuneqarsinnaavoq illu annertuumik allanngortiterneqarsimasoq, ullumikkullu illup sananeqaqqaarnera takuneqarsinnaajunnaarsimavoq. Igalaat ikkussorneqarneri allanarput, illulu ataatsimut isigigaanni eriagisassaanera ilanngullugu taava kusanaaqutaapput.

Toqqorsivimmiittut isigigutsigit, illu annertuumik allanngortiterneqarsimagaluarluni Nuutoqqami piorsarsi-

massutsikkut oqaluttuarisaanermut ilaasoq ersaripooq. Taamaattorli toqqorsivimmiittuni illu takuneqarsinnaanngilaq, taamalu aqqusinnermut ilusilersueqataasutut nalilernerqarsinnaanani.

QANOQ INNERA

Illu nungullarsimasutut isikkoqarpoq, qallersorneratalu ilaani qisunnik listit amigarput qasussimallutilluunniit. Illu peqatigiiffimmiit Nuummit Eqqaamasanit tiguneqarpoq, taakkua ataavartumik aserfallatsaaliorgu suliaaraat. Tamanna eriaginarnerulernissaanik tassuunalu kulturikkut avatangiiseqarnermut sunniuteqarnissaa nerunaateqarpoq.

B-34 HENNING MEYERIP ILLUA / INNERIT PUUAT

Sananeqartoq 1925
 Illussamik titartaasoq . . . Helge Bojsen-Møller
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak.Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 11

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	3
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

Illup toqqavia kippariffaaringajappoq, illulli qaliata paasinarsisippaa marloqiusamik illutaqartoq. Matumuuna nalilernerqarpoq illu allineqarsimasooq allannortiternerqarlunilu, aqqusinerli avannamut kujammullu ingerlasooq atuaraanni illu silataatigut takuneqarsinnaavoq illu sananeqaqqaarami qanoq ittuusimansooq. Kingorna kimmu allilernerqarsimavoq sananeqarneratut silissuseqartiinarlugu.

Isertarfik pingarneq allineqarfiani kujammut sammivoq, tassuuna illup qaavata sinarsua uuttorneqarsinnaavoq, tassanilu alliliisimaneq ersarippoq. Isaarissap pingarnerup kangiani pequusiveeraqarpoq kujammut sammisumik.

Matup qulaani illup qaavani pingasunik teqeqqulimmik igalaaqarpoq. Illup sananeqaqqaarami iikkat napaqqutai, avammut kujammullu isuini marlunnik igalaaqarpoq aappaa inimi allermi aappaalu qullermiilluni. Illup kimmu silataani inimi allermi marlunnik igalaaqarpoq. Kangimullu sammisuni kipparissunik minnernik igalaaqarpoq, ataatsinik igalasserfilinnik krydeqqasunik qanattallit, kiisalu inimi allermi marloqiusamik isooqqaarissumik. Illup qaliata isuani kangillermi marlunnik igalasserfilinnik pingasuni teqeqqulimi igalaaqarpoq. Illu pingasunik teqeqqulinnik pingasunik isulinnik qaliani aniinganeqarpoq.

Illu kujammut sammisumi angisuumik naatsiiveqarpoq, qorsummik qalipassimasumik ungalulimmik.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup saarni sallilikkamik katitikkat kuisamik sukarsuaqarput. Qallersornera sungaartumik/nunap qalipaatanik qalipaateqarpoq listelersorneqarsimalluni.

Igalaat qorsorpaluttunik qalipanneqarsimapput, sananeqaqqaarneranillu perpasillutik. Ilorlorni igalaasat ikkussorneqarsimapput, silataatigut igalaap igalasserfilereratigut aappaluttumik killilersorneqarsimapput illup qaavata sinarsuata qalipaateqataanik.

Matu pingarneq sallilikkanik matuuvoq, igalaat qalipaataasut qorsorpaluttumik qalipanneqarsimasooq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu Helge Bojsen-Møllerip Nuummi suliarpassuunut ilavaoq, taamalu immikkuullarissumik alutornassusillimmik illup napaqqutai iikkaat unnguusatut ilusiligaallutik. Illup qaavata sinarsui qiperukkatut ittut igalaallu sinaakkutaat ilusilersorluagaapput, sananeqarnerilu assigiinngitsut illuliortaatsikkut assinut tapersiillutik. Ullumikkulli illup isikkua Helge Bojesen Møllerip sanaqqaagatut isik-

koqarunnaarsimaneq nalikillitsivoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Ukiut hornorujukkaat matuma siorna aallartinnerini inisiat akikitsut sananeqarsimanagerinut, inissamillu pisariqartitsineq naapertorlugu alliliiginnartoqartarsimanageranut illu takussutissaalluarpooq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Nuutoqqami avatangiisinut illu tulluarpooq. Illup avammut kujammullu sammiviliinerata oqaluttuarisaanerup ingerlasimanageranik malunnaatilimmik ilalersuivoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Ukiualuit sioqqullugit annertuumik nutarterneqarsimavoq, illu tamakkiisumik sanaqqinneqartutut ilillugu. Illu arlaleriarlugu allannortiternerqartarsimavoq, ilasinerit arlallit ilanngunneqarsimallutik. Taakkuli illup sananeqaqqaarneranut ataqqinnittumik pisimapput, aallaqqaammullu qanoq mikitigisimanagerooq ersarippoq.

QANOQ INNERA

Illu kusanarpasippoq.

B-36 DET GAMLE MALERVÆRKSTED / IFFIORFIK

Sananeqartooq 1852
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 12/4/1983
. tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 17.....

Illuliortaatsikkut naleqassusia 5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 5
Qanoq innera 5
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 5
Assigineqanngissusia 5
Ataatsimut naleqassusia 5

ALLAASERINERA

Sannavik, Napparsiviusimasooq atortuusivik, kingornalu iffiorfioriarluni qalipaasunut sullivinngorsimasooq. Ullumikkut katersugaasiviup nammineq sannavittut atorpa. Illu Hans Egedep aqquserngani inissisimavoq, oqaluttuarisaanikkullu aqqusermut piffimmullu ilusileeqataalluni. Illuavoq ataatsimik isulik atornerqartumik qalialik. Silataani kangimut takissusia tamakkerlugu ilassusigavoq.

Silataa kangimut igalassefeqanngilaq, kimmulli marlunniq igalaasartuunik qanattalinnillu igalaalik.

Avannamut isuani pingasunik ammaneqarpoq; allissutaani marloqiusamik isaariaqarluni illutaanilu pingarnermi portusuumik qaliani inimut matoqarluni. Illumi pingarnermi isaavimmi illuttut mikisunik marlunnik igalaaqarpoq, qalianullu inimut isaavimmi illuttut igalaat kipparissut kipungatillugit ikkunneqarsimapput.

Kujammut isuani katillugit arfinilinnik igalaaqarpoq, inimi allermi igalaavaqqat qisuit marluk qalianilu ataaseq, illumilu pingarnerup illup qummut killingani kipungasooq ataaseq. Illup allilernerani inip alluup nalaani qisummik kipparissumik mikisumik, allamillu qaarajuttumik igalaaqarpoq, allilerneranullu isaavik qorsummik qalipanneqarsimasooq ataaseq ikkunneqarsimavoq. Taanna isertarfittut atornerqarpoq, betoniusunik majuartarfiler-neqarsimalluni. Tamanna innersuutigineqarpoq ujaqqanik taarserneqassasooq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia ujaqqat qaqortumik qallersimasut. Ikkat silarliit sananeqaaqarnerani ujaqqat qarmakkat, kingornali qisunnik sallilikkanik listelerlugu qalluserneqarsimavoq. Avammut isuani allilernerneqarsimasumi sallilikkanik qallusersosimavoq listelersorneqarsimananili. Inip qaliallu killinga sallilikkanik imermut illersuuteqarpoq pingasunik teqeqqulimmi aamma sallilikkanik imermut illersuuteqarluni. Illup sinnerani sukup inillu sallilikkanik qallusersornerata akornisigut imermut illersuuteqarpoq.

Illup pingarnerup qaava qisunnik saattunik qalluuteqarpoq, illut iigaat napaqqutit marluusut atalersinngarneranni atatiinnarneqarsimarpasillutik. Pujoorfiup aqqutaanut pujoorfik qarmarneqarsimavoq, taanna kimmut isuani qaliap tunuani avannarliuvoq. Igalaat qisunnik qaqortumik qalipataatillit sananeqaaqarneranit piupput, igalaat iluanit oqorsaasigaallutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup sanaartorneqarsimanera kusanartoq illuliortaatsikkullu isikkua, umiarsualiviusimasup sananeqarneranut attuumassuteqarpoq. Avammut isuata anginngitsumik allilernerneqarsimanera ersersippaa, illup qaavata sinarsua atatiinnarneqarsimasooq pinneraanikkut naleqalersit-sivoq. Igalaat qisunnik sinaakkutillit ataasiinnarmik igalaartallit ilorlernik ilaneqarsimasut sananeqarneraneersuupput, ataatsimut isigalugu tulluurtitsisuullutik.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illoqarfiup oqaluffia immikkoortoq siulleq tullialu tassani sananeqarsimapput, taakkunanngalu ujaqqanik sulii peqarsinnaalluarpoo. Illu napparsivittut atortuusivittullu sanaqqaarneqarsimavoq. Kingorna iffiorfittut kingornalu qalipaasut sulliviattut atorsimavoq. Ullumikkut illu katersugaasivimmit atornerqarpoq.

Avammut isuani igalaartai silaannarissarfittut atornerqarsimanissaat ilimagineqarpoq taamaattumillu matulerlugit ikkunneqarsimasorineqarlutik, massakkutut igalaajunnigitsunik.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu nuutoqqami nutaannginnermi immikkuullarissunut ilaavoq. Hans Egedep aqqusernganut ilusiliisunut illunut arlariaanut pingaaruteqarluni ilaavoq, umiarsualiviusimasumullu takussutissaalluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu piffissap ingerlanerani arlaleriarluni allanngortiterneqartarsimavoq nutarterneqarlunilu, ilusaa pingarneq sulii takuneqarsinnaavoq ilusaatalu ilusereqqaarsimasaa ilisarnartippaat.

QANOQ INNERA

Illu kusanarpasipooq.

B-37 HANS EGEDEP ILLUA

Sananeqartoq 1728
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 12/4/1983
. tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 15

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	3
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Taanna nunatsinni illut atatiinnarneqarsimasut pisoqaanersaraat, Hans Egedep ilaqutaasalu najugassaattut sananeqarsimasooq. Ullumikkut ilassinnittarfitut atornerqarpoq.

Sananeqaqqarami ataatsimik isoqarsimavoq ataatsimik quleriittut, atornerqartumillu sivinganilimmik qaliaqarluni. Piffissalli ingerlanerani arlaleriarluni allannngortiterneqartarsimavoq ilaneqarlunilu, ullumikkullu illup sananeqarneranit pukkineruserunik marlunnik ilaneqarsimasutut isikkoqarluni, qalia aappaa uingasuuvooq kimmunt sammilluni, aqqusernmut sammisua qiveqqasutut sanaajuvoq qalialu atornerqarluni. Allissutaata aappaa amitsumik sanaajuvoq kangiata isuanut uiggiutaalluni. Taannalu uingasumik aamma qaliaqarpoq annikitsumik uingalluni. Portusuumik qarmakkamik ilassutimut atasumut pujoorfeqarpoq.

Sananeqarnerani annertussutsit assigiinngitsut B53 aamma B75 ilagalugit illup avannamut sammerngani kaajaluisaq pilersippaat.

Kujammunt sammisumi illup silataani pingaarnermi illu naatsiivimmik ungalusamik avateqarpoq, naatsiiviullu ilutaanik illup silataani inissisimanernut kusanaaqutaasumik sanasoqarsimavoq. Illup qaliani pingasunik mikisunik teqeqqulinnik igalaaqarpoq, pujoorfillu qarmagaq qaliani sukalgaaavoq illernaasalillu.

Kangimunt kimmullu isui sallilikkanik aappaluttunik qalipassimasunik sanimunt saallugit saviminermunt ikkussukkanik qallersorneqarsimavoq. Kangimunt isuani marlunnik igalaaqarpoq qummullu killingani aamma ataatsimik mikisumik peqarluni, kimmunt isuani pingasut qummullu killingani mikisumik kipungasumillu ataatsimik igalaaqarpoq.

Isertarfik pingaarneq kajaaluisap saavata tungaanunt inis-

sitaavoq, sallilikkanillu qaqortunik qalipatanik sinaakkersugaq matu isaariaq saattukujuumik qalligaq ataatsimik kipungasumik mikisumik igalaaqartoq. Matoqarfik illuttut igalaaqarpoq.

Avammunt ilanera aqqusernmut tunngavoq, aqquserngullu ingerlannga kaajaluisamullu illup avammunt sammisortaanittumut ilisarnaataalluni. Inimi allermi aqquserngup tungaanunt marlunnik igalaaqarpoq, qaavanilu pingasunik teqeqqulimmik igalaaqarluni, avammullu isuani inimi allermi igalaaq ataasiuvoq qaliani mikisumik igalaaqarluni illup qaavanunt asserneqarsimasumik. Kaajaluisap tungaanunt sammisoq sallilikkanik qallerneqarsimavoq matu, inimi allermi atasunik igalaaqarluni qalianilu pingasunik teqeqqulimik aamma nalinginnaasunik marlunnik nutaaliasunik igalaaqarluni.

Illup qaliata sinarsua qarmarlu, qaliani igalaat pingasunik teqeqqullit sinaakkutaat qorsuit assigalugit qorsummik qalipanneqarsimapput.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup initaa alleq ujaqqanik sanaajuvoq qillersakkamillu immaqaluunniit qequmik manissakkamik marrarmi sungaartumik qalipakkamik qaalik. Qisuit aappaluttumik qalipatat isuanunt pingasunik teqeqqulimmunt qalliutigineqarsimapput Illup qalia sallilikkanik qalligaavoq, qalianilu arlalinnik kujammunt (pingasunik teqeqqullit pingasut), avannamullu (pingasunik teqeqqulik ataaseq + qilaatut inissisimasut marluk) sammisuni aniinganeqarlunilu igalaaqarpoq.

Igalaat tamarmik nutaajupput, kisiannili igalaat pisarnertut sanaajullutik mikisunik qanattalinnik igalasserfilligaallutik iluatigullu kiffilligaallutik. Nalilersoraanni igalaat sananeqaqqaarnermisut sanaajupput soorlu iluatigut igalaatallit.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Pingaartumik illup pingaarnersaa avammullu ilassutaa sananeqarluarsimapput illup silataata avinneqarneranut inissisimalluurtumik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu oqaluttuarisaanikkut nalitoorujussuuvooq, nunatsinni illuni atatiinnarneqarsimasuni pisoqaanersaanera Hans Egedemullu illussatut sananeqarsimanera peqqutaallutik.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu nuutoqqap nutaanngitsup immikkuullarinneranut ilaavoq, Nuup illoqarfittut ineriartorneranut oqaluttuarisaaneranut pingaaruteqarluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Toqqorsivimmiittuni takuneqarsinnaavoq illu sananeqaqqaarmit qaliani kujammunt sammisumi igalaaqarsimannngitsoq, Stauningili tikeraarmat taakku ikkunneqarsimapput. Illup silataani kujammunt sammisumi aamma matserfeqqanngikkaluarpoq, taanna kingusinnerusukkt ikkutaavoq aneerasaartarfimmunt ilanngullugu ikkutatut ilimagineqarluni – taanna aamma Stauning tikeraassamat ikkutaavoq. Kingorna taanna naatsiivimmunt ininnngortinneqarsimavoq.

Allannngortiterinerit, alliliinerit allannguutillu allat ilassutillu assigiinngitsut pisimagaluartut illup sananeqaqqaarmit ilusaa takuneqarsinnaavoq.

QANOQ INNERA

Illu iluarsarneqaqqammerpoq paarilluakkatullu isikkoqarluni.

B-43 SIORNATIGUT INUUSSUTISSANIK TUNINIAAVIUSIMASOQ AAMMA NIUERTARFIK

Sananeqartoq 1850/1841

Illussamik titartaasoq . . .

Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 30/9/1983

. tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 21.....

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	5
Ataatsimut naleqassusia	5

ALLAASERINERA

Illu inuussutissanik tuniniaavittut aamma niuertarfittut sananeqaqqarpoq, ullumikkut katersugaasiviup illuatut atuulluni.

Illu ataasiinnarmik uigusaavoq quleriinnik initaqarani tamaattoq qalia atornerarpoq. Illu qaliaqarpoq, qalia ataatsimik kimmuk sammisumik igalaaqarpoq, aamma qaliani kangilliuvoq pujoorfik qarmagaq zinkimik sinaakkutilik. Illup qaliata isuani kujammuk sammisumi igalaaq ullumikkut ataasiinnaavoq, toqqorsivimmilli assini takuneqarsinnaavoq siornatigut igalaat katillutik sisamaasimasut, illup initaani marluk, qaliani initaani marluk aamma qalianut ammaneq. Illup qaliata isuani avannarlermi isertarfik silarleq ilassutitut sananeqarsimavoq, aqqusinermit kitanit iserfigineqarsinnaasoq, aamma igalaaq avannamut sammisoq ataaseq. Illup iigaani avannamut sammisumi allanik marlunnik igalaaqarpoq, ataaseq inimi aamma ataaseq qalianiilluni. Illup iigaa aqqusinermit sammisoq, kimmuk qaliani igalaaq eqqaasap saniatigut inimi allermi tallimanik igalaaqarpoq aamma isertarfik marloqiusaq. Illup iigaani kangimut igalaat marluupput.

Illu piffissap ingerlanerani qaliap quassuttuunik marlunnik kujammuk ilaneqarsimavoq, tamanna quassuttuut qalliutaanni takuneqarsinnaavoq taamatullu igalalasserfeqanngineratigut. Tamanna pissutigigunarlugu illup iigaa kujammuk assini toqqorsivimmiiittunit allaanerussutigunarpaa.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Ujaqqanik nalinginnaasunik qaleriiaakkanik qaqqortumik qalipatanik toqqaveqarpoq. Illup iigai sallilikkanik qal-

ligaapput, sukup tungaanut imermik kuuffilimmut naaffeqartumik, jernoxidimik aappaluttumillu qalipataalluni. Sallilikkat listilersugaapput illup kujammuk ilassutaani listit akuttunerullutik.

Igalaat nutaajunerupput termoglasillutik igalasserfiit qanatai nipititaallutik, taakkua illumik tamakkiisumik isiginninnissamut takussunarsaataapput aamma eqqissimatitaanerata nalinganut akornutaapput. Igalaat ilai ataatsimik marlunnillu qanattaqarput nutanerullutillu qangalu sanaatut suliaallutik, igalasserfiit qanattallu igalaanuk kitsiligaapput, igalaat sanaqqaarnerannut assingullutik. Igalaat tamarmik qaqqortunik igalasserfeqarput.

Qalia spånpladenik suliaavoq qaliata qeqqani kimmuk sammisumi (aqquserngup immallu tungaani) igalaaq pingasunik teqqeqqulik qangatoortoq inissisimavoq. Pujoorfik nutaajuvoq ujaqqanik qaleqtissianik sungaartunik nuuatigut qalligaalluni, malunnangitsunillu sukalersugaallunilu illernaasaligaalluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsimi nalinga atugassiatut suliarineqarsimaneratigut takuneqarsinnaavoq aamma ersarissumik ineriartornermut takussutissiimmat pingaartumik avannamut allissutaatigut, sallilikkat akornanni listit akuttususaatigut erseqqissumik takussutissaqarmat.

Qalipaasersorneqarsimanera qisuit aappaluttuullutik illup toqqavia ujaqqanik qarmakkat qaqqortumik kalkimik qallikkat, KGH-p illuutaanut nalinginnaasumik sumiiffimilumi ilisarnaataasimapput. Ajoraluurtumik igalaat illup

sanaqqaarneraneersuunngillat, taakkuali kingumut utedeqqinneqarsinnaanngimmata illup eqqissimatitaalluni nalinganut ajoqutaanngillat.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu sananeqaqqarami inuussutissanik tuniniaavittut suliaavoq, aamma taaneqartarluni »Godthåb Butik«, taamatullu 1947 tikillugu illoqarfimmi niuertarfinni kisiartaalluni. Kingorna illu atortussanik tuniniaavinngorpoq kiisalu naqiterisisarfittut atuulluni, ullumikkut katersugaasivimmit tikeraanut illusarfittut atuuppoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Nuutoqqami avatangiisinut immikkuullarilluinnartunut ilaavoq. Illu illut allat assiginningsunik atuuffillit ilaattut pingaaruteqarpoq Hans Egedep Aqqutaanik ilusilersueqataalluni aamma qangaanerusoq umiarsualiveqarfusimasumut uppernarsaaqataalluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaqqarami isikkuni assigingajalluinnarpaa, taamaattoq sukarsuit marluk nalingannik allissuteqarluni.

QANOQ INNERA

Illu kusanarpoq aamma aserfallassimangilaq.

B-48 PISINNIARFIK

Sananeqartoq 1947

Illussamik titartaasoq . . Olav Himmelstrup

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 3

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

Illu qivernilimmik uigusaavoq qalialu atornerarluni. Illu avannamut sammisumik ilaqarpoq kangimut kimmuto-
raartumik aamma illup ilaa kujalleq avannamut kujammuto-
sammivoq.

Illup igalaavi illup sinaani tamarmik assigiinngisitaarput:

Avannamut aqqusinermit sammisumi illup ilaani avannar-
lermi inimi allermi pisiniarfiup igalaarsui tallimat igalasser-
fiup qanattaanik pillit piupput, taakkua saniatigut qaliani
aniinganertaani uingasumik igalaaqarpoq. Tamanna illup
saavatut pingaarnertut taaneqarsinnaavoq. Illup immik-
koortuani avannarliup kangimut iigaani marlunnik matoqar-
poq, ataaseq illup initaanut aamma qalianut matu igalaa-
minermik qanattalimmik sanaaq, taakkua saniatigut qaliani
igalaat nutaajunerit marluk piupput. Majuarterfiit qisuusut
qaliani matumut atapput. Illup iigaani kimmuto-
sammisumi illup initaani marlunnik igalaaqarpoq aamma qaliani mar-
luk, kiisalu illup iigaata katinnerani pingasunik teqqqulim-
mik igalaaqararluni. Ikkami tassani soorluttaaq iikkami
kangillermi amoorutit atorunnaarsimasut ipput.

Illup isui tamarmik sananeqaqqaarmalli quassuttuui teqe-
qqullit atatiinnarneqarput, tamatuma paasinarsippaa qa-
liata toqqorsiviusimanissaanik, illullu isuini marlunni pinga-
sunik teqqqulinni matoqarsimalluni.

Illup iigaani kujammuto-
sammisumi paarlinnguaq ilassuta-
asimavoq, kangimuto-
sammisumut isertarfilik. Taakkua sa-

niatigut illup kangimuto-
uiguani igalaat sisamaapput aamma
uiguiata kimmuto-
sammisortaani igalaaq
ataasiuvoq. Illup
kimmuto-
uiguata kangimuto-
sammisup iigaani inimi
igalaat issoqqaarissut
arfiniliupput qaliani
aniinganertami
igalaat marluullutik.
Igaq kimmuto-
sammisoq assinguvoq
taamaattoq inimi
igalaap ataatsip
taartaanik matoqarluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia kuisaq, illup iigai tassaapput salilikkanik katitikkat,
sallilikkat listilersugaapput. Igalaat amerlanerit nutaajune-
rupput igalasserfiillu qanattai nipititaallutik. Illup avanna-
mut sammisumik pisiniarfiup igalaarsui qangarnisaapput
ammartartunik iluleriinnik oqorsagaasunik igalaaqarlutik.

Qalia pappialarsuarmik qalligaavoq aamma silaanarissaat
zinkiusoq illup qaliata qeqqaniippoq illullu avannarliup qa-
liata kujammuto-
sammisortaani arlaqarlutik.
Illup qisutaa aappaluttumik
qalipataavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsimi nalinga illup iigaani avannamut sammi-
sumi pisiniarfiup saqqaata kusanarluinnartumik suliaane-
ranut attuumassuteqarpoq. Igalaarsuit avatangiisit eqqar-
saatigalugit nalinginnaasuunngillat taamaattoq illumut
namminermit sananeqaataanut tulluartaullutik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu sananeqaqqaarpoq 'Godthåb Butik' taartissaatut. Il-

lup uiguata kitaa 1951-imi ilassutitut sananeqarpoq. Illup
angissusia aamma inissisimanera illoqarfiup ineriartorne-
ranut alliarturneranullu toqqaannartumik oqaluttuarta-
tullusooq ippooq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu avatangiisinut tulluarpooq aamma qangaanerusooq
niuertoqarfiusimasumit avinngarussimalaarluni inissisi-
mavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaqqaarnerminut naapertuuttumik isikkoqar-
sorinarpoq, taamaattoq igalaat matullu amerlanerit pif-
fissap ingerlanerani taarserneqarsimapput, kiisalu illup
kimmuto-
ilassutaa annertulluni. Allannguutit tamakkua
illup tukattutut isikkoqarneranut ilapittuutaapput, illup
tamakkiisumik isikkuanut ajoqutaallutik.

Ilanngullugu toqqortaatinu takusinnaavarput illup saqqa-
ani pingaarnermi qangaanerusooq avannamut sammisup
qeqqani isertarfeqarsimagaluartoq kiisalu qaliani ani-
inganerini igalaat plusimangikkaluartut.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasutut isikkoqarpoq naak allanngartiterneqarsi-
manera sunniuteqalaarluartoq.

B-53 SAVAASAASIVIK

Sananeqartoq 1894

Illussamik titartaasoq . . .

Eriagisassaana Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 15

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	2
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

Nersutaasivik mikisoq, illup isuanit kujammut tallineqar-simanera ersittoq kiisalu kimmut ilassutinnguaqarnera-nut takussutissaqarluni.

Arlalinnik mikisunik igalaaqarpoq kiisalu ilassummut sal-lilikkamik matoqarluni taamatullu kimmut iigaani qalia-nut ammaneqarluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu sivinganermi suliarineqarsimavoq toqqavia kujalleq ujaqqanik portusuumik qammagaalluni. Iigaa avanna-mut sammisoq tamarmi ujaqqanik sanaajuvoq aappala-artumik qalipaatilimmik, iikkap sinnera qisuuvoq plade-nik matusaq listilersugaasorlu. Allissutaata mikinerusup iigai spånpladeupput illup sinnerani qisuk sungaartumik

qalipanneqarsimasoq assigalugu sungaartuulluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsimi nalinganut illup silataata takussutissartai pingaaruteqarput, sanariaaseq qanganisarpaluttoq aam-ma piffissap ingerlanerani ilassutai iluarsanneqartarsi-maneralu. Illu illunit allanit pingaanginnerusut illutaata titartarneqarneranut assersuutissaalluarpoq, taanna tassaavoq uumasuusivik Nuutoqqami oqaluttuarisaanermi illulianut allanut attuumassuteqartoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Oqaluttuarisaanermi nalinga sananeqaqqarami sava-saataasivittut atuuffianut tunngassuteqarpoq aamma Niuertoqarfimmi uumasuuteqarsimanermut upperna-saataalluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illut Nuutoqqami avatangiisinut immikkuullarilluinnartu-nut ilaavoq aamma tamaani illunit pingaarnernit pinga-anginnerusunut akuulluni. Sumiiffimmi inissisimanagera ilusaalu tulluarluinnarput.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqarnermisut isikkoqarpoq.

QANOQ INNERA

Illu aserfallassimavoq aamma innersuussutigineqarpoq suk-kanerpaamik annertuumik iluarsartuunneqartariaqartoq.

B-58 SANNAVIK

Sananeqartoq 1926
Illussamik titartaasoq
Eriagisasaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

John Møllerip Aqq. 4

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

Illu anginngitsoq pingasunik teqeqqulimmik atorineqartumillu qalialik. Annertussusia pingarneq kangimut-kimmut sammisoq avannamulli sammisortaa pukkinne-rusutut isikkoqarluni.

Isertarfia pingarneq saneraani kimmu sammisumiip-poq, tamannalu anorimut illersuutitut atuuppoq. Matua kusassagaasoq nutarfasippoq.

Sanaartukkap qaliata killinga imermut illersuuteqar-poq, illutaata qaliatalu killinganik ersersitsisumik. As-siganillu toqqavianut killinga imermut illersuutitaqar-luni. Illup kimmu sammisuani marlunnik igalaaqarpoq, inimi ataaseq qalianilu aamma ataaseq. Eqqaaneqartoq kingulleq sanimut sammisumik qisuttaqarpoq, taanna sumik aallaaveqarneris ilisimaneqanngilaq. Igalaat ta-akku marluk angissutsimikkut assigiinngillat, qalianiittoq anginerulluni imaassimasinnaavorlu taanna ammarne-qarsinnaasumik matoqarsimasoq. Taarsiullugu igalaaq tassunga ivertinneqarsimasoq angissusiliinermut na-

apertuutinngilaq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup toqqavia kuisaavoq sallilikkanik aappalaartunik ik-kussuiffigineqarsimasoq listilersugaasorlu. Qalia spån-pladinik suliaavoq aamma qaliani avannamut sammisu-mi pujoorfik qammagaq ippoq. Igalaat nutaajunerupput.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup sananeqaatimigut isikkua akunnaatsunnguuvooq kus-anarluni taamaattumik avatangiisinut tulluurluni illunullu allanut eqqaaniittunut. Illu siornatigut allaaserineqarpoq »qaliata sinarsui iikkamit kusanartumik avalassaangasu-tut«, taannali piffissap ingerlanerani qaliap sinarsui ma-nittumik inississukkatut taarserneqarsimavoq, taanna illup titartarneqarsimaneranut annermik nalituneruler-sitsinngilaq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Sanaartorneqarami sanasut najugaqarallarfissaattut nap-

parneqarpoq, kingornalu Namminersorlutik Oqartussanit pigineqalerpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Nuutoqqami avatangiisinut immikkuullarilluinnartunut ilaavoq, aamma tamaani illut pingaannginnerusut ilagalugit. Illu sananeqaatimigut naleqqussarluagaavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaqqarami isikkumisut sulis isikkoqarsorinarpoq.

QANOQ INNERA

Illu qanittumi nutarterneqarsimasutut isikkoqarpoq, igalaavi nutaajunerusut oqorsagaasullu qalipaataalu kusanarpiarani. Innersuutigineqassaaq qisuttaa tamarmi qalipaataa salin-neqassasoq kingornalu linoliamik qalipallugu. Eqqarsaatigi-neqassappat igalaavisa kingusinnerusukkat taarserneqar-nissaat, innersuutigineqassaaq ileqquusumik qanattalinnik, sukallugit matusakkanik oqorsasikkanillu igalaalernerqar-nissaa.

B-66 QUERSUAQ

Sananeqartoq 1936
Illussamik titartaasoq . . . Helge Bojsen-Møller
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 12

Illuliortaatsikkut naleqassusia 4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 4
Qanoq innera 5
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 5
Assigineqanngissusia 2
Ataatsimut naleqassusia 5

ALLAASERINERA

Kalaallit Nunaanni illu jernbetonimik suliat siullersaat. 1970-ikkunni illu qisunnik qalliusarneqarpoq, qisuit illup naqqanut marriamut ikkussuunneqarlutik inip naqqata portussusiatut portussusilik tikillugu, inip qulliup nalaa listilersugaalluni.

Illu ataasinnarmik uigusaavoq qalia sivingasoq qeqqatigut naapiffilik illup sinaa avannamut sammisoq sisamaqiusamik ilulisaavoq, qaliatalu nalaa portusuunik illuttut silammut ammartartumik matoqarluni. Taamatuttaaq inimi allermi matarsuit sisamaapput illuttut silammut ammartartumik matoqarluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup toqqavia aamma silataani iikkat tassaapput in-situ jernbetoni sallilikkanik qalikkat, ini alleq klinkinik nallarissunik ikkussuuffigineqarsimavoq qaqortumik qalipatat aamma inimi qullermi iikkami kiisalu aniinganertani sallilikkat qummut ikkussuunneqarsimapput ataaseq marlunni affarnik qallertarlugit aappaluttumillu qalipataalluni.

Igalaat nalinginnaasumik ataatsimik marlunnillu mikisunik igalasserfilinnik qanattaqarput, inimi allerni aappaluttumik qalipataapput qulliit qaqortuullutik. Matut matorsuillu tamarmik aappaluttumik qalipaateqarput. Qalia pappialarsuarmik qaleqarpoq qaliallu qimerlui erseqqillutik.

Illup sinaani killermi amoorut suli atatinneqarpoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup isikkua nalleqatigiisooq atortorpasuaqanngitsorlu umiarsualivimmi illunut allanut atuuffilinnut tulluurtuuvooq. Taassuma saniatigut illup sinaani matarsuaqarpoq qanga quitut atorneqartarsimaneranut ersiutaasumik. Ajoraluartumik illup sinaani kimmuk sammisumi amoorut kisimi atatinneqarpoq. Illu nallarissunik salliligartaqarpoq inimi natermi marriami ikkusimasunik silataani illup sinai aniinganersallu listilersugaapput. Atortut taamaattut pissutaallutik sumiiffimmut tulluurtuupput, taamaattoq illup sanimut sammisunik qallerneqarsimanagera illup annertussusianut ersiutaavoq. Illup qallerneqarsimanagera illup immikkuullarissusianut toqqortorisutut ippoq, nunatsinnimi illulianit jernbetoniusunit siullersaammat.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Kalaallit Nunaanni illut jernbetonimik sanaat siullersaaraat aamarsuaasivittut atugassiaalluni sananeqartoq. 1949-imi kangimut 12 meterinik ilaneqarpoq taamaattumik aqqusineq tikivillugu angissuseqalerluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Nuutoqqami avatangiisini immikkuullarilluinnartunut ilaavoq. Umiarsualivimmik sanaartornermut atasumik quersuit sananeqartut annersaannut ilaavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu 1981-82-imi allanngortinneqarpoq katersugaasivittut suliaalluni, tassunga atatillugu illup sinaa sallilikkanik nallarissunik marriamut ikkusimasunik qallerneqarpoq. Tamanna illup isikkuanut annertuumik allanngortitsivoq taamaakkaluartoq illup eriagisassatut naleqassusianut ajoqutaanani.

QANOQ INNERA

Illu paarilluagaaqaaq.

B-68 LANDSTINGIP ATAATSIMIITTARFIA

Sananeqartoq 1937/38
Illussamik titartaasoq . . Helge Bojsen-Møller
Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 30/9/1983
. tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 9

Illuliortaatsikkut naleqassusia	5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	5
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	5
Ataatsimut naleqassusia	5

ALLAASERINERA

Illu (Landsraadit) inatsisartut ataatsimiittarfiattut sananeqarsimavoq, kingorna pisiniarfittut provstillu allaffiattut atorsimalluni ullumikkullu Islandip aallartitaqarfia atorneqarluni. Illu oqaluttuarisaanikkut pingaarutilimmi inissisimaffeqarpoq, Hans Egedes vej aamma Holmit Aqqutaata avissarfianni inissisimalluni. Taamaasilluni talittarfitoqqamit Nuuk nutaajunerusoq (?) malunnaatilimmik Nuutoqqap Aqqaluullu Aneerasaartarfianut ikaarsarfianiilluni.

Illu angingitsuuvoq ataatsimik sammiveqartoq illugiimik uingasumik atorneqartumillu qaliaqarluni. Silataani kimmur sammisumi qeqqa kusanartuuvoq igalasserfilernerata qulaa nuugissuulluni, qaqortumik qalipanihimik illernaasaqarluni. Isertarfia illup qeqqanit avannarpasilaarluni inissisimavoq taassumalu illuatungaani sanningasusamik igalaaqarpoq. Matua isertarfiusoq marloqiusaavoq qorsummik qalipaatalik qulaatungaani qanattalimmik igalaaik. Igalasserfii qisuupput qaqortumik qalipaatalit ivertittarfilinnik ikkuttakkanik parnaartartut

Kujammur sammisortaani katillugit pingasunik igalaaqarpoq inimur marluk sanningasusamik qanattallit qalianullu igalaaq marloqiusaq ataaseq. Qaliap inillu akunnerani silamur illersuutaa qaqortumik qalipaatalik kusanartuuvoq qaarajuttumik isulik. Qaliata teqeqquini qaqortumik qalipaatalinnik niaqusaaraqarpoq pinnersa-

ataasunik, silataani ersittumi ittut assiginik.

Kimmur sammisortaata takuneqarsinnaavoq illup tunorigaa, tamanna aamma kusanartumik atsikkutigisumillu suliaavoq igalasserfii takisuut imminnur atasuullutik, qeqqani igalaat pingasut sanningasusattut ilusillit. Avannamur sammisumi inimur ataatsimik igalasserfilinnik pingasunik igalaaqarpoq ataaserlu marloqiusamik igalasserfilik, taassuma kujammur sammisumi igalaaq assigalugu.

SANAARTORNERMI ATORTUT

toqqavia kuisaq qernertumik qalipataq, silataani iigai qisuusut aappaluttumik qalipata. Inip, qaliatalu pingasunik teqeqqoqartup akunnerani silamur illersuut amitsoq erseqqissarneqarsimavoq. Taamatuttaaq iigaasa silarliit qisuusut toqqaviatalu akornat silamur illersuuteqarpoq. Qaliata qaava illuttut uinganilik qisuaqqanik qalliusersugaavoq.

Igalaaivi amerlanerit qaqortumik qalipaatalit qisummik qanattaqartut sanningasusattut (dannebrog) ilusillit matusartunillu igalasserfillit. Silataani igalaaivi avannamur sammisumiittut, kujammullu sammisumiittut qanattaqanngillat. Qalianur igalaaivi marluk igalasserfiisa killingi ikkussorfeqarput, inimullu igalaat pingasusut avannaatungaani ataatsimik igalasserfeqarput.

Pujoorfeqarfia Zinkimik qalliusigaq, qaliata qaavani avannarpasilaarluni pujoorfia aappaluttunik qalliutissianik qarmagaq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup kusanartumik pitsaasumillu ilusilersugaanera illunur eqqaaniittunur avatangiisinullu tulluurtippaa. Illup titartarneqarnermigut nalinga pitsaasumik ilusilersorneqarsimaneranur tunngassuteqarluinnarpoq, kiisalu illup teqeqquini qaliap sinarsua aamma igalaat qaqortumik qalipallugit erseqqissagaaneratur kusanarluinnarput.

OQALUTTUARISAAANERMI NALEQASSUSIA

Illu Helge Bojsen-Møllerimur titartarneqarsimavoq aamma taanna taassuma suliaasa pitsaanersaannur ilaavoq. Landsrådiip ataatsimiittarfiattut Kujataani Landsrådimur suliaavoq, kisianni taamaallaat 1939 tikillugu taamannak atuulluni, tamatuma kingorna sorsunnersuup aappaani Kalaallit Nunaanni qitiusumik allaffeqarfittut atuulluni. Taamaattumik illu Nuummur illoqarfittut pingaarnersattut aamma illoqarfiup oqaluttuarisaaneratur pingaaruteqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu sumiiffimmi avatangiisimur tulluarsagaavoq taamatullu illoqarfiup ineriartorneratur tamakkiinerusumur uppersaatissat ilagalugu.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaaqarnermisur isikkoqarpoq. Toqqortaatinu takuneqarsinnaavoq illu qangaanerusoq qaamasumik qalipaateqarsimagaluartoq aamma teqeqquini qisummik pinnersaasiat qaqortut tassaniittuaannarsimannikkaluarpur.

QANOQ INNERA

Illu pitsassuurtut isikkoqartungavoq ullumikkullu Islandimur aallartitaqarfia atuulluni.

B-70 KIFFAT INIGISIMASAAT

Sananeqartoq Ca. 1848

Illussamik titartaasoq . .

Eriagisassaana Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 25

Illuliortaatsikkut naleqassusia	5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu ataasiuvoq atsikkutigiissaarlugaq qalia illugiimmik si-
vinngarissuq Illu immiorfittut saffiorfittullu sanaqqaarne-
qarsimavoq, ullumikkulli katersugaasivimmit toqqorsivittut
atorneqartoq.

Kujammut sammisuani portusuumik qaarajuttumillu mar-
loqiusamik matulimmik isaariaqarpoq, avannaatungaanilu
inimut allermut qaarajuttumik matoqarpoq, qaliap isuani
portusuumik qalianut isertarfeqarluni. Avannamut sam-
misuani inimut igalasserfeqarpoq ataatsimik, ataatsimik
qanattalimmik. Inimi allermi qiversartoqarsimanagera taku-
neqarsinnaavoq, anginerujussuarmik isertarfeqarsimanagera
paasinarluni.

Silataani kimmu sammisumi marlunnik igalaaqarpoq, kan-
gimullu sammisortaa soqanngilaq.

Qaliata qaavani ataatsimik pujoorfimmut anilaarfeqarpoq
qaava qalipannilimmik, qalipannera katangartupilussuu-
voq ilimanarporlu qalipaast plast-itaqartoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Ujaqqanik qaleriiaakkanik toqqaveqarpoq qaortumik qa-
lipannilinnik.

Silataani iigaata saarni qisuupput qatitikkat, ikkussornera
manissuulluni sungaartumik plastikmaling-imik qalipaatalik.
Qaliata initaatalu killinga pingasunik teqqequlimmik sina-
akkusigaaq, iigaatalu silarliup toqqavianut killinga illersuu-
titaqarpoq.

Qaliata qaava qalissarsualersugaq.

Igalaavi ileqquusumik qanattalinnik sanaajupput, ilimanar-
porlu sananeqqaarneranit piusut.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup akunnaatsumik atsikkutigiissaganera, qaliata isui inn-
gigissuullutik, illuliortaatsikkut paasiuminartumik isikkoqar-
tippaa, Nuutoqqami illut sumut atuuffeqarnerannut ilisar-
naataasunut ilaalluni.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu sananeqqaarami immiorfittut saffiorfittullu sana-
ajuvoq kingusinnerusukkullu iffiorfittut ilaatigut atuus-
simavoq. Ullumikkut katersugaasivimmit toqqorsivittut
atorneqarpoq. Ilisimaneqanngilaq sooq De gule byg-
ningsnotater-ini kiffat inaattut nalunaarsorneqarsima-
nera.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Nuutoqqami avatangiisinut immikkuullarilluinnar-
tunut tulluartaavoq. Illut suliamut tunngatillugu atuuf-
feqarsimasut ilaattut pingaaruteqarpoq, tamakkua Hans
Egedep Aqqusernganik ilusileeqataasut aamma qanga

umiarsualivimmut aqquataasimasumik uppernar-
saaqataasut.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup tamakkiisumik ilusia aamma titartagaaner-
migut ersiutai pinngortinneqaaqqaarneranut as-
singupput.

QANOQ INNERA

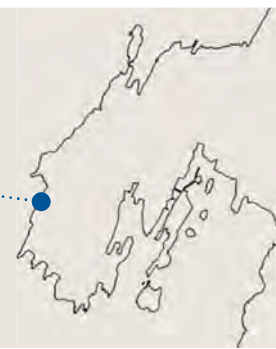
Illup silataa plastikkinit qalipaammik qalipanne-
qarsimapput aamma innersuussutigineqarpoq
taanna piarlugu salinneqassasoq illullu qisuttua
tamarmi linoliamik qalipanneqassasut.

B-74 NAPPARSIVIK/ PETROLEUSIVIK

Sananeqartoq 1887 miss.
Illussamik titartaasoq
Eriagisassanera Eriagisassanngortinneqarpoq 30/9/1983
. tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 27

Illuliortaatsikkut naleqassusia	5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	5
Ataatsimut naleqassusia	5

ALLAASERINERA

Illu qangaanerusoq napparsivittut atornerqarpoq ullumikkullu katersugaasivittut atornerqarluni.

Illu anginngitsuvoq takkajaaq ataatsimik sammivilik ujaqqanillu qarmarlugu sanaajusoq, qaavata marriuser-sornera nunaannarmiorpasissuq iluatsippallaanngitsumillu aappaluttumik qalipannilik, qernertumik qalipatamik toqqavilik.

Qalia illugiimmik uingasuvuq, ataatsimoortumik igalasserfilik kimmum sammisumillu (aqqusinermut) qulaa qarajuttumik matoqarluni. Qaliaata isuini iigai marluk salliligaapput qisuut, kujammum sammisumi manissuulluni, illuatungaaniullu salliligai katinnerisigut ataatsimik qalliusigaallutik. Iigai kangimut kujammullu sammisut igalaaqanngillat, iigaani avannamut sammisumi marlunnik kipungasunik igalaaqarpoq isaariaalu marloqiusamik matulik qaarajuttuulluni.

Qaavata qalipannera nutarfasippoq, assini "Nuuk Bevaringsværdige bygninger og bydele" takuneqarsinnaasutut ujarai silarliit qalipaanneqarsimarpasinnigillat, toqqaviali usserummik tanitaalluni. Peqatigitillugu assimi takuneqarsinnaavoq, qalianut iigaani ammasut kipungasullu matoqarsimagaluartut ullumikkullu igalaartaqartut.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia iigaalu silarliit ujaqqanik qarmagaapput, qe-qormik saattunnguamik qalliusikkat kingornalu aappaluttumik qillertumillu plastikmaling-imik qalipatat. Qalipannera sukut tamaana kaanngalavoq, ingammik iigaa silarleq kujammum sammisooq, taamaanneralu illumut kusassaataannigilaq. Toqqavia qernertumik qalipanneqarsimavoq.

Qaliani iigai silarliit avannamut kujammullu sammisuni salliligaapput, taakku aamma aappaluttumik plastikmaling-imik qalipanneqarsimapput. Qaliap inillu akunnerat (silamut) illersuusigaavoq.

Qalia illuttut uinngarissoq qalissiar-suarnik qalliusigaavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup sutigulluunniit pinnersaasigaannginnerata takutip-paa illuliortaatsikkut ajornaatumik suliaanera, umiarsualivitoqqami aalajangersimasumik atuuffiusimasunut attuumassuteqarnera takuneqarsinnaalluni. Kimmum sammisumi igalasserfiini qanattalinnik paarlatsitikkaniillu arfineq-pingasuusunik igalaavi kusanartuupput atsikkutigiissarluak-

kat. Ujaqqanik ersarissamik kusanartumillu qarmagaanera, illunut nioquttissiorfeeqqatut atuuffilinnut attuumassuteqarnera sumiiffimmi asseqanngitsuvoq, Nuutoqqamik up-
pernassutsimut ilaliivoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu sananeqaqqarami petroleusivittut pioqqaarpoq, 1922-milu allineqarluni. Imaaliallaannarli takuneqarsinnaanngilaq allineqarsimasooq. Ukioq 1949-mi napparsivittut atornerqalerpoq 1969-illu tungaanut taamatut atornerqarluni. Ullumikkut illu katersugaasivimmit atornerqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu nuutoqqami nutaannginnermi immikkuullarissunut ilaavoq. Hans Egedep aqqusernganut ilusiliisunut illunut arlariaanut pingaaruteqarluni ilaavoq, umiarsualiviusimasumullu takussutissaalluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaqqarnermini ilusaa qanorlu innera suli atorpoq.

QANOQ INNERA

Illup silataata qaava saattumik qallerlugu suliarineqarpoq taavalu aappaluttumik plastikkimik jenroxidimik qalipanneqarluni, pissutigalugu qalipaataa katagarami, pingaartumik illup isua kujalleq. Illup isuani kujallermi silataata qaava aserfallalaarsimasutut isikkoqarpoq. Ujaqqanik qarmakkat qisuillu plastikkimik qalipanneqarsimani ujarattaalu pillugit salinneqartariaqarput ajornanngipallu silaannalinnik qalipaannissaq qisuillu linoliemik qalipallugit.

B-75 SIUSINNERUSUKKUT SANNAVITTUT IFFIORFITTULLU ATORNEQARTOQ

Sananeqartoq 1892 miss.

Illussamik titartaasoq . .

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 13

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	1
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu uigulik sisamaqiusamik sivingasunik qalialik illup qalia atorneqartoq. Illu siullermik sannavittut iffiorfittullu atugassianngorlugu sanaajuvoq, kingusinnerusukkullu niuertoruseqarfiup allaffiatut allakkerisarfittullu atugassanngorlugu allangortinneqarluni. Ukioq 1975-imi palasip illuatut atugassanngortinneqarpoq.

Illup isuani killeq sianeqarsimavoq, taannalu atorlugu sulinerup aallartinnera naaneralu nalunaarutaasarsimalluni.

Illu kangimut kimmullu sammisuuvoq, allagaataasivimillu assit naapertorlugit illup isuani killermi matorsu-aqarpoq, tassa inimut qaliarpaallu tungaanut. Ullumikkut illup isuani tamatumani igalaat qisunnik sinaakkutillit sisamaapput. Isaariaq pingarneq illup avannamut sammisuanippog, kitaanit illut immikkoortuata pingajuani, matulu pladiuvoq qaortumik qalipataq.

Kangiata tungaani qalialimmik mikisumik uigoqarpoq. Illup ilassutaa avannaata tungaani marlunnik matoqarpoq, taassumalu mikinera pissutaalluni quitut imaluunniit assingusumik siunertamut atorneqartarsimanissaa ilimagineqarpoq. Illulli ilassutaa portusuumik pujoorfe-qartinneqarpoq.

Illup isuani killermi qullerpaami kusanartumik allagar-taqarpoq, tassanilu takuneqarsinnaalluni illu ukioq suna sananeqarsimanersoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Quassuttoortaa aapaluttumik qalipannertanik salliliga-lersugaavoq, taakkulu killingi listelersugaallutik. Sukarsua ujaqqanik qalequtissianillu sanaajuvoq, ajortingaatsiarsimallunili, kigartorneqarluni quppaqartiterpoq sukkullu ta-maana ujaqqanik amigaateqarluni.

Illup qalia qalissialersugaassangatinneqarpoq, kujammullu sammisumi igalaaq nutaajunerulluni.

Igalaat sinaakkutai qisuupput, ilimagineqarlunili taarserne-qarsimassasut, igalaallu ammartartut qaortumik qalipal-lugit nalunaaqutsersugaallutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia illup silataanut nale-qqiullugu sorpassuaqartinngagu isigiuminartumillu sana-ajuvoq, kiisalu aneerasaartarfia sukaqarmat portulluni killeqarfeqartinneqarpoq.

Illu suarpassuarnik ilaartorneqartuunngilaq imaluun-niit piffissap ingerlanerani allangortiterneqarsimanerani ersarissumik takusassaqaanngilaq, taamaattorli annertunn-gikkaluartumik iliuuseqartoqarneratigut illuliortaatsikkut naleqassusia pitsaassuusinnaalluni. Inissisimalluarpoq umi-arsualiviup tungaanut illup isua sammilluni, taamaalilluni Nuummi illut taama ittut attannissaannut tammatsaaleeqa-taavoq – pingaartumik illoqarfiup ilaani nutaannginnersani.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illumi sorpassuarnik suliaqartoqartareerpoq, ilaatigut sannavittut, iffiorfittut, allaffittut allakkerisarfittullu ator-

neqartarsimalluni, ullumikkullu taamaatsillugu ajoraluar-tumik takuneqarsinnaanngilaq taamaattuusimanerani. Illup isuani killermi sianeqarnikuuvoq, taannalu atorlugu sulinerup aallartinnera naaneralu nalunaartarsimalluni. Piffissalli ingerlanerani ajoraluartumik sianeq peerneqar-poq ikkuteqqinneqaranilu.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu nuutoqqami nutaannginnermi immikkuullarissunut ilaavoq. Immikkoortumi aqqusinnermut atalluarpoq, aammattaaq silami naasorissakkap taavalu B-37-p (Hans Egedep Illua) akornanni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup sanaqqaarneqarnerani ilusaa suli taannaavoq, arla-litsigulli allannguuteqartoqartarpoq, ilaatigut illup isuani ammaneq, kiisalu illup isuani killermi sianeq allanngor-tuupput.

QANOQ INNERA

Illu aserfallassimaqaaq, pingaartumik illu attatiinnerne-qassappat sukarsua toqqavialu piaartumik iluarsaattari-aqarput. Igalaat aamma aserfallassimaqaaq, aasimarpa-sinnatilli.

Illu atorneqanngilaq. Illu atorneqannginnerani qaller-suutiniq il.il. tassaniittoqarpat peerneqassasut inner-suussutigineqarpoq. Peqatigitillugulu igalaat qalialu oqorsarneqarluassapput, pisariaqarpallu silaannarissar-filersorneqassaaq.

B-78 KIKIAASIVIKASIK / UUTERIVIK

Sananeqartoq 1914
 Illussamik titartaasoq . . P. A. Cortsen – ilimagineqarpoq
 Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 30/09/1983
 tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 6.....

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	3
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu ataatsimik inersualik sivingasunik qalialik qaliarsua atorqarluni, Kangerluarsussuarmi kapisilinniarnernut atatillugu misilervittut kapisilinnut uuteriviunissaa sananeqarpoq. Ullumikkut qajartortartut peqatigiiffianit qaannanut atorqartarpoq. Illu avammut kujammullu sammisuuvoq, eqqaani illunut angissutsimikkut assigiipajaarlutik.

Illup isua matoqqavoq, qalianili qaliarpaamut marlunnik igalaaqarpoq, illullu isua inersuup nalaa matoqarluni illuttut silammut ammartartumik, qaliarpaatalu nalaa portusuunik illuttut silammut ammartartumik matoqarluni. Qaliarpaanut allanik aamma marlunnik igalaaqarpoq matup sinaani illuttut ikkunneqarsimasunik. Illup isuata nuuani amoorut attatiinnarneqarpoq. Aqquserngup tungaanut, kangimut, marlunnik igalaaqarpoq angissusaalu assigiinngitsorujussuullutik, kimmullu ataatsimik igalaaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Sukaa betoniuvoq.

ligai silarliit qisunnik salliligaapput, taakkulu listelersugaallutik sungaartumillu qalipanneqarlutik. Illup isuisa qaliani illuttut sivinganeritigut kuuttarfeqarput. Illup qalia qisunnik saattunik qallersugaavoq.

Igalaavi nutaajunerupput, ilimanarpoq 1984-85-mi kingusinnerusukkulluunniit iluarsartuunneqarneranit, igalaap sinaakkutai plastikkit qaqortuupput, sinaakkutinut

kusassakkanut qaqortunut ikkunneqarsimasut.

Isaaffik, matut illullu qaavani isuisa qallersorneri qorsummik qalipagaapput, matserfiillu qaqortumik qalipagaallutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup igalaalersornera ajunngeqaaq, igalaalli plastikkit marluk illup kusanartularineqarneranut kusanaallisaataapput. Amoorutip attanneqarnera assut kusassaataavoq, taannaqarmallu illup sananeqaaqarnerani atorut ilaat takuneqarsinnaalluni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Kapisilinniarnernup misileraatitut ineriartortinneranut atatillugu illu sanaajuvoq, kingusinnerusukkullu quersuaqqatut atorqalerluni, taamaammat »Kikiaasivikasimmik« taorneqalerpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Nuutoqqami avatangiisiminut assinguvoq, quersuaqqallu allat assigalugit taamatut atorqarsimalluni, ilaatigut immikkoortumi kujasinnerusumi inissisimasut soorlu takuneqarsinnaasut.

ASSIGINEQANNGINNERA

Allagaateqarfiup assiutai naapertorlugit, illup inersua siullermik ujaqqanik qanaajorpasittoq takuneqarsinnaavoq, qalialu qisunnik sanaajulluni, kingusinnerusukkullu illu tamaat qisummik pilersorneqarpoq. Illu immikkoor-

tumi assiliasat nutaanginnerit ilagaat, ullumikkumullu naleqqiullugit allaanerujussuullutik, illup isuani avannarlermi matup ammanera amitsuarsuulluni.

QANOQ INNERA

Illu aserfallatsaalisaialersimavoq, annerusumillu naliginnaasumik aserfallatsaaliuisoqarnissaa ilimasuutigineqarluni.

B-81 QISUUSIVISSUAQ

Sananeqartooq 1927

Illussamik titartaasoq . . .

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 19

Illuliortaatsikkut naleqassusia	5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	5
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Qisuusivissuaq quersuuvoq initoorujussuaq sivingasunik affarmik qaliaqarluni.

Illup isua kujalleq tamarmi matoqqavoq, isuanilu avannarlermi matoqarluni inersuarmullu ini ataasiulluni qalianullu atasmik igalaaqarluni. Illup kangiani silarleq qalianut pingasunik matoqarpoq, kujallermilu marlunnik isaariaqarluni, qeqqani pladimik qallerneqarluni avannarlerlu sallilikkanik matusimalluni. Inersuamut illuttut isaariaqarpoq marlunnillu isaarialimmik matulimmik ammaneqarluni. Illup kitaani silarleq angisuumik matoqarpoq matualu qullartagaavoq, tassanilu ataatsimik matoqarluni. Qalianut-taaq marlunnik mikinerusunik igalaaqarpoq.

Ammanerit tamarmik qaqtunik qalipakkanik sinaak-kusersugaapput.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Sukaa betoniuvoq nunataatalu maniiakulunnera pissu-taalluni portussusaa assigiinngitsuupput. Ikkat silarliit narlungasunik qisunnik salliligaqarput, taak-

kulu listelersugaapput qernertunillu qalipanneqarlutik. Illup isuini sallilittat illup portussusaanut angeqatigai, taamaanneralu qaqtigooq.

Illup qalia qisunnik saattunik qallersuugaavoq.

Igalaat nutaajunerupput igalaanullu allanut atatillugit ilu-neq ajortoorasillutik. Isaarissat matullu tamarmik qernertumik qalipanneqarput qaqtunillu sinaakkuteqarlutik. Illup isuisa qallersorneri ammanerillu qulaaniittut narlungasut qaqtunik qalipagaapput.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup naleqqiussornera ajunngeqaaq angisoorsuuneru-lu imikkoortumut immikkuullarequtaalluni. Matuata qaqtu-mik sinaakkuteqarnera ersaripooq illullu taartuuneran-ut soqtiginartumik isigiuminartillugu, ammanerillu ataasi-akkaat illut silataatigut pututut itsillugit. Illup portussusaa sukaasat pukkitsut atorlugit salliligaqartiterneqarsorine-qartooq aamma immikkuullarequtaavoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu illuliassanut qisuusivittut sananeqarpoq qaliaalu C11-mik qalipassimalluni, sorsunnersuup kingulliup nalaani Nuummot ilisarnaatigineqartooq, iligiit timmisartuisa Nunatsinnik qulanguaarinermi sumiissusersiornerminnut atortagaat.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Nuutoqqami illu avatangiisiminut toqqaannartumik akuutinneqanngilaq, sallilikkanilli qallersorneqarnera naleqqulluni aammalu angissusersua pissutaagaluartor-luunniit naleqqulluni, taamaammat eqqaani avatangiisi-nut naleqquppoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Qisuusivissuaq sananeqaaqqaramili ilutsini suli iluseri-vaa, tamannalu toqqorsivimmit assinit uppersarne-qarsinnaavoq.

QANOQ INNERA

Illu kusanarpasipooq.

B-88 ILLU

Sananeqartoq 1960 miss.
Illussamik titartaasoq . . GTO (Erik Rasmussen)
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak.KPT 1A11-2

Quassunguaq 1

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Oqaatigineqarsinnaangilaq illu sunarpiaq najoqqutaralugu sananeqarsimanersoq. Takuinnarlugu illu type 490-imut atorfilinnut inissialianut siullerpaanut assingunerpaavoq.

Illu ataatsimik ineqarpoq qalianilu ilassuteqarluni, illullu pingaarnersaani illugiinni sivingasumik qaliaqarluni, ilassutaannilu qaliata assigisaanik sivingasumik qaliaqarluni. Illup isua kangimut kujammut sammisumik Quassunguup tungaanut sammivoq, illullu isua avannamut kimmut Kongevejimut sammilluni.

Illulli isua kujammut kangimut tungaa matoqqaneruvoq kipparissumik ataatsimik igalaaqarluni inimut assiaqutaasaqarluni.

Illup isua avannamut kangimut tungaa marlunnik kipparissunik igalaaqarpoq taakkulu akornanni mikineq aamma kipparissoq. Taakku marluk assiaqutaasaqarput. Illup illuatungaata mikinerup silataa igalaaqanngilaq. Illup isuani avannamut kimmut tungaani kipparissunik angisuunik marlunnik igalaaqarpoq qeqqani illugiiffarimmik inissisimallutik. Illup illuatungaani mikinermit igalaaqanngilaq.

Illup pingaarnarup silarliani kujammut kimmut tungaani kipparissunik assiaqutaasalinnik sisamanik igalaaqarpoq, aappaanilu mikinermit igalaaqarluni. Illup isaariaa pingaarnarppaq isuani kujammut kangimut sammisumi mikinermiippoq illullu qaliata ilaanit

qulisaalluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Sukaa betonnuvoq kuisaq, illullu saarni katitikkami qernertumik listilimmik salliligaqarpoq. Illup qalia qalissiaqarpoq. Illullu ilassutaa avannamut sammisoq qarmakkamik portusuumik pujoorfeqarpoq. Isaariaa pingarneq qaqortumik qalipataavoq, kipparissumillu igalaaqararluni.

Igalaat tamarmik qisunnik qaqortumik qalipaatilinnik matooruteqarput, ataaseq minillugu. Ataaserli taama itumik peqanngitsoq igalaaqarpoq qisummik kipparissuliaq, sananeqaqqarmalli sanaajusimagunartoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia aqquserngup qanoq ittuuneranumut attuumassuteqarneruvoq taavalu illut assigiiat assigiinngitsunik qalipaatilittit eqqarsaatigalugit. Taamaattoq illu una allaaneruvoq, illunut allanut sanillullugu type allaanerugami, taamaalillunilu naleqassusia annertunerulluni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu GTO-p nalaani illut taama ittut sanaartorneqarnerinit oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Quassunguami eriagisassat pingaarutilit ilagaat, alla-

nullu sanillullugu una allaanerummat, kulturikkut avatangiiseqarneranumut tunngatillugu illu pingaaruteqarnerusutut inissisimalerluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaqqarnermisut suli isikkoqarpoq, annertumik allanngisoqarsimanissaa takusinnaasat malillugit ilimanaateqanngilaq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasutut inissisimavoq. Ajoraluartumillu ullumikkut atorqanngilaq. Illu aserfallassanngippat pingarpoq inoqannginnerani asiulinnginnissaa oqoqalinnginnissaa pillugit qalia igalaaqarpoq ussiillinnginnissaat. Innersuunnarpoq illup pequsersornerisa qalliusersunnginnissai illulu tamaat silaannarissartarfilersorneqassasoq.

B-131 ILINNIARTUT ILLUAT

Sananeqartoq 1931
Illussamik titartaasoq . . Helge Bojsen Møller
Eriagisassaana Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Inspektørbakken 54

Illuliortaatsikkut naleqassusia 5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 3
Qanoq innera 1
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 1
Assigineqanngissusia 5
Ataatsimut naleqassusia 3

ALLAASERINERA

Illu illorujussuuvoq takisoorsuunngitsoq uingasumik qalialik qalianiittorlu ilassutaa atornerarluni. Kujammut tungaa torsuusaqartinneqarpoq, kujammullu kangimut tungaani isaarissap tungaanut qisummik tummeraqarluni. Taanna kingusinnerusukkut ilassutaavoq, toqqorsivimmillu assit naapertorlugit ilaatigut qisunnik atuineq nikerartuusimasoq takuneqarsinnaavoq, isaarissallu pingaernerup nalaanit tamatumani listelersuineq silinerulluni. Aamma torsuusaa qisummik toqqavilerneqarsimavoq, illulli toqqavia qaqortumik qalipannertalik kuisaalluni.

Illup pingaernerup qisuttai aappaluttumik qalipataapput amitsunillu listelersugaallutik. Kujammut tungaa silarleq katillugit pingasunik igalaaqarpoq. Igalaat sanningasutut sanaajuppoq (ammut sanimullu), ataaseq marlunnik sinaakuteqarpoq marlullu pingasunik sinaakuteqarluni. Igalasserfiit naqqarliit sanimut qanattaqarput, igalaallu allit qulaaniittullu angissusai assigiillutik. Illup torsuusaa kipparissumik ataatsimik igalaaqarpoq sisamanik igalasserfilik. Igalaat tamarmik sungaartumik qalipatanik igalasserfeqarput.

Illup isuata killermi inimut ataatsimik igalaaqarpoq qalianullu igalaaq mikineq Illup isua pingasunik teqeqqulik qisunnik listelersugaavoq, taakkuli kusassakkatut imalunniit arlaanut atorsinnaasunngorlugit ilanngunneqarsimanersut ilisimaneqanngilaq Qaliata qallersornera inip nalaanit aniinganeruvoq, qaliatali nalaq nalunaaqutsiga-

angilaq.

Avannaata tungaani ilassut angivallaanngitsoq piuvoq, qalia illuinnaanut sivingalluni ammaneqaranilu. Tamatumani saniatigut qaqortumik matoqarpoq

Illup isua kangimut nalaq kitaani illup isuatut inimut ataatsimik igalaaqarpoq qalianullu ataatsimik aamma igalaaqarluni.

Nuuniippoq pujoorfik sungaartumik qalequtissialik.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Seminarititut qalipaatilimmik illup saarnig katikkat salliligaqarput, salliliga aappaluttuullutik, qisuttuaq sungaartumik qalipataalluni igalaaqarpoq qaqortuullutik. Igalaat qaqortumik qalipataapput, qaliap isuata sinarsua, imermut illersuut, igalaat matullu sinai nunap qalipaataanik sungaartumik qalipannikuupput. Illup silataata qallersornera amitsunik listelersugaapput.

Isaariaa salliligaavoq, qangatut matuusinnaavoq.

Sannakunik illu qalaaqarpoq.

Igalaat qiversartui manngertorningaatsiarsimapput.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia sannaata naleqqiussorneranut naleqqulluinnarpoq aamma qalipaasersorneranut suararpassuillu ilanngussornerinut tunngatillugu seminariamat illut atukkanut naleqqulluinnarlutik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Oqaluttuarisaanermi naleqassusia pissarsiariuminaappoq, taamaammat arlaanik taasinnaasamik soqanngilaq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Kulturimut attuumassuteqarfiaat avatangiiseqarneq eqqarsaatigalugu illu avinngarusimavoq, taamaammat tamatumunnga tunngatillugu pingaarteqartutut inissisimangilaq. Seminariallu pigisaata illuutaanullu ilaaniippoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Ilinniartut Illuat sananeqaqqarnerminit ilusaa sulit taannaarpassippoq, ilassutai sualuillu ataasiakkaat igalaat allallu eqqaassanngikkaanni, sananeqaqqarneranut naapertuupput.

QANOQ INNERA

Illu aserfallassimavoq, iluarsaanneqarsinnaarpassillunili.

B-132 ILINNIARTUT ILLUAT

Sananeqartoq 1933

Illussamik titartaasoq . . Helge Bojsen Møller

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Farip Aqquaa 3

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	5
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Ilinniartut Illuat ilinniartut illui sisamaasut ilinniartit-sisunnorniat illuinnut taartaasut pingajuattut sanane-qaaqarpoq. Ilinniartut Illuanni ilinniartunut 20-nut inis-saqarsimavoq inersuarlu sinittarfik isersimaartarfittut atorneqarluni (illup titartarnera takuuk).

Illu takisuujuvoq qalialik tallimanik igalaalik. Illu uigusalik qalialik avannamukanneq kujammukannerlu sammisoq qaliai sivingasut sannakunillu qallersukkat Kujammut avannamullu tungaani illuttut angivallaanngitsunik torsu-usaqarput, taakkulu aallaqqaammut sananeqaaqqaarne-rani ilaatinneqarlutik. Illu nunami sivingasumi sanaajuvoq taamaammallu illup isua kujalleq portusuumik toqqave-qarpoq, isaarissallu tungaanut qulinik allortarialimmik tummeraqarluni. Avannamut tungaaniittup toqqavia ta-amaallaat 30 cm missaannaani ersippoq.

Avannamut kujammullu sammisut illup isui assigiipput, ta-akkulu torsuusap nalaani assigiinnik kipparissunik qeqqa-niittunik igalaaqarlutik, illumili pingaarnermi torsuusamit illuttut arfineq-pingasunik igalaalinnik qanattalinnillu iga-laaqarluni.

Illup silatai kangimut kimmullu sammisut aamma assigiip-put igalaavisa agguataarneri aalajangersimaqqissaarlutik. Illup silatai tamarmik marloqiusanik tallimanik angisuunik igalaaqarput, arfineq-pingasunik igalaartalinnik, kiisalu torsuusaanut kipparissunik igalaaqarluni. Igalaat sinaat tamarmik sungaartunik taartunik killilikka-nik qarmakkanik nalunaaqutsigaapput, taavalu sinaakkutit matullu sinaakkutaat sungaartunik nalunaaqutsigaallutik,

illup aappaluttumik qalipaateqarneranut kusanaataasunik. Taamatut qalipaategissaarnera, kiisalu kusassarneqarpalla-arsimannginnera suararpassuarnilli ilaqarsinnaanera iluti-galugu, seminariap taassumalu eqqaani illunut ataqtigii-luurtutut inissisimavoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup saarni katitikkat salliligallit seminariap assinganik qalipaateqarput. Toqqavia sukarsualu kuisaarpassipput qaqortumillu qalipataallutik. Igalaat nutaajunerupput, aamma matut taamatut. Illup qaliata qaava qalissiamik qalligaavoq. Ilusilersorneri tamarmik qisummik sanaajup-put sungaartumillu qalipataallutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia seminariap illunut pigi-saanut qanganisaanerusunullu ataqtigiiissumik inissisi-mavoq. Aammali ilinniartut illui sinneruttut qanoq as-sigiimmik sananeqarsimanerinit attuumassuteqarluni, taannalu illu kisimi atatinneqarluni.

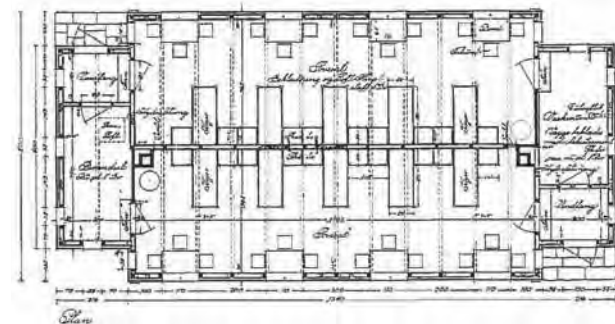
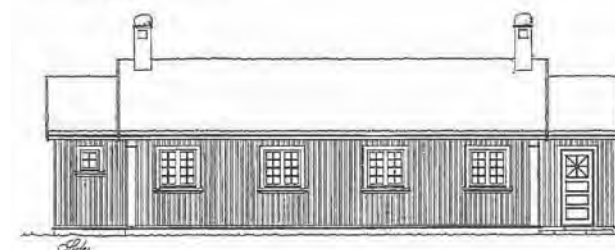
OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illup oqaluttuarisaanermi naleqassusia pingaartunik nu-nami ilinniartitaanikkut periarfissat ineriartornerinit at-tuumassuteqarluinnarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Nuutoqqap oqaluttuassartaanut tunngasup Aqqalu-llu Aneerasaartarfata ungataani inissisimavoq, taama-attorli seminariap (ullumikkut ilinniarnertuunngorniari-fiup) avatangiisaanut naleqqussagaalluni.

ELEVHUS TIL GODTHAAB
1932

3.8.12. Elevhuse til Seminariet, tegnet i 1932.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup titartagartai siulliit naapertorlugit suli taamatut isikkoqarpassippoq.

QANOQ INNERA

Illu paarillugaarpassippoq.

B-136 SIORNATIGUT SANNAVIUSIMASOQ

Sananeqartoq 1938/1954
Illussamik titartaasoq . . . Helge Bojsen Møller
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Organip Aqq. 3

Illuliortaatsikkut naleqassusia 3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 2
Qanoq innera 2
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 3
Assigineqanngissusia 4
Ataatsimut naleqassusia 3

ALLAASERINERA

1980-kkunni allangortiterneqarpoq.

Illu ataatsimik sammiveqarpoq sivingasumik qalialik, qalia atorneqarluni marlunnillu mikisunik allilerneqarsimalluni. Illup isua kangimut sammisoq (Aqqaluup Aneerasaartarfia) portusuumik qernertumik qalipakkamik toqqaveqarpoq, qalianilu marlunnik imminnut atasunik igalaaqarpoq, allermilu mikisumik igalalimmik, ruujorimut assiaquteqarpasittumik allilerneqarsimavoq. Allissutaanittaag avannamut sammisumik kusassakkamik qaortumik qalipatamik matoqarpoq.

Illu saava kujammut sammisoq tulluarsagaalluuartuuvoq akuttoqatigiissagaallunilu, katillugit arfinilinnik dannebrogitut isikkulinnik qaortunik qalipakkamik igalaaqarpoq, takkulu nungullangaatsiarsimapput, naqqilu aasimanersut misissorluarneqartariaqarlutik. Illup silataani kujammut sammisua qisummik qalligaavoq qisunnik pladinik, sinnerilu sallilikkanik qallersorneqarsimapput. Illup kimmut isuani inimi allermi ataasinnuamik, mannertumik matoqarpoq. Illup isuata sinnera allamik soqanngivippoq.

Illup silataani avannamut sammisumi aamma allissuteqarpoq, taannalu paarlertut atorneqarpoq, illullu sinneratut innani sukalersorlugu sananeqarsimavoq. Illup pingaarnersaani igalaat kujammut sammisumiittut assigai, tassa dannebrogitut ilusilersugaapput, allilerneqarneraniittorlu ataaseq minneruvoq ataasiinnarmillu nallarissumik qanataqarluni. Isertarfik pingarneq illup allissutaani kangilivvoq. Illup saneraani isertarfiatalu nalaani affarmik qalipaqarpoq.

Illu annikitsumik ilusilersugaavoq, taamaattorli illernaasat, qaliap sinarsui ammanerillu qalipallugit ersarissarneqarneri kusanartumik ataqatigiissutullu isikkoqalersippaa.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu sallilikkanik, marloqiusatut ikkutanik katitigaavoq, qernertumillu betonngimik toqqaveqarluni. Igalaat qisuit qaortuupput, ammanerilu tungujortunik qalipallugit ersarissagaallutik. Matut qaortuupputtaag tungujortunik qalipatanik matserfeqarlutik. Illup qaava qalissuarsuarmik qalligaavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia illuliassanik titartaasartumut Helge Bojsen-Møllerip suliarisartagaanut tunngasuteqarpoq. Taamaattorli illup qisuttai qalipaatilinnik ersarissarsimasut illup sananeqaataanut kusanarsaataapput.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Ilisimaneqanngilaq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illoqannginnersamut, Aqqaluup Aneerasaartarfianut, illu kusassaataavoq, inissisimanagerlu taamaallunni avatangiisinut pingaaruteqarluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Immikkuullarissutut isikkoqarpoq, taamaattorli avammut sammisumi isaarissamut qalliuataasoq nutarpassinneruvoq, illullu sananeqaqqaarnerata isikkua takujuminaallisillugu.

QANOQ INNERA

Illu nungullarsimarpasippoq, taamaattorli isikkuinnaa taamaannersoq nalilerneqarsinnaanngilaq. Sanaartornerup tungaatigut misissuilluartaqartariaqarpoq.

B-137 ANNAASSISITTA OQALUFFIA

Sananeqartoq 1849
 Illussamik titartaasoq . . . Laurits Albert Winstrup
 Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 30/09/1983
 tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Rasmus Berthelsenip Aqq. 2

Illuliortaatsikkut naleqassusia	5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	5
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	5
Ataatsimut naleqassusia	5

ALLAASERINERA

Karen Ørstedip legatianit aningaasaliiffigineqarluni 1848-49-mi napparneqarpoq. Isikkuali allannngortinnneqanga-atsiarsimavoq, ilaatigut qarmai ujaqqanik aamma qequmik manissagaasimagaluarpot, qaliarlu qalequtissialik uanitsutut ilusilimmik napasuliartaqarsimalluni. Maanakkut napasuliaq kanngussamik sanaaq 1884-imeersuuvooq, silammullu iikkat 1913-imi qisunnik qallerneqarput. Qaliaq 1930-mi qisuaqqanik qalluserneqarpoq.

Oqaluffik umiarsualivimmiit aqqutip ilaaniippoq, taamalu Hans Egedep aqputaata naaneraniilluni. 1993-imiilli Nunatta oqaluffiatut atuuppoq, tassa Kalaallit Nunaanni ila-giit namminersulerneraniit.

Oqaluffik avannamut kujammullu sammiveqarpoq, isariaq kujammut, umiarsualiviup tungaanut, sammivoq iliveqarfilla tuaniippoq avannamut sammilluni. Isaaris-sap sinai qalipallugit ersarissagaappot kiisalu qisum-mik kusanarsagaanngitsumik qulisamillu, isaffeqarluni. Kusanartumik tummeraqarpoq illuttut pingasunik tum-meralinnik, qummut illup isertarfianut. Matup qisuusup marloqiusaasup kusassarsimasup illugiinnik saniatigut amitsunik, katillugit sisamanik igalaartalinnik, igalaaqar-poq.

Illup silataani iigai kangimut kimmullu sammisut illugiil-lutik assigiipput, sisamanik portusuunik, katillugit 15-inik igalaartalinnik, igalaaqarput qanattalinnik, qeqqata tungaani inissisimapput, tamarmillu immikkut illuttut, mikinerusumik, qulinik minnerusunik igalaartalinnik, ata-atsimik igalaaqarlutik.

Oqaluffiup isua avannamut sammisoq, oqaluffinnit allanit allaanaruvoq, tassa illup isua pingasunik teqeqquilik amo-orutitaqarmat, qalianullu portusuunik marloqiusamik matoqarluni. Taannalu illuttut amitsunik qanattalinnik, immikkut arfineq-pingasunik igalaartalinnik, igalaaqar-poq. Inimi allermi, illup saavani igalaat portoqataannik, ataatsimik, qulinik igalaartalimmik, igalaartaqarpoq. Ta-matuma saniatigut qeqqata tungaani silitummik sinaakku-tilimmi qisummik, qaqortumik qalipassimasumik, isaaris-samik matoqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Ujaqqanik manissakkanik toqqaveqarpoq. Illu qaleriinnik qarmaqarpoq, silatai aappaluttunik qali-patanik qalleraattunik sallilikkersorneqarsimapput. Qa-lia qisunnik saattunik qalliuteqarpoq. Isaariaq igalaallu, kiisalu qaliap sinarsui teqeqqullu sukaasai kusanartuliat qaqortumik qalipanneqarsimapput, taamalu illup tamak-kiisumik isikkua tulluarsagaasimalluni.

”Annaassisitta Oqaluffia sananeqaaqqaarnerani illup saar-ni katitigaavoq ukkusissamillu sananeqarluni, kingornali silataatigut qisunnik aappaluttunik qalipatanik qallersor-neqarsimavoq.[1] Illup iluani aamma qisunnik qaqortunik qalipatanik qallersorneqarsimavoq.”

takuuk: da.wikipedia.org/wiki/vor_frelser_kirke_(nuuk)

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Oqaluffiup sananeqarnera oqaluffiliortaatsimut sanilli-ullugu akunnaatsuvoq, qisummillu qallersorneqarnera illoqarfimmi sanariaatsimik takutitsisuulluni. Illuliorta-atsikkut naleqassusia aalajangersimasumik illup saavata isikkuanut tunngassuteqarpoq, pingaartumillu isaarissa-mut ersarissarlukkamat. Aammali teqeqquisa sukaasai kusanarsaakkat igalasserfiilu kusanartumik ersarissarlur-arneqarneri illuliortaatsimut naleqassusianut ilasaataap-put

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Oqaluffik illoqarfiup oqaluttuassartaanut pingaaruteqarlu-innarpoq. Ullumikkut Nunatta oqaluffissaarsuatut atuup-poq, taamaallillunilu pingaarutaa naleqarneralu oqaluttua-risaanermut tunngaannangilaq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Oqaluffik avannamut Nuutoqqap pingaarnersaani inis-sisimavoq, taamalu avatangiisit oqaluttuarisaanermut tunngalluinnartut akornanni pingaarutilimmik inissisi-

masuulluni, naak aqqusinermit tarrisimalaarluni inissisi-magaluartoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Toqqorsivimmi assiliani takusinnaavarput, piffissap in-gerlanerani oqaluffik uanitsuusamik napasuliartaqarsi-masoq, qarmai qequmik manissarneqarsimapput qalialu allattarfissianik qalligaasimalluni.

QANOQ INNERA

Oqaluffik takuinnarlugu kusanarpasillunilu paarilluaga-arpasippoq.

B-138 TOQUSUT INAAT

Sananeqartoq 1913
 Illussamik titartaasoq . . .
 Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 30/09/1983
 tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Rasmus Berthelsenip Aqq.

Illuliortaatsikkut naleqassusia 5
 Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 4
 Qanoq innera 4
 Kulturikkut avatangiisit
 eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 5
 Assigineqanngissusia 5
 Ataatsimut naleqassusia 5

ALLAASERINERA

Toqusut inaat mikisunnguaq kusanartooq, kangimut kimmut sammisoq ataatsimik uigulik, sivingasunik qalialik. Illup isuani kangimut, oqaluffiup tungaanut, illuuvoq marlunnik uigulik kusanasaakkamillu isaavilik, ammalungajattunillu qaarajuttumik naggasilernikoq. Illup isuata, pingasunik teqeqqulimmi, saavani kimmut sammisumi kipparissumik kipungasumik qanattalimmik mikisumik igalaaqarpoq. Teqeqqut qaqortunik sukaasatut qiperukanik nalunaaqutsigaapput, tamaalillunilu oqaluffiup sananeqarneranut tulluarsarneqarsimalluni.

Isui tamarmik pingasunik teqeqqullit aniingaligaapput, ersittumik kusanarluinnartumillu qalia quassuttooqarpoq sinarsulik, qaliap ikaarutaa aamma qeqqatigut napparissumik ikorfartoquteqarluni, isuanilu kangillermi nuaani sanngingasoqarluni (isua pingasunik teqeqqulik schweizit illuliortariaasiannut assinguvoq). Qaliaq qisuuaqqanik qallersorneqarsimavoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup saarni aappaluttunik qalipatanik sallilikkanik katitigaavoq, napparisutut ikkussat. Isaariaq igalaarlu qisuupput. Isaariaq qaleriaannik qiversartuligaavoq manngertorneqalersimasooq qisummullu qalipaatilutsitsisumik. Qaliata saneraa kalkinissimasumik aniinganeqarpoq ersittunillu quassuttuummik killiligaalluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Toqusup inaat naleqassusia atsikkutigisumik ajornaatsumik kusanartumik sananeqarneranut tunngasuvoq kiisalu oqaluffimmut tulluarsarmanera, minnerunngitsumillu kusassarneqarnera sukumeeqqissaartuulluni, sanallu agaallunilu ajornaatsumik sananeqarsimalluni.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Nuutoqqap eqqaani oqaluttuarisaanermut toqusut inaat ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Toqusut inaat oqaluffiup eqqaanut inissinneqarsimavoq, qattuninnguup, Hans Egedep eqqaassutissaata inissimaffiata tunuani, iliveqarfimmullu atalluni. Taamaatumik oqaluffiup avatangiisaanut ilaavoq. Nuutoqqap.

ASSIGINEQANNGINNERA

Toqqortani takuneqarsinnaavoq illu sananeqaaqqarne-ratulli isikkoqartoq.

QANOQ INNERA

Illu kusanarparisillunilu paarilluagaarpasippoq, naak isarissami qiversartut manngertornersimani isikkuanut akornutaagaluartut.

B-140 SIORNATIGUT PROVSTIP ILLUA /SEMINARIA

Sananeqartoq 1847

Illussamik titartaasoq . Sanasut naalagaat Christian Gottfried Lendorf

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 2

Illuliortaatsikkut naleqassusia	5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	3
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Seminariatut sananeqaqqaarsimavoq, illuli aamma provstip illuatut, vicebiskopip illuatut aamma allaffittut atuussimavoq. Illu arlaleriarluni allanngortinneqarsimavoq, 1973-imilu sakkortulaartumik nutartigaasimalluni, taamaattumillu ullumikkut sanaqqaarneraniit illup iluani sukumiisumik suliarineqarneri inillu atorineqarnera allanngortinneqarsimallutik.

Illup nalunaarsorneqarnerani (2016-imi februaarimi) nutarteqqinneqarpoq.

Illu ataatsimik uigoqarpoq, kangimut kimmur sammivoq, quleriit marluupput qaliaalu atorineqartoq sivingasuvooq. Oqaluffiup Aqqaluup Aneerasaartarfianut atalluni ersarissumik inissisimavoq, taamaattumillu Nuup oqalut-tuassartaanik takutitsuulluni.

Illup saava kujammur sammisoq pingaarnertut taaneqarsinnaavoq, illugiifaarissumillu sananeqarnera tassani ersarissumik takuneqarsinnaavoq. Isaariaq illup qeqqani inissisimavoq, toqqortaatinilu assini takuneqarsinnaavoq siornatigut tassuuna torsuusaqarsimasooq, taannalu 1973-imi illup nutarternerani peerneqarsimavoq. Inimi allermi matup illuttut illuatungaani marlunnik igalaaqarpoq, quleriillu siullermi tallimanik igalaaqarluni. Igalaat tamarmik nutaajupput ussissakkat immikkut arfinilinnik igalaartallit. Igalaat ammarngi qaqortunik qalipassimasunik siniligaapput qaamanersartaqarlutillu.

Illu qisunnik nallarissunik silittunnik qallersornera aappaluttunik qalipanneqarsimapput, qalipaataali sukut tamaana katagarsimavoq, taamalu illu paarillugaannigitsutut isikkoqalersillugu. Illup teqqeqqi qaqortunik qalipatanik sinarsooqarpoq, illup qaliata kuuffia, teqqeqqumi sukaasatut qiperukkat kiisalu igalaat matulu, taamaattumillu illup saava kusanarluinnartumik isikkoqarpoq.

Illup isuani kimmur sammisumi qaliap tungaani marlunnik isooqqaarissunik igalaaqarpoq. Taakku, soorlu aamma kujammur sammisut taamaattut, igalaajupput ussissakkat sisamanik qanattaani igalaartallit nutaanerusut. likkat silarliit kujammur sammisut assigai, illulli isuata pingasunik teqqeqqullittaani allaaneruvoq, tassa sallilikkat marrianut ikkussuussat aminnerummata. Qaliap sinarsua qaqortumik qalipanneqarsimavoq, toqqaviatalu nalaa qiperugaalluni.

Illup saavani avammur sammisumi quleriit tamarmik sisamanik igalasserfeqarput, illup saava pingaarnertulli atsikkutigiitsiginngillat, tassa inimi allermi igalaaq kimmur sammisoq matoqqasuummat, tassaniilu manisumik qaqortumik qalipatanik matulernerqarsimavoq, taamaattorli sananeqaqqaarneraniit igalasserfiata inissisimaffigisimagunagaata kitaatungaaniippoq. Igalaat illup saavaniittut assigai, igalaat qaammaqutillu aamma qaqortumik qalipataallutik.

Avannamur sammisumi qaliani pujoorfeqarpoq aappalaartumik qalipaatilinnik qarmakkamik (qarmagaq qillarissoq), sukarsua, ipua illernaasartaalu naliginnaasumik sanaajupput.

Illup isua kangimur sammisoq kimmur sammisup assingaa, taamaattorli inimi quleriinni tullermiittoq ataatsimik angisuumik igalaaqarpoq. Taanna illumi igalaat atsikkutiginngilai, qulingiluanilli igalaartalinnik qanattalinnut agguataagaalluni. Taannali igalaajuvoq nutaanerusooq ussissarneqarsimasooq. Tassani igalasserfeqarsimasooq qallersimasunik takuneqarsinnaavoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavik illup silataaniittoq ujaqqanik qarmassanik suliarineqarsimavoq, 1973-imilu illup tunuani betonngimik, in-situ, toqqavilerneqarsimavoq. Toqqavik silataatigut qaqortumik qalipanneqarsimavoq. (Paasissutissat Masantip illup qanoq ittuunera pillugu nalunaarusiaa 10/7/14-imeersumit pissarsiarineqarput)

Illu marlunnik quleriillip silammur iigai/ illup noorpiaa assammik qapiakkanik qallersugaavoq.

Kujataa tungaaniittut katersorsimasut marraasersugaapput/ marrarmik qernertumik ussissagaapput.

Illup qaava qisunnik saattunik qalligaavoq.

Illup kangimur isuani igalasserfeqarsimasooq takuneqarsimavoq, taamaalluni piffissap ingerlanerani assigiinnigitsunut atorineqartarnerannut tulluarsarneqartarsimanera takuneqarsinnaavoq. Toqqortat misissornerani paasivarput, siornatigut illup kujammur sammisortaanisaaressap pingaarnerep eqqaani mikisumik torsuusaqarsimasooq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Biskopip illuata illuliortaatsikkut naleqassusia angissusaanut tunngavoq, pingaartumik portussusaanut kiisalu illup

saavani pingaarnermi igalaaqarluni sukumiisumik ersarissarneqarsimasunik. Tamatuma saniatigut illup sallilikkanik sananeqarsimanera illuliortaatsimut naleqassusianut pingaaruteqarlunnarpoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illup oqaluttuarisaanermi naleqassusia illup sallilikkanik quleriittullu sananeqarsimaneranut kiisalu ilagiinnut nuimasunut atorineqarsimaneranut tunngassuteqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Oqaluffiup eqqaani avatangiisit ilisimasaqarfigineqarnissaanut illu pingaaruteqarlunnarpoq, tassa toqusut inaannut oqaluffianut tulluarsarneqarsimalluni inissimalluarami. Taamaattumik Nuutoqqap Aqqaluup Aneerasaartarfialu akornanni oqaluttuarisaanermut pingaaruteqarportaaq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Ajoraluartumik illup allanngorteqattaarsimanera pisutigalugu illup sananeqaqqaarneranit, pingaartumik inip pequsersorneqarnera, takuneqarsinnaarpiannigilaq. Sananeqaqqaarnerani inip atorineqartarnera allanngungaatsiarsimavoq, ilaatigut tamanna qaliame takuneqarsinnaavoq, tassa pujoorfiup nuunneqartarsimanera takuneqarsinnaammat.

Illup silataaniit kusanartumik pitsaasumillu ilusilersugaanini attalluarsimavaa, taamaammat assigineqanngilluinnarneranut nalilerneqarluni.

QANOQ INNERA

Illu arlaleriarluni allanngortinneqartarsimavoq, assigiinnigitsunillu inerneqartarsimalluni, taamaattumillu ullumikkut aamma nutarsarneqarlunilu iluarsartuunneqarpoq.

B-141 ILAQUTARIINNUT ILLU

Sananeqartooq 1903

Illussamik titartaasoq . . .

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Inspektørbakken 25

Illuliortaatsikkut naleqassusia	2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	2
Assigineqanngissusia	2
Ataatsimut naleqassusia	2

ALLAASERINERA

Ilaqutariinnut illu quleriinnik initaqanngitsoq, qalia atorneqarpoq. Illu ataatsimik uigusaavoq, tassungalu assigiinngitsunik angissusilinnik arlalinnik allilerneqartarsimalluni. Illu Ilinniarfissuup illutaatut qalipaateqarpoq, aappaluttunik sallilikkanik silataa qalliteqarpoq, igalaavisa qanattai qaartumik qalipatat, igalasserfiisalu sinarsua aammalu illup qaliata kuuffia il.il. sungaartuullutik. Taamaatorli illu Ilinniarfissuarmut atassuteqanngilaq.

Illup isuani kimmut sammisortaani mikisumik allilerneqarsimavoq, taassumalu qaliaa inip alluportatigisaanik portusisamik qaliaqarpoq. Allissutaasoq kimmut sammisumik ataatsimik igalaqarpoq, illullu isuata sinnera marlunnik, illuttut, inip alluportatigisaanik, igalaqarpoq, marlunnillu qaliani aamma igalaqarluni.

Illup saavani avannammut sammisumi nutaanerumik isaariaqarpoq. Tamatuma saniatigut illup saavani marlunnik marloqiusanik ataatsimillu igalaqarpoq. Illup kangimmut sammisortaani illu allilerneqarsimavoq qaava illuttut sivingasoq, taannalu illup avammut sammisortaani isaarisap pingaernerup naleqqatigaa, taannali pukkinerullunilu aminneruvoq. Tassani illup saavani avannammut sammisumi nutaanerumik allamik aamma isaariaqarpoq,

tamatuma saniatigut illup pingaernerup angeqqataanik ataatsimik igalaqarpoq, sungaartunilli sinaakkuteqarani. Isaarissat taakku marluk arlaannaalluunniit pingaarnertut atorneqanngillat, taamaattumik takujuminaappoq illup isaariaa pingaerneq sorliunersoq.

Illup saava kujammut sammisoq naleqqussarluagaa neruvoq, ini allermi pingasunik marloqiusanik igalaqarpoq angisuumillu sivingasunik aniinganeqarluni qaliartaani marlunnik marloqiusanik igalaartalimmik. Illup allissutaanik ataatsimik marloqiusamik igalaqarpoq.

Qaliap sinarsua ataatsimik qiperukkamik kusassaateqarluarpoq, taannali kusanarpiaranilu 'ikkutiinnakkatut' isikkoqarpoq. Illup isuani qalissarsuit qisuillu akornanni zinkimik qalliteqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu aappaluttunik qalipassimasunik sallilikkanik listilinnik qallersorneqarsimavoq, taannalu qasertumik qalipakkamik betonngimik toqqaveqarpoq. Igalaat nutaanerusut qisuupput, sungaartunik qalipanneqarsimasunik qisunnik sinaakkutillit. Illup qaava qalissarsuarmik qalligaavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu ilaqutariinnut illuliortaatsinut assersuutaalluarpoq, illuliortaatsikkullu naleqassusia ileqqut malillugit sannaanut ilusaanullu tunngasuuvoq, kiisalu seminariap illutaanut tuluarsakkanik sukumiisumik suliarineqarsimaneranut.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illup oqaluttuarisaanermi naleqassusia politikerip Augo Lyngep meeraanermi tassani najugaqarsimaneranut tunngassuteqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Naalakkap Qaqaaniippoq, tassanilu immikkoortumi katitkatut ilusilinnut ilaalluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Silataatigut illu sananeqaaqqaarnermisulli isikkoqarpoq, allissutit nassuiaatigineqartulli ilanngullugit takuneqarsinnaapput.

QANOQ INNERA

Paarilluarneqarsimarpassimmat pitsaassusaa ajunngilaq.

B-142 SIORNATIGUT NAPPARSIMMAVIK

Sananeqartoq 1903

Illussamik titartaasoq . . . Sanasut naalagaat Peter Anton Cortsen, allanngortiterneqarpoq 1930-mi J. Lehmann Weber-imit

Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 30/09/1983 tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Gertrud Raskvej 2

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Napparsimmavittut sananeqarpoq, 1930-imiilli allanngortinneqarpoq ilinniartitsisut illuattut, kingornalu atorfillit illuattut atorineqalerluni. Nalunaarsorneqarnerani illu inoqanngilaq.

Illu ataatsimik sammiveqarpoq qalialik, atorneqartumillu sivingasumik qalialik. Qaliani aniinganeqarpoq angisoor-suarmik igalaartalik kujammut kangimut sammisumik, avannamut kimmullu sammisumik qaliani pingasunik teqqulinnik marlunnik mikisunik aniinganeqarluni, kiisalu ataatsimik ilassuteqarpoq torsuusatut atortumik.

Illup saava kujammut kangimut sammisoq sisamanik qanattalinnik naleqqatigiingajannillu igalaaqarpoq, qiterliillu marluk qaliap aniinganerata ataatungaani inissisimapput. Igalaat qisuupput qaqortumik qalipanneqarsimasut, taakku marloqiusamik sinaakkuteqarput immikkullu tamar-mik arfineq-pingasunik mikisunik igalaartaqarlutik. Igalaat sinai sungaartoq aappalualartumik qalipallugit ersarissa-gaapput, soorlu aamma qaliap sinarsua qisuillu allat aamma taamatut qalipanneqarsimasut.

Illup isuani kujammut kimmut sammisumi inimi allermi igalaat angisuut pingasut assigiimmik inissisimapput, kangimut sammisut assigaa, marlunnillu minnernik qaliap tungaani igalaaqarluni. Taakku minnerit aamma marloqiusanik sinaakkuteqarput, taakkuli arfinilinnik immikkut igalaartaqarlutik, arfineq-pingasuunatik.

Qalia kalkegaavoq, tamannali illuni pisoqqani ilisarnaata-angikkaluarlunilu soqutiginarpoq.

Illup isua avammut kangimut sammisoq kujammut kimmut sammisup assigaa, taamaattorli kimmut sammisortaani igalaamut taarsiullugu qaqortumik qalipanneqarsimasumik sallilikkamik matoqarpoq. Taanna aamma sungaartoq

aappalualartumik qalipallugu ersarissarneqarsimavoq, naatsiivillu ungalusap tungaanut qisummik tummeraqarluni

Illup saava avannamut kimmut sammisumi allissutaasoq ersarinneraavoq, taannalu qeqqanut ikkunneqarsimavoq, illuttullu pingaarnersaani saavi tamarmik angisuunik igalaalernerqarsimalluni. Allissutaani avannamut kimmut sammisunik marlunnik minnerumaanik krydsitut isikkulinnik qanattalinnik igalaaqarpoq, taakkulu sinnerisa portoqatigai, kisianni sisamanik igalaartaqaannarlutik. Allissutaani avannamut kangimut sammisumik minnerula-artumik ammalortumik igalaaqarpoq, taannalu krydsitut isikkulimmik nallarissumillu qanattaqarpoq. Illup saava kujammut kimmut sammisoq aamma taamaappoq, tassa-nilu illup isaariaa pingarneq igalaap ataani inissisimavoq. Illuatungaansut, qaqortumik qalipatamik sallilikkamik matoqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu ujaqqanik ttoqqaveqarpoq qaqortumik qalipaatilimik. Illup saarni katikkat qallerlugit aappilasumik qalipatanik qisuttalersugaapput.

Igalaat tamarmik qaqortumik qalipatamik qanattaqarput, sungaartumik aappalualartumik sinaakkuteqarlutik.

Qaliaq qisuaqqanik qallerneqarsimavoq, illullu isuani avannamut sammisumi kimmut sammisumi pujoorfeqarpoq aappalaartunik qarmagaq zinkimik qalligaq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia illup saavata tullu-arsarneqarneranut tunngassuteqarpoq, portoqatigiis-sagaavoq atsikkutigiisinneqarsimallunilu – minnerunngit-sumik igalaat angissusaat ataqtigiissarneqarsimapput. Tamatuma saniatigut illu nalinginnaanngitsumik sukum-

iisumik kusassagaavoq, illup qisutaa perpassuaqanngik-kaluarluni kusanartumik qiperugaavoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illup oqaluttuarisaanermi naleqassusia nuutoqqami napparsimmaviup aappaattut atuussimaneranut kingornalu ilinniartitsisut illuattut atuunneranut tunngassuteqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu immikkullarissumik tunuarsimaartutut portusuumilu inissisimavoq, avatangiisit Nuutoqqap Aqqualuup Aneera-saartarfialu akornanni oqaluttuarisaanermut tunngassuteqartunut sanilliullugu. Qalipaataali seminariamut illunullu inissisimaffiata eqqaaniittunut tulluarsagaanera pillugu avatangiiseq ataatsimut isigalugu kusanartoq tamakkiisorlu pilersinneqarsimavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu annertuumik allanngortitersimaneranit takussutis-sartaqanngilaq, taamaattorli atoqqaarfissioertitsinermi assit toqqorsivimmiittut malillugit illu pingasunik immik-koortoqarsimavoq kingornatigullu allilernerqarsimalluni. Igalaat atsikkutigiinnerat ullumikkumut allanngortinne-qarsimannigillat.

QANOQ INNERA

Illup qanoq innerata misissorluarneqarnissaa innersuusutigineqarpoq. Illup qalia aniinganeralu ussisoorpasip-put, sanaartukkalli qalliutaani arlalinnik x-finer pladinik qalluiteqarpoq, toqqavianilu ataasiakkaanik qerilluni qaartornertut isikkulinnik imaluunniit qerunnertut isik-kulinnik peqarpoq.

B-144 ILINNIARFISSUUP ILLUTAA PINGAARNEQ

Sananeqartuq 1906
Illussamik titartaasoq . . Carl Christian Hansen
Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 30/09/1983
. tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Farip Aqq. 1

Illuliortaatsikkut naleqassusia 5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 5
Qanoq innera 5
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 5
Assigineqanngissusia 5
Ataatsimut naleqassusia 5

ALLAASERINERA

Ilinniartissuuartut sananeqarpoq ullumikkullu sulii taamatut atorineqarluni.

Illu ataatsimik uigoqaraluarpoq, pingasunilli uigoqartut sanaajulluni, taakkulu illup pingaernerup isuisa nalani uigusatut ittut sananeqarsimapput, taakkulu illup pingaarnertut silitsiginngillat. Illu ataatsimik qaliaqarpoq, qalia sivingasuvoq qalianilu ini atorineqarpoq. Illup saava pingarneq kujammut sammisuuvoq, naak illup saava avannamut sammisoq assigipajaraluaraa tunorliusutut isikkoqarpoq, pingaartumik kimmusammisumi allissutaanut torsuusamut atassuteqarneratigut. Illup saava illugiiffaarissuuvoq, inimi allermi illup qeqqata missaani arfineq-marlunnik igalaaqarpoq, illullu isui immikkut pingasunik igalaaqarlutik. Qaliani pingasunik aniinganeqarpoq, qalianilu sisamanik veluxinik igalaaqarluni, illullu isui immikkut marlunnik marloqiusanik igalaaqarpoq, illullu isuisa qulerpiaanni marlunnik mikisunik igalaaqarlutik. Qalianiittut aniinganerit allaanerussutigat aniingasut iigaani qisuaqqanik, qaliartaalu ilanngullugu, qalliuteqarmata.

Inimi igalaat qallunaat erflasuttut sananeqarsimapput, igalaat sinaakkutaanik qeqqaniittunik avisaartitat, kisiannili igalasserfinnik qanattalinnik ikkussat. Igalasserfiit ataaniittut arfinilinnik igalaaqarput, qulaaniittullu sisamanik igalaaqarlutik.

Igalaat ikkuffilinnik ussikkalik igalaaqarput, igalasserfiit silarlerniittututuulli qanattaqarput, isikkivimmullu akornuseerpasillutik. Illup sukumiisumik suliarineqarneranut atatillugu igalaat tamarmik immikkut sinaakkutai sungaartumik ersarissarneqarsimapput. Illup isui uigusanii igalaat qisunnik qallutut isikkulinnik qulaatungai kusassarlugit ersersagaapput, qaliartaanilu igalaat qisunnik kusassagaapput. Taakku qaliartaani igalaat aam-

ma marlunnik mikisunik igalasserfilinnik qanattaqarput, taakkulu igalaat qeqqanni qisummik immikkoortinneqarsimapput. Igalasserfiit tamarmik arfineq-pingasunik igalaaqarput, igalaallu allat angeqqatigai atsikkutigillutillu.

Illup saavi kangimut kimmullu sammisut igalaaqarputillu matoqanngillat.

Illup saava avannamut sammisoq kujammullu sammisup assigingajappaa, ataasiakkaat eqqaassanngikkaanni, soorlu qaliani marlunnik aniinganertaqarpoq marlunnik qaliani igalaartallit minnerunngitsumillu torsuusamut atassutillioqarsimalluni.

Illup nalinginnaanngitsuunera takuneqarsinnaavoq isaariaqanngimmat. Tassa imaappoq, Ilinniartissuup pisoqartaanut iserniaraanni allissutikkut isertoqartarpoq.

Ilinniartissuarmik sanariaaseq qanga nunatsinni illuliari-neqartartut oqaluttuarisaanermut tunngasunut assersuutaalluarpoq, tamannalu 1900-kkut qiteqqunneraniit sanariaasaavoq sumi tamani atuuttoq. Suliarinera vikingit nunani avannarlerneersunit illussaarsualiortariaasianut isumassarsiffiqeqarsimavoq, soorlu norgemiut oqaluffilioriaasiannut, tamanna ilaatigut qaliap kusassarnerani, illernaasat qiperorneqarsimasuni minnerunngitsumillu qaliani kukkukooq angutiviaq anorisammai takuneqarsinnaavoq.

Titartakkat tunniunneqarsimasut malillugit illu taamanikkumit assigiinngitsutigit allanngortinneqarsimavoq. Taakku sananeqarneranni allanngortinneqarsimanersut nutaanerunersulluunniit nalunarpaq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu quassuttuunik sanaaq sallilikkanik, illup silataani iluanilu qisuttalersugaq, qaqortumik qalipatamik betonngimik sukalik/toqqammavilik. Illu qisummik listilersorlugu qaller-

sorneqarsimavoq aappaluttumillu qalipanneqarluni, qaliallu sinarsuni, illernaasai aamma igalasserfiit sungaartumik qalipanneqarsimapput. Igalaat qisuit qaqortumik qalipanneqarsimapput, illernaasallu ilai ataasiakkaat ilanngullugit qalipanneqarsimallutik. Qaliaq qisuaqqanik qallersorneqarsimavoq, qilaallu »qingartaak« aappaluttumik qalipatamik qisummik sanaajulluni.

Qalipaasersornera ilaatigullu sannaa ilinniartissuup illutaata sinnerini malinneqarsimavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu Nuup ilisarnaatigilernikuuaa, illuliortaatsikkulli naleqassusia sukumiisumik atsikkutigilluuaqqissaartumillu suliarineqarsimaneranut tunngasuvoq. Illu piffissami tassani sanariaatsimut assersuutaalluarpoq, taamaallunilu nunani allani nutaaliaasut malillugit illoqarfimmi sanaartoriaatsimik assersuutaavoq kusanartoq paarilluagarlu.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu siornatigut Nuup Kommuniata ilasarnaataatut atorineqarnikuvoq. Oqaluttuarisaanermi naleqassusia Nunatta ilinniagaqarnikkut periarfissaanut tunngasuvoq taamalu oqaluttuarisaanermut pingaarteqarlunarluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Ilinniartissuup eqqaani kulturikkut avatangiiseqarnermi pingaarnersaavoq, tassungalu atatillugu Aqqaluup Aneersaartarfia killinganik takutitsisuulluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaaqarneratut isikkoqartinneqarnera pingaartinneqarsimavoq immikkualuttortaalu paarilluagaasimallutik. Taamaattorli titartarneqaaqarneranut sanilliullugu arlalinnik allannguuteqartoqarsimavoq.

QANOQ INNERA

Paarilluarneqarsimarpasimmat pitsaassusaa ajunngilaq.

B-145 ILAQTARIIT ATAATSIT ILLUAT TYPE 491

Sananeqartoq 1949-50
 Illussamik titartaasoq Jørgen Maglebye
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A3-2

Noorlernut 26

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Type 491.. 167,5 m2 kiileri ilanngullugu.

Illu pineqartoq qaliaqarpoq marlunnik uigoqarluni, qaava illuttut sivingavoq atorineqartumik qaliaqarlunilu kiilereqarpoq.

Illup initaa pingaerneq issoqqaaringajappoq, illullu initaata pingaernerup aappaa avannamut kujammut sammisoq amitsuulluni.

Avannamut isaariaq illup initaanut pingaarnermut ilaneranut ilanngunnikuvoq, taannalu marlunnik avammut sammisunik igalaaqarpoq. Inip pingaernerup matuata saniatigut allamik matoqarpoq, taannalu igaffiup silarlianut isertarfittut suliaavoq. Illup qaliaani aniinganeqarpoq uinganilimmik qalialik, angisuumillu sungaartumik qarmakkamik pujoorfeqarluni.

Illup isuani kimmum sammisumi, inimi pingaarnermi ini marlunnik rigalasserfilinnik angisuunik igalaaqarpoq inillu pingaernerup aappaani ataatsimik igalaaqarluni, kiisalu qaliani pingasunik mikinerusunik igalaaqarluni. Igalasserfiit tamarmik ataatsimik akimut qanattalimmik igalalimmik immikkoortinneqarput. Illup qaliata nuaniippoq igalaaq mikisoq, ilassutaanilu kujammut sammisumi igalaaq ataatsimik sinaakkutilik. Toqqaviani kiilerimut marlunnik igalasserfitalinnik marlunnik igalaaqarpoq.

Illup kujammut sammisuani aniinganeqarpoq, qaavalu illuttut sivingagami illup isua ersarilluinnarpoq (qaliarpaat, qulisaq illullu initai marluk). Piffissap ilaani illup kangiaata "silataata" aniinganertaani naatsiivimmum tummik ikkussisoqarsimavoq, kiisalu ungalusap tungaanut tummeraliortoqarluni, ungalusarlu illup qallersorneratulli suliarineqarsimalluni. Illup silataani aniinganerata saniatigut inimi marlunnik igalaaqarpoq illup isuata kimmum sammisuani.

Kangimut silataata kimmum silataa assigivaa, kisianni igalaaqarpoq, allalu illumi pingaarnermi inimi allerni taamatut isikkulik aamma igalaaqarpoq. Aamma kiilerimut igalaaqarpoq qammaqqusersuuteqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia qernertumik qalipaateqarpoq. Qisummik sananeqarnera qisunnik qallersugaavoq qorsunnillu qalipagaalluni. Illup qaava qalissarsuarmik qalligaavoq. Igalaat qisunnik qaqortunik qalipaatilinnik sinaakkusersugaapput iluneq ajortuullutik. Avannamut silataani isaarissat marluk qisuupput qaqortunillu qalipaateqarlutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliap kusanartuliarieneqarneratigut naleqassusia tassaavoq, avatangiisit eqqarsaatigalugit uteqqiinerusoq. Qisummik atsikkutigiinnik illuliaq illuliap kusanartuliarieneqarneratigut annertunerusunik maluginiagassartaqanngitsoq, kujammulli sammisuani aniinganertalinnik immikkoortortaqarluni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illup oqaluttuarisaanermi naleqassusia suussutsimigut assigiinngissutsit naligiit annerusunik attuumassuteqarfigalugit illoqarfiup avatangiisaanut sanilliunneqarsinnaavoq. Type '49-mi saqqummersinneqarpoq, normulersugaanerani takuneqarsinnaalluni (491, kisitsisitat siullit tassaapput ukiup kisitsisaa), GTO-p ukiuata siuliani sanaajuvoq. Grønlands Styrelsep arkitektkontorinert ineriartortinneqarpoq, piffissami tassani typehusini anginerpaajusutut ilimagineqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Allaaserineqartutut illu illut allat suussusaannut assinguvoq, taamaalluni aqqusinermi ataqtigineq takuneqarlualsinnaalluni. Avatangiisip typehusinik mikisunik angisuunillu katitikkatut isikkoqarnerata ilisarnaatigaa (soorlu type 16). Aqqusineq oqaluttuarisaanermut illuliap B-7 Ny Herrnhut-ip tungaanut kusanartumik ilusinitisivoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu titartaqqaarnerinut naapertuuppoq, ataasiakkaanguilli allangortiterneqarsimapput, naatsiivimmum matu ilanngullugu, taamaakkaluortoq isikkorippoq.

QANOQ INNERA

Illu ajunngilluinnarpoq.

B-146 ILINNIARTITSISUMUT-/ ILINNIARFIUP PISORTAANUT ILLU

Sananeqartoq 1930 (1922-23)
Illussamik titartaasoq . . . Helge Bojsen-Møller
Eriagisassaana Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Inspektørbakken 35.....

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

Illu ataatsimik uigoqarpoq uingasumik qalialik, qalia ator-neqarluni, aammalu portusuumik toqqaveqarpoq, kiileria ator-neqarluni. Illup saava kujammut kimmut sammisoq portusuumik ersarissumik qiterlermi aniingasoqarpoq uingasumik qalialik, taannalu marlunnik sinaakkutilinnik qanattalimmik igalaaqarpoq, tamarmik arfinilinnik igalaartalimmik. Inini allerni katillugit igalaat qaqortut pingasuupput, nutarpasissut, taakkunannga qiterleq aniinganerup ataaniittoq marloqiusaavoq tamarmik arfineq-pingasunik igalaartallit. Taakku tamarmik sinaanni, ataaseq marlunnik sinilik qanattalinnik igalaaqarpoq, tamarmik arfineq pingasunik igalaalinnik.

Illup saqqaa silataaniittoq qisunnik aappaluttumik qalipaatilinnik listitalinnik qalligaavoq, igalaallu ammartarfii sillittumik qiperukkamik sineqarput, sungaartumik qaamasumik ersarissunngortitaallutik. Illup sinarsua killingilu asingsusumik qalipataapput.

Illup kitaani inini allerni marlunnik qanattalinnik marlunnik sinaakkutilinnik igalaaqarpoq, tamarmik immikkut arfineq pingasunik igalaartalinnik. Illup qaliaani pingasunik sinaakkutilinnik igalaaqarpoq, tamarmik immikkut arfinilinnik igalaalinnik. Igalaat ammarngi tamarmik kujammut sammisortaatut qisunnik sinaakkuteqarput. Init quleriinneri illup saqqaatigut qisummik malunnaangajattumik nikinnilerneqarpoq. Qaliap sinarsua oqaasatut ittunik qi-

perugaavoq, qaliallu isua pingasunik teqqqulik sulusatut ittunik pinnersarlugu qiperugaalluni.

Avannamut sammerngani torsuusamik annikitsumik uiguneqarpoq. Illup tunuatungaani allamik matoqarluni marloqiusanik sinaakkusikkanik igalasserfiini immikkut tamarmik arfinilinnik igalaavarartalinnik pingasunik igalaaqarpoq. Qalia pingasunik teqqqulinnik mikisunik qalianilu assigiingitsunik angissusilinnik aniinganeqarpoq. Allissutaani marlunnik kippaarissunik igalaavaraqarpoq, igalaavaqqallu sananeqaqaarneraniilli igalaarinngikkai ersarippoq, nutaajunerularlutilli, igalaaq krydsitut isik-kulimmik qanattalik igalaarlu nikingasorujussuupput.

Kangimut sammisumi qaliap isuani inimi qullermi inimilu allermi marlunnik igalaaqarpoq. Qaliata igalaavi marluk kipparissuupput paarlangasunillu qanattaqarlutik. Qaliap isua kangimut sammisoq kimmut sammerngani qaliap isuanut assinguvoq.

SANAARTORNEMI ATORTUT

Sukaa kuisaallunilu qaqortumik qalipataavoq. Illup sarngi katitikkat qallerlugit aappilasumik qalipatanik qisutalersugaapput. Igalaavi tamarmik qaqortut nutaajupput, termorudit, sannai allannngortitaagamik igalaartai soorlu mikisuararsuit sinaakkutai qanattaalu silittorujussuullutik. Illup qaava qisunnik saattunik qalligaavoq.

Igalaat nutaajunerusut kusanarpallaangitsumik sanaajupput, annaakkanik paarlangasunik qanattalinnik igalaalersugaanerat pequtaalluni. Igalaat iluneq ajortut qanattanut ikkussukkat oqorsaataasinnaangillat ikkusornerlugaammata. Igalaat nutaat illumut illuliortaatsimikkut kusassagaaneranut tulluungillat.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia pingaarnertut sammiviinut sannaanullu kusanartunut attuumassuteqarluinnarpoq kisalu kusassarneqarnera sukumeeqqissaartuulluni.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Oqaluttuarisaanermi naleqassusia illup illoqarfimmi ilin-niarfissatut malunnaatilittut ilinniarfissuuartut ineriartortinneqarneranut attuumassuteqarluinnarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNEMI NALEQASUSSIA

Illu Naalakkap Qaqqaaani kulturikkut pingaaruteqarpoq, taannalu ilaqutariinnut ataatsinut illutut sanaajuvoq. Aammali seminariap illuutaanut kulturikkut aammalu illut taakku illoqarfimmi inerisaanermi ineriartortinneqar-simanerinetut pingaaruteqartuuvuq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu ukui qaninnerni iluarsartuunneqarsimanera ersarip-poq, ingasaanneqarsimasorinangajattumik, illu illuliortaatsimikkut pitsaassusaanut ataqqineqannginnerannut paasineqarsimannginneralu takuneqarsinnaalluni. Illu an-nertuumik aqqissugaavoq, illut pisoqqat qillarluttuuneratulli isikkoqanngilaq.

QANOQ INNERA

Illu nutarterneqaqqammerpoq, naatsorsuutigineqarlu-nilu qanoq issusia ajunngitsaq.

B-148 ANINGAASAQARNEQ

Sananeqartoq 1928

Illussamik titartaasoq . . Helge Bojsen-Møller

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

C.E. Jansensvej 11

Illuliortaatsikkut naleqassusia	2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu ataasiuvoq arfineq-pingasunik igalaalik qalialu ator-neqartoq, kujammullu sammerngani isuani annikitsumik torsuusalerneqarsimalluni, avannaatungaani qulisatut ittumik torsuusaligaavoq kiisalu avannamut kitaatungaa aniinganertut ittumik mikisumik uigusaavoq.

Kujammut kitaatungaanut sammerngani illup saavataqeqqani illup qaliata teqqquatulli ilusilikkamik qulisalim-mikpiligaavoq. Qallunaat erfalasaattut ilusillit inimiipput arfineq-pingasut, sinillu ataaniittut krydsitut isikkulim-mik qanattalimmit avissaartinneqarlutik. Igalaat sismaat qallunaat erfalasuattut ilusillit illup saavata qeqqani inissisimapput. Saavata qeqqaniittoq isua pingasunik teqqeqqulimmi marlunnik sinilimmik qanattalinnillu igala-aqarpoq marlunnik. Taamatuttaarli pingasunik mikisunik ammalortunik igalaavaraqarpoq isuani pingasunik teqqeqqulimmi, igalaallu marluk marlunnik sinilinnik nuuanilu.

Qaliap isuani kujammut sammisuani torsuusartaa amitsunik ataasiinnarnik pingasunik igalaqarpoq, kiisalu qaliani initaa marlunnik igalaartalinnik marlunnik igala-aqarluni.

Avammut kangimut sammisumi qulisamik torsuusaler-lugu pingaarnertut isertaqarfeqarpoq. Initaani allermi il-

luguinnik marloqiusanik sisamanik igalaqarpoq, qalianilu pingasunik teqqeqqulinnik marlunnik mikisunik aniingane-qarluni. Qulisat tamarmik immikkut amitsumik qanatta-linnik igalaqarput.

Avammut sammerngani qaliap isua inimi allermi marlun-nik angisuunik qullermilu mikinerusunik marlunnik iga-laalerlugu annertunngitsumik uigunikuuvoq.

Illu ataasiakkaanik qisunnik qiperukkanik kusassaasersu-gaavoq, ersarissumik illernaasersorneqarsimavoq kusan-artunik, inimi quleriit saavaniittumilu isuani pingasunik teqqeqqullip akornanni immikkoornerannik takutitsisoq. Tassaniippullu teqqeqqumi sukaasat, qaliap sinarsua igala-at matullu sinai. Pingaartumik napiniusalimmik qaliaqar-nera immikkuullarequtigaa.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Ilinniartissuup qalipaateqataanik quassuttuulersugaavoq. Qisunnik aappilasunik listilersukkanik qalliteqarpoq, qalialu pappialarsuarnik napparissunik qalilersugaalluni. Igalaat qaqortuupput nutaajullutillu, sungaartunik igalasser-fittalinnut sanileriaakkanullu ikkutaallutik. Illup qaavata sinarsui igalasserfittullu aamma sungaartuupput.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu pingaarnertut illuliornaatsimut naleqassusia illussamik titartaasuanut tassalu Helge Bojsen Møllerimut aamma taassuma suliaanik illoqarfiup »pigisaanut« attuumassute-qarpoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu Ilinniartissuarmi illulerinermut tunngasunik immik-koortortatut pilersitaavoq, inimilu allermi ilinniartunut 50-inut nerisarfearpoq kiisalu iggaveqarlunilu errorsisar-feqarpoq. Illup qalia igasumut najugaqarfissatut aqqissu-gaavoq, niviarsianullu kiffaasunut arlalinnik ineraqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Ilinniartissuup illutaannut ilaavoq. Avatangiisit piffisap ingerlanerani annertuumik allannorsimapput, taama-attumillu illunut nutaartaanut atuartiviviusunut sanilliul-lugu matoqqavallaarsorinarsinnaallutik.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup isikkoreqqaagaa attatiinnarneqarsimarpasippoq.

QANOQ INNERA

Paarilluarneqarsimarpasimmat pitsaassusaa ajunngilaq.

B-149 SIORNATIGUT AAQISSUISUT ILLORISIMASAAT

Sananeqartoq 1945
Illussamik titartaasoq . . . Helge Bojsen-Møller
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Gertrud Rasksvej 14

Illuliortaatsikkut naleqassusia 2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 2
Qanoq innera 3
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia 2
Assigineqanngissusia 3
Ataatsimut naleqassusia 2

ALLAASERINERA

Ilaqutariinnut ataatsinut illu ataaseq qaliani initaata ator-neqarpoq, kujammullu sammisuani aninganertaqarluni. Illut arlaqartut nalileruminaapput, sorliit sananeqaaqqa-atimissut ittuunersut imaluunniit kingusinnerusukkut ilas-sutaanersut.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Betonimik toqqavia igalaat matullu qalipaateqataanik qorsummik qalipagaavoq. Aqquserngup tungaanut sukaq portungaatsiarpoq (avannamut kimmut), taama-ammallu isertarfik pingaarnep tungaanut majuartar-feqarpoq. Silataani iigaa qisunnik qaortunik qalipatanik qallersu-gaavoq.

Illu pingaarnep mikisumik afvalmtageqarpoq, soorluuna pappialarsuanik qalligaasoq Saavani aniinganeq aamma qalia afvalmet tagiuvoq, aqquserngullu tungaanut ilas-sutaa pingaarnertut isertarfiup nalaa tunngaviatigut kippingajattutut iluseqarpoq, qalialu pyramiditut ilu-seqarneruvoq.

Eriagisassaaneranut Helge Bojsen-Møllerimit titartarne-qarsimanagera patsisaalluinnarpoq, taamaattumillu sulia-anik katersanut ilaalluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Pingaarnertut illutaa naleqqussagaavoq, kimmulli ilas-sutaa (aqquserngup tungaanut) takujuminarpallaanngilaq taamaattorli avammut sammisuani allissutaa illup sinneranut ippinnaateqanngilaq.

Igalaat matullu kusanassusii maluginiarnartut kiisalu qa-lia valme tagi Nuummi nalinginnaanngitsuupput.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu Helge Bojsen-Møllerimit titartarneqarsimagunar-poq, aqqissuisumullu inissiatut nappagaalluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Aqqaluks Pladsip Qaortullu akornanni ilaqutariin-nut ataatsinut illunik anginngitsunik sanaartorfiulluarsi-masumut naleqqussagaavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu assini toqqortani pigineqarpassinngilaq, taamaattumillu sananeqaaqqaarnemisut isikkoqarner-soq nalileruminaal-luni. Isumaqaarnarsinnaavoq, illut taakku marluk ilassutai nutaajusut.

QANOQ INNERA

Illu kusanarpassippoq. Illu siunissami iluarsaaneqassappat illuliortaatsimikkut sananeqaaqqaarnertut suliarineqarnissaa siunissami aqqissorneqassappat anguniarneqartariaqarpoq, so-orlu igalaat nalinginnaasumik qanattallit allallu.

B-151 MEEQQAT ATUARFIAT/ ESKIMOSLOTTET

Sananeqartoq 1919-imi napparneqaqqaarpoq, maannakkulli
 toqqavigisaanut 1932-mi nuunneqarpoq
 Illussamik titartaasoq Helge Bojsen-Møller
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

C. E. Jansensvej 1

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu sammiveqarpiangitsutut isikkoqarpoq. Pingaarnertut pilersaarutaasimavoq kipparissuussasoq, kujammut kangimut sammerngatut ittumik torsuusalerneqarsimavoq kiisalu avammut sammernngani ilassuserlugu. Taakku marluullutik pingaarnertut illutaatulli qaliai qisu-aqqanik qalligaapput. Qalia atorneqarpoq.

Illup saava pingarneq kujammut kimmur sammivoq, tulluartumillu pingasunik sinaakkutilinnik T-mik ilusilinnik igalaaqarluni, igalasserfiit allermiit qanattallit marluk arfineq-pingasunik igalaaqarlutik. Igalasserfik ataaniittoq nerfalasoq amitsorlu igalaaquvoq qanattalik marlunnik igalaaik nikorfasoq. Qalianilu saavani marlunnik angisuunik aniinganeqarpoq immikkut tamarmik marloqiusanik igalaartalinnik.

Kangiatungaani torsuusaliame mikinerulaartunik qanattalimmik igalasserfilimmik sisamanillu igalaaqarpartalimmik mikisumik igalaaqarpoq.

Qaliap isuani kimmur sammisumi inimi allermi illugiinnik marloqiusanik igalaartalinnik igalaaqarpoq, qaliani marluk kiisalu qaliap isuani nuvani pingasunik teqqulimmik ataatsimik igalaaqarluni. Qaliap isua ullumikkut kusanarpallaanngitsumik aluminiumik listilernerqarsimavoq, qullermi igalaat saamiatungiisigut killingisigut kuuffissatut napparissunngorlugit sukaq tikillugu ikkunneqarsimapput. Sumut atuunnersut paasiuminaappoq. Inimi allermi sallilikkanik qalliutaa init quleriit naapiffiata nalaasigut listilersorneqarsimavoq, taamaammat qalia allamik qalligaanngilaq. Illup qaavata sinarsua kusan-

artumik qiperugaavoq, illumullu naleqquttunngorlugu inaarutitut illuni.

Avannamut kangimut sammernngani ilassutaa kisimi maluginiaqquvoq. Tassani marlunnik T-tut ilusilinnik angisuunik igalaaqarpoq avammut kimmur sammisumi, saavani igalaat assigalugit. Avannamut kimmur sammisumi qaliap isuani inimi allermi katillugu tallimanik mikisunik igalaaqarpoq aamma qaliani igalasserfiatigut qanattalimmik marlunnik sinaakkutilinnik angisuunik igalaaqarpoq. Kingulliullugu taaneqartoq arfinilinnik igalaaqarpoq, illullu igalaaqarpoq, illullu igalaaqarpoq, illullu igalaaqarpoq, illullu igalaaqarpoq. Igalaavaqqalli tallimaasut allaanerupput, naligiimmilli sanileriaagaammata illup sananeqaqqaarneratuulli ilaasutut ippit.

Illup avannamut kangimut sammernngani ilassutaata kangiatungaani ataatsimik mikisumik igalaaqarpoq, inimi allermi mikinerulaartunik igalaaqarluni kiisalu illup qaliani veluxinik igalaaqarpoq.

Kujammut kangimut sammernngani qaliap isuani torsuusarta kisimi takoqquvoq, isertarfillu pingarneq tassani qeqqaniilluni illugiinnilu mikisunik igalaaqarpoq. Qaliap isuata nuvani pingasunik teqqulimmik igalaaqarpoq. Pingaarnertut illutaani qaliap isuani inimi allermi mikisumik igalaaqarpoq, taannalu torsuusartaata avannaatungaaniippoq kiisalu qaliap isuata nuvata nalaani illugiinnik kipparissunik igalaaqarluni.

Igalaat tamarmik sinai sungaartumik qalipataapput, silami igalaap saava ilanngullugu

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Sukai sallilikkanik qallersugaapput, ilinniarfissuullu illutaata (B144) qalipaateqataani qalipaateqarlutik. Qaliata ilaa nutaamik qisu-aqqanik qalligaavoq, nutaartaa pisoqqallu naapiffiat ersaarippoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu Helge Bojsen-Møllerip suliaanut pigineqartunut ilaavoq. Illu allami napparneqarsimagaluarpoq, masarsuullaarmalli massakkut toqqavigisaanut nuunneqarpoq, peqatigitillugulu uiguneqarluni.

Illu meeqqat atuarfissaatut napparneqarpoq. 1958-ip nalernerani Nunatsinni ilinniarfissuarmi ilinniarinnaaneq atuutillerseqqinneqarmat ilinniartut tassani najugaqarput, qianartarnersualu pillugu taaguut »Eskimoslottet« pinngorpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu ilinniarfissuup illutaanut eqqaaniittunut ilaavoq, immikkuullarissunillu atortulersugaaneriniq atuuffimminullu attassiinnaqataavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Igalaat nutaat illup illuliortaatsikkut kusanarluinnartumut tulluannigillat.

QANOQ INNERA

Illup silataa paarilluarneqarsimasutut isikkoqarpoq.

B-156

Sananeqartuq 1938
Illussamik titartaasoq . . . -
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq – Immikkoortup ilaanut pilersaarut 1.28/
illoqarfik pillugu allakkiat sungaartut naapertorlugit

Inspektørbakken 52

Illuliortaatsikkut naleqassusia 2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 0
Qanoq innera 2
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 1
Assigineqanngissusia 3
Ataatsimut naleqassusia 1

ALLAASERINERA

Illoqarfik pillugu allakkiat sungaartumik ungalulimmi illu eriagisassatut nalunaarsugaavoq, tamannali tunngavilersuummik imaluunniit nassuiaammik soqanngilaq, aamma Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu allattorsimaffimmi tassunga tunngasumik ersittoqanngilaq.

Illu ataatsimik uigoqarpoq, quleriulluni aamma qaliartaa sivingasoq atornerarpoq. Illu quersuartut ittumik sanaajuvoq, pingasunik aniinganilik, aamma taanna kimmuk sammerngani illup saava sivingasumik qaliaqarpoq. Illup saava arfineq pingasooqiusanngorlugu ataqatigiiaanik immikkoortulersugaavoq, taakku ilaanni ataatsimik igalasserfittaatigut qanattalimmik igalaminermik aneersaartarfimmut matoqarpoq, sinnerilu arfineq marluusut marlunnik sinaakkutilinnik igalaaqarlutik.

Kujammuk sammerngani qaliap isuani inimi allermi marlunnik sinilimmik ataatsimik igalaaqarpoq, qalianilu marluk.

Kangimut sammerngani illup saavani erseqqippoq, illu afarleriusimasoq. Tassani marlunnik annikitsunik allissuteqarpoq, torsuusatullu atornerarput. Marluullutik sivingasunik qaliaqarput, aappaani kangiatungaani matoqarpoq,

aappaanili avannaatungaani matoqarluni. Taakku sania-tigut kippaarissunik pingasunik igalaaqarpoq, nutaajorpa-sippullu kiisalu pladimik matuliaq alla.

Qaliani pingasunik veluxinik igalaaqarpoq, portusuumillu zinkimik silaannarissarfeqarluni.

Avannamut sammisumi qaliap isua qaliani marlunnik igalaaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu saarni katitikkani sallilikkatut sanaaq qalligaavoq marloqiusatut ilillugit ikkutaapput aappilasumillu qalipataalutik. Kuisamik sukarsuaqarpoq.

Illup qaava qalissarsuarmik qalligaavoq. Igalaavi nuta-ajupput.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu illuliortaatsikkut naleqassusia pingaaruteqarpallaanngitsutut isumaqarnarpoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Oqaluttuarisaanermi naleqassuseqarsinnaasumik immikkut taasassartaqanngilaq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Naalakkap Qaqqaaani eqqaamiuminut naleqquppoq, immikkoortumilu tassani nammineerluni illuliat amerlanerullutik. Naalakkap Qaqqaaani illut kulturikkut avatangiiseqarnermi naleqassusia eqqarsaatigalugu assigiinn-gisitaartuummata nalileruminaappoq, illu ataasiinnaq immikkoortumut qanoq sunniuteqarner-soq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Aassini toqqortaatigineqartuni takuneqarsinnaavoq, qaliani aniinganerit sananeqarsimasut, taamaattumillu sananeqaaqarnermini piusimanngitsut. Aammattaq ataasiakkaatigut allissutinik allangortiterinernillu suli-aqartoqarsimavoq, taamaattorli pisoqartaa suli takune-qarluarsinnaalluni.

QANOQ INNERA

Illu paarineqarsimanera ajoriinnagassaangilaq, silata-anilu qalipanqarsimanerani titarnerit takussunaquta-apput. Tamannali aaqqinneqariaannaavoq, kusassarne-galaariaannaavoq.

B-184 ILAQTARIIT ATAATSIT ILLUAT, TYPE 491

Sananeqartoq 1949-50
Illussamik titartaasoq . . . GTO – Jørgen Maglebye
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A3-2

Noorlernut 21

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	3
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Type 491. 167,5 m² kiileri ilanngullugu.

Illu pineqartoq qaliaqarpoq marlunnik uigoqarluni, qalia illuttut sivingavoq atorneqartumik qaliaqarlunilu kiilere-qarpoq.

Illup initaa pingaarnaq issoqqaaringajappoq, illullu ini-taata pingaarnarup aappaa avannamut kujammut sammisoq amitsuulluni.

Avannamut sammisumi inimut pingaarnarmut saneraqutaanilu matoqarpoq igaffiup silarliatut sananeqarsimasumik. Illu qaliani aniinganeqarpoq uingasumik qaliaqarluni, illup pingaarnersaani ilanertaanilu aniinganeqarpoq angisuunik, kiisalu aniinganertaani. Portusuumillu sungaartumik qarmakkamik pujoorfeqarluni.

Illup isuani kimmur, aqquserngup tungaanut sammisumi, inimi pingaarnarmi ini marlunnik angisuunik igalaalik inillu pingaarnarup aappaani ataatsimik igalaaqarluni, kiisalu qaliani pingasunik mikinerusunik igalaaqarluni. Igalaat tamarmik marlunnik sinaakkuteqarput sanimut tukimullu qanattalinnik sisamanillu angeqqatigiinnik igalaaqarluni. Illup qaliata nuuniippoq igalaaq mikisoq, ilassutaanilu kujammut sammisumi igalaaq ataatsimik sinaakkutilik.

Illup kujammut sammisumani aniinganeqarpoq, qaavalu

illuttut sivingagami illup isua ersarilluinnarpoq (qaliarpapat, qulisaq illullu initai marluk). Illup silataani aniingane-rata saniatigut inimi marlunnik igalaaqarpoq illup isuata kimmur sammisumani.

Qalia kangimut sammisoq kimmullu sammisoq assigipput, ataani inimi pingaarnarmi ataatsimik igalaaqarpoq aammalu naqqup iluanut toqqaviani arlalinnik igalaaqarluni.

Kujataata tungaaniippoq naatsiivik angisooq qernertumik qalipaatilimmik ungaluugalik.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia kuisaq qernertumik qalipaateqarpoq. Illup sarni katitikkatut sanaaq qisunnik pladinik qalligaavoq sungaartumillu qalipataalluni. Illup qaava qalissiarsumik qalliuteqarpoq. Igalaat qisunnik qaqortunik qalipaatilinnik sinaakkusersugaapput iluneq ajortuullutik. Avannaatungaani isaarissat marluk qisuupput qaqortumillu qalipaateqarlutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliap kusanartularineqarneratigut naleqassusia tassaavoq, avatangiisit eqqarsaatigalugit uteqqiinerusoq. Qisummik atsikkutigiinnik illuliaq illuliap kusanartularineqarneratigut annertunerumik maluginiagassartaqanngitsoq, kujammullu sammisumani aniinganertalinnik immikkoortortaqluni.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illup oqaluttuarisanermi naleqassusia suussutsimigut assigineqanngissutsit naligiit annerusumik attuumassuteqarfigalugit illoqarfiup avatangiisaanut sanillunneqarsinnaavoq. Type taamaattoq '49-mi saqqummerpoq, normulersugaaneratigut takuneqarsinnaavoq (491, kisitsisit siullit marluk taakuupput ukiup kisitsisai), GTO-p ukua aallartingilaartoq sanaajulluni. Grønlands Styrelse arkitektkontoriata ineriartortipaa, type taamaattoq taamanikkut anginerpaajusimasorineqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Allaaserineqartut illu illut allat suussusaannut assinguvoq, taamaalluni aqqusinermi ataqtigineq takuneqarluarsinnaalluni. Tassanilu immikkoortumi ilisarnaatigaa typehusit mikinerusut katitikkatut ilusilittut isikkoqarneri (ass type 16) anginerulaartullu. Aqqusineq oqaluttuarisanermi illuliaq B-7 Ny Herrnhut-ip tungaanut kusanarluinnartumik isikkiveqartitsivoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

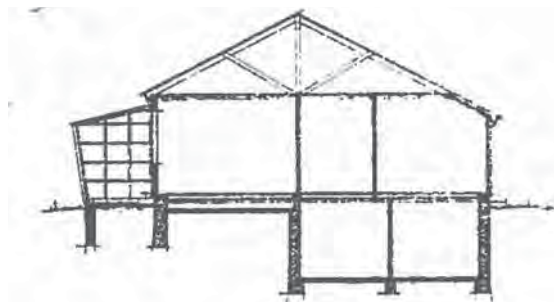
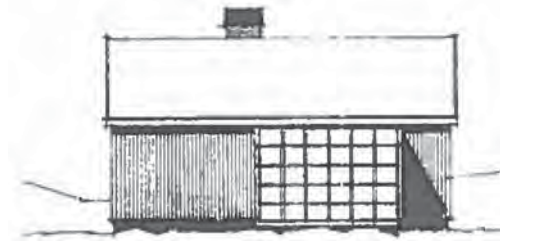
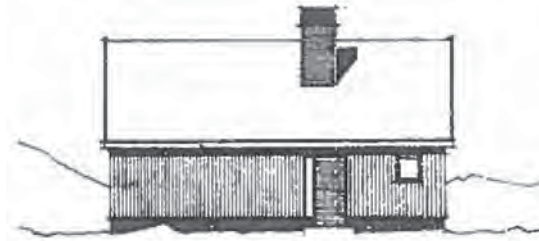
Illu titartaqqaarnarup naapertuuppoq, ataasiakkaannguilli allanngortiterneqarsimapput, naatsiivimmu matu ilanngullugu, taamaakkaluartoq isikkorippoq.

QANOQ INNERA

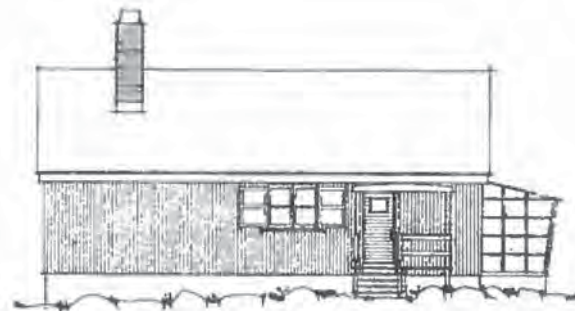
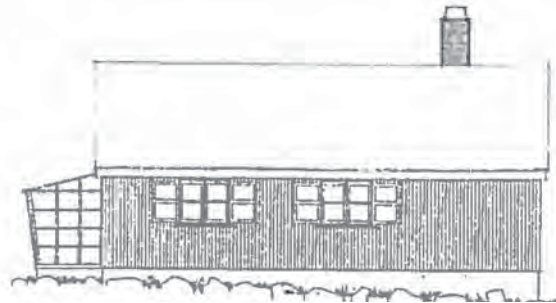
Illu ajunngilluinnarpoq.

TYPEHUSE
GRØNLANDSSTYRELSENS ARKITEKTKONTOR

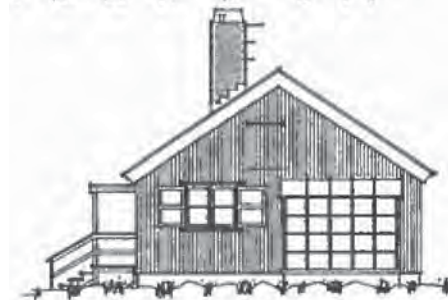
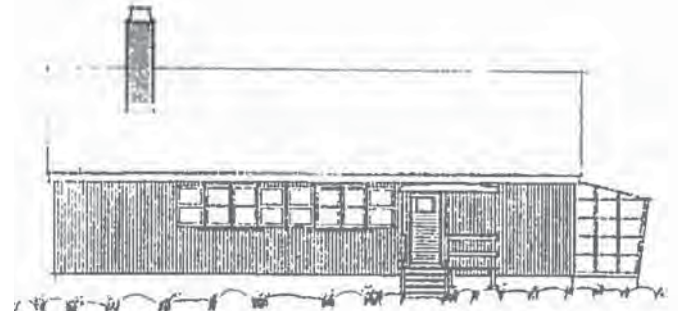
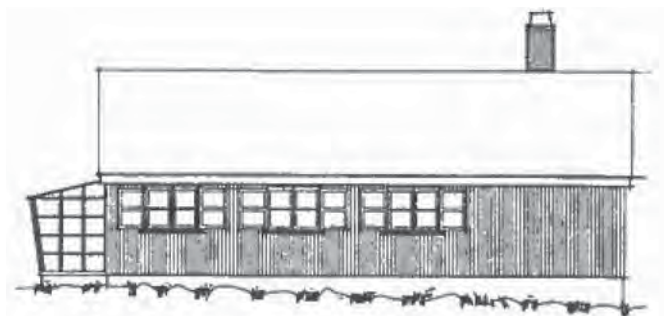
TYPE THERMO

TYPE 513

TYPE 514

B-203 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951
Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 21.

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	2
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sanaartorneqarpoq Type 514-iulluni, illut tamakku "51"-mik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfilinnit najugaqarfissatut sanaajullutik. Naatsiivik isuanit saavanut nuutinneqarsimavoq, kujammut sammisumut nuutinneqarsimanera tulluarsagaanerusimasinnaavoq.

Illu pineqartoq ataasiuvoq nikingasunik quleriilik, illup pingajorarterutaa inorlugu atasumik allerni ineqarlunilu kiilerilik.

Kiileri atortunut atuuffiliuvoq, qalianilu ineeraqarluni. Avannaatungaani mikinerusumik uigunertaqarpoq, taannali sananeqaqqaarnerani pisoorpasippoq. Taassuma saniatigut kujammut kimmumut sammisortaani aneersuarterfimmik initaqarpoq. Taanna aallaqqaataani igalaaminiinnarmik qalluiteqarsimavoq, piffissalli ingerlanerani ilaatigut qisummik qalliusersorsimavoq taannali kusanassusianut takusunarsaatitsivoq.

Sanaartukkap saqqa kujammut kangimut sammisoq aqqusernimit takuneqarsinnaavoq. Qaliata isua taanna tamaasilluni sanaartukkap saqqarivaa pingaerneq, katillugit arfinilinnik kipparissunik igalaqartoq; angisuut marluk qeqqatigut mikineq kiilerimi inimilu.

Isaariaa avannamut kangimut sammisumiippoq qulisaalluni mikinerusumillu ammasumik anorimut illersuuteqarluni. Taassuma kangiatungaaniippot igalaat kipparissut marluk. Avannamut kimmumut sammisuniippot igalaat pingasut kipparissut, qisummik qalilimmik qalianut matoqarluni.

Kujammut kangimut sammisortaani aneersuar tarfik saqqumisorujussuuvoq (naatsiiviunik), taassuma qaliata sananeqarnera assut issoqqaarilluni, zinkimillu qalikkamik anorimut illersuuteqarluni. Taassuma saniatigut inimut marlunnik angisuunik igalaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Betonimik kuisamik toqqaveqarpoq sallilikkani katitikanik qalluiteqartuni. Qalliusersornera sallilikkat listelersorlugit qallersukkat, tungutsorissumik qalipaatilik. Qalia qalissiusualersugaavoq silitunillu qaqortumik qalipaatilinnik sinarsulersugaalluni

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia aqquserngup qanoq ittuuneranumut attuumassuteqarneruvoq taavalu illut assigiiat assigiinngitsunik qalipaatilittit eqqarsaatigalugit. Sanaartukkap illuliortaatsikkut pissusaa akunnaallisaanermut assersuutaavoq kisiannili aamma iluserissaak-

kamik suliaalluni, Grønlands styrelsen arkitektkontor-ip ilisarnaataanik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA
Illu illut taama ittut sanaartorneqarnerinit oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA
Illu Quassunnguaq atuarlugu sanaartukkat eriagisariallit pingaarutillit ilagivaat

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu arlaleriarlugu allannguuteqartinneqarsimavoq, ingammik aneersuarterfimmumut ilassutaa sanaartukkamut ataatsimut isigalugu kusanaallisaataavoq. Allangortitsineq taanna pikkorliorneruvoq, minnerunngitsumik qaliata sananeqarnera kusanarpallaanngitsumik annertuallaartutullu isikkoqarpoq.

QANOQ INNERA

Qanoq issusia nungullarsimarpasippoq. Tamanna oqatigiuminaappoq, kusanarsaanermut tunngasuinnaanersoq imaluunniit sanaartugaq sukumiinerusumik aserfaltaalisariaqarnerasoq.

B-204 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951

Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 17

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-imi sanaartorneqarpoq Type 514-iullunilu, illut tamakku "51"-imik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfillit najugaqarfissaattut sanaajullutik. Naatsiivik isuanit saavanut nuutinneqarsimavoq, kujammut sammisumiitinnissaa tulluarnerutinneqarsimasinnaavoq.

Illu pineqartoq ataasiuvoq nikingasunik quleriilik, illup pingajorarterutaa inorlugu atasumik allerni ineqarlunilu kiilerilik.

Kiileri atortunut atuuffiliuvoq, qalianilu ineqarqarluni. Avanaatungaani mikinerusumik uigunertaqarpoq aniingasutut sanaaq, taannali sananeqaqqaarneranit pisoorpasippoq. Taassuma saniatigut kujammut kimmuk sammisortaani natsiiveqarpoq. Taanna maanna aneersuartarfittut atornerqarpasippoq, sanaartornera igalaavilu maanna oqorsagaanerusutut isikkoqarlutik.

Sanaartukkap saqqaa kujammut kangimut sammisoq aqqusinermit takuneqarsinnaavoq. Qaliata isua taanna taamaasilluni sanaartukkap saqqarivaa pingarneq, katillugit arfinilinnik kipparissunik igalaaqartoq; angisuut marluk qeqqanilu mikineq inimi qalianilu.

Isaariaa avannamut kangimut sammisumiippoq qulisaalluni mikinerusumillu ammasumik anorimut illersuuteqarluni. Taassuma kangiatungaaniippoq igalaat kipparissut marluk.

Avannamut kimmuk sammisumiippoq isuani igalaat pingasut kipparissut angisuut, qisummik qalilimmik qalianut matuaraqarluni.

Kujammut sammisortaani aneersuartarfik saqqumisorujussuuvoq, taassuma qaliata sananeqarnera assut issoqqaarluni. Tamassuma saniatigut inimut angisuunik pingasunik kipparissunik igalaaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Beton-imik kuisamik toqqaveqarpoq qisunnik katitikanik iigai qalliuteqarlutik. Piffissap ilaani sanaartukkap qalliutaa x-finer pladenik taarserneqarsimapput kusaasaataasunik listilerlugu aappaluttumillu qalipallugu. Igalaavi marlunnik siniligaapput nutaajunerullutik, tigtarneqaqqaarnera tunngavigalugulu sananeqarsimallutik. Igalaat sananeqaqqaarnerminni iluleriunatik ataasiinnaapput killingatigut kitsilikkat, kusanarnerullutillu teknikkikkullu tulluarnerusumik suliaallutik. Matu pingarneq nutaaliaavoq amitsumik takisuumik igalaalik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia aqquserngup qanoq ittuuneranut attuumassuteqarneruvoq taavalu illut as-

sigiaat assigiinngitsunik qalipaattillit eqqarsaatigalugit. Sanaartukkap illuliortaatsikkut pissusaa akunnaallisaanermut assersuutaavoq kisiannili aamma iluserissaakamik suliaalluni, Grønlands arkitektkontorip ilisarunaatanik.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu illut taama ittut sanaartorneqarnerinit oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunnguaq atuarlugu sanaartukkat eriagisariiallit pingaarullit ilagivaat

ASSIGINEQANNGINNERA

Sanaartugaq arlaleriarlugu allanngortinneqartarsimavoq, qalliutaatalu taarserneqarnera sananeqaqqaarneranut sannillukkaanni ajornerulersitsivoq. Peqatigitillugu igalaavisa qanattai pikkorliornerupput ingammik qaliata isuani Quassunnguaq sammisumiittoq igalaaq-silaannarissarfik ataatsimut isigalugu kusanaallisaasuvoq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasumik paarillugaavoq.

B-205 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951
Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 13

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-imi sanaartorneqarpoq Type 514-iullunilu, illut tamakku "51"-imik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfilinnit najugaqarfissatut sanaajullutik. Naatsiivik isuanit saavanut nuutinneqarsimavoq, kujammut sammisuanitinniarlugu inissinneqarsimavoq. Illu pineqartoq ataasiuvoq nikingasunik quleriilik, illup pingajorarterutaa inorlugu atasumik allerni ineqarlunilu kiilerilik.

Kiileri atortunut atuuffiliuvoq, qalianilu ineqararluni. Avannamut kimmuk sammisuanik mikinerusumik uigunertaqarpoq taannali sananeqaqqaarneranit pisoorpasippoq. Taassuma saniatigut kujammut kimmuk sammisortaanit aneersuarterfimmik initaqarpoq.

Sanaartukkap saqqaa kujammut kangimut sammisoq aqqusinermit takuneqarsinnaavoq. Qaliata isua taanna taamaasilluni sanaartukkap saqqarivaa pingarneq, katillugit arfinilinnik kipparissunik igalaaqartoq; angisut marluk qeqqanilu mikineq inimi qalianilu. Isaariaa avannamut kangimut sammisumiippoq qulisaalluni mikinerusumillu ammasumik anorimut illersuteqarluni. Taassuma kujataatungaaniippit igalaat kipparissut marluk.

Avannamut kimmuk sammisuaniiippit igalaat pingasut kipparissut, qisummik qalilimmik qalianut matoqarluni. Kujammut kangimut sammisumi ini aneersuarterfik saqqumisorujussuuvoq, piffissap ilaani naatsiiviusimaluni ini aneersuarterfinngortinneqarsimasooq, sananeqaqqaarnermini igalaaminiinnaasimariarluni annersaa qisummik qallersorlugu allangortinneqarsimasooq igalaartalersorneqarlunilu. Inip aneersuarterfiusup saniatigut kujammut kangimut sammisumi marlunnik angisunik kipparissunik ini igalaaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia betoni kuisaq iigai sallilikkat katitikkat listilersukkallu, qalipaataa kajortoq taartoq. Qalia qalissarsuarmik qalliuteqarpoq qaliatalu avannaatungaani qarmagaq aamma silaannarissarnermut pujoorfik mikinerusooq ippit. Igalaavi nutarfasippit marlunnut avitaallutik igalasserfinnut agguataakkanik qanattaqarlutik. Matua pingarneq nutaaliaq salliligaavoq issusooq qaqortumik qalipaatilik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia aqquserngup qanoq ittuuneranuk attuumassuteqarneruvoq taavalu illut assigiat assigiinngitsunik qalipaatilut eqqarsaatigalugit.

Sanaartukkap illuliortaatsikkut pissusaa akunnaallisaanermut assersuutaavoq kisiannili aamma iluserissaakamik suliaalluni, Grønlandsstyrelsen arkitektkontorip ilisarnaataani.

OQALUTTUARISAAANERMI NALEQASSUSIA
Illu illut taama ittut sanaartorneqarnerinit oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA
Illu Quassunnguaq atuarlugu sanaartukkat eriagisariallit

pingaarutilit ilagivaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Sananeqaqqaarnermisut isikkoqarpoq, arlaleriarluguli allangortinneqartarsimalluni, ingammik inip aneersuarterfiusup pilsinneqarnerata isikkua ataatsimut isigalugu allannguutaalluni.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasumik inissisimavoq. Silataani iigai qalipanneqartariaqarlunarpit.

B-206 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951

Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 9

Illuliortaatsikkut naleqassusia 4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 4
Qanoq innera -
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 5
Assigineqanngissusia -
Ataatsimut naleqassusia 4

ALLAASERINERA

Illu 1951-imi sanaartorneqarpoq, illut tamakku "51"-imik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfilinnit najugaqarfisatut sanaajullutik. Naatsiivik isuaninngaaniit saavanut nuutinneqarsimavoq, kujammut sammisuanut tulluarsarlugu inissinneqarsimasinnaavoq.

Illu pineqartoq ataasiuvoq nikingasunik quleriilik, illup pingajorarterutaa inorlugu atasunik allerni ineqarlunilu kiilerilik. Kiileri atortunut atuuffiliuvoq, qalianilu ineeraqarluni. Avannamut kimmur sammisuani aniinganeqarpoq, illu sanaqqaarneqarneranit sananeqarsimarpasittumik. Kujammut kimmur sammisuani Ini aneerasaartarfusoq sanaqqaarneranit pisoq maanna isaterneqarallarsimavoq, sanaartugarli iluasartuunneqarmat ilimagineqarpoq napparneqaqqinnissaa.

Illu aqquserngup tungaanut kujammut kangimut sammisuuvoq. Qaliata isua taanna taamaasilluni sanaartukkap saqqarivaa pingarneq, katillugit arfinilinnik kipparissunik igalaaqartoq; angisuut marluk qeqqanilu mikineq inimi qalianilu. Naqqup iluanut igalaaavi assersorneqarsimasutut isikkoqarput, inimili igalaaavi nutaajullutik paarlangasunik qanattallit. Isaariaa avannamut kangimut sammisumiippoq qulisaalluni mikinerusumillu ammasumik anorimut illersuuteqarluni. Taassuma kangimut sammisuani ataatsimik kipparissumik pa-

arlangasunillu qanattalimmik igalaaqarpoq.

Avannamut kimmur sammisuiippoq igalaaq pingasut kipparissut, qisummik qalilimmik qalianut matoqarluni.

Silataani kujammut kangimut sammisumi inimit aneersu- artarfimmur 'putu' utaqqiisaasumik pladinik assersugaavoq, taassuma saniatigut inimur marlunnik angisuunik kipparissu- nik igalaaqarpoq. Taakku aamma nutaajupput paarlangasu- nik qanattaqarlutik.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Beton-imik kuisamik sukaqarpoq qisunnik katitikkanik

qalliteqarluni. Qalliusersornera taarsersorneqalerut- torpoq ilimagineqarporlu sungaartumik qalipanneqar- nissaa, sananeqaqqaaramimi taanna qalipaaticivaa.

Illup qalia qalissiaqarpoq illullu mikinersaa avannamut sammisoq qarmakkamik pujoorfeqarpoq. Igalaavi nuta- arluinnaapput qaqortut, marlunnut avitaallutik, akuner- neri qanattalersukkat. Matua pingarneq nutaaliaq sal- liligaavoq issusooq qaqortumik qalipaaticilik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia aqquserngup qanoq ittuuneranut attuumassuteqarneruvoq taavalu illut as- sigiaat assigiinngitsunik qalipaaticilik eqqarsaatigalugit. Sanaartugaq illuliortaatsimi kusanartumik akunnaats- liaavoq kisiannili assut iluserissaagaalluni, Grønlands- styrelsens arkitektkontorip illuutaasa ilisarnaataanik.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu illut taama ittut sanaartorneqarnerannit oqaluttua- nut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Quassunnguaq atuarlugu sanaartukkat eriagisariallit pingaarutillit ilagivaat

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu nalunaarsuinerup nalaani iluarsartuunneqalerut- tormat periarfissaanngilaq assigineqannginnera qanoq isikkoqassanersoq nalilissallugu. Sananeqaqqaarneranili oqorsatai amerlanerit taarsersorneqartussaapput.

QANOQ INNERA

Qanoq innera nalilersussallugu piffissaanngilaq naluna- arsuinerup nalaani iluarsartuunneqaleruttormat.

B-207 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951
Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 7

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	-
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sanaartorneqarpoq Type 514-iullunilu, illut tamakku "51"-imik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfilinnit najugaqarfissatut sanaajullutik. Naatsiivik isuanit saavanut nuutinneqarsimavoq, tulluarsarniarlugu nuutinneqarsimassangatinneqarpoq, kujammut sammitillugu inissinniarlugu.

Illu pineqartoq ataatsimik uigoqarpoq, illumi nikingasumi quleriissitami qalianut illup pingajorarterutaanut atasumik kiilerilik.

Kiileri atortunut atuuffiuvoq, qalianilu initaqarluni. Avannaatungaani mikinerusumik aniinganertaqarpoq taannali sananeqaqqaarneranit pisoorpassippoq Saniatigut saavani kujammut sammisumi naatsiiveqarpoq. Taanna maannakkut ini aneersuarterfittut atuuppasippoq, sananeqaqqaarneranilu iigai igalaaminusut maanna oqorsagaanerusumik isikkoqartumik taarserneqarsimapput.

Sanaartukkap silataa kujammut kangimut sammisoq aqqusinermit takuneqarsinnaavoq. Qaliata isua taanna taamaasilluni sanaartukkap silatigivaa pingaarnaq, katilugit arfinilinnik kipparissunik igalaaqartoq; angisuut marluk qeqqanilu mikineq inimi qalianilu. Isariaa avannamut kangimut sammisumiippoq qulisaalluni mikinerusumillu ammasumik anorimut illersuteqarluni Taassuma kangimut sammisuani ataatsimik igalaaqarpoq qaqortumik assiaqutilimmik. Avannamut kimmut sammisuaniippot igalaat pingasut kipparissut, qisummik qalilimmik qalianut matuaraqarluni.

Silataani kujammut kangimut sammisumi erseqqissumik naatsiiveqarpoq, nalunaarsuinerup nalaani iluarsartuunneqartumik.

Naatsiiviup saniatigut silataani kujammut kangimut sammisumi inimit marlunnik angisuunik igalaaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Beton-imik kuisamik toqqaveqarpoq qisunnik katitikkani silataa iigaqarluni. Iigaasa qallersorneri taarsorneqarput, ullumikkut x-finer pladit ikkussorneqarput kussaataasunik listilersukkat, sananeqaqqaarmat sallilikkat akunneri listilersukkat taarsorsorlugit. Silataani iigai tungujortumik qalipanneqarput.

Qalia qalissarsualersugaavoq avannaatungaani ammalortumik pujoorfimmut ruujoreqarluni. Igalaavi nutarfasippot marlunnut avitaallutik igalasserfinnut agguataakanik qanattaqarlutik. Matua pingaarnaq nutaaliaavoq

qaqortumik qalipataq mikisumik igalaalik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia aqquserngup qanoq ittuuneranut attuumassuteqarneruvoq taavalu illut assigiiat assigiinngitsunik qalipaattillit uteqqiineri eqqarsaatigalugit.

Sanaartukkap illuliortaatsikkut pissusaa akunnaallisaanermut assersuutaavoq kisiannili aamma iluserissaakamik suliaalluni, Grønlands Styrelsen arkitektkontorip ilisarnaataanik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu illut taama ittut sanaartorneqarnerinit oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Quassunnguaq atuarlugu sanaartukkat eriagisariallit pingaarutillit ilagivaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Sanaartugaq sananeqaqqaarnermisut isikkoqarpoq, ingamillu avannamut kangimut sammisumi assiaqutit atatiinnarneqartut sananeqaqqaarneratut kusanartumik isikkoqalersitsippot, silataata qalliusornera taarsorneqartoq kusanaallisaataagaluarpoq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasumik paarilluarneqarpoq. Silataani iigaasa qallersornera qalipatassaavoq.

B-208 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951

Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 5

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-imi sanaajuvoq Type 513-iullunilu typehusinut "51"-inut ilaalluni suliffimmut atatillugu illussatut suliarineqarsimasunut ilaasoq.

Illu ataasiuvoq ataatsimik quleriilik, illup pingajorarterutani nikingasunik kiilerimut atasumik quleriilik.

Kiileri sullissivittut atuuffilik, qalianilu inuit arlallit. Illup avannamut kitaatungaa naatsiivittut sananeqaqqaarsimavoq, taamaattorli ullumikkut igalaaavi assersorneqarsimapput. Illup kujammut kangiatungaa aqqusinerimut sammivoq. Taanna taamaasilluni illup pingaarnersaraa, tallimanillu kipparissunik igalaaqarpoq; quleriinni tamani igalaat angisuut marluk igalaarluk mikisoq quleriit qullersaanniilluni. Aamma naqqup ataani mikinerimik igalaat marluk akornanniittunik igalaaqarsimagaluarpoq, taannali silaannarissarfimmik taarserneqarsimavoq. Igalaat piffissap ilaani taarserneqarsimapput, maannalu avinneqaratik.

Silataani avannamut kangimut sammisumi isertarfiata anorimut assiaqutaa ammasoq mikisumik qulisaavoq. Taassuma kangiatungaaani ataatsimik kipparissumik ilagalaaqarpoq, taannalu aamma piffissap ilaani taarserneqarsimavoq taamaasilluni maannakkut avinneqarunnaarlugu Kaajaluisap avannamut kitaatungaaani naatsiiviata saniatigut quleriit allerpaartaanni ataatsimik kipparissumik igalaaqarpoq, ullumikkut pladenik asserneqarsimasumik kiisalu

qisummik asserneqarsimasumik qalianut atasumik silaannarissarfeqarluni

Kujammut kangimut sammisumi inimi marlunnik kipparissunik angisuunik igalaaqarpoq, taakku aamma taarserneqarsimapput, taamaasillutik igalaat agguataarneqarunnaarsillugit.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup toqqavia betoniuvoq ikaartitikkamik qallerneqarsimasoq. Qallersaataa taarserneqarsimavoq, taamaasilluni ullumikkut qisuit listitallit illup sanaqqaarneranit ikkussuunneqarsimasut x-finer pladeqarpoq listinik kusassaataasunik ikkussiffiqeqarsimalluni. Illup aappalorusersumik qalipanneqarsimavoq. Illup qalia qalissiamik qallerneqarsimavoq qaliatalu avannaatungaa zinkimik qallerneqarsimasumik pujoorfeqarpoq. Igalaat qaqortuupput nutaajullutillu. Illup matuani isertarissami nutaalamik qaqortumik qalipanneqarsimasumik matoqarpoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup sanaartukkatut nalinga aqqusernup issusaanut attuumassuteqarpoq aamma illunullu assigiingajannut assigiingitsumik qalipaatinutaaq attuumassuteqarluni.

Illu immi sananeqaqqaarnermini ilusaa ajunngilaq, kisianni Grønlands Styrelsis arkitektkontoriata ilisarnaataatut ilusaanut tunngatillugu atsikkutigiaalluagaavoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu illunik aalajangersimasunik sanaartornermi ilusiler-suinermilu oqaluttuanut ilanngusseqataavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunnguami illut ataannartariaqartut pingaarutillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaqqaarnermisut isikkoqarpoq, kisianni illu sanaqqaarnerani igalaausut marlunnik sinillit taarserneqarsimanerat isikkuanut annertujaami pitsaanerulersitsingillat. Qallersornera sallilikkanik akunneri listelersukkat ullumikkut pladenik kusassaatit listelersukkat, taarsersuisimanerup sananeqaqqaarneranit pissusaa kusanaallisippaa.

QANOQ INNERA

Illup qanoq issusaa nalilerneqarsinnaanngilaq. Misissor-neqarnerata nalaani illu imaqqanngilaq igalaallu arlallit assersorsimapput.

B-209 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951
 Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunguaq 3

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

qarsimalluni. Illu silataa qasiartumik-tungujuartumik qalipanneqarsimavoq. Illup qaliaa qalliutissorneqarsimavoq qaliaatalu avannaatungaani ammalortumik pujoorfeqarpoq. Igalaat qaqortuupput, marluk avinneqarsimapput, nutarpasillutik igalaaqqanullu agguataarneqarsimallutk. Matu isertarfik matuuvoq nutaaliaasoq qaqortumik qalipanneqarsimasooq kipparissumillu igalaajaralik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut nalinga aqquserngup issusaanut attuumassuteqarpoq aamma illunullu assigiingajannut assigiingitsumik qalipaatilinnuttaaq attuumassuteqarluni.

Illup immi sananeqaqqaanermi ilusaa ajunngilaq, kianni Grønlandsstyrelsen arkitektkontorip ilisarnaataatut ilusaanut tunngatillugu ingasattajaagaavoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu illunik aalajangersimasunik sanaartorneranut ilusiler-suilluarneranullu tunngatillugu oqaluttuanut ilanngusseqataavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunguami illut ataannartariaqartut pingaarutillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sananeqaqqaanermisut ippoq, ingammillu assersuutigineqarsimasut avannamut kangiatungaaniittut atatiinarneqarsimapput, taamaanneralu asseqanngissusaanik pitsaasumik takussutissiivoq, qallersuutaali taarserneqarsimasooq asseqanngissusaanut ilanngarterutaavoq.

QANOQ INNERA

Illu paarillugaavoq. Illup saavata qallersornera qalipanneqartariaqarpoq, aamma naatsiivik.

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sananeqarsimavoq Type 514-iullunilu, illunut typenut "51"-inut ilaasutut, taakkualu atorfirmut atatillugu najugarineqarsimapput. Naatsiivik isuaniit saqqaanut nuutinneqarsimavoq, kujammut sammisumut nuutinneqarsimanera tulluarsagaasimasinnaavoq. Illu pineqartoq ataasiuvoq nikingasunik quleriilik, illup pingajorarterutaa inorlugu atasumik allerni ineqarlunilu kiileriilik.

Kiileri atortunut atuuffiliuvoq, qalianilu ineqararluni. Avannamut kimmur tungaani mikisumik uiguneqarpoq, taannali illup sananeqaqqaanerni taamaasimarpasippoq. Taassuma saniatigut illup kujammut naatsiiveqarpoq.

Illu kujammut kangiatungaanut aqqusinermit sammivoq. Taannartaa taamaasilluni illup pingaarnersaraa, katillugu tallimanik kipparissumik igalaaqarpoq; quleri-

inni tamani igalaat angisuut marluk taakkualu akornanni qullerpaami igalaaqarpoq.

Illup saatungaani avannamut kangiatungaani isertarfik qulisamik isaariaasaqarpoq Taassuma kangiatungaani ataatsimik kipparissumik igalaaqarpoq qaqortunik assersorsimasumik

Avannamut kimmur tungaani illup allerpaartaani pingasunik kipparissumik igalaaqarpoq kiisalu qisummik asserneqarsimasumik qaliata tungaanut silaannarissarfeqarluni

Naatsiiviup saniatigut kujammut kangimut sammisortani quleriit suilliannut marlunnik kipparissumik angisuumik igalaaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup toqqavia betoniuvoq ikaartitikkani savimineqarluni. Qallersuutaa taarserneqarsimavoq, taamaasilluni ullumikkut listit illup sananeqarnerani ikkussuutanut taarsiullugit x-finerinik listinik kusassaataasunik qallersorne-

B-211 TYPEHUSI TYPE THERMO

Sananeqartuq 1951

Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 4

Illuliortaatsikkut naleqassusia	2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

titikkamik qalliuteqarluni. Silataa qaserujuttumik qalipa-
ateqarpoq.

Illup qalia qalissiamik qalliuteqarpoq avannaatungaani
zinkimik qallerneqarsimasumik pujoorfeqarpoq kiisalu
ammalortumik silaannarissarfeqarluni. Igalaat qaqr-
tuupput marloqiusat, nutarpasipput, qillerlutik aggua-
taarneqarsimanatik. Matu illup isaariaa tungujortumik
qalipanneqarsimavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup sanaartukkatut nalinga aqquserngup issusaanut il-
lullu assigiingajattut assigiinngitsunik qalipaattillit issusa-
annut attuumassuteqarluni.

Illup sanaartukkatut immi nalinga annertuumik allan-
gorsimavoq, taamaattumillu illup sanaartukkatut nalinga
oqaatigineqarsinnaanngilaq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu illunik aalajangersimasunik sanaartornermi ilusiler-
suilluarnermullu tunngatillugu oqaluttuanut ilanngusse-
qataavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunnguami illut ataannartariaqartut pingaru-
tillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu annertuumik allanngortiterneqarsimavoq – naatitsi-
viup peerneqarsimanera igalaallu taarsorneqarsima-
nerat asseqanngissusaanut assut allannguutaasimap-
put.

QANOQ INNERA

Paarilluagaarpasippoq.

ALLAASERINERA

Illu 1951-imi sananeqarsimavoq Type Thermo naapertor-
lugit, illunut typenut "51"-inut ilaasutut, taakkualu ator-
fimmum atattillugu najugarineqarsimapput.

Illu ataatsimik qulereeqarpoq naqqup iluani illup affaa in-
orlugu atortunut atuuffilimmik kiilereqarluni.

Illu sananeqarqqaarnermini kujammum kimmum sammisumi
naatitsiveqartussatut sanaajuvoq, kisianni piffissap ilaani
taanna peerneqarsimavoq.

Illup aqquserngup avannamut kitaatungaanut sammivoq.
Illup iigaa silarleq taanna illup silatigivaa pingarneq, illul-
lu initaanut marlunnik kipparissunik igalaaqarpoq kiisalu
illup naqqata qeqqanut ataatsimik amitsumik igalaaqar-
luni. Igalaat taakkua tamarmik agguataarneqanngillat
piffissallu ingerlanerani taarserneqarsimanissaat naatsor-
suutigisariaqarpoq.

Illu avannammum kangiatungaani mikisumik isertarfeqar-
poq ammasumik, uingasumik qaliata assersimasaanik.
Matup iluatungaani illugiinnik igalaaqarpoq.

Illup kujammum kangia tungaa avannamum kitaatunga-
aatut ippoq, taamaattorli tassani naqqup qeqqanut igalaaqan-
gilaq.

Illup kujammum kitaatungaani naatitsiviup peerneqarsi-
masup inaani maanna matoqarpoq marloqiusamilu igala-
aqarluni. Matup qulaatungaa igalaaminiuvoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia betoni kuisaq silataani iigai sallilikkanik ikaar-

B-213 TYPEHUSI TYPE THERMO

Sananeqartoq 1951
 Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunguaq 6

Illuliortaatsikkut naleqassusia	2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

Illu qorsorpaluartumik qalipanneqarsimavoq. Illup qaliaa qalissarsuaqarpoq avannaatungaalu savi-minermik qallerneqarsimasumik ammalortumik pujo-orfeqarpoq, kiisalu ammalortumik silaannarissarfeqarluni. Igalaat qaqortuupput, marlungorlugit avitaallutik, nutaajullutik qillerlutik agguataarneqarlutillu. Matu isariaq nutaajuvoq qaqortumik qalipanneqarsimalluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA
 Illup sanaartukkatut nalinga aqquerngup issusaanut illullu assigiingajattut assigiinngitsunik qalipaattillit issusaannut attuumassuteqarluni.

OQALUTTUARISAAANERMI NALEQASSUSIA
 Illu illunik aalajangersimasunik sanaartornermi ilusilersuilluarnermilu oqaluttuanut ilannguseqataavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA
 Illu Quassunguami illut ataannartariaqartut pingaarutillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA
 Illup igalaavisa allanngorsimanerat asseqanngissusaanut assut allannguutaavoq.

QANOQ INNERA
 Qanoq issusia attanneqarsimappasippoq.

ALLAASERINERA

Illu 1951-imi sananeqarsimavoq Type Thermo naapertorlugit, illunut typenut "51"-inut ilaasutut, taakkualu atorfirmut atatillugu najugarineqarsimapput. Illu ataatsimik sammivilik pineqarpoq, qalialik, kiileria illup affaa inorlugu angissuseqartoq atortunullu atuufeqartoq.

Illu avannamut kimmut aqquernup tungaanut sammi-voq. Silataani iigaa tamanna illup pingaarnarpaartaraa, inimilu marlunnik kipparissunik igalaaqarpoq, igalaaq aminnerusoq naqqup ataanut kiisalu igalaat mikisut marluk qaliani. Igalaat tamarmik agguataarneqanngillat, taamaattumillu piffissap ingerlanerani taarserneqarsimanissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Illup silataa avannamut kangimut sammisoq mikisumik isertarfeqarpoq ammasumik, qalia uingasumi qulisaalluni. Matup iluatungaani illugiinnik igalaaqarpoq.

Illup kujammut kangimut sammisortaa avannamut kimm-ut sammisortaatut ippoq, taamaattorli naqqup ataanut igalaaqanngilaq.

Illup kujammut kimmut sammisortaa ni naatsitsivik sananeqaaqarneranili tassaniittoq paarilluagaarpasippoq, taamaattorli qisuk sinaakkutaa asiusimaqaluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia betoni kuisaq qalliutaalu qisuit ikaartitikkat.

B-214 TYPEHUSI TYPE THERMO

Sananeqartooq 1951

Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 8

Illuliortaatsikkut naleqassusia	2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

sammisumut assinguvoq, tassanili kiilerimut qaliamullu igalaaqarani.

Silataani kujammut kimmum sammisumi naatitsiveqarpoq, taannalu qanittumi iluarsartuunneqarsimarpassippoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu betonimik toqqaveqarpoq qisunnik qallersorsimasunik. Qalipaataa tungujuartumik qalipanneqarsimavoq.

Illup qalia qalliutissianik qallerneqarsimavoq avannaatungani zinkimik silaannarissarfeqarluni. Igalaat qaortuupput nutarpassillutik qillarinnatillu, agguataarsimanatik. Matu isaariaq nutarpassippoq qaortumik qalipanneqarsimalluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia sumiiffimmi aqqusinermit ilisarnaataavoq, illut assigiiaartut assigiinngitsunillu qalipaattillit pingaarnertut uteqqiinerullutik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu piffissap ingerlanerani typehusit sanaajusartut eqqarsaatigalugit akunnaallisaaanermut oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunnguami illut ataannartariaqartut pingaartillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup igalaavisa allanngortissimanerat asseqanngissusianut assut annikillisaataavoq.

QANOQ INNERA

Illup qanoq issusia pitsaarpasippoq, taamaattorli illup ilaani iluarsaanneqarsimanera maniilakuluppoq, taamaattumillu ataatsimut isigalugu ilaartorneqarpassittut isikkoqartilerpaa.

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sananeqarpoq, aallaavigalugu Type Thermo, typehusit "51", suliffimmut atatillugu najugassatut illuliaasut.

Illu ataasiuvoq qaliaqartooq naqqullu ilua illup affarinngisaanik angissusilik atortunut assigiinngitsunut atuuffeqarluni.

Illup silataa avannamut kimmum sammisoq aqqusinermit sammisuuvoq. Silataani tamanna isikkuataa pingaarnersa-

raa, katillugit marlunnik kipparissunillu inimut igalaaqarluni, amitsumik kiilerianut igalaaqarpoq qalianullu marlunnik mikisunik igalaaqarluni, taassumali aappaa assiaqusersimavoq atortumut assingusumik. Igalaavi tamarmik qanattaqanngillat ilimanarporlu piffissap ingerlanerani taarsersorneqarsimanissaat.

Avannamut kangimut sammisumi ammasumik qulisamillu isertarfinnguaqarpoq. Matuanit illugiinngit igalaaqarpoq.

Silataa kujammum kangimut sammisoq avannamut kimmum

B-215 TYPEHUSI TYPE THERMO

Sananeqartoq 1951
 Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 18

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sanaartorneqarpoq, aallaavigalugu Type Thermo, typehusit "51", suliffimmut atatillugu najugassatut illuliaasut.

Illu ataasiuvoq qaliaqartoq naqqullu ilua illup affarinngisani angissusilik atortunut assigiinngitsunut atuuffeqarluni.

Illup silataa avannamut kimmumut sammisoq aqqusinermut sammisuuvoq. Silataani tamanna isikkuata pingaarnersaraa, katillugit marlunnik kipparissunillu inimut igalaaqarluni, amitsumik kiilerianut marloqiusamik igaalaaqarluni. Igalaavi tamarmik qanattaqanngillat ilimanarporlu piffissap ingerlanerani taarsersorsorneqarsimanissaat.

Avannamut kangimut sammisumi ammasumik qulisamillu isertarfinnguaqarpoq. Matuanit illugiinnik igalaaqarpoq. Silataa kujammumut kangimut sammisoq, avannamut kimmumut sammisumut assinguvoq, tassanili kiilerimut igalaaqarani. Silataani kujammumut kimmumut sammisumi naatitsiveqarpoq, taannalu qanittumi iluarsartuunneqarsimarpasippoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu betonimik toqqaveqarpoq qisunnik qallersorsimasunik. Qalipaataa tungujuartumik qalipanneqarsimavoq.

Illup qalia qalliuatissianik qallerneqarsimavoq avannaatungani sungaartumik qarماسissiamik pujoorfeqarpoq. Igalaat qaqortuupput, nutarpasipput qillerlutillu agguataarneqarsimanatik. Matu isaariaq nutaaliaavoq qaqortumik manisumik matulik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia sumiiffimmi aqqusinermut ilisarnaataavoq, illut assigiiaartut assigiinngitsunillu qalipaattillit pingaarnertut uteqqiinerullutik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu piffissap ingerlanerani typehusit sanaajusartut eqqarsaatigalugit akunnaallisaanermut oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Quassunnguami illut ataannartariaqartut pingaartillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup igalaavisa allannortinneqarsimanerat asseqanngissusaanut assut annikillisaataavoq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaarpasippoq.

B-216 TYPEHUSI TYPE THERMO

Sananeqartoq 1951

Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 24

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sananeqarsimavoq Type Thermo naaper-
torlugu, illunu typenut "51"-inut ilaasutut, taakkualu
atorfimmut atatillugu najugarineqarsimapput.

Illu pineqartoq ataasiuvoq uingasumillu qaliaqarluni, kii-
leriaata affangajaa atortunut atuuffiliuvoq.

Illu avannamut kimmur aqquserngup tungaanut sam-
mivoq. Illup isua taanna taamaasilluni illup pingaar-
nersaraa, marlunnik kipparissunik igalaaqarpoq minne-
rusumillu kipparissunik (igalaaq aappaata kipparissup
affaattut angissusilimmik) inimiittumik igalaaqarpoq,
qaliani igalaaqarpoq kipparissoq (noorpiaani) kiisalu mar-
loqiusamik naqqup ataanut igalaaqarluni. Igalaat tamar-
mik aggorneqanngillat, taamaattumillu piffissap ingerla-
nerani taarsersorneqarsimanissaat ilimanarluni.

Illup saavani avannamut kangimut sammisumi ammasu-
mik isertarfeqarpoq qulisimasumik illuinilu tamani sallii-
likkanillu qallersorsimasumik, illup isertarfianut ataatsi-
mik allornilimmik. Isaarissap illuini tamani takisuummik
igalaaqarpoq.

Illup isuata kujammur kangimut sammernga illup avan-
namut kimmur sammerngatut iinnangajappoq, taama-
attorli kiilerimut igalaaqanngilaq marluinnarnillu illup
initaanut kipparissunik igalaaqarluni.

Illu kujammur kimmur sammerngani naatitsivik ippoq,
taannalu qanittukkur iluarsaanneqarsimarpasippoq ki-
isalu matoqqasumik aneersaartarfeqarluni imaluunniit
naatsiiveqarluni. Taassuma saniatigut illup kitaatunga-
ani ataatsimik naqqup ataanukartumik igalaaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup toqqavia betoniuvoq qisunnik qallersorsimavoq.
Qalipaataa aappaluartuuvoq.

Illup qalia qallitissianik qallerneqarsimavoq avanna-
atungaanilu ammalortumik zinkimik pujoorfeqarpoq.
Igalaat qaqortuupput nutaajugunarlutillu, qipperlup ag-
guataarsimanatik. Illup matua isaariaq qaqortumik qil-
lingitsumik qalipaateqarpoq nutaaliaalluni amitsumillu
takkajaamik igalaaqararluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup sanaartukkatut nalinga aqquserngup pissusaanut
illullu assigiingajattut assigiingitsunik qalipaattillit is-
susaannut attuumassuteqarluni.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu piffissami illunik aalajangersimasunik sanaartornera-
nut ilusilersuilluarneranullu tunngatillugu oqaluttuanut
ilannguseqataavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Quassunnguaq illut ataannartariaqartut pingaar-
tillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup igalaaqarpoq allannngortinneqarsimanerat asseqann-
gissusaanut assut annikillisaataavoq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaarpasippoq.

B-217 TYPEHUSI TYPE THERMO

Sananeqartoq 1951
Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 28

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sananeqarpoq, aallaavigalugu Type Thermo, typehusit "51", suliffimmut atatillugu najugassatut illulia-asut.

Illu ataasiuvoq ataatsimik quleriilik kipungasumik qaligaartoq naqqullu iluani, illup affaani mikinerusumi ator-tunatu atuuffilimmik kiilereqarluni.

Illup silataa pingaarneq aqqusinermit avannamut kimmut sammisuuvoq. Silataani iigaa taanna illup pingaarnersaraa, inimut marlunnik kipparissunik igalaaqarluni, mikinerusumillu issoqqaarissumik kiilerianut igalaaqarluni. Igalaavi tamarmik qanattanik immikkoortitigaanngilat piffissallu ingerlanerani taarsersugaasimasorinarlutik. Avannamut kangimut sammisumi qulisamik ammasumillu isaariaqarpoq illugiinnik qallersukkamik matumullu pingaarnermut marlussunnik tummeraqluni. Isaariaanit illugiinnik issoqqaarissunik igalaaqarpoq.

Silataani iigaa kujammut kangimut sammisoq avannamut kimmut sammisumut assinguvoq, tassanili kiileria-

nut igalaaqarani.

Silataani kujammut kimmut sammisumi sananeqaqqaarneranit naatitsivik ippoq, taanna qanittumi iluarsartuunneqarsimasutut isikkoqarpoq, tamaani aamma ungalusamik naatsiiveqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illup toqqavia betoniuvoq qisunnik qallersorsimasoq. Qalipaataa qaamasuuvoq qasiartoq.

Illup qalia qalliutissianik qallersimavoq avannaatungaani-lu ammalortumik zinkimik pujoorfeqarpoq. Igalaat qaqortuupput, nutaajungaatsiartuunerarsorineqarput qilleratik agguataarsimanatillu.

Igalaat qaqortuupput nutaajorpasillutillu, qillerput agguataarsimanatik.

Matu illup isaariaa nutaaliaavoq qaqortumik qalipanneqarsimalluni.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia sumiiffiup sanaartornikkut pissusaanik, illuliortaatsikkullu uteqqiiner-mik ilisarnaatinut assigiinngitsunik qalipaatilinnut ilaavoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu piffissami illunik aalajangersimasunik sanaartornera-nut ilusilersuilluarneranullu tunngatillugu oqaluttuanut ilanngusseqataavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunnguami illut ataannartariaqartut pingaarutillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup igalaavisa allangortissimanerat asseqanngissusaanik allannguigaatsiarsimavoq.

QANOQ INNERA

Illu kusanartutut paarillugaasutullu isikkoqarpoq.

B-218 TYPEHUSI TYPE THERMO

Sananeqartoq 1951

Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunguaq 34

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-imi sananeqarpoq Type Thermolu illunut "51"-inik taaneqartartunut ilaalluni atorfirmut atatillugu illulianut ilaalluni.

Illu pineqartoq ataasiuvoq uingasumik qalialik, illullu naqqani affaani kiileriani atortunut atuuffiulluni.

Illup isua avannamut kimmur sammivoq. Illup isua taanna taamaasilluni illup pingaarnepaartarivaa, illup initaanut marlunnik kipparissunik igalaaqarpoq, marlunnik minnerusunik kipparissunik illup qulerpiaaniittunik igalaaqarpoq, igalaaq aappa ersippianngilaq kiisalu igalaaq marloqiusaq kipparissoq naqqup ataanukartoq. Igalaat tamarmik agguataarsimangillat, taamaattumillu piffissap ingerlanerani taarserneqarsimanissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Illup avannamut kangiatungaani qulisimasumik ammasumillu isaariaqarpoq qallersorsimasumik, matumut isaarisamat ataatsimik allornilimmik. Isaarissap illuini marlunni tamani igalaaqarpoq.

Illup qaliaasaa kujammur kangimur sammisoq qaliaasap

avannamut kimmur sammisortaata assigiinnarpaa, taamaattorli naqqup ataanut igalaaqanngilaq.

Illup kujammur kimmur sammerngani naatitsiveqarsimagaluarpoq kiisalu kitaatungaani igalaat imminnut atassusikkat marluk.

SANAARTORNEMI ATORTUT

Betonimi qisunnik qallersorsimasunik allequtaqarpoq. Qalipaataa aappaluartuuvooq.

Qaliaa qalissianik qallersorneqarpoq. Igalaat qaqortuupput nutarpassillutillu qillinngillat agguataasimanatilug. Illup matua nutaaliaavoq qaqortumik qalipaateqarluni nutaaliaallunilu.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup sanaartukkatut nalinga aqquserngup pissusaanut illullu assigiingajattut assigiinngitsunik qalipaattillit pissusaannut attuumassuteqarluni.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu piffissami illunik aalajangersimasunik sanaartorneranut ilusilersuilluarneranullu tunngatillugu oqaluttuanut ilannguseqataavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNEMI NALEQASSUSIA

Illu Quassunguami illut ataannartariaqartut pingaarutillit ilagaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup igalaavisa allanngortissimanerat asseqanngissusianik allanngortitserujussuarpoq. Isaariaq annertuumik allilerneqarsimavoq, taamaasillunilu portunerujussuulluni, tamannalu illup ilusaanik ataatsimullu isikkuanilalanngortitsivoq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaarpasippoq. Qisuttai, taakkununga ilanngulugit igalaaivi ilaalu arlallit iluarsartuunneqarnissaminnik pisariaqartitsippur, kisianni isikkua ajorpassinngilaq.

B-219 TYPEHUSI TYPE THERMO

Sananeqartoq 1951
 Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 44

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sananeqarpoq, Type Thermo-mut assin-gusoq, illut tamakku "51"-imik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfilinnit najugaqarfissatut sanaajullutik. Illu pineqartoq ataasiuvoq qalia uingasoq illup affaa angunagu naqqani iloqarpoq atortunut atuuffilimmik.

Illup saqqaa avannamut kimmur sammisoq aqqusiner-mut sammivoq. Qaliata isua taanna taamaasilluni illup saqqarivaa pingarneq marlunnillu kipparissunik paar-langasunillu qanattalinnik inimi igalaaqarpoq, kiilerimul-lu kipparissaunik marlunnik minnerusunik igalaaqarpoq.

Avannamut kangimut sammisumiittumi ilassutilior-toqarsimavoq, aniinganertut suliaasumik, illup takis-susaa tamakkerlugu. Isariaq pingarneq kangiaata tungaani inissisimavoq.

Illup isua kujammur kangimut sammisoq avannamut kimmur sammisumut assingulluinnangajappoq, tassanili kiilerimut igalaaqanngilaq. Saqqaa kujammur kimmur sammisuani sananeqaqqaar-

nermini naatsiivivoq, maannakkut aneerasaartarfim-mut matoqarpoq. Isaarissami tassani imermik kiassaa-tinik marlunnik ikkussisoqarnikuuvoq, silataani iigaasa qallersorneri piginnittup assersussagai innersuutigine-qarpoq, nalunaarsuinerup nalaani pinngimmat.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Betonimik kuisamik sukaqarpoq qisunnik katitikkanik qalluiteqarluni. Nutaanik qallersoqqammerput sulili qa-lipanneqanngillat.

Illup qalia qalissiaqarpoq illullu mikinersaa avannamut sammisoq qarmakkamik pujoorfeqarpoq. Igalaavi nuta-arluinnaappur qaqortut, marlunnut avitaallutik, akun-neri qanattalikkat.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia aqquserngup qanoq ittuuneranur attuumassuteqarneruvoq taavalu illut as-gigiaat assigiinngitsunik qalipaattillit eqqarsaatigalugit.

Illu illuliortaatsimi kusanartumik akunnaatsuliaavoq ki-

siannili assut iluserissaagaalluni, Grønlandsstyrelsens Arkitektkontorip illuutaasa ilisarnataannik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu illut taama ittut sanaartorneqarnerinit oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunnguaq atuarlugu sanaartukkat eriagisariallit pingaarutillit ilagaat

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu isaariap avannamut kimmur sammiviani allanngunga-at-siarnikuuvoq, arlalinnik allanngortiterneqarlunilu allilerne-qarluni. Isaarissap pingaarnertut kulturikkut avatangiisini ataatsimuussuseq assigineqanngissusaanur saqqummi-ivoq.

QANOQ INNERA

Illu nutarterneqaqqammerpoq, naatsorsuutigineqarlu-nilu qanoq issusia ajunngitsoq.

B-220 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartooq 1951

Illussamik titartaasoq . . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 25

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sananeqarpoq Type 514-iullunilu, illut tamakku "51"-imik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfilinnit najugaqarfissatut sanaajulluni. Naatsiivik illup isuanit saavanut nuutinneqarsimavoq, kujammum sammisumut nuutinneqarsimanera inissisimaneranut tulluarsagaasimanerusinnaavoq.

Illu pineqartooq ataasiuvoq, illup pingajorarterutaa inorlugu atasumik allerni ineqarlunilu kiilerilik.

Kiileri atortunut atuuffiliuvoq, qalianilu ineeraqarluni. Avammum kimmum sammisuani mikisumik aniinganeqarpoq, illu sananeqaqqaarnerani sananeqarsimarpassilluni. Saniatigut illup saavani kujammum sammisuani naatsiveqarluni.

Illup saqqaa kujammum kangimut sammisoq aqqusinerumut sammivoq. Qaliata isua taanna taamaasilluni sanaartukkap saqqarivaa pingarneq, katillugit arfinilinnik kipparissunik igalaaqartooq; angisuut marluk qeqqanilu mikineq inimi qalianilu.

Isaariaa avannamut kangimut sammisumiippoq qulisaalluni mikinerusumillu ammasumik anorimut illersuteqarluni. Taassuma kangimut sammisuani ataatsimik igalaaqarpoq qaqortumik assiaqutilimmik.

Avannamut kimmum sammisuaniippoq inimi igalaat pingasut kipparissut, qisummik qalilimmik qalianut matoqarluni.

Kujammum kangimut saavani naatsiivik saqquminerpaavoq, nutarsagaarpasippoq nukinullu illersuutilinnik igalalersugaalluni il.il.

Naatsiiviup saniatigut silataani kujammum kangimut sammisumi inimut marlunnik angisuunik kipparissunik igalaaqarpoq, tamarmik matorutitallit.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Betonimik kuisamik sukaqarpoq silammum iigai saarni katitigaapput sallilikkani listenik qallersorneqarsimasunik. Silataani iigai qorsummik taartumik qalipaateqarput.

Qalia qalissarsualersugaavoq avannaatungaani qaliani ersarissumik qarmakkamik pujoorfeqarluni. Igalaavi nutarfasippum marlunnut avitaallutik igalasserfinnut agguataakkanik qanattaqarlutik. Matua pingarneq nutaaliaq salliligaavoq qaqortumik qalipaatilik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia aqquserngup qanoq pissuseqarneranut attuumassuteqarneruvoq taavalu

illut assigiiat assigiinngitsunik qalipaatilitt eqqarsaatigalugit.

Sanaartukkap illuliortaatsikkut pissusaa akunnaallisaanermum assersuutaavoq kisiannili aamma iluserissaakamik suliaalluni, Grønlandsstyrelsens Arkitektkontorip ilisarnaataani.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu GTO-p nalaani illut taama ittut sanaartorneqarnerinit oqaluttuanut ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunnguaq atuarlugu sanaartukkat eriagisariallit pingaarutillit ilagivaat

ASSIGINEQANNGINNERA

Sanaartugaq sananeqaqqaarnermisut isikkoqarpoq, ingammillu silataani igalaanut matorutai illugiissut atati-innarneqartut sananeqaqqaarneratut kusanartumik isikkoqalersitsippum.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasumik paarilluarneqarpoq.

B-221 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951
 Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor
 Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunguaq 29

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-mi sananeqarpoq Type 514-iullunilu, illut tamakku "51"-imik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfinnit najugaqarfissatut sanaajullutik.

Illu pineqartoq ataasiuvoq nikingasunik quleriilik, illup pingajorarterutaa inorlugu atasumik allerni ineqarlunilu kiilerilik. Kiileri atortunut atuuffiliuvoq, qalianilu ineraqarluni.

Saavani avammut kimmur sammisumi mikinermik aninganeqarpoq, illu sananeqaqqaarnermini sanaajorpasilluni. Avannamut kimmur isuani naatsiiviliartaqarpoq, sananeqaqqaarneratulli isikkoqartumik allannguuteqarujussuurtinnagu.

Illup isua kujammur kangimur sammivoq aqquserngup tungaanur. Qaliata isua taanna taamaasilluni sanaartukkap saqqarivaa pingarneq, katillugit arfinilinnik kipparissunik igalaaqartoq; angisuut marluk qeqqanilu miki-neq inimi qalianilu.

Isaariaa avannamur kangimur sammisumiippoq qulisaalluni mikinerusumillu ammasumik anorimur illersuteqarluni. Taassuma kangimur sammisuani ataatsimik kipparissumik igalaaqarpoq qaqortumik assiaqutilimik.

Isua avannamur kimmur naatitsivimmur sammisuanitaaq kipparissumik angisuumik ataatsimik inimur igalaaqarpoq taamatuttaaq qisummik qalilimmik qalianur

matoqarluni. Naatitsivik nutarsagaarpasippoq kisianni suli ilusivia attanneqarluni soorlu titartagartaani ersit-tut. Massakkulli illup qalia qalissiaqarpoq titartagatini allassimalluni naatsiivik aallaqqaataanit igalaaminernik igalaaqartussatut pilersaarutigineqartoq. Saava kujammur kimmur sammisuani angisuunik pingasunik kipparissunik igalaaqarpoq, tamarmik silataatigut assiaqutilikkat.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Betonimik kuisamik sukaqarpoq illup saarni katitikkat salilikkanik listenik qallersorneqarsimasunik. Silataani iigai aappaluttumik taartumik qalipanneqarput.

Illup qalia qalissiaqarpoq illullu qalia avannamur sammisoq qarmakkamik pujoorfeqarpoq. Igalaavi nutarfasippur marlunnur avitaallutik igalasserfinnur agguataakkanik qanataqarlutik. Matua pingarneq nutaaliaavoq qaqortumik qalipataq kipparissumik igalaartalik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkur naleqassusia aqquserngup pissaanur attuumassuteqarneruvoq aammalu illur assig-iaat assigiinngitsunik qalipaattillit eqqarsaatigalugit.

Sanaartukkap illuliortaatsikkur pissusaa akunnaallisaanermur assersuutaavoq kisiannili aamma iluserissaak-kamik suliaalluni, Grønlandsstyrelsens Arkitektkontorip ilisarnaataanik.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illur taama ittur akunnaatsuliatut sanaartorneqarnerinur oqaluttuanur ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Quassunguaq atuarlugu sanaartukkat eriagisariallit pingaarutillit ilagivaat

ASSIGINEQANNGINNERA

Sanaartugaq sananeqaqqaarnermisur isikkoqarpoq, ingammillu silataani igalaanur assiaqutai illugiissur atatin-neqartur sananeqaqqaarneratut kusanartumik isikkoqal-ersitsippur. Naatsiiviup sanaqqaarnerani igalaaminermik imaluunniit qalissiamik qaleqarsimanersoq nalunarpoq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasumik paarilluagaavoq.

B-222 TYPEHUSI TYPE 514

Sananeqartoq 1951

Illussamik titartaasoq . . Grønlandsstyrelsen arkitektkontor

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A11-2

Quassunnguaq 31

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu 1951-imi sananeqarpoq Type 514-iullunilu, illut tamakku "51"-imik taaguuteqartinneqarput aammalu atorfinnit najugaqarfissatut sanaajullutik

Illu pineqartoq ataasiuvoq nikingasunik quleriilik, illup pingajorarterutaa inorlugu atasunik kiilerilik aqquserngup tungaanut sammisumik. Kiileri atortunut atuuffiliuvoq, qalianilu ineeraqarluni.

Illup isua avannamut kimmur sammisuani naatsiivitaqarpoq, maannakkulli nutarterlugu illup sinnera assigalugu ilaanaa qallisiugaavoq, avannamut kimmur sammisuani igalaaq angisooq aammalu kujammur kimmur sammisumi matu igalaaminiusoq - aneerasaartarfik ungalusaq.

Illup isua kujammur kangimur sammivoq aqquserngup tungaanut sammilluni. Qaliata isua taanna taamaasilluni sanaartukkar saqqarivaa pingarneq, katillugit arfinilinnik kipparissunik igalaaqartoq; angisuut marluk qeqqanilu mikineq inimi qalianilu.

Isaariaq illup saavani avannamur kangimur sammisumiippoq qulisaalluni mikinerusumillu ammasumik anorimur illersuuteqarluni. Taassuma kangimur sammisuani ataatsimik igalaaqarpoq qaqortumik assiaqutilimmik. Illup isuani avannamur kimmur naatsiivimmur sammisuanittaag kipparissumik angisuumik ataatsimik ini-

mut igalaaqarpoq kiisalu qisummik qalilimmik qalianur matoqarluni.

Naatsiivik nutarsagaarpasippoq kisianni suli ilusivia attanneqarluni soorlu titartagartaani ersittoq. Massakulli illup qalia qalissiaqarpoq titartagataani takuneqarsinnaalluni naatsiivik igalaaminernik qaleqartussatut pilersaarutaaqqaarsimasooq.

Illup saqqani kujammur kangimur sammisumi inimur pingasunik angisuunik marlunnillu sinaakkutilinnik igalaaqarpoq, tamarmik silataatsigut assiaqutilit.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Betonimik kuisamik sukaqarpoq sallilikkannik listenik qallersorneqarsimasunik. Silataani iigai qorsummik qalipateqarput.

Illup qalia qalissiaqarpoq illullu avannamur sammisoq qarmakkamik pujoorfeqarpoq. Igalaavi nutarfasippur marlunnur avitaallutik igalasserfinnur agguataakkanik qanattaqarlutik. Matua pingarneq nutaaliaavoq qaqortumik qalipataq kipungasumik kipparissumik igalaartalik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkur naleqassusia aqquserngup pissusaanur attuumassuteqarneruvoq aammalu illur assigiaat assigiinngitsunik qalipaattillit eqqarsaatigalugit. Sanaartukkar illuliortaatsikkur pissusaa akunnaallisaanermur assersuutaavoq kisiannili aamma iluserissaakkamik suliaalluni, Grønlandsstyrelsens Arkitektkontorip

ilisarnaataanik.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu illur taama ittur sanaartorneqarnerinit oqaluttuanur ilaavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Quassunnguaq atuarlugu sanaartukkar eriagisariallit pingaarutilit ilagivaat

ASSIGINEQANNGINNERA

Sanaartugaq sananeqaqqaarnermisur isikkoqarpoq, ingammillu silataani igalaanur assiaqutai illugiissur atatinneqartur sananeqaqqaarneratut kusanartumik isikkoqalersitsippur.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasumik paarillugaavoq.

B-245 NAQITERIVIK / SUNNGIFFIMMI ORNITTAGAQ

Sananeqartoq 1895 miss.
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1D2-1

Stephen Møllerip Aqq. 2

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu pineqartoq ataasiuvoq, illup qaava illuttut sivingalluni qaliaqarlunilu atorneqartumik. Illu avammut kimmuatamma kujammut kangimut sammivoq.

Illup saava pingarneq kujammut kimmuat sammivoq, isuani aniinganertalimmi, inimilu allermi torsuusaqarpoq, tassaniilu matu pingarneq kangimut sammivoq, igalaarlunilu aqqusinermit sammilluni (kujammut kimmuat). Tamatumatigut inimi allermi arfineq-marlunnik marloqiusamik igalaaqarpoq, inimilu qullermi saavata tungaani pingasunik igalaaqarlunilu aammalu qaliani pingasunik aniinganeqarlunilu. Illup saava nikinganerpassuaqarpoq, tassa piffissap ingerlanerani illu illuttut aniinganilersimanissaa ilimanarlunilu.

Illup isua avannamut kimmuat sammisumi qaliaata tungaanut igalaaminermik matoqarpoq, taannalu majorallalerneqarsimavoq. Matu ikaartarfillu nutaajusangatinneqarput.

Illup saavani avammut kangimut sammisumi kangiat tungaani - Aqqaluup Aneerasaartarfia tungaanut - minnerusumik ilassuteqarpoq. Tamatuma saniatigut pingasunik marloqiusamik igalaaqarpoq, portusuumik amitsumik igalaaqarpoq, kiisalu marlunnik affarmik angissuilinnik igalaaqarlunilu. Qaliani tallimanik aniinganertaqarpoq, kujataatungaaniittut assiginik.

Igalaat amerlanerit iluneq ajortunik ussissagaallutik, igalasserfinnut qummut ammullu qanattalinnik glaslistilinnullu ikkussugaallutik. Isaariani allani aamma qanattalinni taamaappoq. Igalaat taamaattut ajorluinartumik ussissarnerlugaapput assigisaanillu illuliortaatsimikkut teknikkikkut aamma pitsaanngilluinnartumik suliaapput.

Inimi allermi isuani aniinganertaani qaliatalu aniingasuani il.il. igalaarta iluneq ajortunik tamakkiisumik sinaatigut matuugaapput, qanattatulli isikkulinnik nipitigattalinnik ikkussugaallutik. Isaariani isuata kitaatungaaniittoq aamma taamaappoq.

Illup isua kujammut kangimut, Aqqaluup Aneerasaartarfianut sammisoq, illup saava pingaarnertut kujammut kimmuat assigalugu, sammivoq Illup isua naqinnernik, ima allaqqasumik 'Fritidshjemmet Aqqaluk', ersaarissumik ilisarnaateqarpoq. Illumut ilassutaasoq avannamut kangimut sammisoq aamma tassani ersarippoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu saarni katitikkani sanaajuvoq, qisunnik salliligaqarput nappaarissunik, taakkulu qaqortumik qalipaateqarput Igalaat aappaluttumik taartumik qalipataapput, qor-

summillu taartumik sinaatigut qalipanneqarsimallutik. Qisuit tamarmik, soorlu qaliap sinarsua illernaasarlu, qorsummik taartumik qalipaateqarput. Sannakunik illu qaliaqarpoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia illup ilusaanut takisuumut tunngassuteqarpoq, tamannami piffissami saneqarfiani illoqarfimmi illuliortariaatsimut immikkuullarilluinnarpoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu Kujataata Naqiterivissaatut sananeqaqqaarpoq, tassaniipporlu aviisi »Atuagagdliutit« H.J. Rinkimit pilerinneqarsimasoq Kalaallit Nunaannilu aviisit siullersarisaat.

Taamaallunilu illu Nunatta oqaluttuassartaanut attuumassuteqarpoq. Kingorna illu Kujataata Landsrådiata ataatsimiittarfigilerpaa.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Aqqaluup Aneerasaartarfianut sammivoq, oqaluttuarisaanermullu attuumassuteqartup Nuutoqqap ilaaniilluni. Immikkoortumi pingaarteqartumik ilisarnartumillu inissimasuuvoq, naak illup ilusaa takigaluartoq kulturikkut avatangiiseqarnermini tulluurtumik inissisimalluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

Assit toqqorsivimmiittut aallaavigalugit illup qaliaa kingusinnerusukkut aniinganilersorneqarsimavoq, tamannali illup annertussusaanut atsikkutigiinneranullu akornutaanngilaq. Tamanna tunngavigalugu oqaatigineqarsinnaavoq, illu sananeqarneraniit illuliortaaseq malinneqartoq malillugu suliarineqarsimasoq.

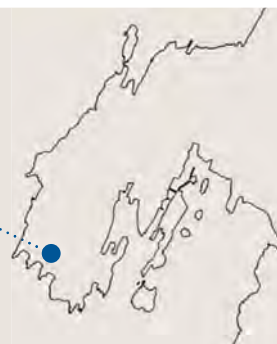
QANOQ INNERA

Illu ajunngitsutut paarilluakkatullu isikkoqarpoq.

B-248 SIORNATIGUT ASSISTENTIP ILLUA

Sananeqartoq 1928 miss.
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisassaana Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Noorlernut 49

Illuliortaatsikkut naleqassusia 3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 3
Qanoq inna 5
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 3
Assigineqanngissusia 2
Ataatsimut naleqassusia 3

ALLAASERINERA

Illu ataatsimik mikisumik uigoqarpoq, sisamaqiusamik si-vingasunik qaliaqarpoq avannamut kimmullu allilerneqarsimalluni. Illu qaliaqarpoq, qalialu atornerqarluni.

Kujammut kimmut, immap tungaanut pingasunik igalaqarpoq kiisalu aneersuarterfimmu nutaamut igalaalimik matoqarluni. Igalaat mikisuupput qanattalersukkat marlunnik sinaakkutillit qaqortumik qalipatat, assigiimmillu kusassagaallutik. Aneersuarterfiulli matuata igalaartai krydsitut isikkulinnik qanattaqarput, atsikkutigiiinneri kusananngillat, igalaat portutillugit. Siunissami igalaat atsikkutigiiinneranut tulluarnerusumik taarserneqartariaqarput..

Kujammut kangimut illup isuani inimi marlunnik igalaqarpoq, qalianilu marlunnik igalaqarluni. Taakku tamarmik igalaat marloqiusaapput mikisut qanattalersukkat sisamanillu igalaartaqarlutik. Igalaalli portussusii assigiinngillat, tassa inimi igalaat issoqqaarissuupput rektangeliullutik atsikkutigiiippat, qalianiitullu issoqqaarissuupput kvadratiunerullutik. Assigiinngissutip illup isua eqqarsaatigilluagaanngitsumik kusananngitsutut isikkoqartippaa.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Cementimik toqqavik. Illu qisummik sanaaq, napparissunik aappaluttunik qalipanneqarsimasunik salliligaqarpoq. Igalaat qisuit qaqortunik qalipanneqarsimapput, igalaallu sinai qaqortunik qalipanneqarsimallutik. Qaliap sinarsua, illernaasai aamma teqqut qaqortuupput.

Illup qaava qisunnik saattunik qalligaavoq pujoorfialu qarmagaavoq flisilimmik qaalik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia sannaata naleqqiussorneranut sorpassuaqaranilu sukumiisumik naleqqussarluagaaneranut attuumassuteqarpoq (teqqut igalasserfillu nalunaallisitat).

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu Nuup Kangerluani Terianniaateqarfiup pisortaata illugisimasaata qisuttai atorlugit sananeqarsimavoq. Illu terianniaateqarfimmu nuunneqarsimasumut assistentip illussatut sananeqarsimavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Noorliit eqqannguaniippoq, tassanilu nunami allanngutsaaliukkamik avatangiiseqarluni inissisimalluarpoq. Taamaattorli kulturikkut avatangiiseqarnissaq siunertaralugu sanaartukkanut ilaangilaq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu arlaleriarlugu allanngortinneqartarsimavoq iluarsartuunneqarlunilu, ullumikkullu sanaqqaarneqarneraniit atorsimasat ikittuinnaat kisimik sulii atapput. Taamaattorli annertunersaa illullu isikkua kusanartumik pitsaasumillu Noorlernut attuumassuteqarneranut tulluarsagaavoq.

QANOQ INNERA

Paarilluakkatut isikkoqarpoq, taamaattorli sukku tamaana qalipaatai katagarsimapput, maannakkullu kusassagasasutut isigineqarluni, siunissarli eqqarsaatigalugu qisuttai pitsaavallaarunnaasimapput. Illu siunissami linoliamik, qalipaatai plastikilik atornagu, qalipanneqartarnissaa inasutigineqarpoq.

B-292 ILLUARAQ

Sananeqartoq 1933
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisasaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A6-2

Jonathan Petersenip Aqq. 7

Illuliortaatsikkut naleqassusia	1
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	1
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	2
Assigineqanngissusia	1
Ataatsimut naleqassusia	2

ALLAASERINERA

Ilaqutariinnut illu quleriinnik initaqanngitsoq, qalia ator-
neqarpoq avannamut kangumullu aniinganeqarluni, ku-
jammut kangimut illup isuatigut angisuummik ilasaavoq,
avammut kimmullu mikisumik qaliaqanngitsumik alliler-
neqarsimalluni. Illu ilasaqattaarpallaakkatut isikkoqarpoq,
takujuminaallunilu ilasaqattaarneqareernerme sorleq
sanaqqaarneqarsimanersoq.

Piffissap ilaani kujammut kangimut allissutaani pisiniarfe-
qarsimavoq, ullumikkullu immikkut normoqarluni (immik-
koortut marluk taakku tassaapput nr. 7A aamma B).

Isaarissap tungaanut taartumik qalipatamik qisummik
majuartarfeqarpoq, taannalu avannamut kimmul-
allilerneqarnerata kangiatungaaniippoq. Taamatuttaaq
immikkoortumik kujammut kangimut allilerneqarnerani
matumut qisummik majuartarfeqarpoq, tassanilu matu
kangimut sammivoq, aqquserngup tungaanut.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Betonimik sukaqarpoq.
Silammut iikkat qaqortunik qalipatanik sallilikkanik qal-
lersorsimapput, taakkulu akulikitsukkuutaarlugit tunn-

gatillugit ikkussuunneqarsimammata qaavi manissutut
isikkoqarput.

Illumi pingaarnermi, illup isuani allilerneqarnerani ki-
isalu kujammut kangimut ilassutaani angisuumi qaliat
innaaqquissuupput. Avannamut kimmul allilernerata qa-
liaa illuinnaanut sivingasuvoq. Illup qaava qalissiamik
qalligaavoq.

Igalaavi ussissagaapput, igalasserfii qanattaqanngitsut,
igalasserfiit sinaalu qaqortuupput.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia maanna nalilersorneqar-
sinnaajunnaarsimavoq. Ilassuterpassuit alliliissutaasullu
pissutaallutik illup sanaqqaarneranit isikkua takuneqar-
sinnaajunnaarsimavoq illullu assigiinngisitaartuunerata
kusanarunnaarsippaa.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA
ilisimaneqanngilaq, illuli kalaallit namminneq illuliorta-
asiannik takutitsisuulluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Aqqaluup Anerasaartarfiata Qaqortullu akornanni
ilaqutariinnut illut akornanni inissisimalluarpoq, taama-
torli avannamut aninganertaa angisoorsuaq pissutaalluni
illu avatangiisiminut tulluartaunngilaq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Oqaatigineqareersutut illu ilasaqattaarpallaakkatut isik-
koqarpoq, taamaattumillu kalaallit illuliortariaasiannut
assersuutitsialattut taaneqarsinnaavoq aammali assigi-
neqannginnerata ilisarnarunnaarsimanera oqaatigisari-
aqarluni. Eriagisassatut nalilersuinerme sorleq pingaar-
tineqassanersoq apeqquataassaaq.

QANOQ INNERA

Illu paarillugaarpasissutut isikkoqarpoq.

B-615 ILAQTARIIT ILLUAT

Sananeqartuq 1920
Illussamik titartaasoq . . . -
Eriagisassaana Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Holmit Aqq. 1

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	2
Qanoq innera	2
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

Ilaqtariinnut illu ataatsimik sammivilik, sivingasumik qalialik, illup qalia atorneqarpoq kiisalu illup saavata qeqqani kujammut sammisumi ersarissumik pinnersagaavoq. Naak isaariaqanngikkaluartoq illup saavatut pingaarnertut isikkoqarpoq. Illup saavani allermi pingasunik pingasukkuutaartunik igalaaqarpoq, illullu saavata qeqqani pinnersakkap qulaani ataatsimik igalaaqarluni.

Illup isuani allermi kangimut sammisumi avannamut isikkivilimmik ataatsimik igalaaqarpoq, qalialu qeqqani ataatsimik igalaaqarluni.

Saavani avannamut sammisumi illup qeqqani torsuuserneqarsimavoq, matuli pingaarneq avannamut inissineqarsimalluni. Torsuusatut ilussummi matup qulaani, qaliani, igalaaqarpoq assiaqutersimasumik. Torsuusami kangimut sammisumi marlunnik igalaaqarpoq, taakkulu tamarmik pladinik matuneqarsimapput. Torsuusami mikisumik kangimut kimmullu sammisumik issoqqaarsimik igalaaqarpoq. Aamma kimmut sammisoq pladinik matuneqarsimavoq.

Illup isuani kitaanut sammisumi illup qaliani ataatsimik igalaaqarpoq. Inimi allermi angisuumik zinkimik pujoorfeqarpoq/silaannarissarfeqarpoq, taannalu illup qalianut atavoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Illu qisummik sananeqarsimavoq, nappaarissunik, aappaluttumik qalipassimasunik, salliligaqarpoq. Igalaat qaortumik qalipataapput, qaortunik sineqartunik kiisalu qisuit, soorlu illernaasat, qaliap sinarsui kiisalu teqeqquni sukat, qaortumik qalipaateqarlutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia Aqqaluup Aneersaartarfiata qeqqani inissisimananut attuumassuteqarpoq, kiisalu nalinginnaanngitsumik atsikkutigiiingitsumik sanaartorneqarnera igalaallu aqqissuusaaeneri taamalu isikkuanut attuumassuteqarluni.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Oqaluttuarisaanermi naleqassusia ilisimaneqanngilaq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu nuimasumi pingaarutilimmilu, Aqqaluup Aneersaartarfiata qeqqani, inissisimavoq. Toqqaannartumik kulturikkut avatangiiseqarnissamut siunertaqartumik inissisimangilaq, arlalitsigut illunit allanit avinngarusimagami, taamaattorli Nuutoqqap avannaatungaanut, pingaartumik oqaluffimmut, aammali Aneersaartarfik kaajallallugu illunut, attuumassuteqarpoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Assitoqqani takuneqarsinnaavoq illup sananeqaqqaarnera assingaaatsiarlugu ullumikkut isikkoqartoq, igalaalli allanngortinneqarsimapput. Siornatigut inimi allermi kujammut sammisumi arfinilinnik mikisunik igalaaqarsimavoq, maannakkullu pingasunik akkajaaniq igalaaqarluni.

QANOQ INNERA

Illu ukiorpassuarni atorneqarsimangilaq, igalaallu arlalit pladinik assiaquteqarlutik.

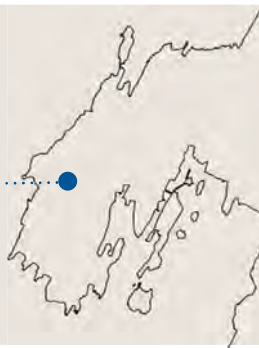
B-804 ILAQTARIIT ILLUAT

Sananeqartoq 1943

Illussamik titartaasoq . . -

Eriagisassanera Eriagisassaavoq – Immikkoortup ilaanut pilersaarut 1.28 naapertorlugu

Inspektørbakken 7

Illuliortaatsikkut naleqassusia	1
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	3
Qanoq innera	
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	1
Assigineqanngissusia	1
Ataatsimut naleqassusia	2

ALLAASERINERA

Illu ataatsimik uigulik, illup qalia atorneqarpoq. Arla-leriarlugu allilerneqarsimallunilu ilaneqartarsimavoq, taamalu illup sanaqqaarneqarnerani iluserisimasaa takujuminaalluni. Assitoqqanut sanilliullugu sananeqaqqarami illup isikkuatut isikkoqarunnaarsimasooq takuneqarsinnaavoq.

Illup kangimut sammisuani marlunnik qulereeqarpoq, taannalu kingorna ilassutaasimassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Kimmuk sammisumik amitsumik torsuusaaqarpoq, avannamullu sammisumi illu angisuumik allilerneqarsimalluni. Tassani aamma silammuk matoqarpoq. Illassutaasimasorpasuit taakku illu imminut tulluannigitsut katitikkatullu isikkoqalersippaat.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Qisummik sanaaq cementimik toqqavilik. Illu qangatut qisunnik napparissunik salliligaqarpoq listilersugaalluni aapaluttunik qalipanneqarsimasunik.

Iglaat qisuttai qaqortunik qalipataapput qangatut qummut amullu qanattalinnik sinaakkuteqaratik. Teqeqquini sukat, qaliap sinarsui aamma illernaasat qaqortumik qalipataapput. Illup qalia qalissarsualersugaavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu illuliortaatsikkut naleqassuseqanngilaq. Katitiga-angaatsiarsimavoq, pitsaaqutaanillu taasiniaraanni oqaatigineqarsinnaavoq nammineerluni illuliat sananeqartarnerattut sananeqarsimasooq. – Pingaarnertut pilersarusiortoqarsimarpassinngilaq, pisariaqartitsinerli malilugu allilerlugu ilaneqartarsimavoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Oqaluttuarisanermi naleqassusia nammineerluni illuliortaatsimut piffissamilu tassani illuliortariaatsimut atuomassuteqarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu eriagisassatut immikkoortumi Naalakkap Qaqqaniippoq, taamaattorli kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia killeqangaatsiarpoq ilassuterpasuisa sananeqaqqarneranit annerujussuusutut isikkoqalersimmagu. Tamannalu aamma kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusaanut akornutaavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup isikkua sananeqaqqarneratut isikkuatut allaanerujussuavoq.

QANOQ INNERA

Illu pitsaasutut paarilluarneqarsimasutullu isikkoqarpoq. Ajornanngippat siunissami sanaqqiisoqassappat soqutiginassagalarpoq illu illuliortaatsikkut ullutsinnut nalequttumik ilusilersorneqassagalarpat, taamaallaalli illu illuliortaatsimikkut sanaqqaarneqarneranut ataqqineqarlunilu ersaritsititsinerusumillu.

B-812 NAMMINEERLUNI ILLULIAQ

Sananeqartoq 1941

Illussamik titartaasoq . . .

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq – Immikkoortup ilaanut pilersaarut 1.28 naapertorlugu

Kunuutip Aqq. 7

Illuliortaatsikkut naleqassusia	2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	2
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	2

ALLAASERINERA

Illu ataatsimik uigoqarpoq sivingasumik qalialik, qalia ator-neqarluni, aammalu portusuumik toqqaveqarpoq naqqup ataanilu qaarusuusaqarluni. Illu marlunnik ilasaavoq – ataaseq kujammut sammisoq, taannalu aamma kangimut illup isua kaajallallugu sananeqarsimasooq, ilasallu aappaa kimmuut sammilluni. Taakku tamarmik qaliaqanngillat il-lullu isikkua malillugu sananeqarsimallutik.

Kujammut illup saava pingaarnertut inissisimavoq, taman-nalu qaliani aniinganermik, qaliap qeqqata tungaani inis-sisimalluni, nalunaaqutserneqarsimavoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavik kuisaq qaqortumik qalipataq. Illu qarmagaavoq quassuttuui ersitsut, qernertunik qalipatanik sallililgalik, listilersugarlu. Igalaat qaqortuupput tamarmillu nutarpa-sillutik. Igalaat ammarngi qaqortunik sinaakkutilersu-gaapput, illernaasat aamma qaliap sinarsua qaqortunik qalipanneqarsimapputtaaq. Qaliaq qalissialersugaavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu immikkoortumi nammineerluni illulianut assersuu-tisialaavoq. Illuliortaatsikkut naleqassusia taakkununn-

ga attuumassuteqarneruvoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu immikkoortumi nammineerluni illuliat amerlasuut ilagaat, taamaalillunilu Nuup ineriartortinneqarneranut pingaaruteqarluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Aqqaluup Aneerasaartarfiata Qaqortullu akornanni ilaqutariinnut ataatsinut illunuk anginngitsunik sanaar-torfiulluarsimasumut naleqqussagaavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illup allilernerqarneri kingusinnerusukku pisimassasut naatsorsuutigineqarpoq, taamalu sananeqaqqarneranit pisuunatik. Taamaattorli illup sananeqaqqarnerani ilusa-anut tulluarsagaasimapput, tamannalu isikkua takune-qarsinnaavoq.

QANOQ INNERA

Illup silataata isikkua pitsaarpasippoq, taamaattorli pla-stikkimik qalipannera salillugu peerneqarnissaa kiisalu qisuut linoliamik qalipanneqarnissaat inassutiginarpoq.

B-821 NAMMINEERLUNI ILLULIAQ

Sananeqartoq 1946

Illussamik titartaasoq . .

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Inspektørbakken 42

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	2
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	2
Assigineqanngissusia	2
Ataatsimut naleqassusia	2

ALLAASERINERA

Illu nammineq illuliaavoq, illuliallu oqaaseqaataani sungartuni naatsumik oqaasertalersorneqarluni, annerusumik nassuiaatitaqartinneqarani. 1940'kkut qiteqqunneranni napparneqarsimanissaa ilimagineqarpoq.

Illu ataatsimut sammisuuvoq, quleriulluni aamma illugimmik sivinganilimmik atorneqartumik qaliaqartoq. Illu arlaleriarlugu allilerneqarsimallunilu uiguneqarsimavoq. Assini toqqortaatsinni takuneqarsinnaavoq, illu sananeqaqqarami marlunnik immikkoortoqartoq saavalu kujammut kimmur sammisua ataasiinnarmik aniinganeqartoq. Ullumikkut pingasunik immikkoortoqarpoq, illullu saavani kujammut kimmur sammisumi marlunnik aniinganeqarluni.

Illup saava kujammut kangimur sammisoq illup saavata takissusaa atuarlugu ¼-imik amitsumik uiguneqarsimaneq. Takuneqarsinnaasoq naapertorlugu soorlu avannamur kimmur sammisuanur tallissuteqartoq, tamannalu salliligartaasa allaanerunerisigut takuneqarsinnaavoq. Uigunera ullumikkut sisamanik igalaaqarpoq, taakkunannga avannamur kippasinneraat sinnerinit pingasunit sanaqaarneraniillu igalaarigunagaani nutaanerullunilu isikkumigut igalasserfiatalu qanattaasigut allaanerupput. Tamatuma sanitigut isertarfik pingarneq illup avannamur kimmur sammerngata isuanippoq. Illup qaliani ataatsimik aniinganeqarpoq.

Avannamur kimmur sammisup isuani aniinganeqarpoq, kingusinnerusukkur sanaajusoq. Illup isuata nuvani marlunnik igalaartaqarpoq, qeqqani qalianur atasooq qisuttua sillajaajulluni.

Illup kujammut kangimur sammisuanu illup isuani kujam-

mur sammisuanu anginngitsumik uigusaavoq. Tassani inimi allermi amitsunnguamik ilorpasissumik ataatsimik igalaaqarpoq. Inimi allermi aamma allamik anngajaamik igalaaqarpoq, qalianilu kipparissumik marloqiusamik igalaaqarluni. Tassanissaaq aamma illu allamik quiusimagunartumik uiguneqarpoq. Avannamur kimmur saavani isertarfeqarpoq, aammali kujammut sammisuanu quimur matoqarluni.

Taavalu illu ungalulersukkamik naatsiiveqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia kuisaavoq, qernertumillu qalipataalluni.

Illup silataata qalliutai qummut sammisunik salliligartalersugaasorinarput, uigunera listilersugaalluni, sananeqaqqaramili listeqanngilaq.

Illup qalliutaa qisuk qaqortuuvoq, sananeqaqqarnerani igalaavi tamarmik qisuupput qaqortumik qalipatat, nutartaalu igalaat qaleriit (kompositvinduer) sinaat aamma qaqortuupput. Igalaat tamarmik aappilasunik sinaakkersugaapput, silami igalaap saava ilanngullugu. Qaliap sinarsui illernaasaalu tamarmik aamma aappilasupput.

Illup qaava qalissiamik qalligaavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup illuliortaatsikkut naleqassusia silataa eqqarsaatigalugu kusanartumik ataqatigiissagaavoq, kingusinnerusukkur ilassutaasimasooq immikkoortikkuminartuulluni, tamannalu nammineq illuliortaatsimur ersarinnerulersitsisutut ippoq. Qalipaasersornera illup ataqatigiissarneqarsimaneranur suli ersarinnerulersitsivoq.

Illup isikkua ataatsimur isigalugu najukkami illuliaavoq

ajungilluinnartoq immikkuullarissorlu.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA
Illup oqaluttuarisaanermi naleqassusia nammineq illuliat akornanni nammineq illuliaaneranut attuumassuteqarnerugunarpoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Nuup illoqarfittaata nutaanngitsumit nutaanerusup tungaanur sammisumi inissisimavoq. Sumiiffimmiipput ilaqutariit illui ataasiakkaat nutaannginnerusut, taakkulu akornanni nammineq illuliarpasuit. Illut pilersaarutaasumik inississorfissanur inissisimangillat immikkullu avatangiiseqarneq nassuiaatissaqarani. Sumiiffilli illoqarfik pilugu allakkani sungartuni ima nassuiaasersorneqarpoq »sumiiffik qalipaatiigissunik illulik illullu mikisut nammineq sanaat qaqqaq tungaanur inissisimallutik«. Ullumikkulli illut amerlanerpaat allanngortiternikuupput allineqarlutillu, taamatullu nuannersumik nassuiaataasimasooq ullumikkut qanoq inneranut naleqqiullugu naleqqukkunnaareerpoq. Taamaattorli uigunera/allissutaa nammineq illuliaaneranut ilisarnaataanik ersarinnerulersitsisumik pisimavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu naak ilusaanik malunnaatilimmik allannguisumik allanngortitaagaluortoq uigusaagaluartoq ilusaanur naleqquttumik ilusaanillu suli ersiuteqartumik tamanna pisimavoq, tamannalu nammineq illuliatut assigineqannginneranut ilasaataavoq.

QANOQ INNERA

Illu paarilluagaarpasippoq.

B-837 ILLU ANGINNGITSOQ

Sananeqartoq 1930

Illussamik titartaasoq . . .

Eriagisassaana Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Gertrud Rasksvej 6

Illuliortaatsikkut naleqassusia	3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	2
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	3
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	3

ALLAASERINERA

Illu ataasiinnarmik sammivilik anginngitsoq qalia initalik, qalialu illugiimmik uingasumik, isuisigut sivingasumik qalialik.

Avannamut sammerngani mikisumik ilassutitaqarpoq uingasumik qalialimmik, tassuunalu kimmur sammernani qaliami affaasumi isertafeqarluni.

Illup pingaarnertut saava kujammur Aqqaluup Aneersaartarfianut sammivoq. Tassani igalaat marlunnik sinillit qanattalersukkat pingasuupput kiisalu qalia sillajaa-mik marlunnik igalaartalimmik aniinganeqarluni.

Kimmur sammerngani illup isuani inimi allermi marlunnik igalaaqarpoq marlunnik sinilinnik, qalianilu marloqiusamik ataatsimik kipparissumik igalaaqarluni. Soorlu allaaserineqareersoq allissutaani kimmur sammisumi pingaarnermik isertarfeqarpoq, taassumalu saniatigut kipparissumik mikisumik igalaaqarluni.

Avannamut sammisumi illup allissutaani illup isuani qalip atinnguani issoqqarissumik mikisumik igalaaqarpoq. Illup kangimur sammisua nalunaarsuinerup nalaani takusarnissaa periarfissaasimangilaq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia kuisaq qernertumik qalipaateqarpoq. Illup sarni katitikkat salliligalersugaappur tungujortumik qalipatimmik. Igalaavi, igalasserfik qanattallu qisunnik qaqortunik sinaakkusersugaallutillu igalasserfilersugaappur. Teqqequini pinnersaatai, illernaasartai allallu qisuttai aamma qaqortuupput. Illup qaava qalissianik qalligaavoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illuliortaatsikkut naleqassusia illup pingaarnersaa ilusilersugaalluarneraniippoq, nalinginnaanngitsumillu isuisigut sivinganilikkamik qalaaqarluni.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA
Oqaluttuarisaanermi naleqassusia ilisimaneqanngilaq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Aqqaluup Aneersaartarfiaata eqqaani illut nammineq illuliat ilagaat, taannalu Nuup Saavata nalaanik Qaqortup tungaanut ikaarsaariarnermullusooq ersersitseqataavoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Assini toqqortaatigineqartuni takuneqarsinnaavoq illu sananeqaaqqaarnerminut ullumikkut assingusorujussuusoq.

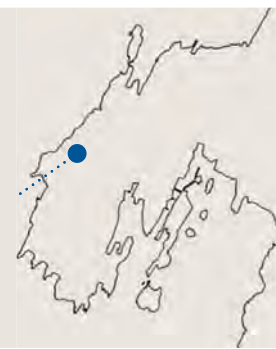
QANOQ INNERA

Paarilluarneqarsimarpasimmat pitsaassusaa ajunngilaq.

B-841 ILLU ANGINNGITSOQ

Sananeqartoq 1930
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisasaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Jonathan Petersenip Aqq. 15

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	4
Qanoq innera	4
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia . . .	4
Assigineqanngissusia	3
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Ilaqutariinnut ataatsinut illu ataasiinnarmik sammiveqartoq sisamanik immikkoortoqarpoq, qaliani initaqarluni aamma avannamut kujammullu sammisuani illugiinnik sillajaamillu marlunnik igalaartalinnik aniinganeqarpoq. Aqquserngup tungaanut sammisumi paarlertut atortumik anniksumik allissuteqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Taartumik qalipaatilimmik toqqaveqarpoq (qernertoq?).

Illup silataani qalliutaa qisunnik pladilersugaavoq, taakkulu (kusassaaitut) listilersugaapput, taamatullu aamma aniinganeri illugiillugit.

Igalaat qaqortumik qalipaateqarput, nutaajunerumaarlutillu. Ilusaanni takuneqarsinnaavoq, sananeqaqqarneraneersimanngitsut taakkuli nutaajupput plastikimik igalaa-liaallutik, taamaattorli illup pingaarnertut ilusiligaaneranut naapertuutipajaartumik iluseqarput. Paarlemili igalaat amitsut marluusut, kusanaqutaavallaanngillat. Igalaat sinaat silittuupput, taakku igalaat sinnerisulli aamma qaqortuupput, qaliani aniinganerit illullu isui ilanngullugit.

Illu katillugu marlunnik matoqarpoq; avannamut sammisuani paarlermi matu, taanna aqqusinermit sammisumiinngilaq, kiisalu kujammut sammisuani immikkoortut pingajuanni naatsiiviup tungaanut matu. Matua pingarneq pladiuvoq ningusuuliaq, naatsiivimmulli matua qulaatungaa termoglasuilluni. Igalaat qanattalerlugu ikkutaq, ajoraluartumilli agguarnera igalaanut naapertuutinnigilaq, taamaalillunilu tulluurtuunani.

Illup saqqaani naatsiivik Aqqaluup Aneerasaartarfia Qaqortullu akornaiittoq tulluurtumik ikaarsaariartitsisutut ippoq. Illup eqqaa inissaqarluarpoq, taamaattumillu ataqqinarpalaartumik maluginiarnartumillu inisisimavoq. Allatut oqaatigalugu allissutaa mikisunnguaq ungalulersukkamik naatsiivilik maluginiarnarpoq.

Sukkut tamaana qalipaataarnersaqarpoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu naatsiivialu ungalulik iluserissaagaapput. Igalaat ammarngi qaqortunik sinaakkusersugaapput, qisunnut sungaartumik qalipaasigaasunut tulluurtutik. Illup sila-

taa ataqatigiissagaavoq, taannalu aamma maluginiagas-saqqissuuvoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu illut eqqaaniittut allat assigalugit nammineq illulia-asorinarpoq, taamaalillunilu Nuummi ineriartornermut pingaaruteqartut ilagalugu.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Aqqaluup Aneerasaartarfia Qaqortullu akornanni ilaqutariinnut ataatsinut illunik anginngitsunik sanaartorfiulluarsimasumut naleqqulluarpoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu alaleriarlugu uigusaasarsimasorinarpoq, ilusereqqaagaali sulit takuneqarsinnaalluni, naak qaliani aningaane-ra annertuumik allanngortitaasimagaluartoq.

QANOQ INNERA

Illup silataa pitsaasutut isikkoqarpoq, innersuusutigineqarlunili qalipaataa plastiki piirlugu linoliemalingimik qallerneqassasoq.

B-843 ILLU ANGINNGITSOQ - NIELS LYGIP ILLUA

Sananeqartoq 1951
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A6-2

Gertrud Rasksvej 24

Illuliortaatsikkut naleqassusia 5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 5
Qanoq innera 4
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 3
Assigineqanngissusia 4
Ataatsimut naleqassusia 4

ALLAASERINERA

Illu ataasiinnarmik sammivilik qaliani initalik aqquserngullu tungaanut paarlilerlugu uigusaq (kimmut), avannamut kujammullu sammisuisigut allineqarsimasutut isikkoqarpoq (illup qaliata ilusaa innersuussutigalugu). Paarleq katillugu pingasunik isertarfeqarpoq, taakkulu tamarmik immikkut qisunnik majuartarfeqarlutik.

Illu igalaat matullu matserfii assigalugit kusanartumik aappilasumik sinaakkuteqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Betonimik toqqaveqarpoq qernertumillu qalipaataalluni. Illup silataa napparissunik naligiissaakkanik qaqortunillu salliligalersugaavoq.

Qalia pappialarsuamik qalligaasumik illugiinnik uinganilinik qaliaqarpoq, pujoorfia qarmagaalluni qeqqatigut zinkimik qalligaq.

Igalaat qisunnik sinaakkusersugaallutillu mikisunik qanataqarput, avannamut kujammullu sammisuini igalaalersugaavoq, taakkulu qeqqini qulaatungaasigut ammarsinnaallutik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu kusanarluinnartumik ilusiligaallunilu ataqtigiissaga-

avoq. Aqquserngup tungaanut allissutaata qalia ersarissunik 'suluusaqarpoq', illutaanut anginngitsumut ilisarnaataasut. Qalipaasersorneqarnera aappilasunik sinaakkusersugaanera, qaqortunik igalaaqarnera toqqaviatalu qisuusut qernertumik qalipatat tulleriinnerat imminnut tulluortorujussuupput.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu Niels Lyngep illoraa, taamaalilluni illoqarfiup oqaluttuarisaaneranut nalilerujussuulluni. Illumi init paarilluakat, piffissami tassani nalinginnaasut aamma 1950-imeersunik tamakkiisumik atortulik pequtilillu takusinnaavatit. Niels Lyngep najukkamini nunalu tamakkerlugu qalipaasutut, titartaasartut, taalliortutut palasitullu ilisarisanearluarpoq, sulilu inuppassuaqarpoq Lyngep kusanartuliaanik kingornussisimasutut nuannarinnilluartunik. Palasitut kiisalu Peqatigiinniat peqatigiiffianik Atorfillillu peqatigiiffianik sullissinermigut, Lyngep Kalaallit Nunaanni ataatsimuussutsumik kristumiussutsimillu siuarsarusututut malugineqarlualersimavoq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu Aqqaluup Aneersaartarfata Qaqortullu akornanni ilaqutariinnut ataatsinut illunik anginngitsunik sanaartorfiulluarsimasumut naleqqulluarpog.

Assiliisoq: Jette Bang Photo / Arktiske Billeder-imeersut assit

ASSIGINEQANNGINNERA

Anniktsualutsigut allannguuteqarsimagaluortoq sananeqqaarnermisut isikkoqarpassipog. Assini toqqortaatigineqartuni takuneqarsinnaavoq, illup isuani kimmut sammisumi matoqarsimangikkaluortoq.

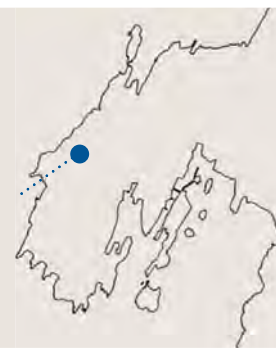
QANOQ INNERA

Illup silataa ajoquteqarpassikkaluortoq innersuussutigineqarpoq, plastikkimik qalipataanera piarneqassasoq, taarsiullugulu linoliemalingimik qallerneqassasoq.

B-978 ILLU ANGINNGITSOQ

Sananeqartoq 1920
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1A6-2

Jonathan Petersenip Aqq. 5

Illuliortaatsikkut naleqassusia	2
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	2
Qanoq innera	5
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	2
Assigineqanngissusia	2
Ataatsimut naleqassusia	2

ALLAASERINERA

Ilaqutariinnut illu ataaseq, qaliaa tamarmi sivingasuuvoq (valmtag), illup qalia atorineqarpoq, kujammumt sammisumi aniinganeqarpoq kiisalu avannamut sivingasunik qalialimmik allilerneqarsimalluni.

Illup saavani tunuanilu naatsiiveqarpoq, taannalu kajortumik, illup silataani iigaasa assinganik, qalipaateqarpoq. Naatsiivimmi tunorlermi queeraqarpoq, taannalu illup atortuisa qalipaataatalu assinganik sanaajulluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia betoni qaqortumik qalipannilik.

Silataani iikkat nappaarissuupput qisuit sallilikkat, taak-kulu qaavi kajortumik qalipaammik qallersorneqarsimapput. Qaliap sinarsui kiisalu teqeqquni listit qaqortumik qalipanneqarsimapput.

Illup pingaarnersaata qaliaa tamarmi sivingasuuvoq, su-luusanik qalequtissialersugaq kiisalu allilernerani qaliaq ataatumut sivingasuulluni.

Igalaat nutaanerupput qanattaqaratillu. Igalaat qaqor-tunik saaqarput sinaakkuteqarlutillu, naatsorsuutigine-qarporlu igalaat iluneq ajortuusut. Illup saava kujammumt sammisoq illullu isua kangimut sammisoq marloqiusa-nik igalaaqarput, taakkulu kujammumt sammisortai illup ilusaanut (geometriianut) tulluarsagaanngilaq, taman-nalu pillugu illup sananeqaqqaarneraniit allannguuta-asimanissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Matu pingaarneq illup allissutaata kangimut sammisumi saavaniippoq aqqusinernullu sammilluni. Matup takis-susia tamaat igalaaqarpoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

B149-imut titartakkat malillugit illu sananeqarsimarpa-sippoq, taamaattorli illup saavani aniinganeq tamanut sammisumi sivingasunik qaliartaluk (valmet tag) minillugu. Illuli taanna taama atsikkutigiiisiginngilaq, igalasserfiisa ammaneri anginaakkatut isikkoqarneri pissutaanerullutik, taakkumi aalajangersimasumik naleqqussagaannginna-mik assigiissumik ikkussuunneqarsimarpasigatik.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA
Illu illut eqqaaniittut allat assigalugit nammineq illulia-asorinarpoq, taamaallunilu Nuummi ineriartornermut pingaaruteqartut ilagalugu.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Immikkoortumit eriagisassamit Nuutoqqamit Aqqaluup Aneerasaartarfata tungaanut ikaarsaariarnermi illu qitiusumik inissisimavoq. Tamanna pillugu kulturikkut avatangiiseqarnermi naleqassusia inissisimanerinnaanun tunngassuteqarpoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Assini toqqortani illup saava pingaarneq tatsimut Aqqaluup Aneerasaartarfianut sammisoq, tamannalu attati-innarniarneqarsimavoq naak igalaat atsikkutiginneri ilusaalu allanngortinneqarsimagaluarlutik.

QANOQ INNERA

Illup silataata isikkua ajorpasingilaq.

B-1401 EQAARSAARTARFIK

Sananeqartuq 1907

Illussamik titartaasoq . . Carl Christian Hansen

Eriagisassaanera Eriagisassanngortinneqarpoq 12/04/1983 tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

C. E. Jansensvej 2

Illuliortaatsikkut naleqassusia 5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia 4
Qanoq innera 4
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 4
Assigineqanngissusia 4
Ataatsimut naleqassusia 4

ALLAASERINERA

Illu 1907-imi napparneqarpoq, ilinniarfissuarmut atattillugu eqaarsaartarfussalluni. 1968-imi ullumikkut inissisimaffigisaanut nuunneqarpoq, 1988-imi tamakkiisumik iluarsartuunneqarluni. Ullumikkut ilinniarfissuarmut atattillugu sulii atorneqarpoq.

Illuliortaatsikkut ilinniarfissuup illutaanut pingaarnermut assinguvoq, pingaartumik sukumiisumik pinnerasarsorsorluugaanera qalipaasorsorneralu eqqarsaatigalugit. Illu ataatsimik sammivilik illugiinnillu sivinganilimmik qalialik pineqarpoq, silataa ataqatigiissaagaallunilu illugiianik ilusilersugaavoq.

Kimmum sammisumi illup isuata qeqqani kusanasaarlunnakkamik sinaakkusersukkamik angisuumik igalaaqarpoq. Uani igalaat qanattai mikisunngorlugit immikkoortulersukkat pineqarput, igalasserfiit qummut amullu sammivillit, igalaat immikkoortui allit assiginagit qullit marluk qaarajuttuupput, igalasserfiup qeqqani qiversartullit. Qeqqaniittup igalaap anginerup saneraani illugiinni amitsunik qanattalinnillu igalaaqarpoq. Igalaat taakku tamarmik qisunnik sukaasatut (pilastre) qiperukkanik qeqqanilu igalaap qulaatigut qaarajuttunngorlugi pinnerasarsorsorneralu ataatsimoortinneqarpullusoq. Illup saava avannammumt sammisoq arfineq marlunumt immikkoortulersugaavoq, taakkunanga arfinillit marlunnik sinaakkutilinnik qanattalinnik igalaaqarput, kangillerlu assigaalluni (aallaqqaammumt tassani igalaaqarsimanersoq nalunarpoq). Immikkoortut tamarmik qiperukkanik sukaasanillu qalipatanik akunneqarput. Kitaatungaani immikkoortut aappaanni matoqarsimasoq takuneqarsinnaavoq. Tassuuna isertarfeqarsimanersoq imaluunniit piffissap ilaani tassani matoqarsimanersoq nalunarpoq.

Kangiamut illup isua kitaatungaani illup isuata assigaa, ataasiakkaatigulli allaanerularluni. Tassani igalaaq qiterleq anginerusoq naannerulertinneqarpoq, taamaallunilu ataqatigiissaarinnermi sinaakkusersuutaanut ammut apuuteqqanani Aamma tassani igalaamut ataatsimut tarsuullugu mikinerumaanik marlunnik quleriisitanik igalaaqarpoq. Uuttortaanermi nalunaarsuinnermi 1985-imeersuni igalaat taakku kipparissuupput ullumikkumullu sanilliukkaanni naleqqunnersumik kusanasaagaasimallutik.

Illup saqqaa kujammumt sammisup avannamumt sammisua assigaa, tassa immikkoortuani killermi matu isertarfik eqqaassanngikkaanni aamma taanna qisunnik qiperukkanik kusassaasorsorluakkanik sukalersugaavoq. Qaliap sinarsua illernaasallu annertuuliaappumt, qaliallu

sinarsua kusassagaalluortoq qanganisarpalaartunngortitseqataavoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Kuisamik toqqaveqarpoq aappilasumik qalipaasigaa, illup saarni sallilikkanik katitikkalik qalligaalluni. Sukumiisumik suliaavoq, ataatsimut isigalugu illu qalipaatisaartuliaalluni, tamannalu kusanartumik illuliortaaseqarnermi ilasaataavoq.

Igalasserfiit qaartut, taakku amerlanerit sananeqaqqaarani igalaarisimanissaanut nalilerneqarlutik. Qisuaqqanik illu qaliaqarpoq.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup pingaarnermut illuliortaatsikkut naleqassusia qanga illuliortaatsimiinneruvoq, taamanikkut Europap avannaani 1800-kkut affaani kingullerni ukiullu nikinnerisa nalaani nuannarineqarluartusoq. Illu Nunatsinni illuliortaatsimik ersersitsiniarnermut takussutissaasut pitsaanerit takorluuisinnaassuserlu atorlugi sananeqarsimasut ilagaat.

Illu aamma kusassarluugaanermigut sukumiisumillu su-

liaanermigut immikkuullarissuteqarpoq.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illup oqaluttuarisaanermi naleqassusia maani Nunatsinni ilinniarfissanik pilersitsiortulerfiup ineriartortit-sileruttorfiullu nalaaniippoq, peqatigitillugulu nalimini illuliornermi ineriartortitsinermik siammarsaanerup ilagalugu.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu nuunneqarnikuugami illunit assingusunit avinngarusimalaarpoq, eqqaanilu illunut nutaaliaasunut allaanerual-aarsorsinnaalluni.

ASSIGINEQANNGINNERA

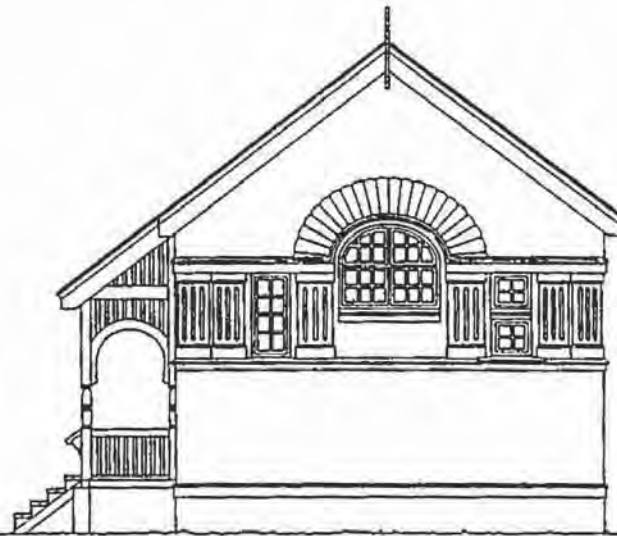
Annikitsutigut allannguisoqarsimagaluortoq sananeqaqqaarnermisut isikkoqarpoq.

QANOQ INNERA

Illu paarilluugaarpaseqaaq, taamaattorli ataasiakkaannugit eqqaaneqarsinnaallutik, isarissap matserfia aserfallassimavoq.

Assiliisoq: Jette Bang Photo / Arktiske Billeder-imeersut assit

Offentligt Byggeri i Grønland 1900-1946-mit takussutissiaa

B-1859 QUERSUAQ UJAQQANIK QARMALIK

Sananeqartoq 1929

Illussamik titartaasoq . . . Helge Bojsen-Møller imaluunniit Peter Wedsted

— allangortiterneqarnera Karsten Rønnow 1970'ikkut naalersut

Eriagisassaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 8

Illuliortaatsikkut naleqassusia	4
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	5
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	4
Assigineqanngissusia	4
Ataatsimut naleqassusia	4

ALLAASERINERA

Illu tassaavoq quersuaq anngajaaq illugiimmik sivinganilimik portusuumik qalialik, ilimagineqarpoq qalia initaqartoq qalialu quassuttooqarluni. Illup qaliata silatai illugiinik sanileriaakkanik sanimukartunillu sallilikkersugaapput ataasigullu angisuumik killukkanik pinnersagaallutik. Illup takinerani iigartaata qaliallu naapiffia aamma qisunnik qaligaavoq (illup illernaasaatut).

Kimmum sammisumi qalia marlunnik aniinganganeqarpoq, taamatullu kangimut sammisumi kiisalu qaliarpaami illugiinni pingasunik, qalianilu quassuttuulimmi pingasunik teqqulinnik igalaaqarluni. Kangimut sammisumi amitsumik ataatsimik qanattalimillu igalaaqarpoq, kimmullu sammisumi marlunnik matorsuaqarluni aamma taakku marluk qulaani qaarajuttunik igalaaqarlutik. Kujataatungaani illup isuani initaqarpoq, marloqiusamik matorsuaqarluni qulaani qaarajuttumik igalaalik igalaarlu ataaseq qanattalik. Ullumikkut ini alleq qisummik matoqarpoq, qulaatungaa qanattalimmik igalaaqartoq matullu saneraani illugiinnik qanattalinnik igalaaqarpoq. Qaliani ini qullermi aamma allamik qanattalimmik igalaaqarpoq. Avannaatungaani illup isua kujammum sammisup assigaa tassani igalaava qulleq mikinerumaarluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia iigalu silarliit ujaqqerisup manissagaanic qarmagaavoq.

Illup qaliata saarni tassaasorineqarput qisuit illersuummik qallikkat, ataasigut oqaasatut qiperukkanik nuullit.

Igalaavi tamarmik qaqortuupput, igalaartai iluleriunatik ataasiinnaasut iluani igalaamik allamik ussissaasigaapput. Matorsui aappilasumik illersuutitut qalipataapput, illup qaliata isuini qisuit assigalugit.

Qalia qalianilu aniinganerit qisuaqqanik qalligaapput.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illup isikkua ataqatigiisagaasoq illunut minnerumaanut eqqaminiittunut sumiiffimmiittunut allaaneruvoq. Qisunnik illulianut mikisunut sanilliullugu oqimaappasittut isikkoqarsinnaagaluarpoq, tassami toqqavikkaatut isikkoqarpoq, tassani ujaqqanik qarmagaanera aamma patsisaaqataavoq. Iluarsartuunneqarneranut atillugu isikkua naleqqunnerusunngortinneqangaatsiarpoq, sananeqaaqarnerminilu suliffeqarfittut atugassatut

siunertaappaanera tammartuusilluni. Illuli soqtiginartuuvoq, granitnik qarmagaanera sumiiffialu eqqarsaatigalugit immikkuullaritsitsimmata.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Ujaqqerisut Carl aamma Hjalmar Andersen sanaqataapput. Illu aalisakkanik panertuusivittut tarajortigaasivittullu atugassatut napparneqarpoq, 1977-imili katersugaasivimmut saqqummersitsivinngortinneqarluni kingusinnerusukullu Nunatta allagaateqarfinngorluni. Ullumikkut katersugaasiviup ilagaa.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASUSSIA

Illu sissigaliornermut atatillugu illut sanaartukkat igalaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu quersuartut ujaqqanik qarmakkatut isikkoqarpoq, anertuumilli iluarsartuunneqarsimanera aamma ersarilluni.

QANOQ INNERA

Illu paarillugaarpaseqaaq.

B-1860 QUERSUAQ AAPPALARTOQ

Sananeqartoq 1924
Illussamik titartaasoq . . . Helge Bojsen-Møller
Eriagisasaanera Eriagisassaavoq, tak. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

Hans Egedesvej 10

Illuliortaatsikkut naleqassusia	5
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia	5
Qanoq innera	5
Kulturikkut avatangiisit eqqarsaatigalugit naleqassusia	5
Assigineqanngissusia	5
Ataatsimut naleqassusia	5

ALLAASERINERA

Illu aalisakkanik tarajorterivissatut napparneqarpoq, ul-lumikkulli Nunatta Katersugaasivianit ator-neqarpoq. Illu ataasiinnarmik sammiveqarpoq sivingasumillu qaliaqarluni, qalia ator-neqarpoq qalialu quassuttooqarluni. Qaliani kimmu- sammisumi tallimanik mikisunik pingasunik teqe-qqulinnik igalaaqarpoq, taakkunannga pingasut alliullutik sinnerilu marluk qulliullutik qaliani quassuttu- utalimmi. Kangiitungaani qalia sisamanik igalaaqarpoq, aamma taakkunanani pingasut alliullutik kingullerlu qulliulluni.

Illup isuani kujammut sammisumi inimi allermi igalaat marluupput ammarsinnaasunik assiaqutillit marloqusa- mik matoqarluni taassumalu saniani illugiinnik igalaaqar- luni kiisalu qaliap nuuata atinnguani krydsitut ilusilikkanik qanattalinnik igalaaqarluni. Illup isua avannamut samm- isoq illup isuanut kujammut sammisumut assinguvoq, ini- mili allermi ataasiinnarmik qanattalimmik igalaaqarpoq.

Kimmut sammisuanani immap tungaanut sammisumi isuini illugiinnik marlunnik ammartartunik matorsuaqarpoq.

Taakkulu akornanni qanattalinnik pingasunik igalaaqar- luni. Kangiatungaa mikisunik qanattalinnik sisamanik igala- aaqarpoq.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Toqqavia kuisaavoq. Silataani iigai qummut narlusuunik salliligalersugaapput, listilersuutitut ikkussukkanik, aappilasumik qalipa- tilimmik illersuusigaasut. Illup isui tamarmik inimut allermut qalianullu naapiffisigut listilersugaavoq, kiisalu sukamut ikaariarneratigut.

Illup qalia qisunnik saattunik qallersuugaavoq. Igalaat qaqortuupput mikisunik qanattaqarlutillu sinilik- kat, igalaarta iluleriunatik ataasiinnaasut iluani igalaa- mik allamik ussissaasigaapput. Qaliap sinarsua illullu il- lernaasaa qaqortunik qalipagaapput.

Illup isuini illugiinni amoorfiit atatiinnarneqarsimasut mikisunik erfalasulereqarput.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu ataqatigiissarluugaavoq illugiiffaaringajallunilu. Sis- siugaqarfimmi sanaartornermi ator-neqartunut qalipa- aersuinernullu naleqquttuuvoq. Toqqavia angerpasikka- luarluni saniliminit quersuaasumit oqippasinninnguatut kusanarnerusumillu isikkoqarpoq.

OQALUTTUARISANERMI NALEQASSUSIA

Illu aalisakkanik poortuivittut napparneqarpoq, 1980-imi- lu katersugaasiviup saqqummersitsivissaatut toqqorta- asivittullu iluarsartuunneqarluni.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu sissigaliornermut atatillugu illut sanaartukkat igalaat.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu ilusereqqaakkamisut iluseqarpoq.

QANOQ INNERA

Illu paarilluugaarpaseqaaq.

B-2370 ILAQUTARIIT ILLUAT

Sananeqartoq 1987
Illussamik titartaasoq . . .
Eriagisassaanera Eriagisassaavoq tak. KPT 1C14-3

Johan Møllerip Aqq. 1

Illuliortaatsikkut naleqassusia 3
Oqaluttuarisaanikkut naleqassusia . . 0
Qanoq innera 5
Kulturikkut avatangiisit
eqqarsaatigalugit naleqassusia . . . 3
Assigineqanngissusia 0
Ataatsimut naleqassusia 2

ALLAASERINERA

Sanaqqitaq, illu marlunnik uigulik illugiinnik uinganilimik qalialik qalianilu initalik kiisalu portusuumik toqqavilik naqqullu ilua initalik.

Illup pingaarnersartaa kangimut kimmullu sammisuuvoq, aniinganertaalu avannamut sammilluni. Kingullertut taaneqartoq siullermit aminnerullunilu pukkinnerulaarpoq.

Pingaarnersortaa sisamanik immikkoortoqarpoq, portusisamik inip allup portoqataanik aneerasaartarfeqarpoq kujammut sammisumik. Kitaatungaani immikkoortua aneerasaartarfimmuut marlunnik uigulimmik igalaartalimmik matoqarpoq. Immikkoortut sinneri pingasuusut sananeqaaqqaarneraniilli igalaavinik marlunnik igalaaqarput krydsinik qanattalinnik, ussissaatinik igalaaligaasut. Igalaat qaqortumik sinaakkusigaapput, qallilikkat qummut napparissutut sammisui illernaasamut qaqortuusumut attuumallutik Naqqup iluani igalaq ataaseq nutaartarigunarpaat.

Illup isua kimmuut sammisooq katillugu sisamanik igalaqarpoq; ataaseq inimi allermi nutaajulluni, qaliani igala-

aq sanaqqaarneraniilli igalaartaraa kiisalu naqqup iluani igalaat marluullutik. Illup saava kitaatungaanut sammisooq ilassutaani tassa illup pingaanninnerusortaaniiittoq sananeqaaqqaarneraniilli piusumik ataatsimik igalaaqarpoq kiisalu naqqup iluani igalaat marluk nutaanerumaat. Avannamut sammisumik pingaarnertut isertarfeqarpoq, taannalu illup pingaanninnerusortaa illup isuanippoq. Matua kusassagaasoq nutaajuvooq, taannalu illumut tuluartuunngilaq. Matu qulaani sananeqaaqqaarneranersumik igalaaqarpoq, qulaani ataanilu zinkimik kuserfiligaasoq. Pingaarnersortaa avannamut sammisooq inimi allermi ataatsimik igalaaqarpoq kiisalu naqqup iluani nutaamik igalaaqarluni.

SANAARTORNERMI ATORTUT

Qalliutit salliligaasut marloqiusaapput, toqqavia kuisaq. Qalia qisuaqqanik qallersugaavoq aamma qaliata qeqqani avannamut sammisumi pujoorfik qammagaq ippoq. Igalaavi nutaartaqarlutillu pisoqartaqarput, matulu pingarneq nutaag qulaatungaani ammalungajattumik igalaalik.

ILLULIORTAATSIKKUT NALEQASSUSIA

Illu kusanasaarlugaavoq avatangiisiminullu naleqqul-

luarluni. Illup angissusaa oqaluttuarisaaneq eqqarsaatigalugu naleqqulluarpoq. Igalaatoqaanik atuneq illumik piviusorpalaartunngortitsivoq, tassuunalu aamma kusanasaagaaneraniik ersarinnerulersitsilluni tassalu illup silataata ilisarnaataa. Illuliortaaserli eqqarsaatigalugu suli soqtiginarnerulissaaq illup sananeqarfianik ersarinnerulersitsisoqarpat.

OQALUTTUARISAANERMI NALEQASSUSIA

Illu nappaqitaammata oqaluttuarisaanermut pingaarutillit inissisimangilaq.

KULTURIKKUT AVATANGIISEQARNERMI NALEQASSUSIA

Illu Nuup saavani avatangiisinut ilutsimigut angissutsimigullu naleqquttuuvoq.

ASSIGINEQANNGINNERA

Illu sanaqqitaammata assigineqanngissusia nalilerneqarsinnaangilaq.

QANOQ INNERA

Illu paarilluagaarpaseqaaq.

NUUK ILLOQARFIATA ASSINGA ukioq 2019 Kommuneqarfik Sermersuumiit saqqummersinneqarpoq.

NAJOQQUTASSAQ (MANUSKRIPTI) NALUNAARSUINERLU:

Illoqarfimmik Inerisaaneq, Kommuneqarfik Sermersooq

Suliamik aqutsisoq: Runa Sværd, Illussanik titartaasoq (arkitekti) MAA / MA Arch His

NUTSERNERA:

Nutserisoqarfik, Kommuneqarfik Sermersooq

ASSIT:

Illoqarfimmik Inerisaaneq, Kommuneqarfik Sermersooq

Saqqummersinneqarneranut tunngatillugu saaffiginnissutit:

Kommuneqarfik Sermersooq

Afdeling for By- og Boligudvikling

Forvaltning for Anlæg og Miljø

Postboks 1005

3900 Nuuk

E: plan@sermersooq.gl

